

Jaarrekening 2021

gemeente
Midden-Groningen

Inhoudsopgave

Inhoudsopgave 3
1 . Algemeen 8
Leeswijzer 8
1.1 Inleiding 8
1.2 Jaarrekening in één oogopslag 15
1.3 Samenstelling college en gemeenteraad 15
2.1 Programma Dorpen en wijken 18
2.1.0. Inleiding 18
2.1.1 Het versterken van de sociale cohesie 18
2.1.2 Huisvesting 20
2.1.3 Cultuur, archeologie, erfgoed en monumentenzorg 21
Cultuur 21
Archeologie 22
Erfgoed en monumentenzorg 22
2.1.4 Sport en bewegen 23
2.1.5 Openbare orde en veiligheid (OOV) 25
2.1.6 Fysieke leefbaarheid 27
2.1.7 Beleidsindicatoren 30
2.1.8 Financieel overzicht 31
2.2 Programma Sociaal 35
2.2.1 Inleiding 35
2.2.2 Gezondheid 36
Thema 1: Roken 36
Thema 2: Leefstijl 37
Thema 3: Samenwerking en bewonersinitiatieven 37
Provinciaal NPG-programma Zorg Nabij 38
2.2.3 Welzijn 39
Thema 1: Maatschappelijke dienstverlening (sociaal cultureel werk) 39
Thema 2: Informele zorg: mantelzorg en vrijwilligers 40
Thema 3: Ouderen 40
2.2.4 Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo) 41
Overkoepelend: Uitvoering Wmo 41
Thema 1: Algemene voorzieningen 43
Thema 2: Wonen en Zorg 44
Thema 3: Vervoer 44
Thema 4: Toezicht en handhaving 45
Thema 5: Toegankelijk Midden Groningen (VN-verdrag handicap) 45
Thema 6: Beschermd wonen 46
Thema 7: Uitvoering Openbare Geestelijke Gezondheidszorg (OGGz) 47
2.2.5 Jeugd 48

Thema 1: Bewuste keuze voor nieuw leven 49
Thema 2: Normaliseren en bevorderen eigen kracht van gezinnen en jongeren 49
Thema 3: Vroegtijdig signaleren van problemen 50
Thema 4: Ondersteuning inzetten waar nodig 50
Thema 5: Veilige opvoedomgeving 51
Thema 6: Verbeteren Jeugdhulp 52
Meer greep krijgen op de uitgaven 52
De ontwikkeling van het kind is het belangrijkst 53
Van te veel kinderen in het gedwongen kader naar 0 54
Van productgericht naar gezinsgericht 54
Van uit huis naar thuis 55
2.2.6 Onderwijs 56
Vergroten van onderwijskansen (Onderwijsachterstandenbeleid) 56
Passend onderwijs 58
Aanpak laaggeletterdheid 59
Leerlingenvervoer 59
Onderwijshuisvesting 60
Opgave 1: Gemeentelijke verordening 60
Opgave 2: Het Scholenprogramma 60
Opgave 3: Integraal Huisvestingsplan (IHP) 61
Opgave 4: Leerlingenprognoses 61
Opgave 5: Programma en Overzicht 62
2.2.7 Participatiewet 62
Uitkeringen 62
Re-integratie 63
Wet sociale werkvoorziening (WSW) 65
Minima- en armoedebeleid 65
Kinderarmoede 65
Jongerenaanpak 18-27 jaar 67
Scholing 67
Participatie 68
Participatie en integratie nieuwkomers 69
Volwasseneneducatie 69
2.2.8 Schuldhulpverlening 70
Dienstverlening en kwaliteit 70
Preventie en Vroegsignalering 72
Thema 1: Vroegsignalering 72
Thema 2: Preventie 73
Thema 3: Netwerk 73
Hersteloperatie toeslagen 73
2.2.9 Sociale teams 74
Speerpunt 1: Harmonisatie 74

Speerpunt 2: Verzakelijking 75
Speerpunt 3: Transformatie 76
2.2.10 Beleidsindicatoren 77
2.2.11 Financieel overzicht 78
2.3 Programma Economie 82
2.3.1 Omgevingswet....82
2.3.2 Ruimtelijke Ontwikkeling 82
2.3.3 Economie 85
2.3.4 Verkeer....88
2.3.5 Duurzaamheid....90
2.3.6 Beleidsindicatoren....92
2.3.7 Financieel overzicht 92
2.4 Programma Dienstverlening....95
2.4.0 Inleiding....95
2.4.1 Programmaplan Dienstverlening 95
Speerpunt 1, Van Buiten naar Binnen, (faciliteren en verbinden)....95
Speerpunt 2 democratie en dialoog (E-Dienstverlening/E-Democratie) 96
Speerpunt 3 Open Data....97
Speerpunt 4 Strategie online 97
I-burgerzaken Indicatoren (resultaten tot nu toe) 98
2.4.2 Financieel overzicht 99
2.5 Programma Gevolgen gas- en zoutwinning en NPG projecten 100
2.5.1 Gevolgen gas- en zoutwinning 100
Gevolgen gaswinning 100
Gevolgen zoutwinning....102
2.5.2 Lokaal programma Hart voor Midden Groningen (Nationaal Programma Groningen)....103
2.5.3 Financieel overzicht 114
2.6 Programma Bestuur en bedrijfsvoering 116
2.6.1 Bestuur en bedrijfsvoering 116
2.6.2 Beleidsindicatoren 117
2.6.3 Financieel overzicht 118
3. Paragrafen 122
3.1 Paragraaf bedrijfsvoering 122
De opgave voor 2021 122
Dienstverlening....123
Communicatie 123
Human resource management 125
Informatisering en automatisering 126
Facilitaire zaken 127
Planning & Control....128
Juridische zaken en inkoop....128
Financiën....129

3.2 Paragraaf lokale heffingen 129
Inleiding 129
Inkomsten lokale heffingen 130
Beleid lokale heffingen 130
Kostendekking van de heffingen 132
Belastingdruk (woonlasten) 134
Kwijtscheldingsbeleid 135
3.3 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing 135
Inleiding 135
Risico versus onzekerheden 136
Weerstandsvermogen vs weerstandskapitaal 136
Risicomanagement 137
Beschikbare weerstandscapaciteit 138
Benodigde weerstandscapaciteit 138
Overzicht risico's 139
Financiële kengetallen 140
3.4 Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen 141
Inleiding 141
Ambitie 141
Doelstellingen 141
Inzet 142
Financieel overzicht kapitaalgoederen (excl. loonkosten, overhead en kapitaalslasten) 142
3.5 Paragraaf Financiering 143
Inleiding 143
Wettelijk kader 143
Financieringsbeleid 143
Vermogenspositie langlopende- en kortlopende geldleningen 144
Ontwikkelingen op de geld- en kapitaalmarkt 144
Risicobeheersing 145
3.6 Paragraaf Verbonden partijen 150
Inleiding verbonden partijen 150
Verbonden partijen 150
Informatie per verbonden partijen 151
3.7 Paragraaf Grondbeleid 163
Inleiding Grondbeleid 163
Herziening grondexploitaties 163
Winst en verlies 163
Grondexploitaties 163
Overige bouwgronden in exploitatie 166
Financieel 167
Overige complexen (geen onderdeel van bouwgronden in exploitatie) 170
Risico's 171

3.8 Paragraaf Bestuur 171
Inleiding bestuur 171
Interactieve beleidsvorming 171
Thema's voor de raad in 2021 172
Passende vergaderstructuur voor de raad 172
Spreekrecht 172
Kwaliteit van besluitvorming 172
Rekenkamercommissie 173
3.9 Paragraaf Taakstelling 173
4. Jaarrekening 174
4.1 Overzicht baten en lasten 174
4.2 Toelichting op baten en lasten 175
4.2.1. Analyse afwijkingen 175
4.2.2 Analyse begrotingswijzigingen en begrotingsrechtmatigheid 175
4.2.3 Overzicht aanwending voorziening 177
4.2.4 Overzicht incidentele baten en lasten 177
4.2.5 Overzicht structurele toevoegingen/onttrekkingen reserves 180
4.3 Balans 181
4.4 Toelichting balans 183
4.4.1 Waarderingsgrondslagen 183
4.4.2 Methode van afschrijving en afschrijvingstermijnen 185
4.4.3 Toelichting op activa 188
4.4.4 Toelichting op passiva 197
4.5 Overzicht baten en lasten per taakveld 204
4.6 Overzicht reserves en voorzieningen 208
4.6.1 Reserves 208
4.6.2 Voorzieningen 214
4.7 Overzicht investeringen 219
4.8 Overzicht verantwoording specifieke uitkeringen (SiSa) 227
4.9 Wet Normering topinkomens 248
4.10 Controleverklaring accountant 249

1 . Algemeen

Leeswijzer

1.1 Inleiding

Inleiding

Voor u ligt het jaarverslag en de jaarrekening 2021 van de gemeente Midden-Groningen. In deze jaarrekening leggen wij verantwoording af over hetgeen afgelopen jaar is uitgevoerd door het vorige college. We constateren dat er, ondanks uitdagende omstandigheden in 2021, voortgang op een aantal dossier is geboekt en er een gezond financieel meerjarenperspectief is. Er ligt hiermee een goede basis voor de komende 4 jaar. Uiteraard zullen wij daarin, samen met uw raad, invulling geven aan het College-akkoord en het raadswerkprogramma. Onze invulling hiervan zullen wij bij de begroting 2023 – 2026 aanbieden.

Het financiële resultaat over 2021 bedraagt € 8.965.526 positief. Het resultaat inclusief de budgetoverhevelingsvoorstellen (€ 4.163.191) is € 4.802.335 voordelig. Dit positieve resultaat is een verbetering van € 0,6 miljoen ten opzichte van de slotbegrotingswijziging 2021 die sloot op € 4,2 miljoen positief. In de jaarrekening 2021 beschrijven we hoe het positieve resultaat tot stand is gekomen. Aansluitend neemt u een separaat besluit over budgetoverhevelingen van 2021 naar 2022.

Corona drukte een stevige stempel op 2021
Waar we op dit moment geen beperkende maatregelen meer ervaren, had corona bijna geheel 2021 invloed op de samenleving. Het gaf vele uitdagingen in het realiseren van onze doelen. We constateren dat we niet overal en altijd hebben kunnen doen wat we wilden. Er resteren dan ook nog een aantal opgaven die we in 2022 willen uitvoeren. Dit verklaart het relatief hoge bedrag aan overhevelingen.

Door ruimhartige coronacompensatie vanuit het Rijk konden we onze inwoners, ondernemers, maatschappelijke instellingen zo goed mogelijk ondersteunen bij de uitdagingen die zij hadden. Hetgeen niet wil zeggen dat we alle zorgen en uitdagingen weg hebben kunnen nemen. 2021 zal, net als 2020, de geschiedenisboeken ingaan als coronajaar. Toch is er over afgelopen jaar meer te melden dan corona alleen. In onze korte terugblik hieronder nemen we u daarin mee.

Een prettige omgeving voor onze inwoners
Onze inwoners willen een aantrekkelijke leefomgeving, waarin het fijn wonen en werken is. Dit vraagt om voldoende woningen en een openbare ruimte, waarin je je prettig en veilig voelt. Het vraagt ook om een goed vestigingsklimaat voor bedrijven en instellingen, zodat de werkgelegenheid op niveau blijft. Het afgelopen jaar hebben we, naast de lopende nieuwbouwprojecten rondom bijvoorbeeld Gorecht-West en de verkopen op bedrijventerrein Rengerspark, hier concreet invulling aan kunnen geven. Daarnaast zijn er diverse lopende projecten én nieuwe plannen ontwikkeld om de krapte op de woningmarkt verder te verkleinen. Dat doen we zowel in het stedelijk gebied als in de dorpen. De kavelverkopen aan de Tolweg in Muntendam, de Verlengde Veenlaan in Slochteren en de Burgemeester Venemastraat in Meeden zijn concrete resultaten in de dorpen. In ons stedelijk gebied bieden de plannen voor bijvoorbeeld Vosholen 2 en Hoogezand-Noord perspectief. Bij het realiseren van onze opgave vinden we het belangrijk om dit op een zo duurzaam mogelijke manier te doen.
We zullen ook de in 2021 in kaart gebrachte opgave rondom de openbare ruimte voortvarend oppakken. De inventarisatie die vorig jaar heeft plaatsgevonden schetst een goed beeld van de plekken, die de komende jaren investeringen nodig hebben.

Voor de wijken waar de leefbaarheid en veiligheid onder druk staat, hebben we in 2021 specifieke aandacht gehad. Het sluiten van drugspanden is hier onderdeel van. Daarnaast hebben we door integrale samenwerking met onze ketenpartners de overlast die sommige groepen geven kunnen beperken.

Een ander aspect van veiligheid, dat de directe leefomgeving beïnvloedt, zijn de gevolgen van gas-

en zoutwinning. De gemeente Midden-Groningen ligt bij deze problematiek in het kerngebied. De gevolgen hebben een grote invloed op onze gemeenschap. De versterkingsopgave heeft een ongekende omvang en is erg complex. We willen graag tempo maken en proberen daarom niet alleen goede plannen te maken, maar ook gelijktijdig de daadwerkelijke aanpak te versnellen. Met het plan van aanpak voor 2021 en 2022 lukt dat op meerdere plekken, maar we zijn reëel in de constatering dat het totale traject niet alleen in onze handen ligt. We willen de leefbaarheid overeind houden, ondanks de zware wissel die deze opgave met zich meebrengt. In 2021 boekten we geleidelijk voortgang in Overschild. De extra 85 miljoen euro, voor Overschild, die het Rijk in juli toevoegde aan de eerder beschikbaar gestelde 420 miljoen euro zien we als een belangrijke stap in de goede richting. Ook werden resultaten in Steendam en Tjuchem zichtbaar, waar de eerste versterkingsprojecten van start zijn gegaan. Voor delen van Schildwolde en Slochteren is de voorbereiding van de uitvoering van start gegaan.

Een goede uitgangspositie voor iedereen
Voor inwoners, die dat nodig hebben bieden we ondersteuning op het gebied van inkomen. Naast het verstrekken van uitkeringen, maken we het via BWRI en Wedeka mogelijk dat inwoners met afstand tot de arbeidsmarkt onderdeel uitmaken van het arbeidsproces. Dit versterkt hun gevoel van eigenwaarde en meedoen in de maatschappij. We zien dit ook bij de inwoners met een migratieachtergrond. Centraal in onze inburgeringsaanpak staat dan ook het zo snel mogelijk deelnemen aan alle aspecten van het dagelijks leven.

Naast inkomensondersteuning, bieden we onze inwoners zorg, zowel in- als buitenshuis. Het gaat dan bijvoorbeeld om huishoudelijke hulp, vervoer van mindervaliden en het bieden van een veilig thuis wanneer dit in de huiselijke situatie (tijdelijk) niet mogelijk is. In 2021 maakte corona de uitvoering hiervan niet altijd even makkelijk, maar door maatwerk konden we er in ieder geval voor onze meest kwetsbare inwoners zijn.

Onderwijs speelt een belangrijke rol in het bieden van perspectief en gelijke kansen. Met de uitvoering van het scholenprogramma zorgen we voor een veilige en toekomstbestendige onderwijshuisvesting. Naast het bieden van kwalitatief goed onderwijs voor al onze jongeren bieden we onze kwetsbare jeugd de benodigde hulp. Deze hulp varieert van licht tot zwaar en is bijna in alle gevallen maatwerk. De kwetsbare groep is in onze gemeente groter dan gemiddeld in Nederland en geeft daarmee ook een grotere uitdaging om de benodigde hulp te bieden binnen de financiële kaders. Het is een continu proces om de juiste balans te vinden tussen het bieden van de benodigde zorg en de daarvoor door het Rijk beschikbaar gestelde middelen. Het Rijk heeft in 2021 extra middelen beschikbaar gesteld om onze zorgplicht te kunnen volbrengen. Of deze extra middelen langjarig voldoende zijn, blijft een aandachtspunt.

We streven naar een hechte gemeenschap waarin iedereen een plek heeft en waar zorg voor elkaar een kernwaarde vormt. Onze inwoners, verenigingen en dorpshuizen vervullen hierin een cruciale rol en wij ondersteunen hen daarin. Zo dragen de sportclubs en -faciliteiten bij aan de sociale interactie die nodig is voor een prettig leven en een hechte gemeenschap. Voor diegenen die niet wekelijks op het sportveld staan is een vergelijkbare rol weggelegd voor de buurt- en dorpshuizen. Corona was ook in 2021 voor deze maatschappelijke organisaties een sterk beperkende factor. Het is fijn dat we hun konden compenseren voor een aanzienlijk deel van de kosten die gewoon doorliepen,

Toegankelijke en transparante dienstverlening voor onze inwoners
Afgelopen jaar zagen we dat het vertrouwen van de burger in de overheid onder druk stond. De Toeslagenaffaire illustreert dit op een pijnlijke manier. Dit heeft niet alleen landelijk, maar ook lokaal impact. Het is daarmee niet alleen aan de landelijke politiek, maar ook aan ons om dit vertrouwen te herstellen. We staan onze inwoners dan ook bij in vraagstukken waarin zij het gevoel hebben alleen te staan. Naast onze inzet voor de hersteloperatie Toeslagenproblematiek, staan we bijvoorbeeld onze inwoners bij rondom de versterkingsopgave of de negatieve aspecten die samenhangen met de aanleg van een windpark. We doen ons best om dit naar ieders tevredenheid te doen, maar realiseren ons ook dat er weleens zaken beter kunnen.

Basistaken in onze dienstverlening zijn het ophalen van afval en het zorgdragen voor een goede waterhuishouding. Het zijn producten, waarvan we het belangrijk vinden dat onze inwoners die als vanzelfsprekend ervaren. In 2021 hebben we de stijging van de lasten voor onze inwoners op dit

vlak binnen de perken kunnen houden. Door de hoge inflatie en de stijging van de huizenprijzen is het beperken van een stijging van de gemeentelijke belastingen en heffingen een uitdaging.

Nationaal Programma Groningen; Een extra impuls voor de regio
Het Nationaal Programma Groningen (NPG) draagt bij aan het herstel van beschadigd vertrouwen dat door jaren van aardbevingsleed is ontstaan. Het NPG geeft een extra impuls aan het toekomstperspectief in Midden-Groningen. Met het lokaal programmaplan en de bijbehorende projecten is een stevig investeringspakket beschikbaar gekomen, waarmee we de komende jaren concrete verbeteringen kunnen realiseren. Het investeringspakket heeft een integraal karakter en raakt daarmee nagenoeg alle thema's en programma's binnen onze dienstverlening. Om onze inwoners en uw raad te informeren over de voortgang hebben we zowel in onze begroting als jaarrekening een specifieke passage over het NPG (programma 5) opgenomen.

Financiële resultaten

Het vertrekpunt bij de analyse van het rekeningresultaat 2021 is de slotbegrotingswijziging 2021 die op bijna € 4,3 miljoen positief sloot. Dit was een verbetering van grofweg € 2 miljoen ten opzichte van de najaarsnota 2021. In de raadsvergadering van 3 maart 2022 is het verwachte rekeningresultaat over 2021 voor de laatste maal herijkt op basis van de effecten van de decembercirculaire. Met de vrij besteedbare middelen in de decembercirculaire van ruim € 200.000 kwam het verwachte rekeningresultaat over 2021 uit op afgerond € 4,5 miljoen. In de decembercirculaire is aanvullend ruim € 1,2 miljoen beschikbaar gesteld die vooral samenhangt met coronacompensatie. Deze extra middelen komen nu voor het overgrote deel terug in het rekeningresultaat 2021 en worden via de budgetoverhevelingen (voorgestelde werkwijze BBV) toegevoegd aan de begroting 2022. Netto gezien hebben deze geen effect op de uiteindelijke toevoeging aan de Algemene Reserve. In de onderstaande tabel is het voorgaande samengevat.

Rekeningresultaat 2021	
Prognose Najaarsnota 2021	**2.191**
Slotwijziging 2021	+ 2.050
Prognose Slotbegrotingswijziging 2021	**4.241**
Decembercirculaire (vrij besteedbaar)	+ 214
Prognose decembercirculaire (3 maart 2022)	**4.455**
Decembercirculaire (taakmutaties in overheveling)	+1.209
Extra middelen openbare ruimte en groen 2022 (uit 2021)	+450
Ontwikkelingen (onder- en overschrijdingen)	+ 2.852
Gerealiseerd rekeningresultaat 2021	**8.966**

Sinds de laatst vastgestelde prognose neemt het positieve jaarrekeningresultaat 2021 toe van afgerond € 4,5 miljoen naar bijna € 9 miljoen. Deze verbetering van grofweg € 4,5 miljoen wordt verklaard door de eerdergenoemde middelen uit de decembercirculaire van € 1,2 miljoen, de extra middelen van € 450.000 voor de openbare ruimte en groen en door afgerond € 2,9 miljoen aan ontwikkelingen, die we op de volgende pagina's toelichten.

Grootste afwijkingen
De grootste afwijkingen in de jaarrekening zien we op inkomensregelingen (+ € 1,8 miljoen) en de loon- en organisatiekosten in programma 6 van onze jaarrekening (- € 2,8 miljoen). Het voordeel op inkomensregelingen wordt veroorzaakt door een viertal incidentele meevallers, waarbij corona (m.u.v. herijking systematiek debiteuren, zie toelichting 4c) een aanwijsbare rol heeft gespeeld. Onder punt 4 van de tabel met ontwikkelingen gaan we daar nader op in.

In onderstaande tabel zijn de grootste afwijkingen weergegeven en vervolgens toegelicht.

Ontwikkelingen (onder en overschrijdingen) 2021	
1. Evenementen en culturele activiteiten; minder activiteiten, corona en kerkenvisie	+ 450
2. Sport; extra baat Specifieke Uitkering en diverse ontwikkelingen m.b.t. corona	+ 800
3. Openbare ruimte en groen - *Restant wegen, vertraging i.v.m. versterkingsopgave (250k)* - *Niet benodigde extra middelen najaarsnota 2021 (300k)*	+ 550
4. Inkomensregelingen - *Minder bijzondere bijstand (500k)* - *Lagere personele kosten (500k)* - *Herijking systematiek vorderingen debiteuren (450k)* - *Diverse overige ontwikkelingen (350k)*	+ 1.800
5. (Werk)Participatie; Wedeka en BWRI	+ 750
6a. WMO; Afname gebruik begeleiding (mogelijk effect corona)	+ 800
6b. Jeugd	- 1.100
7. Lagere lasten i.v.m. uitstel implementatie Omgevingswet	+ 350
8. Voordelig resultaat grondexploitaties woningbouw- en bedrijvenlocaties	+ 500
9. Lagere kosten bestuur (o.a. pensioen APPA)	+ 600
10. Hogere loon- en organisatiekosten binnen programma 6 - *Hogere lasten inhuur personeel en nieuwe CAO voor gemeenten (1.900k)* - *Hogere kosten telefonie en licenties (400k)* - *Hogere kosten tijdelijke huisvesting en facilitair (500k)*	- 2.800
Totaal ontwikkelingen	+ 2.900

Korte toelichting op ontwikkelingen

1. Evenementen en culturele activiteiten (€ 450.000 voordelig)
Corona heeft de evenementen- en cultuursector in 2021 stevig geraakt. Er konden minder culturele evenementen doorgang vinden, waardoor we begrote (subsidie)bijdragen aan culturele instellingen overhielden. We hebben de cultuursector via ontvangen coronacompensatie kunnen compenseren voor de financiële tegenslag. Onderdeel van het voordeel ad 450k is resterende coronacompensatie (150k), die we door overheveling mee willen nemen naar 2022. De in 2021 via de algemene uitkering ontvangen bijdrage (75k) voor het opstellen van een kerkenvisie, waarmee we inventariseren hoe we waardevolle kerkgebouwen die leeg komen te staan een nieuwe toekomst kunnen geven, willen we ook overhevelen naar 2022.

2. Sport (€ 800.000 voordelig)
De belangrijkste verklaring voor het positieve saldo op het onderdeel sport is dat we in 2021 grofweg € 1 miljoen aan Rijksmiddelen ontvingen, die we niet hadden begroot. De ontvangen middelen zijn bedoeld om de BTW op investerings- en exploitatiekosten in de sportbranche te compenseren. De uitkering is fors vanwege het omvangrijke investeringspakket voor gym- en sportlokalen binnen het Scholenprogramma. Wegens onzekerheden (eventueel uitstel) in de uitvoering van werkzaamheden als gevolg van corona was het maken van een inschatting van het daadwerkelijk te ontvangen bedrag in 2021 niet eenvoudig. Gezien het forse resterende investeringspakket binnen het Scholenprogramma voor het komende jaar zullen we bij de voorjaarsnota 2022 een inschatting opnemen van de verwachte inkomsten uit deze specifieke uitkering.

Daarnaast ondervond de sport- net als de cultuursector hinder van de coronabeperkingen. We zijn sportverenigingen tegemoetgekomen door zeer beperkt of geen huur te innen voor de accommodaties. Dit betekent uiteraard minder gemeentelijke inkomsten, waar we (deels) voor werden gecompenseerd.

3. Openbare ruimte en groen (€ 1 miljoen voordelig, waarvan € 700.000 naar 2022)
Voor het op orde brengen en houden van onze openbare ruimte zijn in de toekomst omvangrijke investeringen nodig, waar we u het afgelopen jaar over hebben geïnformeerd en claims voor hebben ingediend. In dat licht komt het voordeel (totaal € 1 miljoen inclusief) op dit onderdeel wellicht wat vreemd voor, maar kan als volgt worden verklaard.

Uw raad heeft in 2021 € 450.000 beschikbaar gesteld voor de opgaven in 2022. Deze extra middelen komen in 2021 in het resultaat en worden daarna aan de budgetten voor 2022 toegevoegd. Ook resteert er een budget van ruim € 250.000 op het onderdeel wegen, doordat werkzaamheden zijn uitgesteld vanwege de versterkingsopgave in hetzelfde gebied. Deze werkzaamheden pakken we na de versterkingsopgave op. We stellen voor de resterende middelen mee te nemen naar 2022.

Tot slot heeft uw raad bij de najaarsnota 2021 € 300.000 beschikbaar gesteld om een eerste aanzet te doen in het op orde brengen van onze openbare ruimte. We vinden dat hard nodig, maar we hebben meer tijd nodig om de werkzaamheden uit te voeren, die moeten leiden tot de gewenste kwaliteitsimpuls. Voor de realisatie hiervan sturen we erop dit met de voor 2022 beschikbare middelen te doen. De resterende € 300.000 uit 2021 valt dan ook vrij in de Algemene Reserve.

4. Inkomensregelingen (€ 1,8 miljoen voordelig)
Het totale product “Inkomensregelingen” geeft per saldo een voordelig resultaat van € 1.800.000. Dit voordeel wordt op hoofdlijn verklaard door 4 componenten:
a. Bijzondere bijstand
In 2021 leverde de bezuinigingsmaatregel op bewindvoeringskosten meer op dan vooraf gedacht. Daarnaast waren de lasten voor bijzondere bijstand lager dan verwacht. Corona had, tegen de verwachting in, beperkt invloed op de arbeidsmarktsituatie. Dit leidde tot een kleiner klantenbestand dat een beroep moest doen op bijzondere bijstand. Tezamen leverde dit een resultaat op van ruim € 500.000.

b. Lagere personele kosten
Tijdens de coronaperiode kon geen fysiek klantencontact of huisbezoek plaatsvinden. Er is dan ook besloten om tijdens corona zowel de bestaande als ontstane vacatureruimte niet direct in te vullen. Het voordeel van ruim € 500.000 dat hiermee samenhangt, is daarmee grotendeels incidenteel van aard. We stellen voor een deel van dit incidentele resultaat over te hevelen voor de uitvoering van het ondernemersloket in 2022 en 2023.

c. Herijking systematiek en werkwijze vorderingen debiteuren
Naar aanleiding van het opvolgen van het advies van onze accountant HZG is in 2021 de systematiek en de werkwijze rondom het innen van vorderingen van debiteuren gewijzigd. Door debiteuren frequenter aan te schrijven en op te bellen, is er in 2021 aanzienlijk meer terugbetaald dan we hadden begroot. Hiermee ontstaat een eenmalig voordeel van ruim € 450.000. Het voordeel is ook ontstaan, omdat we in 2020 (uitbreken coronacrisis) hadden besloten om debiteuren juist enige tijd niet aan te schrijven en terug te laten betalen. Er is in die zin sprake van een eenmalig inhaaleffect.

d. Diverse overige ontwikkelingen
Naast een klein voordeel op de BUIG (€30.000) en BBZ (€130.000) zijn er, mede door corona, diverse voordelen binnen het product inkomensregelingen, die optellen tot€ 350.000. Een in het oog springend restant hangt samen met de gemeentelijke kredietbank. De gemeentelijke kredietbank heeft tijdelijke coronagelden ontvangen voor Schuldhulp voor ondernemers (SHVO). Doordat de werkzaamheden pas later in het jaar zijn opgestart en ook nog ten laste van 2022 komen, zijn de middelen nog niet volledig besteed. We stellen dan ook voor deze middelen over te hevelen naar 2022. Het betreft een bedrag van € 125.000 waarmee we ondernemers in 2022 kunnen ondersteunen bij schulden als gevolg van corona.

5. (Werk)participatie (€ 750.000 voordelig)
Beide werkbedrijven - zowel Wedeka als BWRI – zijn erin geslaagd om (ondanks corona) betere

resultaten neer te zetten. Hoewel beide “productie-omgevingen” in de kern verliesgevend blijven, zijn er lagere tekorten, waardoor er een voordelig saldo is ten opzichte van de begroting. Het voordelig resultaat voor de BWRI over 2021 bedroeg ruim € 400.000 en onze bijdrage aan Wedeka bleek grofweg € 200.000 lager uit te vallen. Tezamen komt dit neer op afgerond € 750.000.

6. A) Wmo; begeleiding (€ 800.000 voordelig) en B) Jeugd (€ 1,1 miljoen nadelig)
De resultaten op Wmo en Jeugd presenteren we in samenhang, omdat we dit in de sturing, Taskforce Sociaal Domein, ook gezamenlijk bekijken. Met andere woorden: de plus op Wmo gebruiken we ter dekking van de min op Jeugd. In 2021 zagen we dat het aantal gebruikers van zowel individuele- als groepsbegeleiding op het vlak van Wmo afnam. Het is niet met zekerheid te zeggen wat de oorzaken hiervoor zijn. Het positieve resultaat van ruim € 800.000 noopt tot strakke monitoring. De totale lasten voor Jeugd zijn ruim € 1,1 miljoen hoger. De kosten van jeugdhulp zijn de voorgaande jaren redelijk stabiel geweest, maar we zien sinds 2021 een stijging van de kosten, omdat er iets vaker zwaardere en daarmee duurdere hulp is geboden. Naar alle waarschijnlijkheid heeft de eerste coronagolf in 2020 tot uitgestelde hulp geleid, die we in 2021 hebben geboden. Daarnaast zien we in landelijk perspectief tekorten bij jeugdhulp.

7. Uitstel implementatie Omgevingswet (€ 350.000 voordelig)
De implementatie van de Omgevingswet stond gepland voor 1-1-22, maar is uitgesteld naar 1-1-23. Werkzaamheden binnen onze eigen organisatie zullen dan ook deels op een later moment plaatsvinden. De implementatie is een wettelijke verplichting en de resterende middelen zijn benodigd ter dekking van de werkzaamheden in 2022. Hiervoor is een overhevelingsvoorstel ingediend.

8. Grondexploitaties woningbouw- en bedrijvenlocaties (€ 500.000 voordelig)
We zien dat er flink wordt gebouwd in onze gemeente. Dat vinden we vooral goed nieuws voor de ruimtelijke ontwikkeling, maar het levert ook een financiële plus op. Per saldo is het resultaat € 500.000 voordelig. Het is een resultante van ruim € 1.050.000 voordeel op onze bedrijvenlocaties en ruim € 550.000 nadelig resultaat op onze grondexploitaties voor woningbouw. Dit nadeel hangt onder andere samen met een teruggedraaide winstneming op Julianapark van € 260.000 vanwege hogere kosten voor het woonrijp maken. In de Meerjaren Prognose Grondexploitaties (MPG) 2022 wordt u uitgebreid geïnformeerd over alle resultaten per grondexploitatie.

9. Lagere kosten bestuur, waaronder pensioen APPA (€ 600.000 voordelig)
De totale kosten voor het bestuur (college en raad) vallen per saldo € 600.000 lager uit. Vooral omdat de voorziening voor pensioenen van gewezen wethouders door de verplichte jaarlijkse herberekening met bijna € 400.000 kan vrijvallen. Bij de verplichte herberekening moeten een rentepercentage hanteren dat landelijk wordt vastgesteld. Net als in de afgelopen jaren zien we dat door deze systematiek de benodigde omvang van de voorziening schommelt. Het ene jaar moeten we bijstorten en het andere jaar juist afromen. Dat kan net als afgelopen jaar over vrij forse bedragen gaan. Het voordeel over 2021 is in ieder geval incidenteel.

10. Hogere loon- en organisatiekosten programma 6 (€ 2,8 miljoen nadelig)
Het nadelig resultaat op loon- en organisatiekosten binnen programma 6 van de jaarrekening bedraagt € 2,8 miljoen en bestaat op hoofdlijn uit een drietal componenten:

a. Hogere lasten inhuur, lagere salariskosten en nieuwe CAO voor gemeenten
Het nadeel op de loon- en organisatiekosten binnen programma 6 maakt inzichtelijk dat we vaker een beroep hebben moeten doen op inhuur. Dit betekent echter niet dat de totale organisatiekosten met een vergelijkbare omvang zijn overschreden. Sterker nog: de extra benodigde inhuur, die wordt verantwoord binnen programma 6, kon worden gedekt door de financiële (vacature) ruimte binnen de vaste formatie in programma’s 1 tot en met 5. Op de totale loonkosten wordt nadrukkelijk gestuurd. In 2021 bleven we binnen budget tot het moment dat de CAO voor gemeenten in november werd vastgesteld. De afgesproken loonstijging (inclusief coronavergoeding) van grofweg 4,5% bleek hoger dan de 3% waar we bij het opstellen van de begroting rekening mee hielden.

De extra last van € 875.000 verklaart het netto-tekort op de loonkosten van € 700.000. Het onderstaande overzicht maakt dit inzichtelijk:

Verklaring netto nadeel totale	loonkosten
Begroot	**55.000**
Salariskosten	*48.100*
Inhuurkosten	*6.900*
Realisatie	**55.700**
Salariskosten	*46.900*
Inhuurkosten	*8.800*
Nadeel	- 700
Waarvan effect CAO	*875*
Per saldo (binnen budget)	**175**

De hogere inhuurkosten worden door een aantal factoren verklaard. We hebben grote opgaven met de nodige werkdruk tot gevolg. Voor sommige trajecten en projecten is (tijdelijk) extra ondersteuning nodig om aan de afspraken en verwachtingen te voldoen. Dit geldt voor bijvoorbeeld projecten in het ruimtelijk domein, financiën/inkoop en het traject rondom de evaluatie van de startorganisatie. Daarnaast merken we ook dat de arbeidsmarkt op dit moment zeer uitdagend is. Voor sommige vakgebieden is goed gekwalificeerd personeel zeer schaars, waardoor we op sommige posities lastig medewerkers kunnen werven. We constateren dat we in diverse wervingstrajecten afgetroefd worden door commerciële partijen. De vijver waarin we vissen is soms nauwelijks gevuld en als er een goede kandidaat is verliezen we meer dan eens de strijd op basis van primaire arbeidsvoorwaarden. Het gevolg is dat sommige vacatures lastig of zelfs niet structureel in te vullen zijn. We moeten dan uiteindelijk op duurdere inhuur terugvallen. Tot slot is de arbeidsmarkt dusdanig uitdagend dat zelfs die inhuur niet altijd te vinden is. We proberen de arbeidsmarkt van dit moment het hoofd te bieden door diverse aantrekkelijke wervingscampagnes.

b. Hogere kosten telefonie en licenties
Het thuiswerken was tijdens corona (2020 en 2021) noodzakelijk om onze dienstverlening goed te blijven verzorgen. We blijven gebruik maken van de geboden thuiswerkfaciliteiten. De inhaalslag om toekomstbestendig en coronaproof te werken heeft ook geleid tot diverse harmonisaties van bedrijfsprocessen- en systemen. De meerkosten van het totale pakket om versneld goed op afstand te kunnen werken bedraagt grofweg € 400.000.

c. Hogere kosten tijdelijke huisvesting en facilitair
De hogere lasten voor huisvesting en facilitaire zaken hebben een corona en structurele component. Voor de structurele component (grofweg € 150.000) gaat het om abonnements- en portokosten. Hiervoor zullen we bij de voorjaarsnota 2022 een structurele verhoging van het budget aan uw raad vragen. Daarnaast hebben we ook een eenmalig nadeel dat samenhangt met de afronding van Kielzog fase 2. Het gaat hierbij om kosten die we niet als investering mogen beschouwen en daarom in de exploitatie in plaats van in het investeringskrediet mogen nemen. U kunt hierbij denken aan beveiligingskosten.

1.2 Jaarrekening in één oogopslag

Begroting in één oogopslag

Inkomsten.
Waar komt het geld vandaan.

Rijk		
Uitkeringen	€	148.627
Inkomensondersteuning	€	29.029
Subtotaal	**€**	**177.656**
Andere inkomstenbronnen		
Opbrengsten uit grondverkopen	€	8.429
Verhuur	€	1.415
Overig	€	32.344
Subtotaal	**€**	**42.188**
Lokale heffingen		
Onroerendzaakbelasting (OZB)	€	20.280
Rioolheffing	€	5.580
Afvalstoffenheffing	€	6.289
Toeristenbelasting	€	292
Overig	€	3.832
Subtotaal	**€**	**36.272**
Totaal	**€**	**256.116**

Uitgaven.
Waar is het geld naar toe gegaan.

Economische ontwikkeling	€	13.415
Openbaar groen en openlucht recreatie	€	5.707
Milieubeheer, afval en riolering	€	14.240
Integrale veiligheid	€	5.824
Onderwijs	€	15.521
Sport en vrije tijd	€	4.110
Wet maatschappelijke ondersteuning Wmo	€	22.255
Bestuur en dienstverlening	€	41.920
Jeugd en ouderen	€	31.365
Inkomensondersteuning	€	35.614
Ruimtelijke ordening en volkshuisvesting	€	16.160
Samenkracht en burgerparticipatie	€	21.301
Cultuur	€	5.886
Overig	€	1.048
Gevolgen gas- en zoutwinning	€	12.784
Totaal	**€**	**247.150**

Gemeentelijke tarieven in 2021	
OZB	€ 416
Afvalstoffenheffing	€ 234
Rioolheffing	€ 190

Totale inkomsten	€ 256.116
Totale uitgaven	€ 247.150
Resultaat	**€ 8.966**

Alle bedragen zijn x € 1.000 (met uitzondering van de gemeentelijke tarieven)

1.3 Samenstelling college en gemeenteraad

Samenstelling College 2022-2026

Samenstelling Gemeenteraad 2022-2026

Partij	Aantal zetels
GemeenteBelangen Midden-Groningen	8
Boer & Burger Partij Midden Groningen	5
PvdA	4
SP	3
CDA	3
ChristenUnie	3
VVD	2
GroenLinks	2
D66	2
BBB-LMG	1
Totaal	33

Leeswijzer

In deze leeswijzer leiden wij u stapsgewijs door de verschillende onderdelen van de jaarrekening 2021

Deel 1 – Algemeen
In de inleiding nemen we een selectie op van de belangrijkste resultaten over 2021. Vervolgens presenteren wij de jaarrekening 2021 in één oogopslag. Het geeft op hoofdlijn inzicht in de verwachte en daadwerkelijk gerealiseerde kosten en opbrengsten over 2021. Daarna volgen de samenstellingen van college en raad.

Na de algemene inleiding is de jaarrekening ingedeeld in 3 onderdelen: de programma's, de paragrafen en de uiteenzetting van de financiële positie.

Deel 2 – Programma's
In de jaarrekening 2021 zijn - vergelijkbaar met de begroting 2021-2024 - zes programma's opgenomen. Het programma Gevolgen gas-en zoutwinning / NPG is sinds 2021 een nieuw programma, waarin de kosten en opbrengsten voor deze onderwerpen apart zijn te volgen. De zes programma's kennen een onderverdeling in diverse producten.

Per programma zijn de doelen beschreven die we afgelopen jaar hebben gesteld (wat wilden we bereiken?) en de wijze waarop we deze hebben bereikt (wat hebben we daarvoor gedaan?).

De presentatie van de cijfers (wat heeft het gekost?) presenteren we op product-niveau. Deze leest u los van de teksten in een afzonderlijke paragraaf per programma. In de tabellen zijn de financiën op productniveau meerjarig in beeld gebracht. De raad autoriseert de baten en lasten op programmaniveau. De afwijkingen ten opzichte van de begroting 2021 in de baten en de lasten worden onder de tabel toegelicht.

Deel 3 – Paragrafen
Hier vindt u de paragrafen die het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten (BBV) verplicht voorschrijft, namelijk: Bedrijfsvoering, Lokale heffingen, Weerstandsvermogen en Risicobeheersing, Onderhoud kapitaalgoederen, Financiering, Verbonden partijen en Grondbeleid. Daarnaast vindt u hier de paragrafen Bestuur en Taakstelling. Voor de toezichthouder, de provincie, is deze informatie van belang om de financiële positie van de gemeente te kunnen beoordelen. Daarnaast biedt het ook veel inzicht aan de gemeenteraad.

Deel 4 – Uiteenzetting financiële positie
In dit deel vindt u informatie over het EMU-saldo, de balans, investeringen, incidentele baten en lasten, financiële kengetallen, baten en lasten per taakveld en het verloop van de reserves & voorzieningen. Tevens vindt u hier een totaaloverzicht van de baten en lasten en het subsidieregister. Naast de informatie vanuit de paragrafen geeft de financiële begroting, op hoofdlijn, inzicht in de ontwikkeling van de financiële positie van de gemeente.

2.1 Programma Dorpen en wijken

2.1.0. Inleiding

2.1.0. Inleiding

Visie

Als gemeente willen we 'groots zijn in kleinschaligheid'. Midden-Groningen is een verband van vitale, lokale gemeenschappen, bestaande uit de inwoners van dorpen, kernen en wijken. Onze inwoners ontmoeten elkaar op het sportveld, in de kerk, het dorpshuis en bij vrijwilligerswerk. Al deze gemeenschappen hebben hun eigen identiteit. In het ene dorp zijn de inwoners bijvoorbeeld zeer maatschappelijk actief, in het andere leven inwoners meer hun eigen leven, maar overal kennen mensen elkaar en voelen zij zich verantwoordelijk voor elkaar en voor de leefbaarheid in hun directe omgeving. De gemeente is eerst en vooral bondgenoot van inwoners in het vergroten van de leefbaarheid. Leefbare dorpen en kernen dragen direct bij aan het welbevinden van onze inwoners en de sociale veerkracht van de diverse lokale gemeenschappen in onze gemeente.

Doelstelling

Binnen het programma Dorpen en Wijken zetten we in op zelfredzame en leefbare dorpen en kernen. Dit betekent dorpen en kernen die volop mogelijkheden bieden aan onze inwoners om elkaar te ontmoeten en initiatieven te ontplooien. Maar ook dat onze inwoners de omgeving ervaren als schoon, heel en veilig. We werken nauw samen met inwoners en organisaties om de leefbaarheid in de gemeente te vergroten. Dat kan op iedere plek anders vorm krijgen, omdat geen dorp, wijk of buurt hetzelfde is. Ons uitgangspunt is dat we in onze aanpak de zeggenschap en het eigenaarschap van onze inwoners stimuleren en ondersteunen.

Activiteiten op het gebied van sport, cultuur, educatie en activiteiten voor specifieke doelgroepen als jongeren en ouderen dragen wezenlijk bij aan leefbaarheid in de dorpen en wijken. Ze geven kleur en identiteit en stimuleren ontmoeting en samen bezig zijn. Ontmoeting vindt vaak plaats in maatschappelijke accommodaties.

We willen dan ook dat ieder dorp beschikt over een gelegenheid of voorziening om elkaar te kunnen ontmoeten. Ons streven is om de voorzieningen die van belang zijn voor het dagelijks leven, zo dicht mogelijk bij mensen te brengen of te zorgen dat deze goed bereikbaar zijn.

Ook de openbare ruimte is van wezenlijk belang voor de identiteit van een dorp of wijk en het woonplezier van onze inwoners. We vergroten de leefbaarheid door meer zeggenschap en zelfbeheer aan inwoners te geven op bijvoorbeeld het groen in de wijk. De gemeente blijft staan voor een afgesproken niveau.

Opbouw programma Dorpen en Wijken

Het programma Dorpen en Wijken bestaat uit de volgende beleidsonderwerpen:

1. Het versterken van de sociale cohesie;
2. Huisvesting voor sociaal maatschappelijke activiteiten;
3. Deelname aan het maatschappelijk leven;
4. Sport en Bewegen;
5. Veiligheid op het gebied van wonen, werken en leven;
6. Fysieke leefbaarheid.

2.1.1 Het versterken van de sociale cohesie

Algemeen

We vergroten de zeggenschap van inwoners over hun dorp en wijk. Dat doen we als zij zich inzetten voor de kwaliteit van leven in hun dorp of wijk. Dat zorgt voor meer sociale cohesie in wijken en dorpen.

Wat hebben we bereikt?

Zeggenschap over dorp en wijk

We hebben zo veel mogelijk samengewerkt met actieve inwoners in de dorpen en de wijken. Daar moesten we door corona meer moeite voor doen. We hebben dat gedaan met de wethouders, de gebiedsregisseurs en collega's zoals de gebiedsbeheerders. Voor een deel gaat dat om alledaagse dingen die op dat moment voor een dorp of wijk belangrijk waren. We benoemen hier wat we met uw raad en actieve inwoners hebben bereikt om hun zeggenschap over de leefbaarheid te vergroten.

- We hebben met uw raad afgesproken hoe bewonersorganisaties vanaf 2023 subsidie krijgen. Dat is 'instandhoudingssubsidie' om hun werk te kunnen doen voor hun wijk of dorp. Die subsidie is vanaf 2023 geharmoniseerd;
- We hebben met de prioriteitswijken besproken of hun wijk ook in de toekomst extra aandacht en subsidie verdient. En hoe we met hen aan de sociale cohesie kunnen blijven werken. We doen in 2022 een voorstel om deze subsidie te harmoniseren;
- We hebben met uw raad eerste afspraken gemaakt over dorps- en wijkplannen vanaf 2022. Daar is geld voor vanuit het NPG. Dorpen en wijken kunnen dan samen met ons plannen maken om de leefbaarheid en de sociale cohesie te verbeteren. Dit zal hun invloed en zeggenschap vergroten;
- We hebben bewoners geholpen met hun idee voor 'Hart voor Aigenhaid';
- We hebben bedacht hoe we inwoners beter kunnen helpen als ze een idee of een initiatief hebben. Dat was een vraag van uw raad in de 'verbeteragenda raad'. We passen dat in 2022 toe.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Ondersteunen met advies en subsidies

We hebben actieve bewoners, dorps- en wijkorganisaties ondersteund met advies en subsidie. Subsidie kan gaan om onze eigen gemeentelijke subsidies: het fonds Leefbaarheid en het Cofinancieringsfonds. We hebben ook advies gegeven over subsidies van andere organisaties zoals het NPG Impulsloket en het NPG Loket Leefbaarheid.

- We hebben alle dorps- en wijkorganisaties subsidie gegeven zodat zij zich in kunnen zetten voor hun wijk of dorp;
- We hebben initiatieven gesteund met subsidie uit het gemeentelijke fonds Leefbaarheid en het Cofinancieringsfonds. Door corona waren er, net zoals in 2020, minder aanvragen. In 2021 waren er 143 aanvragen uit het gemeentelijke fonds Leefbaarheid, daarvan hebben er 140 subsidie gekregen. Er waren 12 aanvragen uit het gemeentelijke Cofinancieringsfonds en alle 12 hebben in 2021 subsidie gekregen;
- Veel activiteiten in wijken en dorpen gingen door corona niet door. Als dat nodig was, hebben we subsidie gegeven om de voorbereidingskosten te kunnen betalen;
- We waren in alle dorpen en wijken actief met Wijk-, Dorpswethouders en Gebiedsregisseurs. We waren aanspreekpunt voor initiatieven en problemen en op die manier bondgenoot van inwoners; een ambitie uit het Kompas;
- We hebben inwoners geholpen om hun idee of initiatief van de grond te krijgen. Soms met subsidie, maar vooral met advies: hoe pak ik dat aan, bij wie kan ik terecht, waar vind ik geld voor het idee. De gebiedsregisseur heeft bijvoorbeeld inwoners van Kielwindeweer geholpen om met subsidie (Loket Leefbaarheid) een architect in te huren voor een nieuw dorpshuis. Daarnaast hebben we bijvoorbeeld een initiatief van de dorpsvereniging in Harkstede ondersteunt. Zo kan er met provinciale subsidie gewerkt worden aan zorg en ontmoeting in MFC de Borgstee;
- We hebben dorpen en wijken geholpen om van elkaar te leren en inspiratie op te doen;
- We hebben dorps- en wijkcentra geholpen met coronaschade subsidie. Het borgt de belangrijke ontmoetingsfunctie in dorpen en wijken.

2.1.2 Huisvesting

Algemeen

Binnen onze gemeente is er sprake van verschillende soorten huisvesting. Huisvesting in eigendom van de gemeente voor onder andere de eigen gemeentelijke organisatie. Daarnaast is er ook een deel dat in eigendom is bij de gemeente, maar wordt verhuurd aan derden. Voor sommige gemeentelijke onderdelen of andere aan de gemeente gelieerde partijen wordt huisvesting gehuurd.

Maatschappelijk vastgoed

Wat hebben we bereikt?

De afgelopen periode heeft de gemeente al zoveel mogelijk aspecten rondom het vastgoed en de voorzieningen geïnventariseerd.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Er is gewerkt aan een richtinggevend kader voor het vastgoed- en voorzieningenbeleid.

Vastgoedbeleid

Wat hebben we bereikt?

Aan de hand van het voeren van gesprekken met beleidsmedewerkers, dorps- en wijkcentra en de portefeuillehouders is in 2020 gestart met het opstellen van beleid voor vastgoed en voorzieningen. Over de uitkomsten van deze fase is uw raad geïnformeerd tijdens de presentatie op de beeldvormende bijeenkomst van 22 april 2021.

De volgende stap in het proces is het uitwerken van het beleid. De uitwerking gebeurt in deelprojecten. Consequenties van het beleid worden in beeld gebracht per accommodatie en/of voorziening. Deze beleidsmatige uitwerking vindt in gezamenlijkheid plaats met het veld en uw raad. Pas daarna vindt de besluitvorming plaats.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

De kadernota is de eerste stap naar de vorming van beleid. De input van uw raad dient als één van de handvatten voor de uitwerking op projectniveau. Ook de betrokken partijen hebben hierbij een actieve rol. Hiervoor is een klankbordgroep in het leven geroepen, bestaande uit een afvaardiging van bestuurders van dorps- en wijkcentra.

Vrijkomende locaties en gebouwen

Wat hebben we bereikt?

Vrijkomende gebouwen worden in eerste instantie ondergebracht bij een leegstandbeheerder.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

We hebben regelmatig overleg met onder andere het scholenprogramma, gebiedsregisseurs en de collega's die bezig zijn met gebiedsontwikkeling om door te nemen of en hoelang een vrijgekomen locatie beschikbaar moet blijven.

Beheer en onderhoud gebouwen

Wat hebben we bereikt?

- De energielabels van gebouwen zijn in beeld gebracht en welke daarvan vanaf 2023 aan het energielabel C (kantoorfunctie) moeten voldoen;
- We kunnen intussen bij circa 90% van de gebouwen de meterstanden op afstand uitlezen.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- Samen met een extern bureau hebben we zoveel mogelijk locaties aangesloten op een systeem (energiemissie), waarmee de meterstanden op afstand uit te lezen zijn;
- We hebben de verbouwing van de werf in Zuidbroek voorbereid en begeleiden de verbouwing bij het Kindcentrum de Woldwijck.

2.1.3 Cultuur, archeologie, erfgoed en monumentenzorg

Cultuur

Inleiding

Cultuur is in allerlei vormen met ons dagelijks leven verweven. Zingen in een koor, muziek spelen of luisteren, fotograferen en schilderen. Ongemerkt is het heel belangrijk voor sociale binding en om jezelf te vermaken. Vanuit de gemeente wordt cultuur ook daarom gestimuleerd en ondersteund. Het is ook nog eens belangrijk om de gemeente naar buiten "een gezicht te geven", voor toeristen en bezoekers.

Toen alle maatregelen vanwege corona weer werden ingevoerd in 2021, merkte de cultuursector hoe groot zijn betekenis was.

Vanwege de coronabeperkingen heeft cultuur in 2021 voor een groot deel stilgelegen. Er waren noodgedwongen sluitingen van musea, theaters en muziekscholen. Cultuur op school werd niet gegeven, want de scholen waren dicht. Het culturele veld heeft zich wel creatief aangepast. Cultuurinstellingen werden digitaal actief, maar de grotere live publieksactiviteiten werden afgeblazen. Gelukkig was er vanuit het Rijk extra geld beschikbaar om schade te compenseren.

Wat hebben we bereikt?

- Er zijn geen cultuurinstellingen financieel onderuit gegaan vanwege de coronacrisis;
- Waar het mogelijk was, zijn cultuurinstellingen op een digitale manier doorgegaan met cultuurproducties, lessen en activiteiten. Dit geldt voor Kielzog theater, muziekschool en kunstwerkplaats en de Fraeylemaborg met bijvoorbeeld tuinactiviteiten;
- Er is in een zomeractie extra aandacht besteed aan cultuur met affiches, krantenartikelen en een speciaal cultuurmagazine;
- De bibliotheken hebben hun dienstverlening aangepast op de coronamaatregelen en alternatieve activiteiten opgezet om in dit jaar toch zoveel mogelijk inwoners te bereiken;
- We hebben de onderhoudstoestand van beeldende kunstwerken verder in kaart gebracht;
- De Historische Scheepswerf heeft een plan opgesteld om het museum te verbeteren.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- We hebben in twee subsidierondes het rijksgeld voor coronaschade verdeeld over de culturele aanvragers en de dorps- en wijkcentra;
- We hebben de alternatieve cultuurproducties, met kleiner publiek, gemeentelijk ook financieel gesteund;
- We hebben Marketing Midden-Groningen de opdracht gegeven om de publiciteitscampagne voor cultuur uit te voeren met affiches, magazines en artikelen in lokale media;
- We hebben Biblionet alle ruimte gegeven om de dienstverlening aan de inwoners goed in stand te houden;
- We hebben opdracht verstrekt aan een externe specialist die een renovatie/restauratieplan heeft opgesteld dat vanaf 2022 wordt uitgevoerd;
- We hebben met een speciale werkgroep en extra subsidie de Historische Scheepswerf geholpen om het museum voor de toekomst te versterken;
- We konden de uitvoering van de kadernota cultuur deels oppakken ondanks de coronabeperkingen;
- We hebben het Nationaal Programma Groningen-project 'Jongeren Pitchen Cultuurprojecten' uitgewerkt en ingediend om meer jongeren te betrekken bij cultuur.

Archeologie

Algemeen

Op grond van de Erfgoedwet heeft de gemeente een wettelijke taak, bevoegd gezag, in het beschermen van archeologische waarden. De Omgevingsdienst Groningen (ODG) is toezichthouder namens de gemeente.

De bewoningsgeschiedenis van de gemeente hebben we beschreven in de Beleidsnota Archeologie. Op een kaart staat aangegeven welke archeologische waarden mogelijk aanwezig zijn. In de beleidsnota staat ook hoe de gemeente die archeologische waarden wil beschermen.

Plekken waar onderzoek is geweest, onderzoeksrapporten en besluiten daarover, worden bijgehouden in de database 'Onderzoekslocaties Archeologie Midden-Groningen' en op de actuele archeologische verwachtingenkaart. We willen inwoners en amateurarcheologen betrekken bij de bewoningsgeschiedenis van de gemeente bijvoorbeeld door excursies en publieksrapportages bij opgravingen.

Wat hebben we bereikt?

In 2021 hebben we alleen beheersmatige taken uitgevoerd, zie uitgevoerde werkzaamheden. Vanwege corona zijn er geen publieksacties, zoals excursies, georganiseerd. De beleidsnota 2020 is actueel en in te zien op de website. De claims van landbouwers dat gebieden ten onrechte als zones van hoge archeologische verwachting zijn aangemerkt, zijn in het najaar/winter 2020 afgehandeld.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- We beoordelen archeologische onderzoeken, besluiten daarover en registreren deze;
- We brengen advies uit om het archeologiebeleid vast te leggen in bestemmingsplanregels van nieuwe bestemmingsplannen;
- We laten ons voor het beoordelen van archeologische onderzoeken ondersteunen door Libau.

Uitgevoerde werkzaamheden 2021:
- Aantal besluiten: 33
- Vaststelling beleidsplan: 0
- Verwerkte archeologische onderzoeken: 32
- Uitgebrachte adviezen: 16
- Nieuwe onderzoekslocaties: 26
- Totaal aantal onderzoekslocaties per 31-12-2021: 245

Erfgoed en monumentenzorg

Algemeen

Midden-Groningen kent veel gebouwd erfgoed; monumenten, karakteristieke panden en beschermde dorpsgezichten. Erfgoed is van groot belang voor de leefbaarheid van de gemeente. Cultuurhistorisch waardevolle panden vormen samen de stedenbouwkundige structuur en ruimtelijke kwaliteit van de gemeente en zijn daarmee een belangrijke drager van de gebiedsidentiteit. Gebouwd erfgoed zorgt voor herkenbaarheid en het thuis voelen in een gebied. Wij zetten ons daarom in voor instandhouding en bescherming van gebouwd erfgoed.

Wat hebben we bereikt?

- We hebben samen met het Rijk, de provincie, Nationaal Coördinator Groningen (NCG) en de andere Groninger gemeenten de actualisatie en verbreding van het Erfgoedprogramma vastgesteld. In dit Erfgoedprogramma hebben we aangegeven hoe we ons Groninger erfgoed willen behouden, beschermen en ontwikkelen. In 2021 hebben we een deel van de genoemde acties in het Erfgoedprogramma in gang gezet en hiervoor subsidies gekregen.
- We hebben afspraken gemaakt met het Rijk, de provincie, NCG en andere partijen om erfgoedpanden op een zorgvuldige manier te versterken en bevingsschade te herstellen. We hebben daarvoor in 2021 een gezamenlijk Werkproces versterken Erfgoed gemaakt dat we gebruiken bij het versterken van monumenten.

- We bieden kansen voor herbestemmen, verduurzamen en doorontwikkelen van monumenten.
- We ondersteunen eigenaren van monumenten en ander erfgoed met advies en subsidie.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- We zijn verder gegaan met het project 'Aanwijzen van nieuwe gemeentelijke monumenten'. In verband met corona is de voortgang van het project in 2021 helaas vertraagd. Eind 2021 heeft de gemeente 175 panden met een status als gemeentelijk monument, 156 rijksmonumenten en 2 rijks-beschermde dorpsgezichten. Daarnaast zijn er circa 1200 panden met een status als karakteristiek object.
- We hebben met de gemeentelijke monumenten onderhouds-subsidieregeling in 2021 aan 30 eigenaren van monumenten een subsidie verleend van in totaal €100.000,-.
- De gemeenteraad heeft vanuit het lokale NPG programma een projectplan 'Toekomstbestendig Cultureel Erfgoed' vastgesteld, een regeling subsidieverlening voor het herbestemmen van erfgoed. We zijn in 2021 bezig geweest met de voorbereiding en uitwerking hiervan.
- Er zijn in 2021 voor 8 monumenten voorbereidingen gestart voor versterking waarbij een omgevingsvergunning monument benodigd is. Hierbij is de gemeentelijke erfgoedcommissie gevraagd te adviseren.
- Als monumenten verbouwd of versterkt worden moet hiervoor een omgevingsvergunning worden verleend. We hebben de gemeentelijke erfgoedcommissie advies laten uitbrengen over omgevingsvergunningen monument en redengevende omschrijvingen van nieuwe monumenten. In totaal zijn 39 adviezen uitgebracht.
- We hebben eigenaren van karakteristieke panden die vanwege de versterkingsopgave of anderszins een sloop/nieuwbouw verzoek deden voorgelicht over het afwegingskader bescherming karakteristieke panden en de verzoeken hieraan getoetst.
- In 2021 is de opdracht aan het bestaande erfgoedloket verbreed, het Erfgoedloket (ondergebracht bij Libau) ondersteunt en adviseert nu naast monumenteneigenaren ook eigenaren van karakteristieke panden.
- De jaarlijkse Open Monumentendag is helaas door corona niet doorgegaan in 2021, er is wel digitale informatie op de website gezet.

2.1.4 Sport en bewegen

Sport en bewegen

Iedere week zijn duizenden mensen in de gemeente actief betrokken bij sport- en beweegactiviteiten, als beoefenaar, vrijwilliger of professional. We bouwen aan een gemeente waarin sporten en bewegen laagdrempelig, toegankelijk en vanzelfsprekend is. We willen er zijn voor alle inwoners en in het bijzonder voor de mensen die maatschappelijk kwetsbaar zijn, zodat ook zij zich optimaal kunnen ontwikkelen en een betekenisvol en gelukkig leven kunnen leiden.

2021 was een moeilijk jaar voor de sport. Door de coronamaatregelen kon er lange tijd niet of slechts beperkt worden gesport. Ook waren sportkantines grote delen van het jaar gesloten en mocht er geen publiek aanwezig zijn bij trainingen en wedstrijden. Toch hebben de meeste sportaanbieders tijdens de coronacrisis creatieve oplossingen gevonden om onze inwoners van jong tot oud zoveel mogelijk te laten sporten. We hebben ons waar mogelijk ingezet om sportverenigingen daarbij te helpen en activiteiten te bieden voor inwoners voor wie sporten en bewegen niet vanzelfsprekend is. Ook hebben we gewerkt aan structuren en samenwerkingen voor de toekomst.

Wat hebben we bereikt?

Beleidsnotitie Sport en Bewegen vastgesteld

In 2021 is het 'Sport en Beweegbeleid Midden-Groningen' vastgesteld door uw raad. Dit beleidsplan beschrijft de kaders voor onze inzet op het gebied van sport en bewegen voor de komende vier jaar. In het beleidsplan zijn drie speerpunten opgenomen:

- Het vergroten van het aandeel bewoners dat regelmatig sport en beweegt;
- Het bevorderen van vitale en toekomstbestendige sportverenigingen;
- Het harmoniseren van het accommodatiebeleid.

Het vergroten van het aandeel bewoners dat regelmatig sport en beweegt

De mogelijkheden om mensen aan het sporten te krijgen waren door de coronacrisis beperkt. Zo was het voor een deel van het jaar niet of slechts beperkt mogelijk om in teamverband te sporten. Ook binnensport was lange tijd niet mogelijk. Desondanks hebben we op het gebied van sportstimulering diverse resultaten geboekt:

- Via activiteiten van onze buurtsportcoaches 1.250 kinderen en jongeren aan het bewegen gebracht;
- Wekelijks liepen ongeveer 70 mensen mee in wandelgroepen die door de buurtsportcoaches worden begeleid. Een aantal van deze mensen was voorheen niet in staat om met een groep mee te wandelen;
- In ieder geval twaalf jongeren zijn als gevolg van buurtsportcoachactiviteiten op het Cruyff Court in Hoogezand lid geworden van een sportvereniging;
- We hebben een gebiedsgerichte aanpak voor de buurtsportcoaches ontwikkeld en toegepast;
- We hebben een aantal structuren en samenwerkingsverbanden opgezet die sporten en bewegen makkelijker en toegankelijker maken voor onze inwoners.

Het bevorderen van vitale en toekomstbestendige sportverenigingen

- We hebben samenwerkingen tussen verenigingen versterkt;
- Verschillende verenigingen hebben een actieve rol op zich genomen in de uitvoering van het lokaal sportakkoord;
- Er zijn verbindingen gelegd tussen sportverenigingen en maatschappelijke organisaties zoals Kwartier Zorg en Welzijn en stichting POSO.

Het harmoniseren van het accommodatiebeleid

De harmonisatie van het accommodatiebeleid bevindt zich nog in een eerste fase. We konden slechts beperkt gesprekken voeren met verenigingen door de coronacrisis. We hebben de uitgangspunten voor een nieuw accommodatiebeleid geformuleerd en laten vaststellen door uw raad. In 2022 en 2023 zullen de volgende stappen worden gezet.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- Onze buurtsportcoaches hebben diverse activiteiten voor kinderen georganiseerd en begeleid. Een voorbeeld zijn de activiteiten op het Cruyff Court waar gemiddeld 20 kinderen en jongeren per keer op afkwamen, met uitschieters tot 85 deelnemers.
- Onze buurtsportcoaches begeleiden vijf wandelgroepen verspreid over onze gemeente. Aanvullend op de wandelgroepen begeleiden ze individuele inwoners die moeite hebben met bewegen om de stap naar de wandelgroep te maken.
- We hebben samen met Huis voor de Sport Groningen de sporthopper Midden-Groningen ontwikkeld en uitgerold. Via de sporthopper kunnen inwoners makkelijk en goedkoop kennis maken met veel verschillende sporten. Voor de eerste periode die van start gaat in 2022 hebben tien verenigingen aanbod ontwikkeld en geplaatst.
- We hebben de jaarlijks terugkerende Sportverkiezingen Midden-Groningen georganiseerd. Bij de sportverkiezingen zijn een aantal lokale sporters met uitzonderlijke prestaties in het zonnetje gezet.

- In 2021 hebben we in samenwerking met Hattrick Media tweemaal de sportkrant Midden-Groningen uitgebracht. In de sportkrant wordt aandacht besteed aan bijzondere gebeurtenissen en ontwikkelingen bij sportaanbieders in de gemeente.
- Vanuit het lokaal sportakkoord hebben we een subsidieregeling opgezet die kleine initiatieven van verenigingen moeten ondersteunen. De eerste aanvragen worden in 2022 beoordeeld en toegekend.
- We hebben samen met het Nationaal Ouderenfonds de eerste stappen gezet om vanuit het lokaal sportakkoord een breder sportaanbod voor ouderen te ontwikkelen. Samen met Kwartier Zorg en Welzijn, Huis voor de Sport Groningen, stichting POSO en een aantal sportverenigingen hebben we verkennende gesprekken gevoerd. De intentie is om in 2022 op een aantal sportparken met het sportaanbod voor ouderen aan de slag te gaan.
- We hebben sportverenigingen na iedere coronapersconferentie schriftelijk geïnformeerd over wat de nieuwe maatregelen betekenden voor de sport in onze gemeente.
- We zijn in gesprek gegaan met sportaanbieders die aangaven dat ze door corona in problemen kwamen.
- We hebben met een aantal sportverenigingen gesprekken gevoerd over het eigendom, beheer en onderhoud van hun accommodatie. In 2022 en 2023 worden de vervolgstappen gezet in lijn met de uitgangspunten van het nieuwe sportbeleid.

Indicatoren

- Percentage niet-wekelijkse sporters (2020): 59,7%
- Aantal kinderen bereikt met buurtsportcoach activiteiten (2021): 1.250
- Gemiddeld aantal wekelijkse deelnemers aan wandelgroepen (2021): 70

2.1.5 Openbare orde en veiligheid (OOV)

Algemeen

We willen onze inwoners een veilige woon- en leefomgeving bieden. Daarbij werken we nauw samen met veiligheidspartners zoals politie, Openbaar Ministerie, Veiligheidsregio, RIEC (Regionaal Informatie- en Expertise Centrum), inwoners, (maatschappelijke) instellingen, woningbouwcorporaties en ondernemers. In een groot deel van de wijken en dorpen is de leefbaarheid en veiligheid relatief goed. In een aantal wijken in Hoogezand en Sappemeer staat de leefbaarheid en veiligheid onder druk. Dit zijn gebieden met een stedelijk karakter en bijbehorende problematiek.

Wat hebben we bereikt?

De extra beschikbaar gestelde middelen voor veiligheid zijn ingezet voor extra capaciteit en kwaliteit binnen het team Veiligheid en Vergunningen. Hiermee konden we in een bredere context het thema veiligheid op strategisch niveau oppakken en is voor twee jaar een extra adviseur aangenomen op het thema ondermijning. Met de inzet van twee adviseurs en de aanstelling van een teamleider is het team op dit gebied vormgegeven en gepositioneerd. De optimalisatie van de samenwerking door dit proces van kwantitatieve en kwalitatieve ontwikkeling wordt in 2022 voortgezet.

Integraal Veiligheidsbeleid (IVB)
In 2021 is het 'Integraal Veiligheidsbeleid gemeente Midden-Groningen 2021-2024' vastgesteld door uw raad. Dit beleidsplan beschrijft het strategisch kader voor de lokale openbare orde en veiligheid voor de komende vier jaar. We geven hiermee uitvoering aan de Politiewet, die gemeenteraden verplicht de beleidsprioriteiten vast te stellen. Hierin zijn vier geprioriteerde veiligheidsthema's opgenomen:

- Aanpak georganiseerde en ondermijnende criminaliteit;
- Effectieve verbinding veiligheid en zorg;
- Veilige woon- en leefomgeving;
- Maatschappelijke onrust of verdeeldheid bij overheidsbeslissingen.

Evenementenbeleid
Het evenementenbeleid en het beleid op speelautomaten is ontwikkeld en eind 2021 vastgesteld. Bij het maken van de beleidsregels is de balans gezocht tussen deregulering en veiligheid. De gemeente wil niet meer regelen dan nodig is vanuit de verantwoordelijkheid voor veiligheid. We schenken organisatoren van evenementen vertrouwen. De primaire verantwoordelijkheid voor een evenement ligt bij de organisatie. Daarom biedt de gemeente deregulering: verruiming van vergunning vrije evenementen, meerjarige vergunningen en eenvoudige aanvraagprocedures. Het beleid zal zijn uitwerking in de praktijk krijgen. Vanwege corona waren dit jaar amper evenementen mogelijk.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Aanpak georganiseerde en ondermijnende criminaliteit

- Er heeft een integrale controle plaatsgevonden onder coördinatie van OOV en onder de vlag van het RIEC gericht op aanpak ondermijning, vastgoed-, adressen- en uitkeringsfraude. Naar aanleiding van deze controle kunnen een aantal onterecht verstrekte uitkeringen en toeslagen, zowel gemeentelijk als van het Rijk, worden stopgezet en kan de belastingdienst een boekenonderzoek naar een malafide ondernemer afronden.
- In het afgelopen jaar heeft de burgemeester vijf drugspanden gesloten op grond van artikel 13b Opiumwet en is een proces in gang gezet om de samenwerking met de woningcorporaties over de wet Damocles te verbeteren.
- De burgemeester heeft een woning tijdelijk gesloten vanwege het aantreffen van een grote hoeveelheid illegaal vuurwerk.
- Er zijn twee bewustwordingsdagen ondermijning georganiseerd met als doel de bewustwording van gemeenteambtenaren ten aanzien van ondermijning te vergroten en signalen van ondermijning te herkennen. In totaal hebben zo'n 90 ambtenaren hieraan deelgenomen.
- Sinds april 2021 werkt de gemeente Midden-Groningen met de app 'Meld een Vermoeden' (een pilot voor één jaar), waarmee gemeenteambtenaren signalen van ondermijnende criminaliteit kunnen doorgeven aan de adviseur ondermijning.

Veiligheid en zorg

- Samen met ketenpartners is volgens de werkwijze van het 'AVE-model' (Aanpak Voorkomen Escalatie) gewerkt aan schrijnende en complexe gevallen. In situaties met overlastgevend en crimineel gedrag is passende ondersteuning en begeleiding geboden.
- Door intensieve samenwerking met jeugd- en jongerenwerkers, reclassering, bureau Halt, leerplicht, politie en sociaal team is een overlastgevende jeugdgroep succesvol aangepakt.

Veilige woon- en leefomgeving

- Er zijn dit jaar acht huisverboden opgelegd om huiselijk geweld te stoppen, daarbij is ook hulpverlening ingezet.
- De jaarwisseling stond dit jaar wederom in het teken van corona en de beperkende maatregelen, inclusief een vuurwerkverbod. In de voorbereiding is daarom het risico meegewogen dat de jaarwisseling een moment kan zijn om onrust te uiten. Met een gerichte multidisciplinaire voorbereiding is oud en nieuw relatief rustig verlopen. Naast het terugdringen van afvalverbranding in delen van Hoogezand en Sappemeer, is ook stevig ingezet op het voorkomen van ernstige overlast door jongeren.

Maatschappelijke onrust of verdeeldheid bij overheidsbeslissingen

- Het Regionaal Bestuurlijk Politie Overleg (RBPO) heeft opdracht gegeven tot een verdiepende analyse van maatschappelijke onrust in Noord-Nederland met handelingsperspectief voor bestuurders en uitvoerenden. Het betreft een onderzoek naar zowel de zoutwinning in de Waddenzee bij Harlingen als het windmolenpark N33. De resultaten zijn in het eerste kwartaal van 2022 gepubliceerd. Uw raad is geïnformeerd en heeft het rapport ter kennisname ontvangen.
- De maatregelen rondom corona hadden effect op onze inwoners, de ondernemers en de openbare ruimte. Het toezicht op het naleven van de maatregelen heeft een groot beroep gedaan op de handhavingscapaciteit.

2.1.6 Fysieke leefbaarheid

Algemeen

De openbare ruimte is de plek waar mensen elkaar ontmoeten, naar het werk gaan, spelen, sporten en ontspannen. De openbare ruimte bestaat uit kapitaalgoederen zoals wegen, groen- en speelplaatsen, bruggen, kades, beschoeiingen, riolering, openbare verlichting en verkeersregelinstallaties. Het beleid en de kaders zijn vastgesteld voor de volgende onderdelen: Groen, Afval, Wegen (inclusief gladheid), Openbare Verlichting, Riolering en Spelen.

We hebben gewerkt aan de openbare ruimte in de wijken, de versterkingsopgave (NPG), diverse fases van Gorecht/Vosholen, te ontwikkelen zonneparken en het scholenprogramma. Op dit moment zijn we nog steeds aan het onderzoeken wat we nog meer kunnen doen op het gebied van een integrale meerjaren onderhoudsplanning, prioritering, risicogestuurd beheer en gedifferentieerd onderhoud.

Wat hebben wij bereikt?

Gebiedsgericht groenbeheer:

In 2021 is er een maatregelenplan groenbeheer opgesteld. Het rapport geeft een overzicht weer van mogelijk te treffen maatregelen, financiële kaders, inclusief de voor- en nadelen van elke maatregel. Dit geeft input voor discussie, afweging en besluitvorming. Op basis van dit rapport willen we uw raad in 2022 in de gelegenheid stellen om binnen het beschikbare budget tot beheerkeuzes te komen, dan wel aanvullende financiële middelen beschikbaar te stellen.

Naast het maatregelenplan groenbeheer heeft 2021 voor het domein groen in het teken gestaan van:

- Aandacht voor samenwerking van de verschillende teams;
- Het voorbereiden van beheer- en beleidsdocumenten waar we in 2022 invulling aan willen geven;
- Aandacht voor én ontwikkeling van integraliteit, domeingericht werken en de eerste stappen richting een integraal meerjaren onderhoudsprogramma;
- Sturing op het beschikbare groenbudget;
- Het zo doelmatig mogelijk invulling geven aan onze beheer- en realisatieopgaven, waarbij we proberen te werken conform het beleidsplan ‘mien toen mien stee’.

Spelen:

We willen een aantrekkelijke en veilige buitenspeelruimte voor onze inwoners en bezoekers. Vandaar dat alle speelvoorzieningen zijn geïnspecteerd en gekeurd.

Begraven:

- We zijn bezig met het opstellen van beleid rondom het thema begraven;
- We hebben inwoners door middel van een enquête geraadpleegd;
- We hebben inzichtelijk gemaakt in hoeverre het beheer en onderhoud op een begraafplaats is te relateren aan openbaar groen.

Kunstwerken en beschoeiingen:

We hebben voor het domein kunstwerken en beschoeiingen een goede stap gezet met in het in beeld brengen van de totale opgave.

- Inspectie van kunstwerken is afgerond;
- Inspectie van beschoeiingen is gestart;
- We hebben een onderzoek gedaan aan de kade van de Van Spilbergenkade;
- We hebben vijf bruggen in Roegwold en twee bruggen in de Heemtuin vervangen;
- We hebben de brug over de provinciale weg in Slochteren gerepareerd;
- We hebben de beschoeiing bij het Oude Verlaat Muntendam vervangen.

Wegen en openbare verlichting:

We hebben de wegen, bermen, sloten en openbare verlichting onderhouden in lijn met de vastgestelde beleidsplannen.

- Alle wegen zijn geïnspecteerd en we hebben het beheer en onderhoud uitgevoerd op basis van prioritering;
- Er is een inspectie uitgevoerd naar de staat van de (half-) verharding.

Riolering en water:

Door middel van onderhoud en investeringen hebben we het watersysteem (riolering) robuust gehouden. Dit doen we in nauwe afstemming met de Groninger gemeenten, de gemeenten uit de kop van Drenthe, het waterbedrijf Groningen en de waterschappen Hunze en Aa's en Noorderzijlvest. Hiermee voldoen we aan onze zorgplicht voor het grondwater, het inzamelen van stedelijk afvalwater en hemelwater.

- Vanuit de beoordeling van de inspecties van gemalen hebben we 80 minigemalen gerenoveerd;
- De voorbereiding van de renovatie van 22 grotere rioolgemalen zijn gestart;
- Voorbereiding gedaan voor de Regionale Adaptatie Strategie in verband met de klimaatadaptatie.

Afval:

Het terugdringen van de totale hoeveelheid huishoudelijk afval en een betere scheiding van herbruikbare stromen uit het restafval blijven belangrijk. Volgens het vastgestelde beleidsplan 'Van Afval Naar Grondstof (VANG)' geven we uitvoering aan het bereiken van onze doelstellingen. De VANG-doelstellingen zijn 100 kilo niet-herbruikbaar restafval per jaar per aansluiting in 2020 en maximaal 30 kilo in 2025. De hoeveelheid restafval is nog niet op het gewenste niveau; 166 kg in 2021. Dit is lager dan 195 kg in 2017, maar hoger dan 137 kg in 2020. Er is geen duidelijk aanwijsbare oorzaak voor de toename ten opzichte van vorig jaar. Het is een aandachtspunt in het proces om onze doelstellingen te bereiken. Het scheidingpercentage was 74%. Daarnaast zijn zwerfafval en het plaatsen van afval bij ondergrondse containers een probleem.

- We besteden ter voorkoming van zwerfafval en het plaatsen van afval bij ondergrondse containers veel aandacht aan voorlichting, educatie (afvalcoaches) en acties (o.a. Opschoondagen). Indien nodig handhaven we;
- We investeren in de inzameling en verwerking van herbruikbare en hernieuwbare afvalstromen;
- We blijven inzetten op meer efficiency en meer verantwoorde eindverwerking.

Wat hebben wij daarvoor gedaan?

Gebiedsgericht groenbeheer:

We hebben vanuit een faciliterende rol de voorbereiding van bewonersinitiatieven ondersteund. Het gaat dan om hulp bij de plan- en visievorming, maar ook om het leveren van houtsnippers, vrijkomend zand, stamhout of de inzet van bijvoorbeeld een minikraan voor een dagdeel. Voorbeelden van projecten met inwoners zijn entree Meeden en het gefaseerd verbeteren van de

groene inrichting van het Rijksmonument Oosterpark. Er is een start gemaakt met het overleg voor het verbeteren van het Margrietpark. Martenshoek wordt gereconstrueerd waarbij het onderdeel groen een kwaliteitsslag heeft gekregen.

Spelen:

We hebben dit jaar een inspectie en nulmeting gedaan van de speeltoestellen. Alles is in het systeem Obsurv verwerkt inclusief gps en foto's. Op basis van deze inspectie zijn reparaties uitgevoerd.

Begraven:

We hebben een enquête gehouden onder onze inwoners. De beheergegevens zijn verwerkt in het systeem Obsurv.

Kunstwerken en beschoeiingen:

De civiele kunstwerken zijn in 2021 door middel van een inspectie in beeld gebracht. De inspectie voor beschoeiingen en steigers is uitgezet. Verder is een meerjarig contract afgesloten voor het verhelpen van storingen bij beweegbare bruggen. Daarnaast zijn er diverse nadere onderzoeken en inspecties uitgevoerd. Op basis van deze onderzoeken zijn bij twee bruggen een aslast-beperking ingesteld (Groenedijk te Slochteren en De Groeve brug te Overschild) en zijn twee bruggen geheel gesloten voor gemotoriseerd verkeer (brug Slochterhaven en Koopmanslaan te Tjuchem). De Van Spilbergenkade aan het Winschoterdiep vertoonde onverwacht gebreken, in 2022 wordt hier verder aan gewerkt. We hebben de de geplande vernieuwing van de Eendrachtbrug door gebrek aan capaciteit uit moeten stellen tot 2022.

Wegen:

- We hebben uitvoering gegeven aan het beleidsplan wegen. Dit beleidsplan voorziet niet in middelen voor het beheer en onderhoud van (half)verharding. We hebben een inspectie uit laten voeren op het gebied van (half)verharding;
- We hebben de droogteschade aan wegen verder in kaart gebracht. We zijn de voorbereidingen gestart voor het beheer en onderhoud van de wegen in 2021 en de aanpak van droogteschade;
- We hebben op basis van het nieuwe beleid van gladheidsbestrijding nieuwe routes opgesteld;
- Waar nodig is materiaal aangepast en vervangen.

Openbare verlichting:

We hebben uitvoering gegeven aan de meerjarenplanning voor het onderhoud van de armaturen en verlichting. In 2021 zijn twee grote vervangingsplannen afrond. Het vervangingsplan 2021 is voorbereid en aanbesteed. De uitvoering wordt begin 2022 opgestart. Met deze projecten worden steeds meer oude conventionele lampen vervangen voor energiezuinige Led-varianten. Om defecten aan de verlichting tijdig te signaleren worden alle nieuwe lichtmasten verbonden met een eigen communicatienetwerk. Inmiddels hebben we zeven gateways kunnen plaatsen. Naast de grote projecten is het dagelijks beheer, afhandeling storingen, middels een raamcontract voor vier jaar aanbesteed. Het onderhoudscontract zal begin 2022 aansluitend volgen en ook voor vier jaar worden gegund.

Riolering en water:

Dit jaar is circa 25 km riool gereinigd en geïnspecteerd. De uitkomsten van de inspectie worden verwerkt in de meerjarenplanning. In 2022 starten we voornamelijk met het repareren van schades en het verwijderen van obstakels, zoals boomwortels, om de doorvoer te garanderen. Daarnaast renoveren we rioolleidingen die uit het plan naar voren komen. Het vervangen van rioolleidingen wordt integraal met andere domeinen afgestemd. De straten worden, waar mogelijk, klimaatbestendig ingericht. Vanuit de beoordeling van de inspecties van gemalen hebben wij 80 minigemalen gerenoveerd. 22 grotere rioolgemalen worden gerenoveerd in 2022. Er ligt momenteel een conceptbeleidsplan water. Deze wordt medio 2022 aan uw raad aangeboden.

Afval:

Met de inzet van de afvalcoaches zijn wij doorgegaan met de in 2020 ingezette koers. Deze koers focust op het scheiden van afval, de inzet van een afvalpanel als klankbord en acties zoals opschoondagen. De aanpak van zwerfafval in de wijken blijft een hoge prioriteit, waarin verschillende gemeentelijke teams nauw samenwerken. Er wordt geïnvesteerd in burgerparticipatie waardoor er circa 200 vrijwilligers actief zijn voor (afval)adoptatie wijken/gebieden. In 2021 is educatie en voorlichting op scholen vanwege corona achterwege gebleven. Het composteerterrein Tolner in Slochteren hebben we gesloten en we zijn definitief gestopt met compostering op De Vosholen. Daarnaast hebben we de herinrichting van het terrein opgepakt in overeenstemming met de bepalingen uit de Milieuvergunning. Het onderzoek naar een nieuw afvalbrengpunt is afgerond, maar in afwachting van de marktverkenning uitbesteding afval nog niet verder in procedure gebracht. Voor een meer verantwoorde en efficiëntere inzameling hebben we in 2021 de volgende aanbestedingen afgerond:

- Afvoer van blad- en tuinafval;
- Oud papier en karton verwerking;
- Sorteeranalyses;
- Systemen voor containermanagement en toegangscontrole.

2.1.7 Beleidsindicatoren

Indicatoren

Verplichte beleidsindicatoren Dorpen en Wijken

Naam indicator	Eenheid	Peiljaar	M-G	Nederland
Verwijzingen Halt	Aantal per 1.000 jongeren	2018	11,0	12,0
		2019	8,0	13,0
		2020	9,0	11,0
Winkeldiefstallen	Aantal per 1.000 inwoners	2018	0,9	2,2
		2019	0,5	2,3
		2020	0,7	2,0
		2021	0,7	1,8
Geweldsmisdrijven	Aantal per 1.000 inwoners	2018	4,7	4,8
		2019	4,0	4,9
		2020	3,4	4,6
		2021	3,3	4,3
Diefstallen uit woning	Aantal per 1.000 inwoners	2018	1,7	2,5
		2019	2,3	2,3
		2020	1,0	1,8
		2021	1,8	1,3
Vernielingen en beschadigingen in de openbare ruimte	Aantal per 1.000 inwoners	2018	5,3	5,4
		2019	6,1	5,9
		2020	6,0	6,3
		2021	5,8	6,1
Niet-sporters	%	2012	-	46,7%
		2016	57,9%	48,7%
		2020	59,7%	49,3%
Omvang huishoudelijk restafval	Kg/inwoner	2017	195	180
		2018	-	174
		2019	-	161
		2020	137	-
		2021	166	-
Hernieuwbare elektriciteit	%	2017	3,6%	16,3%
		2018	4,9%	17,6%
Nieuw gebouwde woningen	Aantal per 1.000 woningen	2018	5	8,6
		2019	1,5	9,1
		2020	9,9	8,8

2.1.8 Financieel overzicht

Financieel overzicht programma dorpen en wijken

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2020	Begroting 2021	Begroting 2021 na wijzigingen	Realisatie 2021	Verschil 2021
Lasten					
Openbare ruimte	**7.494**	**7.900**	**8.481**	**8.183**	**298**
Cultuur	**6.023**	**5.815**	**6.502**	**5.886**	**616**
Sport	**5.022**	**5.642**	**4.987**	**3.878**	**1.109**
Openbaar groen	**6.036**	**5.878**	**6.289**	**5.698**	**591**
Riolering	**4.604**	**4.289**	**4.290**	**4.585**	**-295**
Afval	**7.700**	**7.092**	**6.849**	**6.954**	**-105**
Milieu	**1.983**	**2.095**	**2.843**	**2.351**	**492**
Begraafplaatsen	**582**	**614**	**499**	**548**	**-50**
Totaal Lasten	**39.445**	**39.325**	**40.740**	**38.084**	**2.657**
Baten					
Openbare ruimte	**441**	**321**	**387**	**514**	**-127**
Cultuur	**711**	**490**	**623**	**456**	**167**
Sport	**1.084**	**1.394**	**1.507**	**1.878**	**-370**
Openbaar groen	**176**	**49**	**167**	**190**	**-23**
Riolering	**5.807**	**5.759**	**5.758**	**5.640**	**118**
Afval	**8.270**	**8.488**	**7.942**	**7.929**	**13**
Milieu	**21**	**0**	**433**	**129**	**304**
Begraafplaatsen	**355**	**434**	**428**	**470**	**-42**
Totaal Baten	**16.864**	**16.935**	**17.245**	**17.206**	**39**
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	**-22.581**	**-22.390**	**-23.495**	**-20.878**	**-2.617**
Stortingen					
Openbaar groen	**0**	**0**	**0**	**8**	**-8**
Milieu	**0**	**0**	**350**	**350**	**0**
Totaal Stortingen	**0**	**0**	**350**	**358**	**-8**
Onttrekkingen					
Openbare ruimte	**30**	**0**	**70**	**56**	**14**
Cultuur	**102**	**0**	**266**	**158**	**108**
Sport	**64**	**197**	**264**	**71**	**193**
Openbaar groen	**253**	**3**	**27**	**6**	**21**
Riolering	**0**	**0**	**7**	**0**	**7**
Afval	**0**	**0**	**27**	**0**	**27**
Milieu	**261**	**0**	**641**	**641**	**0**
Totaal Onttrekkingen	**710**	**200**	**1.302**	**932**	**370**
Mutaties reserves	**710**	**200**	**952**	**574**	**378**
Gerealiseerd resultaat	**-21.871**	**-22.190**	**-22.543**	**-20.304**	**-2.239**

<u>Openbare ruimte</u>

Lasten: Het voordeel is een gevolg van een gewijzigde toerekening van de loonkosten in de organisatie van € 180.000 en lagere exploitatiekosten, waaronder die van de openbare verlichting en het onderhoud aan verhardingen van in totaal € 170.000. De kosten van de gladheidsbestrijding zijn, mede door de koude maand februari, met € 52.000 overschreden. Dit laatste beeld is een voortzetting van het gewijzigd beleid (harmonisatie gladheidsbestrijding) zoals dat in 2020 heeft plaatsgevonden.

Baten: In 2021 hebben netbeheerders meer kabels en leidingen gelegd dan verwacht. Hiervoor ontvangt de gemeente vergoedingen waardoor een voordeel van € 98.000 ontstaat. Daarnaast ontstaat een voordeel van € 35.000 door de ontvangen subsidie voor de uitbreiding van de P+R Hoogezand-Sappemeer.

Cultuur

Lasten: De lasten binnen dit product zijn € 616.000 lager dan begroot. Er zijn minder subsidieaanvragen voor coronaschade ingediend door culturele organisaties, hierdoor ontstaat een voordeel van € 217.000. Als gevolg van corona zijn verschillende geraamde uitgaven niet volledig besteed. Er zijn minder activiteiten uitgevoerd in het kader van leefbaarheidsfonds, waaronder activiteiten op het gebied van sport, cultuur, welzijn en zorg. Hierdoor is een voordelig verschil van € 137.000 ontstaan. Daarnaast zijn er ook minder subsidies (voordeel € 55.000) uitgekeerd voor ondersteuning van activiteiten binnen dorpen en wijken. Er is een voordeel van € 51.000 op de subsidieregeling gemeentelijke monumenten. Deze subsidies kunnen eigenaren aanvragen voor het onderhoud en restauratie van monumentale panden. Het voordeel ontstaat door vrijval uit eerdere jaren en door minder ingediende aanvragen.

Via de decentralisatie uitkering is in 2021 een bedrag van € 75.000 beschikbaar gesteld om een kerkenvisie op te stellen. De kerkenvisie wordt naar verwachting in 2022 opgesteld. We stellen voor de resterende middelen mee te nemen naar 2022. Van de provincie Groningen is een subsidiebijdrage ontvangen om verschillende activiteiten met betrekking tot het geactualiseerde erfgoedprogramma Groningen uit te voeren. Het gaat hierbij bijvoorbeeld om het verzamelen van data over erfgoedpanden en het opstellen van een visie boerderijen. Het tijdvak van de subsidie loopt door in 2022 en uitvoering vindt pas in 2022 plaats. In 2021 ontstaat hierdoor een voordeel van € 50.000. Tegenover dit voordeel op de lasten staat een nadeel in de baten, zie hiervoor de toelichting op de baten. Tot slot wordt het resterende positieve saldo op het product cultuur verklaard door diverse kleine voor- en nadelen, waaronder hogere doorbelasting van energiekosten.

Baten:

De subsidiebijdrage met betrekking tot het geactualiseerde erfgoedprogramma Groningen levert in 2021 een nadeel van € 50.000 op, omdat de activiteiten ook in 2022 doorlopen. Deze subsidie is budgetneutraal.

Sport

Lasten: De lasten binnen dit product zijn €1.109.000 lager dan begroot. Er is een voordeel binnen het NPG project 'Plus op Sport'. Hier zijn voor 2021 kosten geraamd voor het slopen en afboeken van oude gymzalen. Van deze kosten is vanwege uitstel € 629.000 niet gerealiseerd en bestaat uit een stelpost van € 284.000 en een budget voor uitbestede sloop- en opruimingskosten voor gymnastieklokalen van € 345.000. Ook zijn er minder personele kosten (€ 235.000) gemaakt voor sport als gevolg van corona. Sportaccommodaties zijn voor langere periode gesloten geweest. Ook vielen de onderhoudskosten lager uit, een voordeel van € 70.000. Tot slot is de uitvoering van het lokaal sportakkoord vanwege corona vertraagd, waardoor een voordeel van € 152.000 ontstaat. Het lokaal sportakkoord is bedoeld om samen met sportverenigingen en andere partijen de lokale sportinfrastructuur te versterken en daarmee meer mensen aan het bewegen te krijgen. Rondom resterende middelen van het lokaal sportakkoord stellen we voor deze middelen naar 2022 mee te nemen.

Baten: Er is voor de exploitatie en investeringen van sportaccommodaties een specifieke uitkering stimulering sport ontvangen. Deze uitkering bedroeg € 1.040.000 en is niet begroot. Er zijn ook lagere opbrengsten. De huuropbrengsten van sportaccommodaties zijn ruim € 150.000 lager uitgevallen. Dit heeft te maken met het kwijtschelden van huren voor sportverenigingen in de perioden dat deze gesloten waren vanwege corona. Hiervoor is coronacompensatie ontvangen welke is verantwoord onder programma 6. Er zijn twee nadelen die samenhangen met het hierboven genoemde NPG-project 'Plus op sport'; omdat we geen kosten maken in 2021 hebben we ook €

629.000 lagere opbrengsten. De opbrengsten € 436.000 vanuit het Rijk en een onttrekking aan de reserves van € 193.000 komen in het jaar van uitvoering.

Openbaar groen

Het voordelig saldo op de lasten (€ 591.000) hangt vooral samen met het extra budget dat eind 2021 door uw raad beschikbaar is gesteld voor 2022. Het gaat hier om € 450.000. Het resterende voordeel bestaat uit een lagere toerekening van loonkosten aan het openbaar groen.

Riolering

Lasten: De rioolwerkzaamheden worden kostendekkend uitgevoerd. Een voordeel of nadeel wordt verrekend met de voorziening egalisatie rioolrechten. Hierbij wordt tevens rekening gehouden met overhead, kwijtschelding, perceptiekosten en een btw-component. In 2021 ontstaat een nadeel van € 470.000, doordat er een hogere storting in de egalisatievoorziening heeft plaatsgevonden dan begroot. Voor een nadere toelichting hierop wordt verwezen naar de paragraaf Lokale heffingen.

Naast het nadeel, veroorzaakt door de hogere storting in de egalisatievoorziening, zijn er ook voordelen. Als gevolg van een gewijzigde toerekening van de loonkosten in de organisatie ontstaat een voordeel van € 130.000. Daarnaast is de toevoeging aan de voorziening dubieuze debiteuren lager dan begroot en dat levert een voordeel van € 71.000 op. Overige voordelen verklaren het resterende voordeel van € 24.000.

Baten: De opbrengst rioolheffing grootverbruik is € 100.000 lager dan begroot. Dit komt doordat er onvoldoende rekening is gehouden met het feit dat veel afgenomen water niet afgevoerd wordt, maar in productieprocessen van bedrijven verdwijnt. Daarnaast is een nadeel van € 34.000 ontstaan door verminderingen uit eerdere jaren. Tegenover deze nadelen staan ook kleine voordelen, waaronder opbrengsten voor uitgevoerde werkzaamheden bij een gemaal. Per saldo resulteren deze kleine voordelen in een voordeel van € 16.000.

Afval

Lasten: De lasten binnen het product afval zijn € 105.000 hoger dan begroot.

Dit nadeel wordt onder andere veroorzaakt doordat het blad en groenafval niet meer gecomposteerd mag worden op de Vosholen. Hierdoor moet het afval binnen twee weken afgevoerd worden, wat kosten met zich meebrengt (€ 128.000 nadeel). Daarnaast is een nadeel ontstaan door de sluiting van het terrein Tolner in januari 2021. Hierdoor is voor € 53.000 aan extra kosten vanwege opruimwerkzaamheden ontstaan. Een ander nadeel is ontstaan door hogere automatiseringskosten. Het contract van het containermanagementinformatiesysteem was verlopen en met enige vertraging verlengd in 2021. De overbruggingsperiode heeft geresulteerd in een kostentoename van € 51.000.

De storting in de egalisatievoorziening afvalstoffenheffing levert een nadeel van € 184.000 op. Deze egalisatievoorziening wordt op basis van kostendekkendheid bepaald. In de paragraaf Lokale heffingen wordt deze voorziening verder toegelicht. Naast nadelen zijn er ook drie grote voordelen behaald binnen het product afval. Het eerste voordeel is ontstaan als gevolg van een gewijzigde toerekening van de loonkosten in de organisatie. Dit levert een voordeel van € 175.000 op. Het tweede voordeel is behaald door lagere kosten voor onderhoud en reparatiewerkzaamheden van voertuigen. Dit levert een voordeel van € 76.000 op. Door een herberekening oninbare debiteuren is de storting in de voorziening oninbare debiteuren € 84.000 lager dan begroot.

Milieu

Lasten: Het project Steendam-Tjuchem is onderdeel van het Programma Aardgasvrije Wijken. In juli 2021 heeft de gemeente € 3,9 miljoen ontvangen. Om te zorgen dat in 2021 alvast gestart kon worden is er in de Najaarsnota een last en baat geraamd van € 350.000. Uitvoering start in 2022, hierdoor zijn de geraamde lasten niet gerealiseerd. De rest van het voordeel ontstaat door lagere uitgaven op het programma duurzaamheid. Het budget van € 100.000 voor het opstellen van de Transitievisie Warmte heeft een plek gekregen in de begroting 2022. Hierdoor is het restant van € 100.000 vrijgevallen. Tot slot is er een voordeel ontstaan omdat activiteiten in het kader van het Warmte Transitiecentrum Groningen grotendeels al in 2020 zijn gerealiseerd.

Baten: Zie ook de toelichting onder de lasten. Doordat de uitvoering Steendam-Tjuchem nog niet is gestart ontstaat een nadelig verschil van € 350.000. Het resterende saldo van € 40.000 wordt verklaard door ontvangen duurzaamheidssubsidies, die we niet hadden begroot.

Mutaties reserves
In 2021 zijn de daadwerkelijke onttrekkingen € 370.000 lager dan begroot. Binnen het product sport is de onttrekking € 193.000 lager dan geraamd. Dit komt doordat het NPG project 'Plus op sport' nog niet gerealiseerd is. Binnen het product Cultuur wordt dit veroorzaakt door lagere onttrekkingen (€ 108.000) van de bestemmingsreserves Cofinancieringsfonds en Leefbaarheidsfonds. Deze bestemmingsreserves zijn in 2020 aangevuld met resterende middelen van activiteiten die vanwege corona niet doorgingen. Aangezien de activiteiten ook in 2021 geen doorgang konden vinden, zijn deze bestemmingsreserves niet benut. Tot slot is de sanering van de Werf Zuidbroek nog niet gerealiseerd in 2021 (€ 69.000), de middelen blijven beschikbaar in de reserve en we pakken dit in 2022 op.

2.2 Programma Sociaal

2.2.1 Inleiding

Inleiding

Visie
Ieder mens telt. Iedereen heeft betekenis voor zichzelf en zijn omgeving en komt tot zijn recht om wie hij is. Dit is waar wij in geloven en voor staan. In onze strategische visie Sociale veerkracht in de praktijk (2019) hebben we onszelf de opgave gegeven om ons maximaal in te zetten om de samenleving zo te veranderen dat onze inwoners het heft weer meer zelf in handen kunnen nemen. We willen het leven in onze dorpen, wijken zo organiseren dat ook mensen met beperkingen zo zelfstandig mogelijk kunnen functioneren. We willen investeren in het sociaal en cultureel kapitaal van onze inwoners.

Doelstelling
Binnen het programma Sociaal staan onze gemeentelijke opgaven voor Welzijn, Gezondheid, Onderwijs, Jeugd, Wmo, Participatiewet en Schulddienstverlening centraal. De samenhang tussen deze beleidsterreinen is belangrijk voor het effectief aanpakken en oplossen van problemen van onze inwoners. Vanuit de strategische visie Sociale veerkracht ligt de focus op het bevorderen van veerkracht en eigenaarschap van inwoners, het versterken van hun zeggenschap - juist in die situaties waarin deze zeggenschap verkleind dreigt te worden (denk aan jeugdbescherming, uithuiszetting) - en het aanspreken van de brede kring om mensen heen. Vanuit deze visie besteden we aandacht aan de veerkracht en vitaliteit van mensen: op wat wél goed gaat, wat mensen zelf kunnen en wat zij samen met hun netwerk kunnen doen om problemen en moeilijkheden aan te pakken. Zo ontstaan betere en duurzame oplossingen en bevorderen we het welzijn en de gezondheid van onze inwoners. Daarbij blijven aansluiten op de inwoner en ruimte voor maatwerk leidend en houden we ons aan onze wettelijke verplichtingen.

Financiële en inhoudelijke uitdagingen
Ook in 2021 was het noodzakelijk om te sturen op de zorguitgaven Jeugdhulp en Wmo. We zagen opnieuw een stijging van de jeugdhulpkosten en de kosten voor Huishoudelijke hulp (HH) binnen de Wmo. We ontvingen extra middelen vanuit het rijk voor de jeugdhulpkosten, na uitspraak van de arbitragecommissie tussen rijk en gemeenten. Desondanks blijft sturing op en beheersing van de zorguitgaven ook voor de komende jaren van belang. Het nieuwe kabinet heeft vooralsnog de arbitrage-uitspraak voor de jaren na 2025 naast zich neergelegd; daarmee is een passend zorgbudget voor de toekomst onzeker. Tegelijkertijd konden we starten met de eerste NPG-projecten waarmee we een grote investering doen in de aanpak van armoede en schulden, andere opvang en talentontwikkeling van kinderen. Projecten dus waarmee we volop inzetten op sociale veerkracht. We verwachtten de invoering van de nieuwe Inburgeringswet per 1 juli 2021. Deze is uitgesteld en per 1 januari 2022 ingevoerd. In 2021 hebben we ons voorbereid op de uitvoering van deze nieuwe wet. Binnen de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs) is vroegsignalering als wettelijk verplicht onderdeel opgenomen. Dit hebben we zonder extra middelen een goede plek gegeven in onze uitvoering van de schuldhulpverlening.

Opbouw programma
In dit programma laten we voor de volgende beleidsonderwerpen zien wat we hebben bereikt en wat we daarvoor hebben gedaan:
- Gezondheid: Publieke gezondheid en NPG programma Zorg Nabij
- Welzijn
- Wmo
- Jeugd: Preventief Jeugdbeleid, Veilige opvoedomgeving, Jeugdhulp
- Onderwijs en Onderwijshuisvesting
- Participatie
- Schuldhulpverlening
- Sociale teams

De in 2021 gestarte projecten vanuit het lokaal programmaplan NPG worden toegelicht in programma 5 Gaswinning en NPG.

2.2.2 Gezondheid

Gezondheidsbeleid en Lokaal Preventieakkoord vastgesteld

In november 2021 is het 'Gezondheidsbeleid Midden-Groningen' vastgesteld door de raad. Dit beleidsplan beschrijft de kaders voor onze inzet op het gebied van sport en bewegen voor de komende vier jaar. In het beleidsplan wordt gefocust op de volgende thema's:

- Sterke interne en externe samenwerkingsverbanden op het gebied van gezondheid;
- Focus op de individuele en gezamenlijke leefstijl;
- Een gezonde, stimulerende fysieke omgeving;
- De invloed van corona.

Uiteindelijk zullen wij via deze thema's de ambitie: “Alle inwoners van Midden-Groningen hebben een sterke basis voor gezondheid door (preventieve) zorg en passende voorzieningen. Op die manier minimaliseren we (het risico op) fysieke en mentale gezondheidsproblemen.” kunnen waarmaken.

Het Lokaal Preventieakkoord is eveneens in 2021 vastgesteld. Dit akkoord is opgesteld samen met onze inwoners en lokale partijen, die zich willen inzetten voor het terugdringen van problematisch alcohol- en middelen gebruik, roken en overgewicht in onze gemeente. We hebben gezamenlijk gekeken waar wensen en behoeften lagen en waar de grootste gezondheidswinst behaald kan worden. Naar aanleiding van input van velen zijn we tot een plan gekomen met ambities om een gezonde leefstijl te stimuleren en waar mogelijk mensen te ondersteunen om ongezond gedrag om te buigen.

Thema 1: Roken

Wat hebben we bereikt?

- Er zijn rookvrije zones ingericht zodat kinderen minder in aanraking komen met roken en roken niet langer als normaal wordt beschouwd.
- Het aantal rookvrije zones is in 2021 flink uitgebreid. Er is een positief advies vanuit de directie en de Ondernemingsraad om het Huis van Cultuur en Bestuur in 2022 rookvrij te maken.
- Door middel van het Lokaal Preventieakkoord hebben we een coalitie gevormd om roken gerichter aan te pakken.
- Door de pop-up poli's van Verslavingszorg Noord Nederland (VNN) is het aantal rokers in Midden-Groningen gedaald.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- We hebben organisaties gefaciliteerd om rookvrije zones in te richten door ‘rookvrij’ borden beschikbaar te stellen.
- We hebben onder leiding van de GGD een aantal sessies gehouden met diverse maatschappelijke en commerciële partijen om te komen tot een gezamenlijk Lokaal Preventieakkoord, waarbinnen roken één van de pijlers is.
- Er zijn drie pop-up poli's georganiseerd door VNN.

Indicatoren

- In 2021 zijn er 20 rookvrije zone borden uitgereikt om rookvrije zones mee in te richten.
- Het Lokaal Preventieakkoord is in november 2021 vastgesteld.
- De drie pop-up poli's hadden gemiddeld acht deelnemers per keer. Hiervan zijn er na één maand nog zes gestopt met roken en na drie maanden nog drie. Gemiddeld onderneemt een roker zeven stoppogingen, voordat deze helemaal stopt.

Thema 2: Leefstijl

Wat hebben we bereikt?

In 2021 is de samenwerking versterkt tussen onder andere welzijnscoaches, buurtsportcoaches, gebiedsregisseurs, scholen, armoederegie, sportverenigingen, culturele aanbieders en andere (commerciële) partijen. Dit gebeurt vanuit het Lokaal Preventieakkoord, maar ook door het Lokaal Sportakkoord en binnen de Gecombineerde Leefstijl Interventie (GLI). Daarnaast is een eerste aanzet gemaakt om de coördinatie van het Lokaal Preventieakkoord via een Jongeren Op Gezond Gewicht (JOGG)-regisseur op te gaan pakken. Dit betekent dat er in de basis een sterke focus op overgewicht zal zijn, maar dat we leefstijlproblematiek ook in het bredere kader van het Lokaal Preventieakkoord gaan aanvliegen.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- In samenwerking met zorgverzekeraar Menzis bieden wij de GLI aan. Voor inwoners met een minimuminkomen hebben wij de drempel voor kosteloze deelname verlaagd. Zo hoeven zij niet meer 'Garant' verzekerd te zijn via Menzis. Door corona is het aantal deelnemers gering gebleven. De verwachting is dat we met een nieuwe marketingcampagne het aantal kunnen verhogen in 2022.
- In november 2021 is het Lokaal Preventieakkoord vastgesteld door de raad.
- Er is budget beschikbaar gesteld om in 2022 te besteden aan subsidieaanvragen in het kader van het Lokaal Sportakkoord.
- Er is budget beschikbaar gesteld in het kader van het Lokaal Sportakkoord om vanaf 2021 geld te besteden aan diverse gemeentebrede initiatieven.
- We zetten buurtsportcoaches in om beweging bij jongeren, ouderen en kwetsbare inwoners te bevorderen. De buurtsportcoaches begeleiden sportieve activiteiten rondom scholen en in de wijk. Bovendien begeleiden ze wandelgroepen in meerdere dorpen als toegankelijk beweegaanbod. Meer hierover wordt in het hoofdstuk Sport uitgelicht.

Indicatoren

- Aantal 'Garant' verzekerde inwoners dat deelneemt aan de GLI is 17.
- Aantal inwoners dat deelneemt aan de GLI in totaal is 105.
- Aantal deelnemers aan wandelgroepen is 70.
- Het aantal extra, gemeentebrede sportstimuleringsinitiatieven vanuit de Klankbordgroep van het Lokaal Sportakkoord is 3.
- Het aantal subsidieaanvragen door externe partijen en verenigingen vanuit het Lokaal Sportakkoord is 9.
- Het percentage overgewicht volgens de gezondheidsmonitor jeugd wordt in 2023 gemeten.
- Het percentage overgewicht volgens de gezondheidsmonitor volwassenen wordt in 2024 gemeten.

Thema 3: Samenwerking en bewonersinitiatieven

Wat hebben we bereikt?

We werken actief samen met andere Groninger gemeenten, de GGD, regionale kennisinstellingen, ziekenhuizen, zorgverzekeraar Menzis en andere gezondheidspartners aan regionale gezondheidsafspraken. Dat doen wij onder andere via het Preventie Overleg Groningen (POG), het Ambtelijk Overleg Gezondheid (AOG), de Regiodeal en Kans voor de Veenkoloniën. We ondersteunen bewonersinitiatieven op het gebied van gezondheid via het programma 'Kracht van de Veenkoloniën' en de Gezond in de Stad (GIDS)-subsidieregeling. Via de GIDS-regeling kunnen bewoners en organisaties financiële ondersteuning aanvragen voor activiteiten ter bescherming en bevordering van de gezondheid van bewoners in onze gemeente. Tot slot zullen wij door de omgevingsvisie de samenhang met het openbaar groen versterken. Op deze wijze kunnen er, ondanks bezuinigingen,

nieuwe mogelijkheden ontstaan voor inwonersinitiatieven met een positief effect op ruimte en onderhoud, participatie, veiligheid en het bevorderen van de gezondheid van onze inwoners. De voorbereidingen voor de omgevingsvisie zijn in 2021 verder uitgewerkt en worden in 2022 voortgezet.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- Wij hebben een actieve rol in regionale overleggen die leidt tot diverse samenwerkingsverbanden en kennisdeling;
- Er zijn met GIDS diverse initiatieven vanuit inwoners ondersteund met een subsidie;
- De bewonersraad van Kracht voor de Veenkoloniën wordt actief betrokken bij de nieuwe werkgroep Meedoen van Midden-Groningen.
- Via Kans voor de Veenkoloniën is de regionale samenwerking op Kansrijke start versterkt tussen de stad Groningen en de provincie.

Indicatoren

- Het aantal lokale bewonersinitiatieven, mede mogelijk gemaakt, via GIDS is 7.

Provinciaal NPG-programma Zorg Nabij

Provinciaal NPG-programma Zorg Nabij

Zorg Nabij is een preventief gezondheidsprogramma. Het programma is onderdeel van de regionale aanvraag Nationaal Programma Groningen (NPG) die onder aanvoering van de provincie in 2019 is ingediend en toegekend. De financiële toelichting van dit programma is daarom opgenomen onder programma 5; Gevolgen gas- en zoutwinning én NPG-projecten. In onze gemeente is Zorg Nabij gestart in januari 2020 en loopt tot en met december 2021. Mede door de gevolgen van de coronapandemie is het project met een half jaar verlengd tot juni 2022.

Zorg Nabij bestaat in onze gemeente uit drie hoofdcomponenten:

- 'Grip en Glans' is een cursus waardoor mensen meer grip op hun leven krijgen en vanuit daar meer glans aan hun leven kunnen geven. De cursus wordt in groepsverband gegeven. Inwoners kunnen zonder doorverwijzing van huisarts, welzijnscoach of sociaal team deelnemen.
- Via 'Welzijn op Recept' kunnen huisartsen en andere eerstelijnszorgverleners patiënten met psychosociale problemen doorverwijzen naar een welzijnscoach. De welzijnscoach bespreekt aan de hand van positieve gezondheid wat de patiënt graag zou willen doen of veranderen en verbindt de patiënt met het aanbod.
- Via het integraalsamenwerkingsmodel 'Vrijwillige Hulpdienst' kunnen inwoners gemakkelijk hun hulpvraag stellen of hulp aanbieden. Het doel is dat er een goed werkende matchingsmethode is waar hulpvragen gekoppeld worden aan het vrijwilligersaanbod.

Wat hebben we bereikt?

- Met 'Welzijn op Recept' en 'Grip en Glans' zijn de afgelopen twee jaar positieve resultaten behaald. Op dit moment zijn er vijf welzijnscoaches actief en samen zijn zij verbonden aan twaalf van de in totaal veertien aanwezige huisartsenpraktijken in onze gemeente. Van de inmiddels 450 verwezen inwoners naar 'Welzijn op Recept' ervaart 68% een toename van het welbevinden. Huisartsen geven aan dat een groot deel van de patiënten die zij verwezen hebben, niet of minder vaak terugkomen op het spreekuur met dezelfde klachten.
- 52 inwoners hebben deelgenomen aan een cursus 'Grip en Glans'.
- We zien op meerdere terreinen sterkere samenwerkingsverbanden en hulpstructuren ontstaan, die de huisartsenzorg en sociale teams ontlasten. Zo zijn in een aantal dorpen en wijken nieuwe activiteiten opgestart of verder ontwikkeld. Het informatiepunt in Kolham - Lang Leve Kolham- heeft zich doorontwikkeld tot een plek van ontmoeting, samenkomen en voorlichting (ook digitaal) in samenwerking met diverse partijen. De samenwerking tussen

het formele en informele veld is nog niet overal optimaal, mede door het deels stilvallen van de activiteiten als gevolg van de coronamaatregelen.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- We hebben het aanbod van 'Welzijn op Recept' en 'Grip en Glans' uitgebreid voor onze hele gemeente. Alle inwoners kunnen nu gebruik maken van de welzijnscoach en kunnen deelnemen aan de cursus 'Grip en Glans'. Alle huisartsenpraktijken zijn bekend met het aanbod van 'Welzijn op Recept'. In 2022 werken we verder aan de borging van beide trajecten.
- Door de Rijksuniversiteit Groningen is een nieuwe cursus 'Grip en Glans' ontworpen. Deze cursus richt zich op mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt. In 2021 zijn we met de eerste cursus van start gegaan.
- Er is een vrijwilligersplatform ontwikkeld en geïmplementeerd. Daarnaast hebben we nu de Vrijwillige Hulpdienst die zich richt op het matchen van vraag en aanbod. De doorontwikkeling vindt plaats in de eerste helft van 2022.

Indicatoren

- Aantal deelnemers cursus 'Grip en Glans': 52
- Aantal doorverwijzingen naar welzijnscoaches: 350
- Percentage deelnemers 'Welzijn op Recept' dat een stijging van hun gevoel van welbevinden aangeeft: 68%

2.2.3 Welzijn

Thema 1: Maatschappelijke dienstverlening (sociaal cultureel werk)

Thema 1: Maatschappelijke dienstverlening (sociaal cultureel werk)

Wij willen dat alle inwoners volwaardig deel kunnen nemen aan de samenleving. In dit kader wordt ingezet op het versterken van eigen kracht en persoonlijke ontwikkeling.

Wat hebben we bereikt?

- In 2021 is het plan van aanpak 'Eenzaamheid' gerealiseerd. In dit plan wordt toegelicht hoe en met welke partijen we eenzaamheid gaan terugdringen. Vanaf 2022 gaan we actief inzetten op gerichte activiteiten om de ambities te realiseren.
- Het netwerk van organisaties in het maatschappelijk middenveld is in beeld en er ontstaan nieuwe thematische samenwerkingsverbanden op diverse terreinen.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- We hebben kleinschalig en digitaal bijeenkomsten georganiseerd. Door de beperkingen hebben we niet alle beoogde ambities gehaald, wel zijn de samenwerkingen op thema's (zoals bijvoorbeeld inburgering, eenzaamheid, dementie) versterkt en vergroot;
- We hebben een overzicht van het activiteitenaanbod en geven informatie hierover aan inwoners via diverse kanalen, zoals de Regiokrant en sociale media;
- We zijn aangesloten bij het landelijke actieprogramma 'Eén tegen eenzaamheid' en hebben hiervoor samen met ketenpartner Kwartier Zorg en Welzijn een actieplan geformuleerd. In 2022 wordt dit actieplan uitgerold en de coalitie verder vormgegeven met maatschappelijk betrokken partners.

Indicatoren

- Er is een netwerkanalyse van actieve partijen in het welzijnsdomein;
- Er is een bijeenkomst georganiseerd met alle relevante zorg- en welzijnsprofessionals;
- Een relevant en actueel overzicht van activiteiten gericht op het verbeteren van de positie van de inwoner via Sociale Kaart Groningen;

- We zijn aangesloten bij "Eén tegen eenzaamheid'.

Thema 2: Informele zorg: mantelzorg en vrijwilligers

Thema 2: Informele zorg: mantelzorg en vrijwilligers

Mantelzorg en vrijwilligers hebben blijvende aandacht binnen onze gemeente. Wij willen onze vrijwilligers en mantelzorgers passende ondersteuning bieden om overbelasting en uitval te voorkomen.

Wat hebben we bereikt?

Ter voorbereiding op de beleidsnotitie 'Informele Ondersteuning' hebben we met het Steunpunt Mantelzorg en de Vrijwilligerscentrale de krachten, knelpunten en kansen in kaart gebracht. Deze analyse vormt de onderlegger voor de beleidsnotitie die eind 2022 gereed zal zijn. Daarnaast hebben we specifieke aandacht voor (de doorontwikkeling) van het thema mantelzorg en gaan het huidige netwerk rondom mantelzorg uitbreiden.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- We hebben een inventarisatie gedaan naar behoeften van inwoners die mantelzorg verlenen;
- We hebben het huidige netwerk rondom informele zorg (mantelzorg, vrijwilligers) verder uitgebreid naar gezondheidsinstellingen, welzijnsinstellingen, onderwijs en sport.
- We hebben samen met het steunpunt Mantelzorg gekeken naar passende ondersteuning voor de verschillende doelgroepen, waaronder jonge mantelzorgers. Hierdoor zijn er in 2021 een aantal activiteiten georganiseerd door het steunpunt Mantelzorg en het jongerenwerk.
- We hebben oriënterende gesprekken gevoerd met een aantal maatschappelijke- en zorgorganisaties over vraagstukken binnen het vrijwilligerswerk. In 2022 gaan we dit nader uitwerken.
- Er is een actieplan Mantelzorg opgesteld waar we in 2022 uitvoering aan gaan geven.

Indicatoren

- Er is een inventarisatie ten aanzien van de behoeften aan een platform Mantelzorg.
- Het netwerk Informele Zorg is uitgebreid met vijf maatschappelijk betrokken partners.

Thema 3: Ouderen

Thema 3: Ouderen

Het algemene uitgangspunt is dat ouderen zo lang mogelijk zelfstandig kunnen blijven wonen en deelnemen aan de samenleving. Door de inzet van meer preventieve activiteiten willen we voorkomen en/of uitstellen dat ouderen zwaardere zorg nodig hebben en tegelijkertijd het welbevinden verhogen.

Wat hebben we bereikt?

- Op de thema's dementie, vitaliteit, preventie en meedoen zijn werkgroepen geformeerd en is er een aanzet gegeven tot een ambtelijke projectgroep 'Wonen en Zorg'. De werkgroepen hebben in 2021 hun plannen geformuleerd en de eerste resultaten behaald. Deze worden in 2022 voortgezet.
- Samen met maatschappelijke partners Menzis, fysiotherapie, Kwartier Zorg en Welzijn, hebben we het aanbod valpreventie uitgebreid.
- De gemeente is aangesloten bij het provinciale netwerk dementie, vanuit dit netwerk is een coördinator beschikbaar om het Lokaal Netwerk Dementie verder op te zetten en een plan van aanpak te presenteren. Dit programma loopt door in 2022.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- De samenwerking tussen zorgaanbieders en welzijnsorganisaties is op een aantal subthema´s, waaronder dementie, versterkt.
- Door de gevolgen van de pandemie zijn niet alle plannen in 2021 gerealiseerd of gestart. Deze waren veelal gericht op voorliggende voorzieningen voor ouderen gericht op ontmoeting of een zinvolle daginvulling. De computerbank is gestart met een uiterst succesvol seniorencafé en biedt in diverse dorpshuizen nu digitale ondersteuning aan voor ouderen, vaak in combinatie met een inloopochtend. Vanuit andere initiatieven zijn op diverse locaties in onze gemeente ontmoetingsmomenten georganiseerd of zijn er plannen om dit op korte termijn te realiseren.
- Het aantal aanbieders valpreventie is uitgebreid met twee. In 2021 hebben zij gezamenlijk acht nieuwe aanmeldingen ontvangen en gaan in 2022 verder.

Indicatoren

- Aantal nieuwe deelnemers voor de dementievriendelijke gemeente. Het doel van dementievriendelijke gemeente is verschoven naar de versterking van het Lokaal Netwerk Dementie, hiervoor zijn vijf nieuwe partijen aangemeld tot op heden.
- Vier nieuwe vrij toegankelijke activiteiten voor ouderen.

Welzijn

Welzijn heeft betrekking op het lichamelijke en geestelijke welbevinden van mensen. Hoe we ons voelen, hoe tevreden we zijn met ons leven, hangt af van tal van factoren. Denk aan woonomgeving, financiële middelen en mobiliteit. Maar ook sociale factoren zijn van invloed, zoals het hebben van zinvolle relaties en de mogelijkheid om een beroep te doen op anderen. Als gemeente willen we de randvoorwaarden scheppen voor onze inwoners om naar vermogen mee te kunnen doen aan de maatschappij, zelf de leefbaarheid van hun omgeving te bevorderen en hiervoor te worden gewaardeerd. Met onze inzet willen we een preventief en laagdrempelig aanbod aan activiteiten en voorzieningen realiseren die bijdragen aan het versterken van de veerkracht en het vergroten van het welbevinden van onze inwoners. Het welzijnsbeleid heeft sterke raakvlakken met andere beleidsterreinen zoals gezondheid en zorg. Onder de noemer welzijn hebben we in 2021 vooral gewerkt aan het versterken van het aanbod van informele zorg. De focus ligt op de volgende drie hoofdthema's:

- Maatschappelijke dienstverlening (sociaal cultureel werk);
- Informele zorg: mantelzorg en vrijwilligers;
- Ouderen.

2.2.4 Wet Maatschappelijke Ondersteuning (Wmo)

Overkoepelend: Uitvoering Wmo

Wat hebben we bereikt?

<u>Maatwerkvoorzieningen:</u>
Hulp bij het huishouden (HH): Als gevolg van de invoering van het abonnementstarief zien we meer gebruikers van deze maatwerkvoorziening. Inwoners die voorheen zelf de huishoudelijke hulp regelden, vragen nu via de gemeente HH aan omdat die voor hen voordeliger is.

Begeleiding (individueel en groep): In 2021 zien we een afname van het aantal mensen dat gebruik maakt van de maatwerkvoorziening Begeleiding, zowel individueel als groepsbegeleiding. We kunnen niet met zekerheid stellen of deze afname alleen veroorzaakt wordt door de naweeën van corona en het ontstaan van een wachtlijst bij de sociale teams. In het kader van kwaliteitsverbetering is de Persoonsgebonden budget (PGB)-vaardigheidstoets geïntroduceerd.

Hulpmiddelen: Het contract met de leverancier van Wmo-hulpmiddelen liep af per 31 december 2021. Via een Europese aanbesteding zijn twee nieuwe leveranciers gecontracteerd die per 1 januari 2022 de hulpmiddelen gaan leveren.

Overeenkomst Wmo maatwerkvoorzieningen en contractmanagement:
Het kwaliteitskader is een integraal onderdeel van de overeenkomst waardoor kwaliteit door contractmanagement op basis van dit document, kwaliteit kan beoordelen en zo nodig vervolgstappen kan ondernemen. Daarnaast wordt actief bij het toetreden van aanbieders gemonitord (onder andere door bewijsstukken) of een aanbieder voldoet aan de gestelde eisen en wordt bekeken of het aanbod daadwerkelijk een toevoeging is aan het bestaande zorglandschap.

Het bieden van onafhankelijke cliëntvertegenwoordiging:
In 2021 zijn er zestien trajecten door de onafhankelijke cliëntvertegenwoordiger uitgevoerd. De dienstverlening door Zorgbelang is geëvalueerd en we hebben een nieuw programma van eisen opgesteld. Aan de hand hiervan is een subsidie verleend voor 2022. Als gevolg van de coronapandemie liep het aanbieden van een training voor de vrijwilligers vertraging op. In december 2021 zijn we hier alsnog mee gestart.

Jaarlijks cliëntervaringsonderzoek:
Onderzoeksbureau Zorgfocuz heeft alle inwoners die een maatwerkvoorziening hebben ontvangen uitgenodigd om deel te nemen aan het cliëntervaringsonderzoek Wmo. In het onderzoek zijn de inwoners gevraagd naar hun ervaringen met onder andere de toegang, de kwaliteit van de hulp en het effect van de ontvangen hulp. De eindrapportage over 2021 wordt rond de zomer 2022 verwacht.

Faciliteren en ondersteunen van de Adviesraad Sociaal Domein:
De adviesraad geeft informeel en formeel advies en wordt zo vroeg mogelijk betrokken bij het opstellen van beleid.

Woonvisie op het gebied van Wonen en Zorg:
In 2021 hebben we kaderafspraken op het gebied van wonen opgesteld. Het ontwikkelen van de woonzorgvisie wordt in 2022 uitgevoerd.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Maatwerkvoorzieningen:
Hulp bij het huishouden (HH):
- Gesprekken met aanbieders;
- Overleg met VNG, ministerie van VWS en andere gemeenten over het abonnementstarief en draagkrachtnorm.

Begeleiding (BG):
- Afname PGB inzet; het PGB wordt alleen ingezet bij mensen die daadwerkelijk PGB-vaardig zijn en waarbij de inzet van ondersteuning kwalitatief goed is.

Totaal (ZIN en PGB)	**2021**	**2020**	**2019**
HH	1980	1928	1862
Begeleiding	713	767	840
Dagbesteding	287	313	340

PGB	**2021**	**202**	**2019**
HH	37	44	49
Begeleiding	107	138	151

Dagbesteding	22	30	34

Hulpmiddelen:
- Marktconsultatie, in samenwerking met gemeente Groningen en gemeenten in Noord en Midden Drenthe;
- Ontwikkelen van aanbestedingsstukken, in samenwerking met gemeente Groningen;
- Afbouwen 'oude contract' en voorbereiden nieuwe contracten.

Uitvoering overeenkomst Wmo maatwerkvoorzieningen en contractmanagement
- Monitoren van nieuwe aanbieders of zij voldoen aan kwaliteits- en contracteisen;
- Enkel nieuwe aanbieders contracteren die daadwerkelijk iets toevoegen aan huidige aanbod;
- Kwaliteitskader is een integraal onderdeel van de overeenkomst.

Onafhankelijke cliëntondersteuning:
- Gesprekken met vrijwilligers en leden van de Adviesraad Sociaal Domein;
- Volgen van online bijeenkomsten Movisie;
- Subsidievoorstel.

Cliëntervaringsonderzoek:
- Alle inwoners met een maatwerkvoorziening hebben een uitnodiging voor deelname aan het cliëntervaringsonderzoek ontvangen.

Faciliteren en ondersteunen van de Adviesraad Sociaal Domein:
- ondersteunen van het interne proces en de doorontwikkeling van de adviesraad;
- verbindingsofficier tussen gemeente en de adviesraad.

Thema 1: Algemene voorzieningen

Thema 1: Algemene voorzieningen

We hebben een aantal algemene en collectieve voorzieningen die we (financieel) ondersteunen:

- Computerbank Midden-Groningen;
- Inloop GGZ;
- Huiskamers voor ouderen in Hoogezand;
- Houtstek Slochteren.

In het Implementatieplan Wmo, gemaakt naar aanleiding van de bezuinigingsopdracht van eind 2019, is er afgesproken om meer algemene voorzieningen te realiseren.

Wat hebben we bereikt?

In 2021 hebben we, vanwege corona, geen optimaal resultaat kunnen halen. Een aantal algemene voorzieningen, zoals de huiskamers, waren langere tijd gesloten. Daarnaast was minder deelname door terughoudendheid van deelnemers uit angst voor corona. We zijn veelvuldig in gesprek geweest met partners in het maatschappelijk middenveld en zijn er diverse verkenningen gestart om tot algemene voorzieningen te komen. Dit heeft geleid tot een versterking van de samenwerkingen en aantal nieuwe algemene voorzieningen. We verwachten dat we de komende periode, zonder coronabeperkingen, meer resultaten uit deze verkenningen kunnen boeken. In 2021 zijn er drie algemene voorzieningen gerealiseerd: Het Houtstek, het seniorencafé en Algemene Voorziening Noordbroek. Door deze activiteiten kunnen inwoners langer zelfstandig en inclusief deelnemen aan de samenleving.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- Samen met opbouwwerk en gebiedsregie hebben we in kaart gebracht hoe de sociale kaart rondom de Algemene Voorzieningen er in onze gemeente uit ziet. We zien nog kansen en mogelijkheden die tot op heden onvoldoende benut worden. In 2022 werken we dit verder uit tot een handelingskader rondom Algemene Voorzieningen zodat we gerichte en passende oplossingen kunnen realiseren samen met onze partners. We hopen hiermee de druk op de Wmo te beperken.

- Op verschillende thema's zijn verbindingen en samenwerkingen gerealiseerd, bijvoorbeeld rondom armoede en dementie. We verwachten in 2022 concrete uitwerkingen zodat het aantal algemene voorzieningen uitgebreid wordt.
- De pilot rondom het Houtstek is, door vertraging in de bouw later gestart. Ondertussen is Het Houtstek geopend en werken het bestuur en Werkpro aan het uitbouwen van de algemene voorziening.
- De algemene voorziening in Noordbroek voor dagontmoeting (pilot) is gestart en eind 2021 heeft een klein aantal deelnemers een zinvolle invulling van de dag gevonden. Er is veel ingezet op samenwerking met partijen in het gebied. Door corona en door wisselingen in coördinatie bij de uitvoerder heeft deze pilot een moeizame start gehad.

Indicatoren

- Er zijn drie nieuwe algemene en/of collectieve voorzieningen (Noordbroek, Houtstek en Dementiezorg);
- We gaan in 2022 verder met het structureel maken van bestaande voorzieningen;

Thema 2: Wonen en Zorg

Wat hebben we bereikt?

We hebben ons ingezet om onze inwoners zo lang mogelijk op een veilige en plezierige manier in hun eigen huis of omgeving te laten wonen.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

We hebben prestatieafspraken met woningcorporaties vastgesteld. Hierin is uitgebreid aandacht besteed aan diverse onderwerpen in het sociaal domein. Denk aan de aanpak van schuldenproblematiek, afspraken Wmo, aangepaste woningen, en Voorzieningenwijzer. Veel onderwerpen worden op andere plekken in deze jaarrekening apart behandeld. Voor de voorzieningenwijzer en de Kunst van het Wonen geldt dat niet. Kwartier Zorg en Welzijn heeft een subsidie ontvangen waarmee ze uitvoering geeft aan de adviesgesprekken Voorzieningenwijzer. Het aantal deelnemers, via woningcorporaties, sociale teams, BWRI en Kredietbank, en de resultaten in gemiddelde besparing laten een erg positief beeld zien. Hiermee hebben we een mooi instrument ingezet om inwoners met een 'financieel vraagstuk' wat verlichting te geven in hun kosten. De Kunst van het Wonen is vanwege corona niet gestart. De subsidie aan Kwartier Zorg en Welzijn voor de organisatie en uitvoering van deze cursus kennen we in 2022 toe.

Thema 3: Vervoer

Thema 3: Vervoer

Inwoners die niet in staat zijn om op eigen kracht te reizen, kunnen recht hebben op Wmo-vervoer. Zij kunnen gebruik maken van een taxi van Connexxion. We werken met het OV-bureau en alle gemeenten in Groningen en Drenthe samen binnen de gemeenschappelijk regeling Publiek Vervoer.

Wat hebben we bereikt?

- Het Wmo-vervoer blijft , ondanks een beperkte tariefsverhoging, laagdrempelig;
- Vanwege corona is er minder gebruik gemaakt van het Wmo-vervoer. De kosten zijn daarom niet gestegen, maar de verwachtte stijging in inkomsten uit de eigen bijdrage is uitgebleven.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- We hebben de tarieven voor het vervoer verhoogd om deze voorziening in stand te kunnen houden. Met ingang van 1 januari 2021 kost het Wmo-vervoer voor onze inwoners € 0,23 per kilometer met een instaptarief van € 1,30;
- Vanwege corona hebben we geen extra aandacht kunnen besteden aan het stimuleren van het gebruik van het openbaar vervoer. De toch al kwetsbare doelgroep loopt immers hogere risico's. Het gebruik van het Wmo-vervoer nam af en de mogelijkheden voor sociale

contacten werden fors beperkt. We vonden het daarom minder passend om het gebruik van openbaar vervoer te stimuleren;

- In 2021 is de continuïteitsbijdrage voor vervoerders gefaseerd afgebouwd van 80% in januari, naar 70% in december. Het percentage betreft de vergoeding van de niet gereden ritten.

Thema 4: Toezicht en handhaving

Thema 4: Toezicht en handhaving

We zien toe op de kwaliteit en rechtmatigheid van de geleverde ondersteuning door zorgaanbieders.

Wat hebben we bereikt?

We hebben een systeem ingericht om onze inwoners de meest passende en kwalitatief goede ondersteuning te kunnen bieden, waarbij het budget op de juiste plek terecht komt. Het toezicht draagt bij aan het opsporen van situaties waarin de zorg niet van voldoende kwaliteit was of wanneer er sprake was van onrechtmatigheid. Naar aanleiding hiervan kunnen we handhaven.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Onze toezichthouders hebben in 2021 acht onderzoeken afgerond. In vier gevallen was er na nader onderzoek van de signalen geen grond voor een diepgaander onderzoek. Eén onderzoek naar kwaliteit is afgerond waarbij de conclusie was dat de kwaliteit van de aanbieder behoorlijk goed op orde is. De andere onderzoeken richten zich op rechtmatigheid bij het product dagbesteding. Uit de onderzoeken blijkt dat er sprake is van onrechtmatigheid. De reacties van de aanbieders boden aanleiding tot een grotere steekproef bij andere aanbieders. Hiermee willen we een beter beeld krijgen van de context. De uitkomsten hiervan zijn nog niet bekend. Daarnaast hebben we een toets voor toetreding ingevoerd, waardoor niet alle aanbieders zomaar hun diensten kunnen aanbieden. We zijn gestart met kwaliteitsonderzoeken op basis van het vastgestelde kader. Als het gaat om preventie trainen we casemanagers in het herkennen van en handelen naar signalen van onrechtmatigheid. Ook bespreken we structureel casuïstiek. In 2021 zijn we ook gestart met voorbereidende werkzaamheden om de rechtmatigheid rondom Jeugdhulp te borgen.

Indicatoren

- Acht onderzoeken naar rechtmatigheid en kwaliteit van zorg en ondersteuning afgerond.

Thema 5: Toegankelijk Midden Groningen (VN-verdrag handicap)

Toegankelijk Midden Groningen (VN-verdrag handicap)

We willen een inclusieve gemeente zijn waar mensen met een beperking zonder moeite kunnen deelnemen aan het maatschappelijk leven. Daarvoor is makkelijke toegang tot openbare gebouwen, makkelijk verplaatsen in de openbare ruimte en toegankelijke (digitale) informatie vanuit de overheid nodig.

Wat hebben we bereikt?

- Stemlocaties in eigendom van de gemeente zijn toegankelijk gemaakt;
- Onze communicatie naar inwoners is toegankelijker en begrijpelijker gemaakt.
- We hebben de basis gelegd voor een Lokale Inclusie Agenda (LIA). In de LIA bundelen en ontwikkelen we onze ambitie en activiteiten om onze gemeente toegankelijker te maken voor inwoners met een beperking.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- Onze website voldoet aan de meest belangrijke toegankelijkheidsvereisten. We gaan de website in 2022 nog laten testen op de toegankelijkheid voor mensen met een (licht) verstandelijke beperking.

- We hebben stappen gezet om onze communicatie aan inwoners te versimpelen via de werkgroep begrijpelijke taal. Hiervoor maken we ook gebruik van panels bestaande uit ervaringsdeskundigen (waaronder mensen met een autismespectrumstoornis of een verstandelijke beperking.
- We hebben een eerste bijeenkomst georganiseerd met het zogenoemde VN-panel. Dit panel bestaat uit een groep inwoners met een beperking die mee willen denken over verbeteringen in onze gemeente. De input van het panel nemen we mee in de Lokale Inclusie Agenda.
- In 2021 hebben we acties uitgevoerd om voldoende stemlocaties toegankelijk te maken. In de meeste gevallen is dit gedaan aan de hand van tijdelijke en pragmatische oplossingen zoals een drempelhulp.
- Nieuw- en verbouwprojecten voldeden aan de normen van de Integrale Toegankelijkheid Standaard (ITS); de hoogste norm voor toegankelijkheid.

Indicatoren

- Al onze stemlocaties in eigendom van de gemeente zijn toegankelijk volgens de normen van ITS;
- We hebben toegankelijkheidseisen opgenomen in “programma’s van eisen” bij alle verbouw- en nieuwbouw waar wij betrokken bij zijn;
- Onze website voldoet aan de gestelde eisen in het kader van digitale toegankelijkheid.

Thema 6: Beschermd wonen

Thema 6: Beschermd wonen

Beschermd wonen is bedoeld voor inwoners met psychische of psychosociale problemen, die niet in staat zijn zich op eigen kracht deel te nemen aan de samenleving. Maatschappelijke opvang is bedoeld voor inwoners die door allerlei omstandigheden dak- en thuisloos zijn geraakt. Onder aanvoering van de centrumgemeente bereiden de Groninger gemeenten zich samen voor op de verdere decentralisatie van deze taak in 2022. Voor inwoners is het vaak beter als zij ondersteuning ontvangen in hun eigen omgeving. Ondersteuning die verbonden is met het lokale (informele) netwerk in de vorm van (woon)begeleiding, inkomensondersteuning, werk of dagbesteding en algemene voorzieningen geeft de beste garantie voor een duurzame integratie in de lokale samenleving. Alleen wanneer dit (tijdelijk) niet mogelijk is vanwege aanwezige psychiatrische of psychosociale problematiek, is gespecialiseerde ondersteuning en opvang in beeld. We willen voorkomen dat inwoners die door externe gebeurtenissen zoals relatiebreuk of verlies van werk een beroep doen op Maatschappelijke opvang of Beschermd wonen. Daarom is het streven om het lokaal goed te regelen zodat men in de eigen vertrouwde omgeving kan blijven wonen.

Wat hebben we bereikt?

- We hebben uithuisplaatsingen zoveel mogelijk voorkomen;
- We hebben afspraken gemaakt om de uitstroommogelijkheden te verbeteren.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- We hebben afspraken gemaakt over de samenwerking met zorgaanbieders en woningcorporaties om de uitstroommogelijkheden te bevorderen. Deze worden in 2022 in de praktijk gebracht.
- Per 1 juli 2021 zijn we zelf verantwoordelijk voor de toegang tot Beschermd wonen. Casemanagers doen zelf de indicaties waardoor Bescherm wonen meer lokaal is ingebed. Voor een goede samenwerking is gestart met het bezoek van de meeste zorgaanbieders voor Beschermd wonen in Midden-Groningen.
- Het project 'Take off', waarbij we betere ondersteuning aan jeugdigen bij de overgang van 18- naar 18+ willen bieden, is op 1 augustus gestart. Op dit moment wonen er vier jongeren.

- Door de inzet van thuis-plus zorgen we voor passende ondersteuning in de thuissituatie. Hiermee willen we voorkomen dat inwoners in een instelling worden geplaatst én zorgen dat mensen weer sneller kunnen uitstromen naar het eigen huis of een nieuwe woning.
- Voor jeugdigen die 18 worden en vanwege psychiatrische of psychosociale problematiek nog niet in staat zijn zelfstandig te wonen, bieden we continuïteit van ondersteuning aansluitend op de geboden jeugdhulp.

Indicatoren

2021	Zin	PGB	Totaal
Thuis plus	11	1	12
24-uurs toezicht	7	2	9
verblijf met toezicht nabij en op afroep	79	9	88
activering en participatie	27	8	35

Sinds wij verantwoordelijk zijn voor de toegang, tweede half jaar van 2021, zijn er vijf inwoners vanuit een instelling uitgestroomd; één naar thuis-plus en vier met begeleiding vanuit de Wmo.

Thema 7: Uitvoering Openbare Geestelijke Gezondheidszorg (OGGz)

Thema 7: Uitvoering Openbare Geestelijke Gezondheidszorg (OGGz)

De OGGz is een vorm van maatschappelijke ondersteuning die in nauwe verbinding staat met de taak voor Maatschappelijke Opvang. De OGGz richt zich op sociaal kwetsbare mensen die niet direct om zorg vragen, maar deze wel nodig hebben. De OGGz hangt nauw samen met de Wet verplichte ggz (Wvggz). Deze wet regelt de rechten van mensen die te maken hebben met verplichte zorg in de ggz. Onze ambitie op het gebied van de OGGz is dat iedereen die tot de doelgroep behoort de noodzakelijke ondersteuning krijgt om grip op hun leven te behouden, naar vermogen meedoen in de samenleving en een menswaardig bestaan leven.

Wat hebben we bereikt?

- We hebben crisissituaties en escalatie van problemen van kwetsbare inwoners zoveel mogelijk weten te voorkomen;
- We hebben deskundigheid in de sociale teams op het gebied van sociale veerkracht en het voorkomen van drang en dwang versterkt.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- De OGGz medewerkers van de sociale teams hebben ondersteuning geboden aan mensen die maatschappelijk gezien buiten de boot dreigen te vallen. Het uitgangspunt van deze ondersteuning: geen casus afsluiten terwijl er nog zorgen zijn, of wanneer er geen contact met de inwoner tot stand is gekomen.
- We hebben het maatwerkbudget ingezet om mensen over een drempel heen te helpen, zodat zij verder kunnen met hun eigen plannen. De inzet van het maatwerkbudget is gericht op het ondersteunen van eigen oplossingen, ondersteunend aan het versterken van de participatie, de financiële situatie en het veilig opgroeien van kinderen. In 2021 zijn er meer dan negentig huishoudens geholpen met het maatwerkbudget.

- We hebben de samenwerking tussen de sociale teams en Verslavingszorg Noord Nederland (VNN) versterkt om maatschappelijke uitval en crisissituaties als gevolg van verslavingsproblematiek te voorkomen.
- We hebben de werkafspraken met betrekking tot de Wet verplichte ggz (Wvggz) uitgevoerd. In 2021 hebben we geen verkennende onderzoeken in het kader van de Wvggz uit hoeven voeren. Daarnaast hebben we ook geen aanvragen tot zorgmachtiging hoeven indienen (ten opzichte van vier in 2020). Dit heeft niet geleid tot toename in zogenoemde crisismaatregelen in het kader van de Wvggz (drie 2021 t.o.v. vier in 2020). Deze cijfers passen bij onze inzet om dwang en drang zoveel mogelijk te voorkomen.

Inleiding

We zijn verantwoordelijk voor de uitvoering van de Wet maatschappelijke ondersteuning (Wmo). Met de uitvoering van de Wmo willen we zoveel mogelijk inwoners ondersteunen in de zelfredzaamheid en participatie van personen met een beperking of met chronische, psychische of psychosociale problemen, zoveel mogelijk in de eigen leefomgeving. Mocht dat niet lukken dan kunnen we tijdelijk opvang bieden.

Naast de speerpunten die in de Thema's worden benoemd, hebben we in 2021 ook ingezet op:

Het bieden van maatwerkvoorzieningen die de zelfredzaamheid en participatie van inwoners ondersteunen. Een maatwerkvoorziening is individueel en op maat. De algemene voorzieningen daarentegen zijn in principe toegankelijk voor iedereen;
Het uitvoeren van de overeenkomst Wmo maatwerkvoorzieningen en het voeren van contractmanagement;
Het bieden van onafhankelijke cliëntvertegenwoordiging;
Het uitvoeren van jaarlijkse cliëntervaringsonderzoeken;
Het faciliteren en ondersteunen van de Adviesraad Sociaal Domein;
Het uitvoeren van de woonvisie op het gebied van Wonen & Zorg en het maken van afspraken met woningcorporaties over de verbinding tussen het fysieke en sociale domein.

Voor 2021 is de grootste uitdaging om passende en kwalitatief goede ondersteuning te kunnen bieden aan onze inwoners binnen de financiële kaders. Een belangrijke onderbouwing van de landelijke financiële korting bij de decentralisatie in 2015 was dat de gemeenten door het realiseren van de transformatie, meer inzet van de eigen kracht en sociaal netwerk met minder geld toe kon. In de eerste jaren na de invoering van de Wmo zagen we positieve resultaten.

Sinds 2019 is met de invoering van het abonnementstarief het argument van - eigen kracht en sterkste schouder dragen de zwaarste lasten - ons uit handen genomen. In 2019 en 2020 zagen we een grote toename in het aantal indicaties. Deze toename zet zich in 2021 vooral door in de ondersteuningsvragen van inwoners voor de huishoudelijke hulp.

2.2.5 Jeugd

Jeugd

De opvoed- en opgroeiproblematiek in onze gemeente is groter dan gemiddeld in Nederland. Het gevaar dreigt dat de jeugdhulp voor onze gemeente daarmee onbetaalbaar wordt. Om dat te voorkomen ontwikkelen we verschillende activiteiten. wat resulteert in effectievere hulp tegen lagere kosten. Hiervoor is een goede samenwerking nodig met sociale teams, jeugdhulpaanbieders, het onderwijs en belangrijke partners. De Jeugdwet verplicht ons om kinderen en gezinnen jeugdhulp te bieden wanneer het opvoeden en opgroeien niet goed gaat. Jaarlijks krijgen ruim 1900 kinderen en jeugdigen jeugdhulp. Voor het grootste deel gaat het om enkelvoudige vraagstukken, die met beperkte kosten door de hulpverlening worden opgelost. Er is echter een groep van ongeveer 400 gezinnen met ernstige en complexe problematiek. Bijna driekwart van het budget wordt besteed aan hulp voor kinderen uit deze gezinnen. De ouders van deze kinderen hebben ook vaak problemen, meestal in combinatie met armoede. Het lukt deze ouders daardoor niet om een goede opvoedomgeving voor hun kinderen te realiseren. Een bijkomend gevolg is dat het voor deze gezinnen steeds moeilijker wordt om mee te doen aan het gewone leven. Dat versterkt vervolgens weer de problematiek waardoor de vraag om hulp blijft bestaan of juist groter wordt. Wij willen dat er gelijke kansen voor alle kinderen zijn. De jeugdhulp moet daar een bijdrage aan leveren. Een bijdrage die niet afhankelijk maar juist zelfstandig maakt. Vooral voor deze meest kwetsbare groep kinderen willen we blijven onderzoeken hoe we hen het beste kunnen ondersteunen. Het antwoord

ligt in een samenspel van hulp met een hoge kwaliteit en het versterken van het gewone leven.

Preventief jeugdbeleid
Relatief veel kinderen groeien op in een kwetsbare situatie. Door combinaties van risico's zoals armoede, laaggeletterdheid, verstandelijke beperkingen en psychische problemen, lukt het ouders niet om hun kind een goede start te geven. Om te voorkomen dat deze kinderen onnodig in de jeugdhulp terecht komen, zetten we sterk in op het voorkomen van grote problemen. Hoe eerder je de ondersteuning biedt, des groter het effect. De lokale coalitie Kansrijke Start Midden-Groningen, de Jeugdgezondheidszorg (JGZ) en het jongerenwerk hebben hier een belangrijke rol in.

Thema 1: Bewuste keuze voor nieuw leven

Thema 1: Bewuste keuze voor nieuw leven

In kwetsbare situaties wordt er niet altijd bewust gekozen voor het krijgen van een kind. Deze kinderen worden ongepland en soms ook ongewenst geboren.

Wat hebben we bereikt?

We maken jongeren en mensen met verhoogde kwetsbaarheid bewust van de keuze die zij hebben bij het krijgen van kinderen.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Vanuit het programma 'Nu Niet Zwanger' zijn er gesprekken gevoerd rondom de thema's kinderwens, seksualiteit en anticonceptie. Het programma wordt sinds 1 januari 2021 uitgevoerd door de GGD. Vanwege corona en het uitvallen van de inhoudelijk coördinator is er in 2021 geen voorlichting gegeven in het voortgezet onderwijs.

Indicatoren

- Aantal gesprekken gevoerd vanuit het programma Nu Niet Zwanger: Er zijn negen gesprekken gevoerd door de inhoudelijk coördinator;
- Aantal mensen die vrijwillig voor anticonceptie hebben gekozen. Er zijn zeven mensen, die gekozen hebben voor anticonceptie met langere werking (geen pil);
- Aantal aandachtsfunctionarissen Nu Niet Zwanger binnen organisaties.
    - Er zijn vier aandachtsfunctionarissen actief specifiek in Midden-Groningen (sociale teams, jongerenwerk, JGZ)
    - In Oost-Groningen zijn er 29 aandachtsfunctionarissen die werkzaam zijn in de regio (o.a. VNN, Cosis)

Thema 2: Normaliseren en bevorderen eigen kracht van gezinnen en jongeren

Thema 2: Normaliseren en bevorderen eigen kracht van gezinnen en jongeren

Het leven zit vol met hobbels. Kleine problemen kunnen groot lijken voor degene die het aangaat.

Wat hebben we bereikt?

We zetten in op eigen kracht door aan te geven dat sommige problemen normaal zijn. Door de eigen kracht te benutten, kunnen gezinnen en jongeren vaak zelf weer verder.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

In 2021 zorgden we dat, ondanks corona, de jeugdgezondheidszorg (JGZ) op een laagdrempelige manier met gezinnen en jongeren in gesprek is gegaan. De JGZ heeft een groot bereik bij het consultatiebureau. Daar wordt in gesprek gegaan over de bevindingen van de jeugdverpleegkundige of -arts en worden vragen van ouders beantwoord. De meeste vragen worden daar ook afgehandeld. Tijdens corona zijn afspraken waar mogelijk telefonisch gedaan. De overige bezoeken zijn doorgegaan met in achtneming van de coronamaatregelen.

Het jongerenwerk heeft meer hinder ondervonden van corona. Veel activiteiten vanuit het jongerencentrum Amovement konden niet doorgaan. De jongerenwerkers zijn hierdoor meer de straat op gegaan en hebben dorpen en wijken bezocht. Op deze manier zijn de jongerenwerkers toch in contact gekomen en gebleven met jongeren.

Indicatoren

- Aantal activiteiten vanuit het jongerenwerk ter bevordering van talentontwikkeling en aantal deelnemers.
    - Er is gewerkt met MDT (maatschappelijke diensttijd) en MDT light. Voor die laatste is subsidie ontvangen vanuit ZonMW. Daar hebben 100 jongeren aan meegewerkt.
    - Daarnaast zijn er in verband met de coronamaatregelen vooral kleine activiteiten voor kleine groepen georganiseerd.
    - In de zomer zijn er Summergames georganiseerd waarbij grotere groepen jongeren mochten deelnemen. Dit heeft ook meer jongeren getrokken die voorheen niet bekend waren bij het jongerenwerk.

Thema 3: Vroegtijdig signaleren van problemen

Wat hebben we bereikt?

We zijn zo snel mogelijk in gesprek gegaan bij signalen van risico's om grotere problemen te voorkomen.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Om risico's zo vroeg mogelijk te signaleren en zo snel mogelijk in gesprek te kunnen, hebben we de risico's beschreven in zorgpaden. De zorgpaden worden binnenkort landelijk uitgerold. Alle partners van de lokale coalitie Kansrijke Start Midden-Groningen werken met de zorgpaden. Er is periodiek overleg met alle partners. Daarnaast geven we uitvoering aan het multidisciplinair overleg 'Kwetsbare Zwangeren'. In het overleg worden signalen besproken en wordt gezamenlijk een inschatting gemaakt welke ondersteuning het beste past bij de situatie van een zwangere vrouw.

We willen dat het jongerenwerk daar is waar de jongeren zijn, zodat zij zicht krijgen en houden op jongeren in kwetsbare situaties. Daarom zijn gedurende corona de jongerenwerkers meer de straat op gegaan om in gesprek te gaan met jongeren. Ook hebben de jongerenwerkers online contact gehouden. Verder is er een goede samenwerking met de sociale teams, het onderwijs, Halt, buurtsportcoaches en VNN. Daarnaast is er vanuit het jongerenwerk extra aandacht geweest voor de schoolpleinen en de dorpen Harkstede en Noordbroek. Tot slot is er op vijf scholen voorlichting gegeven over hoe je je als jongere kunt gedragen, zonder voor overlast te zorgen.

Indicatoren

- Er hebben 23 prenatale huisbezoeken plaatsgevonden.

Thema 4: Ondersteuning inzetten waar nodig

Wat hebben we bereikt?

We zetten tijdig in op hulp om daarna, als dit mogelijk is, weer af te schalen. Het uitgangspunt is om laagdrempelige ondersteuning te bieden, die niet zwaarder is dan nodig.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

De JGZ heeft het prenataal huisbezoek uitgevoerd. Complexere situaties rondom zwangere vrouwen worden besproken in het MDO Kwetsbare zwangeren, waarbij wordt gekeken welke ondersteuning het beste past bij de situatie van de zwangere vrouw. Verder zijn we in april 2021 gestart met Voorzorg (GGD) en in november 2021 zijn we gestart met het NPG-project Moeders van Midden-Groningen. Beide programma's zetten in op de eerste 1000 dagen van een kind. Het jongerenwerk pakt eenvoudige vragen van jongeren op. Als er een intensievere coaching nodig is, kan ook worden verwezen naar het jongerenwerk plus. Daarnaast verwijst het jongerenwerk, waar nodig, door naar de sociale teams.

Indicatoren

- Er zijn 29 trajecten Pedagogische Gezinsondersteuning;
- Er zijn 22 trajecten Stevig Ouderschap uitgevoerd, waarvan 7 prenataal en 15 regulier;
- Het jongerenwerk heeft 170 jongeren individuele coaching gegeven. Dit aantal ligt hoog in verband met corona. Groepsactiviteiten waren vaak niet mogelijk, maar omdat er wel zorgen waren over jongeren is individueel contact gezocht en gehouden;
- Verwijzingen naar andere vormen van ondersteuning; er is 1 casus aangemeld voor Moeders van Midden-Groningen

Thema 5: Veilige opvoedomgeving

Veilige opvoedomgeving

Opgroeien in een veilige opvoedomgeving is niet voor elk kind vanzelfsprekend. Jaarlijks wordt tenminste 3% van de kinderen tussen de 0-18 jaar blootgesteld aan een vorm van kindermishandeling. Voor onze gemeente betekent dit dat minimaal 355 kinderen van 0-18 jaar niet veilig opgroeien. Kinderen die opgroeien in een onveilige omgeving worden in hun ontwikkeling bedreigd: de kans op het ontwikkelen van psychische problemen, gezondheidsklachten en risicovol gedrag is groot. Ook op latere leeftijd blijven deze problemen bestaan en is er een grotere kans dat slachtoffers later zelf ook dader worden. Om de opvoedomgeving van kinderen veiliger te maken, hebben we in 2021 ingezet op het verbeteren van de samenwerking met Veilig Thuis Groningen (VTG), het actieprogramma Geweld Hoort Nergens Thuis (GHNT), de samenwerking van de sociale teams met de gecertificeerde instellingen en het werken met de verscherpte meldcode. Onze inzet op deze aandachtsgebieden moet leiden tot meer kinderen die zich goed kunnen ontwikkelen in een veilige opvoedomgeving.

Wat hebben we bereikt?

- Meldingen van onveiligheid worden snel en adequaat opgepakt door VTG, waarbij duidelijk is wie welke rol heeft in de veiligheidsketen bij het sociaal team en VTG;
- Jeugdigen groeien op in een veilige opvoedomgeving, waarbij hun ontwikkeling niet bedreigd wordt door huiselijk geweld, kindermishandeling, complexe echtscheidingen of elke andere vorm van onveiligheid;
- Een beschermende factor voor jeugdigen die getuige zijn geweest van huiselijk geweld is steun uit de vertrouwde omgeving. Daarom zorgen we dat jeugdigen steun ontvangen op school na het meemaken van een incident thuis, waardoor de ervaren stress van een incident verlaagd wordt;
- Jaarlijks maken één op de vijf kinderen een echtscheiding mee, waarbij er in 10 tot 15% van de gevallen sprake is van een complexe echtscheiding. Kinderen waarvan de ouders in een vechtscheiding terecht komen, hebben een grotere kans op leer- en gedragsproblemen en emotionele of psychische problemen. We willen voorkomen dat de ontwikkeling van jeugdigen belemmerd wordt door een complexe echtscheiding van de ouders;
- Professionals hebben voldoende kennis in huis om onveiligheid vroegtijdig te signaleren en zij worden niet belemmerd door handelingsverlegenheid bij veiligheidsvraagstukken;
- Bij vermoedens van onveiligheid werken professionals altijd volgens de verscherpte meldcode;
- We willen een goede samenwerking tussen de sociale teams en de gecertificeerde instellingen door het maken en monitoren van werkafspraken;
- Het aantal kinderen in de jeugdbescherming daalt.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

We zijn gestart met een werkgroep rondom de governance van Veilig Thuis. Deze werkgroep is gericht op het versterken van de rol van gemeenten als opdrachtgever, het versterken van de ambtelijke en bestuurlijke samenwerking en het uitwerken van enkele juridische wensen. In maart

2022 wordt er een besluit genomen op basis van het advies van de werkgroep. Vanuit het actieprogramma 'Geweld Hoort Nergens Thuis' hebben we een lokale analyse gemaakt van de stand van zaken op het gebied van huiselijk geweld en kindermishandeling. Deze analyse heeft geleid tot een plan van aanpak waar we de komende twee jaar mee aan de slag gaan. Door de analyse en de ontwikkeling van het plan van aanpak hebben we het uitvoeren van specifieke interventies, zoals Handle with Care, opgeschoven in de tijd. Onderdeel van dit plan van aanpak is het organiseren van twee kennisbijeenkomsten per jaar. Vanwege corona zijn de kennisbijeenkomsten in 2021 niet doorgegaan.

We hebben gewerkt aan het verbeteren van de samenwerking met partners en de samenwerking binnen de regio. Zo is er een regionale werkgroep 'Complexe scheidingen' waar kennis wordt uitgewisseld en wordt gekeken welke stappen we gezamenlijk in de regio kunnen zetten. Ook hebben we een steekproef gedaan naar warme overdrachten tussen de sociale teams en de gecertificeerde instellingen. In de meeste gevallen heeft er een warme overdracht plaatsgevonden. De ervaringen bij een warme overdracht zijn over het algemeen positief. Wel merken we dat tijdsdruk aan beide kanten, zowel bij sociale teams als gecertificeerde instellingen, maakt dat een warme overdracht niet altijd lukt. Met de gecertificeerde instelling waar de meeste jongeren onder vallen, bespreken we de casussen waar de warme overdracht niet (goed) heeft plaatsgevonden om samen van te leren.

Het protocol 'verscherpte meldcode' is nog niet vastgesteld. In de praktijk wordt er door de sociale teams wel volgens de verscherpte meldcode gewerkt. Daarnaast zijn wij als als ambassadeur betrokken bij 'Beweging van 0'. In 2021 zijn er bijeenkomsten georganiseerd voor de opstart van 'Beweging van 0'.

Indicatoren

- We zijn nog niet gestart met 'Handle with Care'. We hebben een plan van aanpak opgesteld rondom huiselijk geweld en kindermishandeling en het project is hierin opgenomen onderdeel in deze integrale aanpak;
- Vanwege corona hebben we geen kennisbijeenkomsten georganiseerd voor professionals uit het onderwijs, welzijn en zorg die werkzaam in onze gemeente. Het doel van deze bijeenkomsten is dat professionals signalen van huiselijk geweld en kindermishandeling makkelijker bespreekbaar durven maken;
- Vanwege corona hebben we geen kennisbijeenkomsten georganiseerd voor professionals om zich minder handelsverlegen te voelen op het gebied van kindermishandeling en huiselijk geweld;
- Het aantal meldingen in Zorg voor Jeugd Groningen is met 20,5% toegenomen in onze gemeente. Provinciebreed is er een daling zichtbaar van 20%;
- De sociale teams werken volgens de verscherpte meldcode, het protocol 'verscherpte meldcode' is nog niet vastgesteld.

Thema 6: Verbeteren Jeugdhulp

Meer greep krijgen op de uitgaven

Uitgangspunt 1: Meer greep krijgen op de uitgaven

Het Rijk heeft in 2021 eindelijk erkend dat het budget voor jeugdhulp veel te gering is. Over 2021 hebben we 1,9 miljoen euro extra ontvangen (bovenop de 1,4 miljoen waarmee het budget eerder al was verhoogd) en in 2022 ontvangen we 5,8 miljoen meer. Het nieuwe kabinet houdt zich tot 2025 aan de uitspraak van de commissie, maar is van plan om daarna weer te bezuinigen. De erkenning van het Rijk met de extra middelen voor de jeugdhulp is belangrijk voor gemeenten. Hiermee zouden we de Jeugdwet kunnen uitvoeren binnen budget. We staan echter voor een aantal grote financiële onzekerheden. Andere domeinen binnen onze begroting staan onder druk door de eerdere bezuinigingen binnen het sociaal domein. Beheersmaatregelen blijven daarom binnen de uitvoering van de jeugdhulp noodzakelijk.

Wat hebben we bereikt?

- Duidelijke regels voor de inhoudelijke grenzen: wanneer heeft een kind wel of geen jeugdhulp nodig;
- De belangrijkste aanbieders voelen zich medeverantwoordelijk voor de omvang van de uitgaven.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

In 2021 wilden we het dashboard sociaal domein doorontwikkelen en beter benutten. We vertalen de analyses uit het dashboard in beleid en uitvoering. Dat wil zeggen dat we de data gebruiken om keuzes te maken voor (het bijsturen van) het beleid en de uitvoering. We reageren steeds sneller en effectiever op ontwikkelingen. Met behulp van onze analyses hebben we gestuurd om daar waar mogelijk de kostenstijging een halt toe te roepen. We hebben daarvoor geïnvesteerd in monitoring en een aantal maatregelen geïmplementeerd. Door de informatiestroom uit het berichtenverkeer hebben we veel informatie over jeugdhulp. Daarbij hebben we zicht op de financiële stromen. We zien waar de middelen worden ingezet en voor welke producten. De financiële prognoses worden steeds beter. We gebruiken de data om beleid aan te passen en bij te sturen. Tegelijkertijd zien we dat de patronen door veel factoren beïnvloed worden: corona, complexiteit van hulpvragen, maar ook maatschappelijke ontwikkelingen voor kinderen en gezinnen. We ontwikkelen nieuwe prognoses en hopen daarmee steeds meer inzicht te krijgen in het effect van de ingezette jeugdhulp.

We hebben in 2021 de verordening en beleidsregels jeugd aangepast en aangescherpt. We hebben de afbakening van de Jeugdwet met andere weten nog duidelijker beschreven. Dit is een terugkerend thema. We zullen met enige regelmaat aanpassingen moeten verwerken. Dit draagt bij aan de kwaliteit van de toegang tot jeugdhulp en dit wordt versterkt door de implementatie van effectieve methodieken en het gebruik van een gezinsplan. Daarnaast hebben we gesprekken georganiseerd met de zorgaanbieders, huisartsen en ketenpartners over de uitvoering van de jeugdhulp en de onderlinge samenwerking. Hierdoor ontstaat er meer regie op de medische verwijsroute. De Ondersteuners Jeugd en Gezin (OJG) blijven hierin een belangrijke rol spelen. De OJG krijgt een duidelijker rol als verbinding tussen huisarts en sociale teams. Tot slot hebben we ook ingezet op het verbeteren van de kwaliteit van jeugdhulp. De werkwijze 'Signs of Safety' wordt in de praktijk toegepast. Aan de hand hiervan worden niet alleen de problemen van inwoners in kaart gebracht, maar ook de krachten. Daarnaast is voor iedere inwoner met een hulpvraag een gezinsplan opgesteld. Op de aanwezigheid van een gezinsplan wordt getoetst.

De ontwikkeling van het kind is het belangrijkst

Uitgangspunt 2: De ontwikkeling van het kind is het belangrijkst

Een belangrijk uitgangspunt van ons beleid is dat kleine problemen niet groot mogen worden. Om dat te bereiken moet je zo snel mogelijk reageren wanneer je ziet dat het niet goed gaat met de ontwikkeling van een kind. We zien dat niet altijd aankomen, maar vaak wel, omdat er bijvoorbeeld al eerder zorgen waren over het gezin of kind. Zo ziet de Jeugdgezondheidszorg van de GGD bijna alle kinderen in de eerste levensjaren regelmatig. De ontwikkeling van kwetsbare kinderen moet steeds samen met de ouders worden gevolgd. Wanneer het niet helemaal goed gaat, zou je zo snel en licht mogelijk hulp moeten inzetten. Nu gebeurt dat nog niet op die manier, waardoor de hulp soms te laat is of niet gericht op een toekomstig doel.

Wat hebben we bereikt?

- We hebben in 2021 meer inzicht gekregen over hoe we tot een sterker en betere jeugdhulplandschap kunnen komen.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

We hebben in 2021 een aantal stappen gezet om een deel van de jeugdhulp anders te organiseren. Daarbij speelde mee dat er zowel landelijk als in de jeugdhulpregio veel in ontwikkeling was. Denk hierbij aan de hervormingsagenda en de uitspraak van de Commissie van Wijzen, maar ook aan de regiovisie en de vele gesprekken die we hebben gevoerd over de uitvoeringsagenda jeugd en het hybride model. We zijn een proces gestart om samen met een aantal gemeenten in Oost-Groningen en ketenpartners te onderzoeken hoe we jeugdhulp efficiënter kunnen organiseren. Hiermee sluiten we aan bij de gedachte uit de norm voor opdrachtgeverschap. Hoogspecialistische jeugdhulp organiseren we (boven) regionaal, we onderzoeken de mogelijkheden in het middensegment in Oost-Groningen en de lichte hulp organiseren we lokaal. We hebben niet alle geplande stappen

kunnen zetten, omdat al deze ontwikkelingen verband houden met elkaar. Tegelijkertijd hebben we veel vooruitgang geboekt. We hebben eerste gesprekken gevoerd met jeugdhulpaanbieders over onze aanpak en ze waren enthousiast. We hebben ook duidelijk kunnen maken dat we oog hebben voor de risico's die ze zien. We zullen dat proces in 2022 verder voortzetten. Voor het verder verbeteren van het jeugdhulpstelsel is een visie en strategie vereist. De regiovisie zal hiervoor kaders bieden, die in 2022 worden geconcretiseerd.

Van te veel kinderen in het gedwongen kader naar 0

Uitgangspunt 3: Van te veel kinderen in het gedwongen kader naar 0

We willen het liefst dat elk kind veilig en thuis kan opgroeien. Dat lukt niet altijd. We streven er naar om het aantal uithuisplaatsingen te laten dalen en gezinnen meer in hun eigen kracht te zetten. We sluiten aan bij het doel van de 'Beweging van 0'. Hiermee werken we toe naar nul kinderen die niet optimaal thuis opgroeien. In de uitwerking van het plan worden gezinnen en werkers aan elkaar verbonden om een positieve beweging in het jeugdhulplandschap op gang te brengen.

Wat hebben we bereikt?

- Verbetering van de samenwerking tussen sociale teams en de jeugdbescherming. Het versterken van het gewone leven staat daarbij centraal.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Er zijn werkafspraken gemaakt met de jeugdbescherming en de sociale teams om warme overdrachten te borgen. In de praktijk lukt dit niet altijd vanwege wachtlijsten bij de sociale teams. Waar mogelijk trekken we samen op en zien we dat de samenwerking steeds beter verloopt. In 2021 hebben we de 'Beweging van 0' gesteund. We zijn als ambassadeur betrokken bij de beweging en hebben verschillende lokale bijeenkomsten gehad over het onderwerp. Het doel van deze bijeenkomsten is om te reflecteren op wat je zelf kunt doen om het verschil te maken.

Van productgericht naar gezinsgericht

Uitgangspunt 4: Van productgericht naar gezinsgericht

Ongeveer 400 kwetsbare gezinnen in onze gemeente krijgen, met onderbrekingen, structureel jeugdhulp. De hulp die wordt ingezet, is vooral gericht op de zichtbare gedragsproblemen van kinderen. Het probleem moet passen in de productbeschrijving van de ingekochte zorg. De jeugdhulp heeft daardoor geen antwoord op de vraagstukken waar deze gezinnen zelf mee worstelen. Omdat er geen oplossing komt voor de praktische problemen, ontstaat er ook geen positieve opvoedomgeving. Een positieve opvoedomgeving is wel een voorwaarde voor geslaagde jeugdhulp. Om dat voor deze kwetsbare gezinnen te realiseren is praktische ondersteuning in het gezin zelf nodig. Daarnaast moet hulp gericht zijn op het hele gezin vanuit het totale sociale domein. Samen met het gezin maakt de casemanager van het sociale team hiervoor een plan. Het versterken van het gewone leven vormt daarbij de basis van het plan.

Wat hebben we bereikt?

- Het creëren van een positieve opvoedomgeving in de kwetsbare gezinnen, zodat de ingezette jeugdhulp kan slagen;
- Het versterken van het gewone leven binnen deze gezinnen met behulp van gezinsplannen.

Een positieve omgeving om in op te groeien is van veel factoren afhankelijk. Voor kwetsbare gezinnen bieden we ondersteuning om bij te dragen aan een positieve omgeving. We faciliteren dat al de werkzame jeugdhulpprofessionals in onze gemeente daaraan bij kunnen dragen. Dat doen we onder andere door middel van gezinsplannen en door het ontwikkelen van andere vormen van hulp, zoals gezinsondersteuning.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

We hebben de pilot Gezinsondersteuning geëvalueerd en succesvol afgerond. De cliënten, casemanagers en gezinsondersteuners zijn enthousiast over de vorm van ondersteuning. Daarnaast hebben we aannemelijk kunnen maken dat de kosten voor gezinsondersteuning lager zijn dan wanneer we een jeugdhulpproduct inzetten. Betere ondersteuning voor een betere prijs. In 2021 hebben we gezinsondersteuning ondergebracht binnen de Wmo. De ondersteuning past daar inhoudelijk goed. We helpen ouders bij rust, reinheid en regelmaat in het gezin. Vanaf 2022 is gezinsondersteuning een reguliere vorm van begeleiding die beschikbaar is voor een grotere groep gezinnen. Daarnaast hebben we aansluiting met het initiatief 'Buurtgezinnen', zodat deze dienst ook beschikbaar is voor gezinnen in onze gemeente. Tot slot zijn we gestart met subsidieverlening aan stichting de Toverboom. De stichting is gestart als bewonersinitiatief en biedt een slimme combinatie van praktische ondersteuning, opvang en activiteiten voor kinderen en ouders.

Van uit huis naar thuis

Uitgangspunt 5: Van uit huis naar thuis

Veel kwetsbare kinderen worden heen en weer gesleept tussen voorzieningen en opvang of uit huis geplaatst omdat het thuis niet meer veilig is. We weten dat een stabiele en bekende opvoedomgeving essentieel is voor het welzijn van het kind. Kinderen moeten zoveel mogelijk worden opgevangen in de eigen woonomgeving wanneer dit in het gezin niet of niet voldoende lukt. In de eigen opvoedomgeving moeten sterke sociale netwerken en voorzieningen aanwezig zijn die lokaal worden versterkt met professionele ondersteuning. Dit betekent dat we lokaal een zo compleet mogelijk aanbod willen bieden van opvang en zorg. Het aanbod moet aanvullend zijn op het gewone leven. Van de jeugdhulp vragen we lokale initiatieven te steunen. Met de zorgaanbieders gaan we onderzoeken hoe we dit mogelijk kunnen maken.

Wat hebben we bereikt?

- Kinderen worden opgevangen in hun eigen woonomgeving als thuis wonen niet meer kan;
- Een zo compleet mogelijk lokaal aanbod van opvang en zorg dat aanvullend is op het gewone leven.

De bovenstaande doelen zijn altijd het uitgangspunt voor nieuwe ontwikkelingen en sluiten aan bij de 'Beweging van 0'.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Over het proces rondom de inkoop van jeugdhulp hebben we u bij uitgangspunt 1: 'Meer greep krijgen op de uitgaven' geïnformeerd. We hebben het proces rondom niet-gecontracteerde zorg doorontwikkeld. Hierdoor hebben we grip op de inhoudelijke afwegingen en kosten die samenhangen met deze vorm van zorg. Een bijkomend voordeel is dat we hiermee vrijwel altijd voor betere oplossingen kunnen zorgen op financieel en inhoudelijk gebied.

Indicatoren

- We hebben een hybride model ontwikkeld om samen met andere gemeenten en zorgaanbieders jeugdhulp compleet en bereikbaar te maken voor al onze inwoners. Het Open House model wordt op dit moment nog gehanteerd;
- 1872 jeugdigen hebben jeugdhulp ontvangen. Het doel voor de verdere daling richting 1900 kinderen is behaald;
- Indicaties worden afgegeven op basis van een gezinsplan, sommige jeugdigen ontvangen langdurige hulp. Voor deze jeugdigen wordt niet iedere keer een nieuw plan gemaakt, maar wordt het plan tussentijds geëvalueerd. In 95% van de gevallen zijn verlengingen van indicaties of nieuwe indicaties binnen een traject onderbouwt;
- De eindrapportage 2021 over de tevredenheid van ouders en jeugdigen over het effect van jeugdhulp (cliënttevredenheidsonderzoek) komt rond de zomer van 2022 beschikbaar;
- In 2021 zijn drie jeugdigen meer in de jeugdbescherming gekomen ten opzichte van 2020;
- De kosten van gedwongen jeugdhulp zijn met 1,5% gestegen;

- We zijn gestart met 'Buurtgezinnen' om alternatieve vormen van opvang voor kinderen in de eigen omgeving beschikbaar te maken.

Jeugdhulp

In 2021 hebben we veel gedaan voor de ontwikkeling van jeugdhulp. We kijken hierbij naar hoe de hulp beter kan functioneren, zodat deze zoveel mogelijk bijdraagt aan de sociale veerkracht van onze inwoners. Daarbij hebben we oog voor het zo kosteneffectief mogelijk inzetten van de benodigde ondersteuning. Hierbij sluiten we aan bij landelijke ontwikkelingen zoals de hervormingsagenda en de 'Beweging van 0'.

2.2.6 Onderwijs

Vergroten van onderwijskansen (Onderwijsachterstandenbeleid)

Vergroten van onderwijskansen (Onderwijsachterstandenbeleid)

Met het onderwijsachterstandenbeleid richten we ons vooral op het vergroten van kansen voor de jongste kinderen in onze gemeente. We vinden het belangrijk dat alle kinderen een goede start kunnen maken in het (basis)onderwijs. We willen het risico op onderwijsachterstanden, waaronder taalachterstanden, zo vroeg mogelijk signaleren en bestrijden. Dit doen we door kwalitatief goede voor- en vroegschoolse educatie (VVE) in te zetten. Daarnaast voeren we nog een aantal andere activiteiten uit, zoals leesactiviteiten in de bibliotheek en de taalschool, die bijdragen aan de (taal-)ontwikkeling van kinderen of uitval helpen voorkomen. In 2021 zijn we gestart met de tweejarige NPG-pilot 'Tijd voor Toekomst', een verrijkte schooldag, waarmee we de kansengelijkheid op basisscholen vergroten. Om achterstanden, als gevolg van de coronamaatregelen, te bestrijden hebben we in overleg met het onderwijs extra maatregelen genomen.

Wat hebben we bereikt?

- We hebben maatregelen genomen om vanaf 2022 de kwaliteit van het VVE-aanbod verder te versterken;
- We zijn in 2021 gestart met de evaluatie en het herijken van het onderwijskansenbeleid in onze gemeente;
- We zijn op zeven basisscholen gestart met de NPG-pilot 'Tijd voor Toekomst'.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

We hebben afspraken gemaakt over de inzet en bekostiging van pedagogische coaches en beleidsmedewerkers voor alle voorschoolse educatie(VE)-locaties conform de wettelijke eisen. Daarnaast stellen we extra uren beschikbaar voor een kwaliteitsmedewerker VE die vanaf 2022, samen met de organisaties, verantwoordelijk is voor het monitoren en versterken van de kwaliteit van het aanbod. Alle aanbieders van voorschoolse educatie hebben één of meerdere medewerkers geschoold tot coach VE en beleidsmedewerker VE. De aanbieders leveren hun verantwoording aan via de Peutermonitor. De monitor brengt de gerealiseerde VE-locaties en kosten per kwartaal in beeld. Op basis van de inhoudelijke verantwoording is in 2021 voldaan aan de gestelde kwaliteitseisen.

We subsidiëren een stimulerend taalaanbod van de bibliotheek waar alle basisscholen en kinderopvanglocaties aan deelnemen. Aan ouders van pasgeborenen worden Boekstarkoffers uitgereikt met voorleesmateriaal voor jonge kinderen en een uitnodiging om gratis lid te worden van de bibliotheek. Wekelijks wordt aan kinderen van 0-6 jaar een boek uitgeleend op school en de peuteropvang. In de meeste kindcentra is een bibliotheek aanwezig. Voor een deel van 2021 is op het consultatiebureau een voorleescoach ingezet.

Oberon heeft in opdracht onze gemeente, in overleg met onderwijs en kinderopvang, een stappenplanplan gemaakt om de huidige situatie rond onderwijskansen in beeld te brengen en het beleid te evalueren. Uit deze evaluatie is naar voren gekomen wat er vanaf 2022 aanvullend nodig is

om de onderwijskansen van kinderen in onze gemeente effectief te verbeteren. Daarnaast hebben we in 2021 met het onderwijs, de kinderopvang, de GGD en de sociale teams een plan ontwikkeld rondom de middelen uit het Nationaal Programma Onderwijs. Tot slot zijn we op zeven basisscholen gestart met de uitvoering van het NPG-project 'Tijd voor Toekomst'. In dit project werken we ook aan het vergroten van de kansengelijkheid voor kinderen. We geven scholen extra tijd om te werken aan het verbeteren van de fysieke en mentale gezondheid van kinderen, de talentontwikkeling, het verminderen van (taal-)achterstanden en het vergroten van hun blik op de wereld.

Indicatoren

Bij alle vijf aanbieders zijn één of twee mensen geschoold in pedagogische coaching voor de kwaliteitsversterking van het VE-aanbod.

Taalactiviteiten	aantal bereikte kinderen
Aantal verstrekte boekstartkoffers	166
Deelname boekenpret	1900
Bibliotheek op school	4600

We hebben samen met het onderwijs en de kinderopvang een plan van aanpak gemaakt om de de startsituatie rond onderwijskansen in beeld te brengen, het kansenbeleid te evalueren en te bepalen wat er na 2022 (aanvullend) nodig is om onderwijskansen van kinderen effectief aan te pakken. In 2022 wordt dit uitgevoerd.

Op 7 basisscholen is het project Tijd voor Toekomst, verrijkte schooldag, gestart.

Wat hebben we bereikt?

- We hebben circa 70% van de doelgroep voor voorschoolse educatie een VE-plek geboden.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

• We hebben met de GGD de afspraken over screening en toeleiding geëvalueerd. In 2021 lag de focus op het motiveren van ouders om gebruik te maken van voorschoolse educatie wanneer kinderen daarvoor in aanmerking komen.
• We hebben in 2021 een VVE-monitor ingevoerd. Hiermee kunnen we het bereik beter monitoren en gerichte maatregelen nemen om het bereik te vergroten. We zien een lichte daling van de deelname aan voorschoolse educatie door krimp en coronamaatregelen.

Indicatoren

- Het aantal deelnemers VVE en peuteropvang en de groei hierin op basis van rapportages van de aanbieders. In 2020 is dit: circa 140 VVE en 350 regulier.
- Deelnemerscijfers VVE afgezet tegen het aantal kinderen dat een doelgroepindicatie heeft gekregen van de GGD. Het bereik in 2021 was circa 70%.

Wat hebben we bereikt?

We hebben de samenwerking voor het realiseren van een doorgaande ontwikkeling voor kinderen versterkt.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- De aanbieders hebben volgens het vastgestelde protocol "Overdracht voorschool naar basisschool" gewerkt;
- We hebben coaches van Elker ingezet als verbindende schakel tussen opvang, school, ouders en jeugdgezondheidszorg;

- We hebben vier keer een VVE-overleg gevoerd met alle aanbieders om de samenwerking af te stemmen;
- We hebben een subsidie verstrekt voor de coaching van leerlingen, vooral gericht op de overstap naar het voortgezet onderwijs.

Indicatoren

Alle aanbieders van voorschoolse educatie werken met het overdrachtsprotocol.

Wat hebben we bereikt?

We hebben ouderbetrokkenheid gestimuleerd.

Wat hebben we daarvoor gedaan

Voor het stimuleren van ouderbetrokkenheid voeren we het ouderprogramma 'VVE thuis' uit. In 2021 werd de uitvoering van het programma belemmerd door de coronamaatregelen. Een groot deel van het jaar was het niet mogelijk om ouderbijeenkomsten op kindcentra te organiseren. Er is ingezet op het bieden van alternatieven voor het betrekken van ouders bij de activiteiten en taalontwikkeling van hun kind, bijvoorbeeld met behulp van een digitaal aanbod van prentenboeken en taalspelletjes. Inmiddels zijn de bijeenkomsten weer hervat.

Indicatoren

Door corona is er geen stijging van het aantal groepen en deelnemers aan 'VVE thuis' gerealiseerd. Er was maar een beperkte uitvoering mogelijk.

Wat hebben we bereikt?

We hebben geïnvesteerd in het meetbaar maken van de resultaten van voorschoolse educatie.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

We hebben de Peutermonitor ingevoerd om het doelgroepbereik en de uitgaven beter te kunnen volgen. In de Peutermonitor wordt een koppeling gemaakt tussen de indicaties van de GGD en de afname van voorschoolse educatie. Hierdoor is in beeld of kinderen met een indicatie gebruik maken van voorschoolse educatie én op welke locaties. We hebben met de kinderopvang en basisscholen afspraken gemaakt over het registreren en aanleveren van gegevens over de ontwikkeling van de doelgroepkinderen. Met deze gegevens willen we meer zicht krijgen op de ontwikkelingsgroei en hiermee het effect van voorschoolse educatie in kaart brengen. Eind 2021 hebben we de eerste uitvraag gedaan.

Indicatoren

- De Peutermonitor is ingevoerd en alle vijf aanbieders van voorschoolse educatie zijn aangesloten.
- Het doelgroepbereik is circa 70%.

Passend onderwijs

Passend onderwijs

De Wet Passend Onderwijs en de Jeugdwet verplichten afstemming tussen de samenwerkingsverbanden primair- en voortgezet onderwijs en gemeenten. De verantwoordelijkheid voor passend onderwijs ligt bij het onderwijs. Het onderwijs is niet alleen verantwoordelijk voor een passende onderwijsplek, maar ook voor extra didactische en pedagogische ondersteuning van leerlingen gericht op het leerproces, de onderwijsontwikkeling en het behalen van onderwijsdoelen. Wij zijn verantwoordelijk voor het bieden van jeugdhulp op basis van de jeugdwet, ook in het onderwijs. Het gaat om jeugdhulp in het kader van opgroei-, opvoed-, psychische of gedragsproblemen, die het volgen van (passend) onderwijs belemmeren en daarmee het risico op thuiszitten vergroot. De grens tussen (passend) onderwijs en jeugdhulp is niet altijd even duidelijk en maakt een intensieve samenwerking noodzakelijk. Komende jaren zetten we sterk in op een integrale aanpak van de aansluiting tussen jeugdhulp en onderwijs.

Wat hebben we bereikt?

We hebben, in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs, concrete afspraken gemaakt met het primair en voortgezet onderwijs over extra preventieve ondersteuning bij sociaal emotionele problemen om onderwijskansen te vergroten en uitval te voorkomen.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Scholen hebben een scan gemaakt van de ondersteuningsbehoefte van hun leerlingen. Op basis van de uitkomsten is in kaart gebracht welke aanvullende ondersteuning er vanuit ons nodig is en dit hebben we besproken de schoolbesturen. De ondersteuningsbehoefte is vooral aanwezig op het gebied van sociaal en emotionele problematiek bij kwetsbare leerlingen die, vaak versterkt door de coronamaatregelen, het leren in de weg staat. We hebben met het voortgezet onderwijs afspraken gemaakt over het uitbreiden van de verzuimbegeleiding door de GGD en het uitbreiden van lichte, vrij toegankelijke, jeugdhulp voor (dreigende) thuiszitters. Daarnaast zijn er afspraken gemaakt met Kwartier Zorg en Welzijn en de buurtsportcoaches over de inzet van jongerenwerk, sportactiviteiten en coaching. Met het primair onderwijs hebben we een plan gemaakt voor de inzet van vijf jeugdondersteuners op acht kindcentra voor een pilotperiode van twee jaar. Dit plan is in 2021 uitgewerkt en vastgesteld in overleg met het onderwijs. We geven hiermee invulling aan de afgesproken ondersteuningsroute onderwijs-jeugdhulp en de transformatie-agenda.

Aanpak laaggeletterdheid

Aanpak laaggeletterdheid

Iedereen moet mee kunnen doen in de samenleving. Om mee te kunnen doen zijn vaardigheden zoals lezen, rekenen en het gebruiken van een computer of smartphone nodig. Een te groot deel van onze inwoners heeft hier nog moeite mee. Vanuit de Wet educatie en beroepsonderwijs (WEB), via centrumgemeente Groningen, ontvangen we middelen die we ook in 2021 ingezet hebben voor de aanpak van laaggeletterdheid.

Wat hebben we bereikt?

Het bereiken van onze doelen is door corona lastig gebleken. Veel activiteiten konden niet doorgaan, maar waar mogelijk hebben we online dienstverlening aangeboden.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- Vanwege corona konden veel fysieke activiteiten niet plaatsvinden in de Taalhuizen. We hebben, waar mogelijk, online dienstverlening aangeboden;
- De Taalhuizen en de taalcoördinator hebben de doelgroep een passend aanbod geboden en zorgden voor een groter bereik. In 2021 ook via het online Taalhuis;
- Via de stuur- en werkgroep en onze contacten met professionals agendeerden we dit onderwerp en zorgden we met elkaar voor eerdere signalering en doorverwijzing.

Indicatoren

- Bereik van laaggeletterden: 40 intakes taaldeelnemers, 20 intakes vrijwilligers Taalhuis;
- Bewustwording en herkenning: 6 voorlichtingen en trainingen aan taalvrijwilligers.

Leerlingenvervoer

Leerlingenvervoer

Leerlingenvervoer is voor:

- leerlingen met een beperking;
- leerlingen die meer dan zes kilometer van de dichtstbijzijnde school wonen;
- leerlingen waarvan de ouders een voorkeur hebben voor de richting van de school.

Wat hebben we bereikt?

- We hebben het leerlingenvervoer op de wettelijk voorgeschreven manier uitgevoerd. Dit betekent dat we vervoer regelen of vergoeden naar de dichtstbijzijnde toegankelijke school voor leerlingen die hier recht op hebben. Leerlingenvervoer gebeurt meestal via een taxibus van Connexxion (aangepast vervoer). Een vergoeding voor eigen vervoer met de auto, fiets of het openbaar vervoer is ook mogelijk.
- In 2021 is het vanwege de coronamaatregelen niet mogelijk geweest om actief in te zetten het gebruik van openbaar vervoer. We verwachten dat dit in het schooljaar 2022-2023 wel mogelijk is.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- In 2021 maakten 340 leerlingen gebruik van het leerlingenvervoer. Dat zijn er twee meer dan in 2020. Het grootste deel van de leerlingen (268) maakte gebruik van aangepast vervoer. 40 leerlingen kregen een vergoeding voor eigen vervoer en 16 voor openbaar vervoer. 16 leerlingen krijgen een gedeelde vergoeding voor aangepast vervoer en eigen vervoer.
- We hebben in 2021 een nieuwe verordening leerlingenvervoer voorbereid. We kiezen voor meer samenwerking met de Samenwerkingsverbanden Passend Onderwijs. Ook laten we ouders beter stilstaan bij de vraag welk soort vervoer voor hun kinderen mogelijk is. De nieuwe verordening is in maart 2022 vastgesteld.

Onderwijshuisvesting

Opgave 1: Gemeentelijke verordening

Opgave 1: Gemeentelijke verordening

De gemeente heeft na decentralisatie van de onderwijshuisvesting per 1 januari 1997 de opdracht om te voorzien in adequate huisvesting voor het primair en voortgezet onderwijs. Gemeenten leggen in een verordening huisvesting onderwijs vast hoe de gemeente voldoet aan de wettelijke zorgplicht voor de huisvesting van het primair en het voortgezet onderwijs. Vanwege een aantal wetswijzigingen is eind 2021 een nieuwe 'Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Midden-Groningen' vastgesteld. Aansluitend op deze verordening is ook nadere regelgeving omtrent de bekostiging van bewegingsonderwijs en een 'Verordening materiele en financiële gelijkstelling' vastgesteld. De nieuwe verordeningen zijn per 1 januari 2022 in werking getreden.

Wat hebben we bereikt?

We hebben verordeningen met nadere regels vastgesteld die de invulling van de gemeentelijke zorgplicht op het gebied van onderwijshuisvesting voor de komende jaren waarborgt. Hierdoor borgen we een doeltreffende en doelmatige organisatie en financiering van de onderwijshuisvesting in onze gemeente.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

We hebben in overleg met alle betrokken partijen geactualiseerde verordeningen en nadere regelgeving op het gebied van onderwijshuisvesting vastgesteld om de invulling van de gemeentelijke zorgplicht voor de komende jaren te waarborgen.

Opgave 2: Het Scholenprogramma

Opgave 2: Het Scholenprogramma

Door de uitvoering van het Scholenprogramma maken we een grote slag als het gaat om onderwijshuisvesting. Uit inspecties, uitgevoerd in 2015 naar aanleiding van de aardgaswinning, bleken bouwkundige maatregelen voor veel scholen noodzakelijk. Deze conclusie heeft geleid tot het opstarten van het Scholenprogramma in onze gemeente. In het scholenprogramma werken we samen met scholen, schoolbesturen en kinder- en peuteropvang voor een veilige en toekomstbestendige onderwijshuisvesting. We communiceren regelmatig met onze inwoners over de voortgang van de projecten. Het programma bestaat uit meer dan 20 projecten die in 2022 afgerond

worden. Het Scholenprogramma biedt kansen om in een relatief korte tijd veilige aardbevingsbestendige gebouwen te creëren die ook duurzaam en toekomstbestendig zijn. Uw raad heeft het beleid vastgesteld en samen met de Nederlandse Aardolie Maatschappij (NAM) en het Rijk middelen beschikbaar gesteld om de scholen veilig en duurzaam te maken. De afspraken zijn vastgelegd in de Samenwerkingsovereenkomst onderwijshuisvesting Midden-Groningen.

Wat hebben we bereikt?

- We hebben aardbevingsbestendige, duurzame en flexibele onderwijsvoorzieningen gecreëerd, die minimaal de komende 40 jaar een toekomstbestendige onderwijsvoorziening garanderen.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

• We hebben uitvoering gegeven aan het scholenprogramma, eindigend in 2022.

Opgave 3: Integraal Huisvestingsplan (IHP)

Opgave 3: Integraal Huisvestingsplan (IHP)

In een Integraal Huisvestingsplan (IHP) leggen gemeenten en scholen hun gedeelde visie op het scholenlandschap van de toekomst vast. Deze gedeelde langetermijnvisie helpt gemeenten en schoolbesturen om strategische keuzes te maken en te bepalen hoe ze met investeringen omgaan. Een IHP heeft een gemiddelde looptijd van vijf jaar, met een doorkijk naar de langere termijn. Onze gemeente heeft momenteel geen IHP, omdat de ontwikkelingen voor onderwijshuisvesting voornamelijk onder het Scholenprogramma vallen, dat is opgesteld in het kader van de aardbevingsaanpak. Een IHP heeft op dit moment nog geen juridische status, maar er wordt landelijk gewerkt aan wettelijke aanpassingen om dit te wijzigen. Gemeenten worden dan verplicht een integraal huisvestingsplan op te stellen. In verband met het eindigen van het Scholenprogramma in 2022 is het voor onze gemeente noodzakelijk om een IHP op te stellen.

Wat hebben we bereikt?

- In 2021 zijn we, in overleg met alle betrokken partijen, gestart met de voorbereiding en inventarisatie van onderwijsontwikkelingen die van invloed zijn op het onderwijslandschap van de komende jaren. We hebben de werkwijze ten aanzien van onderwijshuisvesting voor de overgang van het Scholenprogramma naar IHP geharmoniseerd.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

• We hebben, in overleg met alle betrokken partijen, uw raad geïnformeerd over de globale planning van onze ambities met betrekking tot de kwaliteit, duurzaamheid en het financieel kader.

Opgave 4: Leerlingenprognoses

Opgave 4: Leerlingenprognoses

De behoefte aan onderwijshuisvesting voor het primair en voortgezet onderwijs is gerelateerd aan leerlingenaantallen. Prognoserapportages met betrekking tot leerlingenaantallen worden door een erkend extern bureau opgesteld. De leerlingenstromen en voorspellende waarde van de theoretische modellen worden door veel factoren beïnvloed en hierdoor is er altijd sprake van een onzekerheidsmarge. De minimale ruimte per leerling wordt uitgedrukt in bruto vloeroppervlakte in vierkante meter (m2) per leerling. Hoeveel ruimte elke leerling heeft, verschilt per schoolsoort en leerjaar. De normen hiervoor zijn opgenomen in de gemeentelijke huisvestingsverordening. De vorige leerlingenprognoses van onze gemeente dateerden uit april 2019. De actuele cijfers laten zien dat de impact van de krimp minder is dan verwacht, een aantal locaties groeit sneller.

Wat hebben we bereikt?

We hebben actuele leerlingenprognoses. Zo kunnen we de ruimtebehoefte voor zowel onderwijs als bewegingsonderwijs vaststellen.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

We hebben in 2021 geactualiseerde periodieke leerlingenprognoses door een erkend extern bureau laten opstellen. Een eerste verkorte versie is met de schoolbesturen gedeeld. De definitieve versie wordt in 2022 aan alle betrokken partijen verstrekt.

Opgave 5: Programma en Overzicht

Opgave 5: Programma en Overzicht

Schoolbesturen dienen jaarlijks aanvragen bij ons in voor het realiseren van voorzieningen in het kader van onderwijshuisvesting die niet onder het Scholenprogramma vallen. We beoordelen de ontvangen aanvragen en stellen, vóór 1 januari van het realisatiejaar, vast welke voorzieningen worden toegekend.

Wat hebben we bereikt?

We hebben het Programma en Overzicht onderwijshuisvesting 2022 op 26 oktober 2021 vastgesteld. De schoolbesturen hadden voor 2022 drie aanvragen ingediend, die na toetsing en overleg met alle betrokken partijen zijn toegekend.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

We zijn in overleg gegaan met alle betrokken partijen, Op Overeenstemming Gericht Overleg (OOGO), en uw raad is geïnformeerd. Alle schoolbesturen zijn geïnformeerd over het genomen besluit.

Onderwijs

Onderwijs stelt onze inwoners in staat om zich te ontwikkelen, om een plek te vinden in de maatschappij en om werk te vinden. Onderwijs speelt een belangrijke rol bij het bieden van betere kansen voor alle inwoners. Kansengelijkheid neemt toe als kinderen al op jonge leeftijd optimale mogelijkheden hebben om zich te ontwikkelen en daarbij passende ondersteuning krijgen.

Het verzorgen van onderwijs is primair de verantwoordelijkheid van schoolbesturen. Als gemeente faciliteren we het onderwijs en hebben we een aantal wettelijke taken rondom het onderwijs:

- Zorgen voor huisvesting;
- Leerlingenvervoer;
- Toezien op naleving van de leerplichtwet en voorkomen van voortijdig schoolverlaten;
- Toezicht en handhaving van de kwaliteit van kinderopvang en peuteropvang;
- Toezicht op voldoend(e) openbaar basisonderwijs;
- Voorkomen van onderwijsachterstanden door voor- en vroegschoolse educatie;
- Zorgen voor een goede aansluiting en afstemming van (jeugd)hulp en onderwijs.

We willen iedereen binnen het onderwijs iedereen zoveel mogelijk gelijke kansen bieden en schooluitval voorkomen. Hierbij vinden we het belangrijk om kinderen en jongeren vooral aan te spreken op hun mogelijkheden en talenten. Belemmeringen in het volgen van onderwijs moeten snel en met een zo licht mogelijke inzet worden weggenomen. Ouders en omgeving zijn hierin onmisbaar.

2.2.7 Participatiewet

Uitkeringen

Wat hebben we bereikt?

- Meer mensen doen mee naar vermogen: vergeleken met 2020 hebben in 2021 meer mensen met een arbeidsbeperking een betaalde baan vergeleken met 2020;
- Iedereen die recht heeft op een uitkering heeft deze op tijd ontvangen. De gemiddelde doorlooptijd van een uitkeringsaanvraag is verlaagd van 31 naar 29 dagen;
- We hebben de dienstverlening verbeterd aan de hand van het kwalitatieve klanttevredenheidsonderzoek;
- We verwachtten een forse toename van het aantal bijstandsaanvragen als gevolg van corona. Dit was niet het geval, omdat de economie zich snel heeft hersteld. De huidige arbeidsmarkt maakt zelfs dat het aantal bijstandsuitkering veel lager is dan in 2020.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- Direct na de ontvangst van een aanvraag bekijken de werkcoaches en het werkgeversteam, samen met de aanvrager, of werk een optie is in plaats van een bijstandsuitkering. Daarnaast screent het aanvraagteam de rechtmatigheid van een aanvraag zorgvuldig. Mogelijk kan de aanvrager ook aanspraak maken op een andere voorziening dan de bijstand.
- Twee keer per maand vindt het omgekeerde toets overleg plaatst met verschillende beleidsterreinen zoals Kredietbank, Wmo en Jeugd. Casussen worden opgelost vanuit de grondwaarden van de verschillende wetten. Het periodieke overleg helpt om domeinoverstijgend te denken, de verbinding tussen de domeinen te verbeteren en de klant te helpen vanuit de bedoeling van de verschillende wetten.
- In 2021 is een kwalitatief klanttevredenheidsonderzoek uitgevoerd op advies van de Adviesraad Sociaal Domein. We hebben een aantal uitgebreide telefonische interviews afgenomen bij ongeveer vijftien klanten. De klantverhalen hebben we gebruikt voor het verbeteren van onze dienstverlening.
- We hebben ingezet op goede voorlichting door folders te verstrekken bij aanvang van de uitkering. Daarnaast gebruiken we onze nieuwsbrief om rechten, plichten en regelingen onder de aandacht te brengen bij onze klanten. Dit draagt bij aan het rechtmatig verstrekken van uitkeringen.
- We hebben ondernemers in onze gemeente voorzien van inkomensondersteuning in de vorm van de 'Tijdelijke Overbruggingsregeling Zelfstandige Ondernemers' (311 toegekende aanvragen) en de 'Tijdelijke Ondersteuning Noodzakelijke Kosten' (30 toegekende aanvragen). Deze regelingen liepen tot 1 oktober 2021.

Bijstandsvolume

Jaartal	2018	2019	2020	2021
Aantal huishoudens met een bijstandsuitkering op 31 december	1855	1778	1797	1679

Re-integratie

Wat hebben we bereikt?

- Inwoners met een bijstandsuitkering of een arbeidsbeperking kregen ondersteuning bij het vinden en behouden van betaald werk. Wanneer betaald werk (nog) niet mogelijk was dan boden we ondersteuning bij de maatschappelijke participatie van inwoners.
- We constateren dat de arbeidsmarkt zich snel heeft hersteld van de coronacrisis en dat er sprake is van personeelstekorten. Helaas kunnen veel mensen met een bijstandsuitkering hier niet van profiteren. Dit komt omdat er bij deze doelgroep vaak sprake is van stevige sociale-, psychische- of medische problematiek, waardoor de toegang tot de arbeidsmarkt niet zo eenvoudig is. Daarnaast kan er sprake zijn van een mismatch tussen de gevraagde vaardigheden van de arbeidsmarkt en de vaardigheden die de mensen in de bijstand hebben. Deze mismatch kunnen we overbruggen met praktijkgerichte scholing.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- We hebben mensen met een bijstandsuitkering begeleid naar betaald werk. De uitstroom naar betaald werk is lager dan voor corona. De coronamaatregelen zorgden ervoor dat de ondersteuning minder optimaal was. Daarbij zien we dat veel mensen met een bijstandsuitkering al langere tijd uit het arbeidsproces zijn en er vaak sprake is van sociale-psychische of medische problematiek. Dit vraagt om intensieve ondersteuning.
- We hebben mensen met een arbeidsbeperking begeleid naar een afspraakbaan. Hierdoor konden mensen met een loonkostensubsidie aan de slag bij een reguliere werkgever. Mensen met een arbeidsbeperking die startten in een betaalde baan, kregen begeleiding op de werkvloer zodat de plaatsing ook duurzaam was.

- We hebben mensen met een indicatie beschut werk een beschermde werkplek aangeboden bij het Werkbedrijf BWRI. We bieden meer mensen een beschutte werkplek dan dat wij op basis van de wettelijke taakstelling hoeven te doen.
- We hebben praktijkgerichte scholing in de bouw en techniek aangeboden aan inwoners met een afstand tot de arbeidsmarkt om hun kansen op de arbeidsmarkt te vergroten. De scholing organiseerden we in de arbeidsmarktregio Groningen Werk In Zicht met het NPG-project 'Kansrijk Opleiden'.
- Door middel van het NPG-project 'Overschild' hielpen wij mensen met een grote afstand tot de arbeidsmarkt. De resultaten van dit NPG-project worden toegelicht bij Programma 5.
- We namen financiële belemmeringen weg voor de overstap van uitkering naar betaald werk, door het financiële nadeel zoveel mogelijk te compenseren. Zo hebben we reiskostenvergoeding verstrekt, een laptop vergoed en een elektrische fiets aangeschaft.
- Door het project 'Zelfstandigen in coronatijd' boden wij zelfstandig ondernemers ondersteuning bij de heroriëntatie over de toekomst van hun onderneming.

Aantal mensen met een afspraakbaan

	2018	2019	2020	2021
Aantal mensen met een afspraakbaan op 31-12	53	81	96	114

Aantal mensen op beschutte werkplek

	2018	2019	2020	2021
Aantal mensen met een beschutte werkplek 31-12	21	32	42	58
Taakstelling vanuit het rijk	20	26	32	37

Duurzame uitstroom naar betaald werk

	2018	2019	2020	2021
Uitstroom	212	218	170	174

Zelfstandigen in coronatijd

Resultaat ondersteuning	2021
Ondersteuning of doorverwijzing bij het versterken eigen onderneming	8
Doorverwijzing bij schuldenproblematiek	17
Begeleiding naar (parttime-) werk	16

Wet sociale werkvoorziening (WSW)

Wat hebben we bereikt?

We hebben circa 300 mensen met een Wet sociale werkvoorziening (WSW)-indicatie betaald werk aangeboden. Hiermee konden mensen met een arbeidsbeperking via een aangepaste werkplek hun eigen inkomen verdienen en volop participeren.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

BWRI

- Het werkbedrijf BWRI heeft aan 200 personen met een WSW-indicatie een aangepaste werkplek geboden. De meeste aangepaste werkplekken waren er binnen het werkbedrijf BWRI. Wanneer het mogelijk was, detacheerden we mensen bij een reguliere werkgever. In het jaar 2021 ging het in totaal om 61 medewerkers;
- Corona heeft in 2021 binnen het werkbedrijf BWRI een stempel gedrukt op de uitvoering. Corona veroorzaakte spanning en onzekerheid bij de medewerkers. Een paar keer hebben we de werkzaamheden van afdelingen stil moeten leggen om de verdere verspreiding van het virus te stoppen. Aan de andere kant zorgde de gezamenlijke inspanning om alles goed te laten verlopen ook tot trots en saamhorigheid;
- We zijn gestart met het NPG-project 'Ontwikkelbedrijf BWRI'. De voortgang wordt verantwoord binnen programma 5 'Gevolgen gas- en zoutwinning en NPG-projecten'.

Wedeka

We nemen deel aan de gemeenschappelijke regeling Wedeka. Bij Wedeka werken ongeveer 100 medewerkers met een WSW-indicatie die in de voormalige gemeente Menterwolde wonen. Wedeka heeft te maken met een oplopend negatief bedrijfsresultaat. De kosten van dit negatieve bedrijfsresultaat worden door de gemeenten binnen de gemeenschappelijke regeling naar rato betaald. Samen met de andere deelnemende gemeenten van gemeenschappelijke regeling Wedeka hebben we in 2021 maatregelen vastgesteld die moeten leiden tot een financieel gezond en toekomstbestendig Wedeka. De maatregelen hebben tot gevolg dat een aantal locaties moet sluiten en de span of control van leidinggevenden wordt vergroot.

Aantal mensen werkzaam in de WSW

	2018	2019	2020	2021
Aantal mensen werkzaam in de WSW bij BWRI op 31 december	333	322	306	297
Aantal mensen werkzaam bij Wedeka op 31 december	108	106	106	98
Totaal	441	428	412	395

Minima- en armoedebeleid

Kinderarmoede

Wat hebben we bereikt?

Kinderen die opgroeien in een gezin met een laag besteedbaar inkomen waren in staat om mee te doen aan allerlei voor de ontwikkeling belangrijke activiteiten zoals een verjaardag vieren, sporten, een muziekinstrument spelen of mee op schoolreis.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- Kinderen die opgroeien in een gezin met een laag inkomen maakten aanspraak op het Meedoenfonds, het kindpakket en een vergoeding voor schoolkosten;

- We hebben het maatwerkbudget voor kinderen ingezet voor bijzondere kosten. Het maatwerkbudget is ingezet voor schoolkosten, reiskosten en medische kosten. Ook hebben we vanuit het maatwerkbudget een aantal gezinnen financieel ondersteund die te maken kregen met fors hogere energielasten door de stijgende gasprijs;
- Het onderzoek naar armoede van de Rijksuniversiteit heeft geleid tot verschillende handvaten om de overdracht van armoede van ouder op kind aan te pakken. Deze kennis hebben we gebruikt voor het indienen van de projectaanvragen bij het Nationaal Programma Groningen. Het gaat om de projecten: tijd voor toekomst, bevorderen van sociale veerkracht, jongeren met toekomst en inzet ervaringsdeskundigen. De financiering voor de projecten is toegekend. De verantwoording van deze projecten vindt u onder het programma 5 'Gas- en Zoutwinning en NPG-projecten'.

Het bereik van het aantal kinderen

	2018	2019	2020	2021
Aantal kinderen ondersteund met het maatwerkbudget	33	32	38	16
Bereik webwinkel Meedoenfonds kinderen	-	90% 1413	94% 1423	93% 1412

Wat hebben we bereikt?

We hebben ondersteuning geboden aan inwoners die geconfronteerd worden met een armoedesituatie.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- Het Armoedepact is in 2021 met een nieuwe opzet van start gegaan. Het pact bestaat uit een aantal kernpartners namelijk de Voedselbank, Gemeentelijke Kredietbank, De Toverboom, Kledingbank Maxima en de Computerbank. In een brede bijeenkomst voor alle aangesloten organisaties van het Armoedepact is de pilot Voorzieningenwijzer Midden-Groningen gepresenteerd en hebben convenantpartners hun dienstverlening aan inwoners in armoedesituaties belicht;
- We hebben financiële hulp geboden aan gezinnen met een laag inkomen via de individuele inkomenstoeslag, de webwinkel van het Meedoenfonds, bijzondere bijstand en de collectieve ziektekostenverzekering van Menzis;
- Maatschappelijke organisaties die zich richten op de bestrijding van armoede kregen financiële ondersteuning van de gemeente. Hierdoor waren zij in staat om de armoedesituatie van gezinnen te verzachten;
- We zijn gestart met projecten die erop gericht zijn om de spiraal van armoede en maatschappelijke kwetsbaarheid te doorbreken. Het gaat om de bevordering van sociale veerkracht; inzet ervaringsdeskundigen; Tijd voor Toekomst; Jongeren met Toekomst en De Ijsberg. Deze projecten worden gefinancierd met NPG-gelden en verantwoord binnen programma 5 'Gas- en zoutwinning en NPG-projecten';
- We hebben besloten om af te zien van verdere deelname aan het rijksonderzoek naar een effectieve armoedeaanpak. De door dit rijksonderzoek gekozen interventies sloten namelijk niet aan bij onze lokale armoedeaanpak;
- De Rekenkamercommissie heeft onderzoek gedaan naar ons armoedebeleid. De uitkomsten van het onderzoek bieden verschillende handreikingen om ons beleid te verbeteren, zoals de toegang tot minimavoorzieningen laagdrempeliger maken. We gaan in 2022 aan de slag met de aanbevelingen uit het onderzoek.

Het bereik van het Meedoenfonds en collectieve aanvullende ziektekostenverzekering Menzis

	2018	2019	2020	2021

Bereik volwassenen Meedoenfonds	-	30% van de doelgroep 2164	34% van de doelgroep 2206	35% van de doelgroep 2192
Bereik CAZ	25% van de doelgroep 1630	27% van de doelgroep 1757	26% van de doelgroep 1702	26% van de doelgroep 1689

De cijfers voor het bereik van mensen in armoede komen overeen met de landelijke cijfers.

Aantal mensen door maatschappelijke organisaties ondersteund

Organisatie	2018	2019	2020	2021
Kledingbank Maxima Veendam	166	185	210	265
Kledingbank Maxima Sappemeer	1308	1409	1015	1051
Stichting Urgente Noden	34	34	44	50
Voedselbank	1013	926	1064	1000
Stichting Leergeld	334	179	145	158
Jeugdfonds Sport en Cultuur	282	246	222	223

Jongerenaanpak 18-27 jaar

Scholing

Wat hebben we bereikt?

We hebben voorkomen dat jongeren het onderwijs verlaten zonder een MBO2, HAVO of VWO diploma. Het aantal voortijdige schoolverlaters is licht gestegen ten opzichte van de voorgaande jaren. Dit is een landelijke trend. We zien dat in vergelijking met voorgaande jaren veel jongeren uitvallen op MBO 3 of MBO 4 zonder diploma door psychische klachten of door hun sociale omstandigheden.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- We hebben de kwalificatieplicht gehandhaafd om schooluitval te voorkomen;
- We hebben ondersteuning gegeven aan jongeren die niet of maar gedeeltelijk onderwijs kunnen volgen. Hierbij hebben we gekeken hoe terugkeer naar school mogelijk is en waar de jongere het beste onderwijs kan volgen. We werkten hierbij samen binnen het samenwerkingsverband Passend Onderwijs;
- We hebben samen met Noorderpoort een MBO2 opleiding voor jongeren aangeboden op het Werkbedrijf BWRI. Hier kunnen jongeren die niet in staat zijn om op het reguliere onderwijs hun startkwalificatie te halen, onderwijs volgen;
- We werkten samen in de RMC-regio met de gemeenten Groningen en Westerkwartier. We bepaalden samen de speerpunten van ons beleid en verdeelden de regionale RMC-gelden voor de inzet van maatregelen op en na school. De maatregelen varieerden van een talentenwerkplaats in de stad Groningen (Opleiding Binn'stad) waar jongeren kunnen

ontdekken wat hun talenten zijn tot lichte ondersteuning van een casemanager jeugd op school om uitval te voorkomen (School als Wijk).

Aantal vroegtijdige schoolverlaters

	2017/2018	2018/2019	2019/2020	2020/2021
Aantal voortijdige schoolverlaters	99	104	100	106 (Voorlopig cijfer)
Percentage voortijdige schoolverlaters Midden-Groningen	1,94%	2,07%	2,05%	Nog niet bekend
Percentage voortijdige schoolverlaters landelijk	1,91%	2,02%	1,72%	Nog niet bekend

Participatie

Wat hebben we bereikt?

We hebben zoveel mogelijk jongeren begeleid naar een passende plek in de samenleving. Als vervolgonderwijs niet mogelijk of wenselijk was, zijn jongeren begeleid richting de arbeidsmarkt, hulpverlening of dagbesteding.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- We hebben de 'Route arbeid' ingezet waarmee we jongeren begeleiden die de overstap maakten van het praktijkonderwijs of voortgezet speciaal onderwijs naar de arbeidsmarkt. Veel jongeren gingen aan de slag via een afspraakbaan bij een werkgever. We spreken van een afspraakbaan als een werkgever loonkostensubsidie ontvangt ter compensatie van de verminderde productiviteit van een werknemer door een arbeidsbeperking;
- We monitorden de kwetsbare overgang van school naar een passende plek van alle jongeren die uitstroomden uit het voortgezet speciaal onderwijs, praktijkonderwijs of MBO1. Dit waren er ongeveer 170 in het jaar 2021. Waar de overgang naar een passende plek minder soepel ging, hebben we ondersteuning geboden;
- Jongeren die een beroep deden op de Participatiewet zijn, waar wenselijk, teruggeleid naar school. Als dat niet mogelijk was zijn de jongeren begeleid naar betaald werk, beschut werk, hulpverlening of dagbesteding;
- We hebben zes jongeren tussen de 18-23 jaar met een indicatie beschut werk rechtstreeks geplaatst op een beschutte werkplek bij het Werkbedrijf BWRI. Veelal stroomden zij vanuit het Voortgezet Speciaal Onderwijs of praktijkonderwijs door naar deze plek.

Aantal jongeren die we ondersteunen naar een passende plek in de samenleving

Begeleid naar:	2019	2020	2021
Afspraakbaan	31	28	29
Beschut werk	9	9	6
Regulier werk	117	99	137
Hulpverlening	13	10	8

Dagbesteding	2	9	7
Op school of terug naar school	145	155	145

Participatie en integratie nieuwkomers

Wat hebben we bereikt?

We hebben de participatie en integratie van nieuwkomers bevorderd.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- We hebben ons voorbereid op de invoering van de nieuwe inburgeringswet die, na uitstel, in werking is getreden per 1 januari 2022. We hebben hiervoor de 'Nota uitvoering inburgering' vastgesteld. Onze dienstverlening ondersteunt inburgeraars om snel en op een zo hoog mogelijk taalniveau in te burgeren;
- Nieuwkomers met een bijstandsuitkering kregen binnen het project ‘Meer doen met nieuwkomers’ intensieve begeleiding bij hun participatie. Hier begonnen we al mee in de periode dat zij een inburgeringscursus volgden. Alle inzet was er op gericht om de talenten en mogelijkheden van nieuwkomers zo goed mogelijk te benutten. De door ons geboden ondersteuning is divers, zoals taallessen, taalstage, begeleiding naar betaald werk, een werkervaringsplek of vrijwilligerswerk;
- In 2021 hebben we vijf ELIP's intensief begeleid. ELIP's zijn inburgeraars die hun lening bij DUO (bijna) volledig hebben benut, terwijl ze nog geen inburgeringsdiploma hebben. De inzet heeft ertoe geleid dat vier inburgeraars hun inburgeringstraject alsnog succesvol hebben afgerond. De vijfde inburgeraar heeft, na inzet van hulpverlening, zijn inburgeringstraject weer opgepakt;
- We hebben in het jaar 2021 asielstatushouders gehuisvest. Humanitas heeft maatschappelijke begeleiding geboden om de mensen wegwijs te maken in onze gemeente en te ondersteunen bij allerlei praktische zaken;
- In 2021 hebben inburgeraars het programma 'Thuis in Midden-Groningen' gevolgd bij Humanitas. Inburgeraars kregen binnen dit programma in een aantal bijeenkomsten les over belangrijke Nederlandse waarden, gezondheidszorg, administratie bijhouden en woonvaardigheden. De cursus werd afgesloten met de ondertekening van de participatieverklaring.

Indicatoren participatie en integratie nieuwkomers

	2018	2019	2020	2021
Aantal mensen ondersteund met Project 'Meer doen met nieuwkomers'	143	148	155	175
Aantal gehuisveste statushouders	51	42	59	84

Volwasseneneducatie

Wat hebben we bereikt?

Zowel inwoners met als zonder bijstandsuitkering konden werken aan het verbeteren van taal- reken- of digitale vaardigheden.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- We hebben een educatieplan met het Noorderpoort opgesteld. Hierin zijn afspraken gemaakt over de inzet van het educatiebudget in onze gemeente;
- Tijdens de lockdowns heeft het Noorderpoort de lessen online gegeven. Er is geprobeerd om cursisten er zoveel mogelijk bij te houden. Dit lukte niet in alle gevallen. Sommigen namen geen deel meer omdat ze geen beschikking hadden over WiFi, kinderen thuis hadden of niet digitaal vaardig waren. De resultaten zijn hierdoor dit jaar minder goed dan in de jaren voor corona;
- We hebben binnen de arbeidsmarktregio de aanbesteding voor volwasseneneducatie afgerond. Vanaf 2022 hebben we twee aanbieders voor volwasseneneducatie. Stichting Itom gaat de volwasseneneducatie verzorgen voor mensen die een andere moedertaal hebben dan het Nederlands. Noorderpoort gaat, als onderaannemer van het Alfacollege, de volwasseneneducatie verzorgen voor mensen die Nederlands als moedertaal hebben.

Aantal inwoners dat heeft deelgenomen aan volwasseneneducatie

	2018	2019	2020	2021
Aantal deelnemers volwasseneneducatie op 31-12	253	283	156	118

Participatiewet

De Participatiewet heeft als doel zoveel mogelijk mensen, met en zonder arbeidsbeperking, weer aan de arbeidsmarkt deel te laten nemen. Wij zijn verantwoordelijk voor het begeleiden en ondersteunen van mensen richting werk. Het hebben van werk is cruciaal voor sociaal, maatschappelijk en economisch welzijn. Het draagt bij aan een verhoging van het besteedbaar inkomen en daarmee aan de financiële weerbaarheid.

Het Bedrijf voor Werk, Re-integratie en Inkomen (BWRI) is uitvoerder van de Participatiewet. BWRI is dé organisatie voor mensen aan de onderkant van de arbeidsmarkt. BWRI ondersteunt inwoners om werk te vinden en te behouden. Als werk niet tot de mogelijkheden behoort, is participatie het doel. Aan inwoners, die niet in staat zijn om zelfstandig in hun inkomen te voorzien, bieden we (tijdelijk) inkomensondersteuning. BWRI staat voor een inclusieve samenleving en arbeidsmarkt. We laten niemand aan de kant staan en iedereen werkt naar vermogen. BWRI werkt in 2021 volgens het re-integratiebeleid 2020-2023 en de daarin opgenomen indicatoren. In 2021 stonden we voor de uitdaging om de nieuwe inburgeringswet te implementeren. De 'Wet inburgering 2021' is ingegaan per 1 januari 2022.

2.2.8 Schuldhulpverlening

Dienstverlening en kwaliteit

Dienstverlening en kwaliteit

De kredietbank is ‘open’, vindbaar en toegankelijk. Toch bleek dat een groot aantal inwoners met problematische schulden in onze gemeente geen gebruik maakte van onze dienstverlening. In 2021 hebben wij ons ingezet om hier verandering in aan te brengen. Hiervoor hebben wij een nieuw communicatieplan opgesteld.

Wat hebben we bereikt?

Iedere inwoner en hulpverlener is bekend met de dienstverlening van de kredietbank.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- We werken laagdrempelig en zorgen in onze dagelijkse dienstverlening voor vindbaarheid en toegankelijkheid;

- In 2021 heeft de Nederlandse Vereniging voor Volkskrediet (NVVK) de NVVK belofte gepresenteerd. Deze nieuwe basisnorm beoogt maatwerk en een integrale aanpak van schuldhulpverlening binnen alle Nederlandse gemeenten. De belofte geeft weer wat organisaties en inwoners van de financiële zorg van een NVVK-lid mogen verwachten. Wij hebben onze interne processen langs de lat van deze belofte gelegd. Daar waar wij ruimte voor verbetering zagen hebben wij dit aangepast. De NVVK belofte gaat uit van laagdrempelige dienstverlening waarbij niemand 'buiten de boot valt';
- Wij zijn samen met deskundigen aan de slag gegaan met een nieuw communicatieplan. Hiermee vergroten we onze effectiviteit en bereikbaarheid;
- Samen met een communicatiebureau hebben wij een nieuw merkhuis en communicatieplan ontwikkeld. Onze folders, website en brieven zijn aangepast naar B1-niveau en we zijn ook zichtbaar op sociale media.

Indicatoren

- Wij hebben 43 informatie- en adviesgesprekken gevoerd. In 2020 waren dit er 69. In 2021 hebben wij de werkwijze van de gesprekken aangepast. Het eerste gesprek is altijd een 'open' kennismakingsgesprek. Hierdoor geven de cijfers geen volledig beeld. Dit kan de daling in het aantal gesprekken verklaren. Van de 43 adviesgesprekken hebben vier inwoners een aanvraag schuldhulpverlening gedaan. Door de aangepaste werkwijze geven de cijfers geen volledig beeld van de werkelijkheid;
- In 2021 werden er zes inwoners doorverwezen via een gemeentelijk medewerker. 43 inwoners zijn doorverwezen door Humanitas. 14 inwoners zijn doorverwezen via andere hulpverlenende instanties. 21 inwoners zijn aangemeld via het sociaal team;
- In 2021 hebben 82% van de aanvragers binnen vier weken een intakegesprek gehad;
- In 2021 zijn de schulden van 50 inwoners afgelost middels een saneringskrediet. 31 inwoners hebben succesvol een schuldbemiddelingstraject doorlopen;
- Het aantal klanten in budgetbeheer is licht gestegen. Eind 2021 maakten 699 inwoners uit Midden-Groningen gebruik van budgetbeheer. Eind 2020 was dit aantal 676;
- In 2021 zijn er 39 sociale leningen verstrekt. De gemiddelde sociale lening was € 2752,50;
- In 2021 zijn er 30 nieuwe budgetcoachingstrajecten gestart;
- In 2021 zijn 214 mensen uitgestroomd uit onze dienstverlening. Wanneer een inwoner uitstroomt bieden wij nazorg aan. In een telefonisch gesprek vragen wij hoe het met de inwoner gaat en of ondersteuning gewenst is;
- In 2021 maakten 14 jongeren met schulden gebruik van onze reguliere dienstverlening. Soms dreigden jongeren met schulden, vanwege conflicterende wetgeving, tussen wal en schip te vallen. Daarom hebben drie jongeren via het budget van het project ‘Jongeren met schulden' een krediet ontvangen. In voorkomende gevallen worden er ook kredieten verstrekt voor bijzondere noodzakelijke kosten waarvoor geen voorliggende voorziening bestaat. Indien het verstrekken van het krediet een bijdrage levert aan de ontwikkeling van de jongere kan dit krediet worden toegekend;
- In 2021 hebben wij contact gehad met 16 ondernemers met financiële problemen. 11 ondernemers hebben gebruikt gemaakt van externe schuldhulpverlening. In 2021 is het 'loket zelfstandigen' gestart;
- In 2021 hebben wij gewerkt aan een convenant met de vijf grootste beschermingsbewindvoerderskantoren. Samen met bewindvoerders zetten wij in op het vergroten van financiële redzaamheid. Indien mogelijk werken bewindvoerders naar uitstroom uit beschermingsbewind of ondersteuning in de vorm van een lichtere maatregel. Het convenant met beschermingsbewindvoerders is op 25 januari 2022 ondertekend.

Het bereik van de website meten we door het aantal bezoeken te registreren. Een bezoek is een reeks pagina-aanvragen van dezelfde bezoeker. Over 2021 zien we het volgende beeld:

- Algemene pagina Kredietbank 3.810 bezoeken;
- Advies bij geldzorgen 373 bezoeken;
- Geldzorgen voorkomen 134 bezoeken;
- Ik word 18, wat moet ik regelen? 77 bezoeken;
- Ziek? Zo houd je grip op je geldzaken 39 bezoeken;
- Geldzorgen na je scheiding? Zo regel je het! 36 bezoeken;
- Hulp bij schulden 393 bezoeken;
- Betalingsachterstanden 115 bezoeken;
- Lening aanvragen 527 bezoeken;
- MijnGKB 25.631 bezoeken.

Preventie en Vroegsignalering

Thema 1: Vroegsignalering

Thema 1: Vroegsignalering

Vroegsignalering is per 1-1-2021 een taak binnen de Wet gemeentelijk schuldhulpverlening (Wgs) geworden.

Wat hebben we bereikt?

We hebben inwoners met beginnende schulden via relatief eenvoudige instrumenten weten te bereiken. Op deze manier hebben wij voorkomen dat beginnende schulden problematisch zouden worden. Medewerkers van het team vroegsignalering hebben inwoners een eenvoudige oplossing geboden op het moment dat de betalingsachterstand nog relatief laag was.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Wij hebben een gedegen werkwijze opgezet. Dit hebben wij gedaan samen met onze vroegsignaleringspartners. Dit zijn woningcorporaties, zorgverzekeraars, het waterbedrijf en energiemaatschappijen.

Indicatoren

- In 2021 had een klant gemiddeld 14 schuldeisers en was de omvang van de gemiddelde schuldenlast € 21.775,83. De omvang van de gemiddelde schuldenlast is in 2021 verbeterd ten opzichte van 2020. In 2020 had een klant gemiddeld 11 schuldeisers en was de omvang van de gemiddelde schuldenlast € 36.768,24;
- In 2021 zijn er 1709 vroegsignalen ontvangen. Hiervan is er 399 keer hulp aanvaard. Dit komt neer om ruim 23%;
- Van de 399 inwoners die hulp hebben aanvaard zijn er 114 geholpen met een 'quickfix'. Een quickfix is een directe oplossing, zoals het treffen van een betalingsregeling;
- 285 inwoners zijn doorverwezen. Hiervan zijn er 260 doorverwezen naar financiële hulp en 25 naar niet financiële hulp;
- Van de 260 inwoners die zijn doorverwezen naar financiële hulp zijn er 48 doorverwezen naar de Kredietbank. De overige 212 inwoners zijn doorverwezen naar andere financiële hulp zoals Humanitas, Schuldhulpmaatje en de Voorzieningenwijzer;
- Gemiddeld vonden er per inwoner twee contactpogingen plaats. Het grootste deel van de inwoners heeft een hulpaanbod ontvangen per brief. Contacten via de telefoon en huisbezoeken blijken in de praktijk het meest succesvol;
- De gemiddelde hoogte van de openstaande schuld die via vroegsignalering wordt ontvangen is € 400,59. De meeste vroegsignalen worden ontvangen van zorgverzekeraars.

Thema 2: Preventie

Wat hebben we bereikt?

We hebben bijgedragen aan financiële bewustwording van onze inwoners, specifiek bij jeugdigen en hun ouders.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- Wij hadden preventieactiviteiten op basisscholen gepland en zouden de inzet van de ervaringsdeskundige op scholen verder ontwikkelen. Door corona konden deze activiteiten helaas geen doorgang vinden;
- Tijdens de Week van het geld zijn er 350 “Dagobert Ducks” binnen onze gemeente verstrekt aan kinderen;
- Wij hebben sociale media ingezet om financiële bewustwording bij onze inwoners te creëren;
- Wij hebben gewerkt aan alternatieve manieren om inwoners te bereiken. Een concreet resultaat hiervan is dat we in 2022 het boek 'spaarvarken geeft leergeld' uitdelen. Ook ontwikkelen we een 'QR-game' om jongeren te bereiken.

Indicatoren

De budgetcursussen van Stichting Knip zijn, ondanks corona wel doorgegaan. Er hebben zes inwoners de fysieke cursus gevolgd en vier deelnemers deden de online cursus. Ook is er zes keer een stukje geplaatst in het blad van de POSO, hiermee is de oudere doelgroep bereikt. Bereik aantal kinderen en jongeren in de Week van het geld 2021.

Thema 3: Netwerk

Thema 3: Netwerk

De kredietbank werkt samen met de sociale teams, de sociale dienst en diverse vrijwilligersorganisaties in onze gemeente.

Wat hebben we bereikt?

De verwachte toestroom van inwoners in 2021 is uitgebleven. Het aantal klanten dat gebruik maakte van budgetbeheer in 2021 is met 23 klanten gestegen ten opzichte van 2020. Voor het uitblijven van de verwachte toestroom kunnen diverse oorzaken worden aangewezen. Ondernemers hebben gebruik kunnen maken van ondersteuningsmaatregelen van de rijksoverheid. Hierdoor is een verwacht 'domino-effect' uitgebleven. Ook waren instanties het afgelopen jaar eerder bereid tot het treffen van betalingsregelingen voor openstaande vorderingen. Hierdoor is de verwachte toestroom van inwoners met financiële problemen uitgebleven.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Wij hebben onze samenwerking met 'SchuldHulpMaatje' vormgegeven. SchuldHulpMaatje heeft een groep opgeleid die onze inwoners ondersteunt.

Indicatoren

- SchuldHulpMaatje is op 1 maart 2021 gestart. 17 inwoners hebben zich hier gemeld. Schuldhulpmaatje heeft 12 actieve vrijwilligers;
- 876 inwoners hebben de website van Geldfit bezocht. 370 inwoners hebben een online test gedaan. 2 inwoners hebben een telefonisch gesprek met Geldfit gevoerd.

Hersteloperatie toeslagen

Hersteloperatie toeslagen

Een groot aantal ouders in Nederland is benadeeld door de hardheid van het stelsel van de kinderopvangtoeslag. Door een compensatieregeling wil de Uitvoeringsorganisatie Herstel Toeslagen (UHT) van de Belastingdienst het onrecht compenseren. Ook wil de Belastingdienst de gedupeerde ouders een schuldenvrije toekomst bieden. De Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG),

Rijksoverheid en Belastingdienst hebben afgesproken dat gemeenten gedupeerde ouders ondersteunen.

Wat hebben we bereikt?

- Ouders die (mogelijk) gedupeerd zijn in de kinderopvangtoeslagaffaire kunnen een beroep doen op de gemeente voor brede ondersteuning. Deze ondersteuning kan bijvoorbeeld bestaan uit hulp bij schulden, gezondheid, dagbesteding of werk;
- De gemeentelijke vorderingen van gedupeerde ouders zijn kwijtgescholden. De Belastingdienst verstrekt gegevens van gedupeerde ouders die voor deze kwijtschelding in aanmerking komen en compenseert de gemeente voor alle gemaakte kosten.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- Alle (mogelijk) gedupeerde ouders in onze gemeente hebben het aanbod gehad om gebruik te maken van ondersteuning. Twaalf ouders hebben gebruik gemaakt van deze mogelijkheid. Met deze ouders is een plan van aanpak opgesteld. Het meldpunt beantwoordt daarnaast regelmatig vragen van (mogelijk) gedupeerde ouders.
- Het 'meldpunt toeslagen' is ingericht. Op deze manier kunnen ouders laagdrempelig in contact komen met onze gemeente. De meest recente cijfers (maart 2022) laten zien dat 157 ouders uit onze gemeente zich als gedupeerde bij de Belastingdienst hebben gemeld. Gedupeerde ouders kunnen zich nog tot en met 2023 bij de Belastingdienst melden. Het meldpunt toeslagen in Midden-Groningen blijft gedurende deze tijd bereikbaar.
- De gemeentelijke vorderingen van gedupeerde ouders zijn kwijtgescholden. In 2021 hadden 121 ouders recht op kwijtschelding van hun vorderingen.

Schuldhulpverlening

De kredietbank Midden-Groningen geeft uitvoering aan de Wet gemeentelijke schuldhulpverlening (Wgs). Het beleidsplan van de kredietbank ‘Samen komen we verder’, geeft praktische invulling aan deze wettelijke taak. Belangrijke thema’s voor 2021 waren vroegsignalering, de NVVK belofte en ons nieuwe communicatieplan. Wij hebben ons ingezet om inwoners, die kampen met financiële gevolgen van de coronapandemie passende ondersteuning te bieden. Hierin hebben wij speciale aandacht gehad voor ondernemers.

2.2.9 Sociale teams

Speerpunt 1: Harmonisatie

Speerpunt 1: Harmonisatie

In 2014-2015 is in de voormalige gemeenten Hoogezand-Sappemeer, Slochteren en Menterwolde gekozen voor vijf sociale teams. Uit de evaluatie van de sociale teams bleek dat de werkbelasting in de verschillende gebieden niet in balans was. Dit was aanleiding voor het advies om de omvang en samenstelling van de teams te heroverwegen. In 2021 hebben we diverse grote veranderingen doorgevoerd om tot een goede en werkbare omvang en samenstelling van de teams te komen, die aansluit bij de ondersteuningsbehoefte van de inwoners in de verschillende gebieden van de gemeente.

Wat hebben we bereikt?

- We hebben een nieuwe organisatiestructuur van de sociale teams ingevoerd. Er zijn nu vier sociale teams in onze gemeente die op een integrale manier hun toegangs- en ondersteuningstaken uitvoeren op alle levensdomeinen.
- We hebben de lokale toegang voor Beschermd Wonen ingericht.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- Kwartier Zorg en Welzijn heeft een nieuwe organisatiestructuur voor de sociale teams ingevoerd. Vanaf 1 februari 2021 wordt in onze gemeente gewerkt met vier in plaats van vijf sociale teams. Met deze veranderingen hebben we ervoor gezorgd dat de indeling van ieder team beter aansluit bij de vragen en behoeften van onze inwoners;

- We hebben in 2021 samen met Kwartier Zorg en Welzijn, de Gemeentelijke Kredietbank (GKB) en het Bedrijf voor Werk, Re-integratie en Inkomen (BWRI) afspraken gemaakt om de toegang en de ondersteuning op de levensdomeinen ‘financiën’ en ‘meedoen’ te verbeteren . Met ingang van 1 januari 2022 is er een medewerker van de Kredietbank een halve dag per week in een sociaal team aanwezig. Op basis van gedeelde casuïstiek worden huisbezoeken inhoudelijk afgestemd en/of gezamenlijk gevoerd;
- In juli 2021 is de toegang voor Beschermd Wonen lokaal ingericht in onze gemeente. Met deze lokale toegang leggen we een goede verbinding met de sociale teams en voorzien we onze inwoners van integrale hulp en ondersteuning op maat. Als voorbereiding hierop hebben twee casemanagers stagegelopen bij de centrale toegang van centrumgemeente Groningen. Een derde casemanager heeft een online scholing gevolgd en heeft meegelopen met de collega’s. Ook de medewerkers van de front- en backoffice zijn geschoold;
- Samen met Kwartier Zorg en Welzijn zijn vier ontwikkelvelden ingericht die tot een boventeamse aanpak en werkprocessen moeten leiden. De ontwikkelvelden richten zich op complexe problematiek bij gezinnen, OGGz-Wvggz, onderwijs, en het verbeteren van de hulpverlening aan de voordeur van de inwoner.

Speerpunt 2: Verzakelijking

Wat hebben we bereikt?

- We hebben stappen gezet om de sturing en monitoring binnen de sociale teams te verbeteren;
- We hebben afspraken gemaakt en acties uitgevoerd om wachtlijsten voor de toegang tot zorg en ondersteuning in de toekomst te beperken.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- We hebben samen met de sociale teams de wachtlijsten gemonitord. De wachtlijst Jeugd is in 2021 vrijwel constant gebleven. Er is een wachtlijst Wmo ontstaan door een toename van de aanvragen Individuele Begeleiding (BG) en Dagbesteding (DB) en een toename in de aanvragen voor Huishoudelijke Hulp. Een oorzaak, naast corona, van de wachtlijst Wmo is dat de bezetting van één van de sociale teams onder druk heeft gestaan, omdat 2 casemanagers Wmo zich afgelopen jaar hebben gespecialiseerd in de lokale toegang voor Beschermd wonen. Vervanging van hun reguliere Wmo werkzaamheden is niet spoedig en volledig gelukt;
- We hebben een aantal acties uitgevoerd om de wachtlijsten te beperken, zoals het tijdelijk verlengen van de termijn van onderzoek bij nieuwe aanmeldingen. In stabiele gezinssituaties hebben casemanagers tijdelijk minder regie gevoerd, zodat ze ruimte hadden om nieuwe meldingen op te pakken. Daarnaast hebben we tijdelijk extra casemanagers ingezet om de wachtlijsten op te lossen. We verwachten begin 2022 een significante daling in de wachtlijsten te zien als gevolg van deze investering;
- Per 1 maart 2021 werken de sociale teams met het nieuwe regiesysteem 'Gidso'. Deze invoering van het nieuwe systeem heeft veel aandacht van de sociale teams gevraagd. Helaas bleek het systeem niet in alle behoeften te voorzien. In 2021 is door de sociale teams ingezet op het goed laten landen van het regiesysteem en waar mogelijk het systeem te verfijnen en gebruiksvriendelijker te maken.

Indicatoren

- Wachtlijsten (aantal en duur):

	December 2021	November 2021	Oktober 2021	September 2021	Juli 2021	Februari 2021	December 2020
Wmo							

Totaal	243	233	223	271	135	0	0
Langer dan 8 weken	95	55	14	0	0	0	0
Jeugd							
Totaal	58	68	60	55	55	55	49
Langer dan 8 weken	36	26	23	Onbekend	Onbekend	Onbekend	Onbekend

Speerpunt 3: Transformatie

Wat hebben we bereikt?

- We hebben het eigenaarschap en de zeggenschap van inwoners bij veiligheidsmaatregelen (jeugdbescherming, verplichte GGZ) versterkt.
- Het eigen netwerk van inwoners met een hulpvraag is verbreed en versterkt.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- De sociale teams hebben samen met inwoners en gezinnen plannen opgesteld om het eigenaarschap te bevorderen en verplichte maatregelen te voorkomen;
- De sociale teams teams hebben Eigen Kracht conferenties ingezet als instrument om inwoners zeggenschap en regie te laten houden over hun eigen leven en verplichte maatregelen te voorkomen. Bij Eigen Kracht conferenties wordt het netwerk van een inwoner betrokken om mee te denken over een plan met oplossingen;
- De sociale teams hebben beschermtafels georganiseerd om samen met de gezinsleden zorgen over het gezin en de ontwikkeling van betrokken kinderen te bespreken.

Sociale teams

De sociale teams vervullen een spilfunctie in het sociaal domein. Zij zijn het eerste aanspreekpunt voor inwoners die een ondersteuningsvraag hebben. De teams verzorgen de toegang tot hulp en ondersteuning. Daarnaast leveren de teams zelf lichte ondersteuning. De teams (onderdeel van de eerste lijn) zijn daarmee een belangrijke schakel tussen de zogenoemde nulde lijn (voorliggend veld, informele netwerken, samenleving) en tweede lijn (maatwerkvoorzieningen, specialistische voorzieningen).

In 2021 hebben we verder gewerkt aan het versterken van de werkwijze en organisatie van de sociale teams. Daarbij hebben we ingezet op de volgende speerpunten:

1. Harmonisatie: afstemmen van de werkwijze tussen de sociale teams onderling;
2. Verzakelijking: in het bijzonder in de uitwerking van opdrachtgeverschap en opdrachtnemersrol tussen de gemeente en Kwartier;
3. Transformatie: verschuiving van professionele hulpverlening naar het voorliggend veld en/of inwoners zelf.

Deze speerpunten zijn gebaseerd op de belangrijkste verbeterpunten uit de evaluatie van de sociale teams in 2018. Deze verbeterpunten zijn uitgewerkt binnen het project ‘Doorontwikkeling sociale teams’ dat in 2021 is afgerond.

2.2.10 Beleidsindicatoren

indicatoren

Verplichte beleidsindicatoren Sociaal

Naam Indicator	Eenheid	Peiljaar	M-G	Nederland
Absoluut verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	2018	1,5	1,9
		2019	2,1	2,4
		2020	2,3	2,7
Relatief verzuim	Aantal per 1.000 leerlingen	2018	31	23
		2019	27	26
Vroegtijdig schoolverlaters zonder startkwalificatie (vsv-ers)	% deelnemers aan het VO en MBO onderwijs	2018	1,9%	1,9%
		2019	1,9%	2,0%
		2020	2,0%	1,7%
Banen	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd 15 - 64 jaar	2018	556,7	777,4
		2019	577,9	793,9
		2020	574,5	795,9
Jongeren met een delict voor de rechter	% 12 t/m 21 jarigen	2018	1,0%	1,0%
		2019	1,0%	1,0%
		2020	1,0%	1,0%
Kinderen in uitkeringsgezin	% kinderen tot 18 jaar	2018	8,0%	7,0%
		2019	8,0%	6,0%
		2020	8,0%	6,0%
Netto arbeidsparticipatie	% van de werkzame beroepsbev. t.o.v. van de beroepsbev.	2018	64,1%	67,8%
		2019	64,8%	68,8%
		2020	63,9%	68,4%
Werkloze jongeren	% 16 t/m 22 jarigen	2018	3,0%	2,0%
		2019	3,0%	2,0%
		2020	3,0%	2,0%
Personen met een bijstandsuitkering	Aantal per 10.000 inwoners	2018	486,6	401,1
		2019	470,1	381,7
		2020	547,1	459,7
		2021*	486,9	431,2
Lopende re-integratievoorzieningen	Aantal per 10.000 inwoners van 15 - 64 jaar	2018	1009,6	305,2
		2019	655,1	207,0
		2020*	506,1	202,0
Jongeren met jeugdhulp	% van alle jongeren tot 18 jaar	2018	15,3%	11,8%
		2019	15,0%	12,3%
		2020	14,7%	11,9%
		2021*	13,0%	10,3%
Jongeren met jeugdbescherming	% van alle jongeren tot 18 jaar	2018	1,5%	1,2%
		2019	1,7%	1,2%
		2020	1,6%	1,2%
		2021*	1,5%	1,1%
Jongeren met jeugdreclassering	% van alle jongeren van 12 tot 23 jaar	2018	0,4%	0,4%
		2019	0,5%	0,4%
		2020	0,4%	0,4%
		2021*	0,3%	0,3%
Cliënten met een maatwerkarrangement WMO	Aantal per 10.000 inwoners	2018	470	640
		2019	820	680
		2020	850	700
		2021*	780	649
Demografische druk *Toelichting: Het aantal personen van 0 tot 20 jaar én 65 jaar of ouder per honderd personen van 20 tot 65 jaar.*	%	2018	74,4%	69,6%
		2019	74,8%	69,8%
		2020	75,3%	70,0%

		2021	75,6%	70,1%

** Cijfers beschikbaar over het eerste halfjaar.*

2.2.11 Financieel overzicht

Financieel overzicht sociaal

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2020	Begroting 2021	Begroting 2021 na wijzigingen	Realisatie 2021	Verschil 2021
Lasten					
Inkomensregelingen	**40.024**	**43.248**	**38.624**	**35.614**	**3.010**
(Werk)Participatie	**17.946**	**18.148**	**18.696**	**17.957**	**739**
Burgerparticipatie	**2.541**	**2.303**	**3.069**	**2.984**	**85**
WMO (oude taken)	**7.423**	**7.184**	**7.917**	**8.005**	**-89**
WMO Sociaal domein (nieuwe taken)	**12.551**	**13.288**	**15.353**	**14.250**	**1.103**
Accommodaties	**1.358**	**1.481**	**1.105**	**1.329**	**-224**
Jeugd	**28.862**	**28.778**	**30.257**	**31.365**	**-1.109**
Onderwijs	**11.446**	**12.383**	**14.139**	**11.211**	**2.928**
Totaal Lasten	**122.151**	**126.813**	**129.159**	**122.715**	**6.444**
Baten					
Inkomensregelingen	**34.535**	**36.270**	**32.892**	**31.914**	**978**
(Werk)Participatie	**2.626**	**2.350**	**2.823**	**2.805**	**18**
Burgerparticipatie	**15**	**113**	**112**	**175**	**-63**
WMO (oude taken)	**728**	**617**	**617**	**597**	**20**
WMO Sociaal domein (nieuwe taken)	**893**	**486**	**3.719**	**3.747**	**-28**
Accommodaties	**69**	**105**	**183**	**102**	**81**
Jeugd	**237**	**43**	**152**	**174**	**-21**
Onderwijs	**2.844**	**3.234**	**3.851**	**3.475**	**376**
Totaal Baten	**41.947**	**43.217**	**44.349**	**42.988**	**1.361**
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	**-80.205**	**-83.596**	**-84.810**	**-79.727**	**-5.083**
Stortingen					
(Werk)Participatie	**0**	**0**	**360**	**360**	**0**
Onderwijs	**1.000**	**4.286**	**4.313**	**4.311**	**3**
Totaal Stortingen	**1.000**	**4.286**	**4.673**	**4.671**	**2**
Onttrekkingen					
Inkomensregelingen	**90**	**0**	**121**	**121**	**0**
Burgerparticipatie	**125**	**0**	**181**	**181**	**0**
WMO Sociaal domein (nieuwe taken)	**110**	**14**	**60**	**36**	**23**
Accommodaties	**0**	**0**	**133**	**133**	**0**
Jeugd	**460**	**0**	**191**	**0**	**191**
Onderwijs	**2.950**	**6.900**	**8.088**	**5.180**	**2.909**
Totaal Onttrekkingen	**3.736**	**6.915**	**8.774**	**5.651**	**3.123**
Mutaties reserves	**2.736**	**2.629**	**4.101**	**980**	**3.121**
Gerealiseerd resultaat	**-77.468**	**-80.967**	**-80.709**	**-78.747**	**-1.962**

Toelichting

Inkomensregelingen
Inkomensregelingen laat per saldo (lasten en baten) een voordelig resultaat zien van € 2.182.000. Dit wordt op hoofdlijn verklaard door vier componenten:

Bijzondere bijstand
In 2021 leverde de bezuinigingsmaatregel op bewindvoeringskosten fors meer op dan vooraf gedacht. Daarnaast waren de lasten voor bijzondere bijstand lager dan aanvankelijk verwacht. Tegen de verwachting in had corona beperkt resultaat op de arbeidsmarktsituatie. Hetgeen leidde tot een kleiner dan verwacht klantenbestand dat een beroep deed op bijzondere bijstand. Tezamen leverde dit een resultaat op van ruim € 530.000.

Lagere personele kosten
Tijdens de coronaperiode kon gedurende langere tijd geen fysiek klantencontact of huisbezoek plaatsvinden. Er is dan ook besloten om tijdens corona zowel de bestaande als ontstane (vertrek medewerkers) vacatureruimte niet direct in te vullen. Het voordeel van ruim € 510.000 dat hiermee samenhangt, is daarmee grotendeels incidenteel van aard.

Herijking systematiek vorderingen debiteuren
Naar aanleiding van het opvolgen van het advies van onze accountant HZG is in 2021 de systematiek voor het bepalen van vorderingen van debiteuren gewijzigd. Door deze wijziging is er sprake van een eenmalig voordeel van afgerond € 460.000.

Diverse overige ontwikkelingen
Naast een klein voordeel op de BUIG (€30.000) en BBZ (€130.000), resteert er per saldo € 380.000 rondom de uitvoering van de ondersteuning van zowel ondernemers in het kader van de Tijdelijke Overbrugging Zelfstandig Ondernemers (TOZO) en de gedupeerden van de toeslagenproblematiek. Het bedrag dat we vanuit het Rijk ontvangen is gebaseerd op normbedragen en een potentieel aantal gerechtigden. De uitvoering van de benodigde werkzaamheden zijn binnen de bestaande organisatie uitgevoerd, waardoor de ontvangen vergoeding meer dan toereikend blijkt. Daarnaast zijn er mede door corona enkele onderschrijdingen op diverse budgetten binnen het product inkomensregelingen. In totaal tellen de afwijkingen op tot grofweg € 680.000. Een in het oog springend restant dat we voorstellen over te hevelen hangt samen met het onderdeel gemeentelijke kredietbank. De gemeentelijke kredietbank heeft tijdelijke coronagelden ontvangen voor Schuldhulp voor ondernemers (SHVO). Doordat de werkzaamheden pas later in het jaar zijn opgestart en ook nog ten laste van 2022 komen, zijn de middelen nog niet volledig besteed. Het betreft een bedrag van € 125.000 waarmee we ondernemers in 2022 kunnen ondersteunen bij schulden ten gevolge van corona. We stellen dan ook voor dit resterende bedrag over te hevelen naar 2022.

(Werk)participatie
De totale lasten op werkparticipatie zijn € 740.000 lager dan begroot. Het resultaat op het onderdeel Wedeka is € 200.000 euro positiever uitgekomen. Grotendeels door de ontvangen coronacompensatie in 2021 is het resultaat van Wedeka € 2.500.000 minder negatief. Daarin bedraagt het aandeel van onze gemeente € 190.000. De totale lasten van het BWRI Werkbedrijf zijn in 2021 € 415.000 lager. Ondanks corona is het resultaat van het Werkbedrijf fors positiever, waardoor het tekort minder negatief is dan verwacht.

Op het onderdeel Nieuw Beschut zijn de lasten € 230.000 hoger dan begroot, doordat er meer mensen een dienstverband hebben dan volgens taakstelling voorgeschreven. Dit wordt gecompenseerd door de in 2021 vanuit het UWV ontvangen compensatie voor uitbetaalde transitievergoedingen. De lagere lasten worden grotendeels veroorzaakt door lagere salarislasten SW. De uitstroom (inclusief overlijdens) is de afgelopen twee jaar groter geweest dan in de begroting was opgenomen.

Wmo Sociaal domein (nieuwe taken)
Het product Wmo Sociaal domein (nieuwe taken) laat per saldo (lasten en baten) een voordelig saldo zien van € 1.131.000. Het product 'Begeleiding' heeft een positief resultaat van € 810.000. We zien in 2021 een afname van het aantal mensen dat gebruik maakt van de maatwerkvoorziening Begeleiding, zowel individueel- als groepsbegeleiding. Het is niet met zekerheid te stellen dat deze afname alleen veroorzaakt wordt door de naweeën van corona en het ontstaan van de wachtlijst bij het sociale team.

De geëscaleerde zorg heeft een positief resultaat van € 242.000. Dit resultaat is veroorzaakt door een administratieve fout als gevolg van het vereenvoudigen van de interne verdeling van de basissubsidie Kwartier (minder interne budgethouders). Dit bedrag is onterecht bijgeraamd bij de voorjaarsnota 2021.

Accommodaties
Het product Accommodaties laat per saldo (lasten en baten) een nadelig resultaat zien van € 305.000. De totale lasten van het product accommodaties zijn € 224.000 hoger dan begroot. In verband met corona zijn er subsidies uitgegeven die € 68.000 hoger zijn dan begroot. Het gaat hier om compensatie voor coronaschade voor stichtingen, buurt- en belangenverenigingen. Dankzij deze uitkeringen kan het voortbestaan van deze organisaties worden gegarandeerd. In 2021 is er een beleidsadviseur gebiedsgericht werken aangetrokken. Zijn inzet was niet geraamd en zorgt voor een overschrijding van € 62.000. Tevens zijn de kosten voor energie in 2021 sterk toegenomen door een stijging van de energieprijzen. De overschrijding hierop is € 35.000. Daarnaast zijn er extra huurlasten gemaakt in verband met de tijdelijke huur van het dorpshuis Froombosch Ruitenvelder ten hoogte van € 24.000. Tot slot zijn er afwijkingen op diverse kleinere zaken van € 35.000.

De totale baten van het product accommodaties zijn € 81.000 lager dan begroot. In verband met corona is voor de dorpscentra de huur kwijtgescholden. Dit heeft een nadelig effect van € 71.000.

Jeugd
Het product Jeugd laat per saldo (lasten en baten) een nadelig resultaat zien van € 1.088.000. De totale lasten van het product Jeugd zijn € 1.109.000 hoger dan begroot. De kosten van jeugdhulp zijn de voorgaande jaren redelijk stabiel geweest. We zien dat er in 2021 sprake is van een trendbreuk. Deze trend is in 2020 al gestart, maar mede door corona zijn de totale kosten voor jeugdhulp vorig jaar lager uitgevallen dan in 2021. Naar alle waarschijnlijkheid heeft corona (en de uitgestelde hulp) effecten. In de decembercirculaire hebben wij een bedrag van € 116.000 ontvangen voor de continuïteit van de jeugdzorg in verband met corona. Deze middelen zijn budgettair niet meer bij de kosten van jeugd verwerkt, maar dempen het tekort.

De kosten voor Zorg in Natura (ZIN), de Solidaire kosten en de Persoons Gebonden Budgetten (PGB) zijn communicerende vaten. Ten opzichte van de actuele begroting stijgen deze kosten met ongeveer € 1.205.000. De kostenstijging is mede veroorzaakt door indexering van de tarieven. Daarnaast worden de kosten beïnvloed door:

- meer zware zorg (dus problematiek);
- De kosten lijken het hardst te stijgen bij cliënten van sociale teams;
- De kosten stijgen vooral in de ambulante productgroep;
- Dalend aantal cliënten en kosten PGB;
- Correctie kosten boekjaar 2016/2017.

Ook de kosten voor maatwerk pakken dit jaar hoger uit. Dit komt voornamelijk door de subsidie voor een tweejarige pilot van de Toverboom om de sociale veerkracht van de lokale samenleving te bevorderen en een toename van de kosten van gezinsondersteuning. Ten opzichte van de begroting zijn de kosten voor inspecties van de kinderopvang € 55.000 hoger geweest. Ten eerste heeft de GGD vanwege coronamaatregelen beperkt geïnspecteerd in 2020. In 2021 heeft de GGD een inhaalslag gemaakt. Daarnaast zijn de tarieven voor de inspecties gestegen.

Er heeft een overheveling plaats gevonden van middelen voor de inzet van de sociaal en emotionele ondersteuning aardbevingen ter hoogte van € 191.000, welke met de VJN2021 is verwerkt in de begroting 2021. De middelen zullen worden overgeheveld naar 2022 en worden ingezet als dekking voor de inzet van de jeugdondersteuners.

Onderwijs
Het product Onderwijs laat per saldo (lasten en baten) een voordelig resultaat zien van € 2.563.000.

Scholenprogramma
Onder het product Onderwijs worden de eenmalige lasten van het Scholenprogramma verantwoord. Doordat de sloop en het afboeken van de restantboekwaarden bij een aantal projecten net niet meer in 2021 werd gerealiseerd, maar in 2022 zal worden gerealiseerd, zijn de lasten € 2.861.000 lager. Deze lasten worden volledig gedekt vanuit bijdragen en onttrekkingen aan de reserve Scholenprogramma. Doordat de dekking vanuit bijdrage € 45.000 hoger is en vanuit onttrekkingen € 2.906.000 lager, heeft dit per saldo geen effect op het resultaat.

Onderwijsachterstandenbeleid
Er is € 401.000 minder uitgegeven aan Onderwijsachterstandenbeleid dan begroot, hier staat voor

hetzelfde bedrag aan minder inkomsten tegenover. Dit betreft gelabelde middelen vanuit het Rijk, die aan onderwijsachterstanden besteed dienen te worden en ook als zodanig verantwoord. Het niet gebruikte deel van 2021 wordt ingezet in 2022 en daarna ingezet op het versterken van het onderwijskansenbeleid en de inzet van jeugdondersteuners.
Er is sprake van een aanzienlijke groei van het budget door het toepassen van een nieuwe verdeelsleutel. Hierin wordt meer rekening gehouden met sociaal maatschappelijke problematiek. Tegelijkertijd kon ook in 2021 door de coronamaatregelen niet aan alle activiteiten uitvoering gegeven worden. Ook was er sprake van een lichte daling in deelname aan de voorschoolse educatie. Om de (extra/resterende) middelen ook effectief in te zetten hebben we Oberon gevraagd de huidige situatie rond onderwijskansen in Midden-Groningen in beeld te brengen en samen met onderwijs en kinderopvang de huidige aanpak te evalueren en te bepalen wat aanvullend op de huidige aanpak nog passende en zinvolle interventies zijn voor kinderen in Midden-Groningen. De extra middelen worden hiervoor benut. Daarnaast hebben we met het onderwijs een plan van aanpak jeugdondersteuners opgesteld. Dit gaan we vanaf 2022 uitvoeren. Een deel van de kosten van de jeugdondersteuners zal met het overschot in de onderwijskansenmiddelen worden bekostigd.

Vastgoed
Er is € 300.000 meer uitgegeven aan vastgoedkosten onderwijs dan begroot. Er is € 100.000 meer uitgegeven aan energielasten. De kosten voor energie zijn in 2021 sterk toegenomen. Dit had onder andere te maken met de toenemende vraag naar energie en het gastekort door beperkt aanbod wereldwijd tijdens de coronacrisis. Het verbruik binnen de gebouwen is hier amper debet aan. Ook is er € 100.000 meer uitgegeven aan schoonmaakkosten. Hierbij gaat het voornamelijk om 4 gebouwen met een grote afwijking. Mars 1 Hoogezand met € 13.000, Pluvierstraat 11 Foxhol met € 10.000, Boomgaard 31-37 Sappemeer met € 36.000 en Schoolstraat 2 Noordbroek met € 28.000. Dit is vanuit facilitair en gebouwenbeheer niet juist begroot. Tot slot is er € 100.000 meer uitgegeven aan onderhoudskosten dan begroot. Dit is voornamelijk op installaties. We kunnen niet precies aangeven waar dit aan ligt. Op bijna alle gebouwen is een relatief kleine overschrijding die optellen tot een hoog bedrag.

Mutatie reserves

Onttrekkingen Onderwijs: € 2.909.000 N voor het scholenprogramma. Dit nadeel ontstaat doordat er minder eenmalige lasten in het scholenprogramma waren in 2021 om te dekken. Dit nadeel bij de reservemutaties valt weg tegen het voordeel van de € 2.861.000 lagere lasten bij het product onderwijs. Samen met de hogere bijdrage derden van € 45.000 heeft dat per saldo geen effect op het resultaat.

2.3 Programma Economie

Algemeen

Binnen het programma Economie wordt uitvoering gegeven aan het Coalitieakkoord en het Kompas van Midden-Groningen ‘Samen Kom je verder’. Dit programma biedt inzicht in de ruimtelijk-economische ontwikkelingen van 2021. Het is opgedeeld in de volgende vijf thema’s:

- Omgevingswet;
- Ruimtelijke Ontwikkeling;
- Economie;
- Verkeer;
- Duurzaamheid.

2.3.1 Omgevingswet

Omgevingswet

De invoering van de Omgevingswet is uitgesteld naar 1 januari 2023. Hierdoor hebben we een jaar extra de tijd voor de voorbereiding. Bij de invoering voldoen we aan de wettelijke minimum vereisten.

Wat hebben we bereikt?

- Wanneer de Omgevingswet in gaat kunnen we omgevingsvergunningen verlenen. Hiervoor hebben we werkafspraken gemaakt, ook met andere partners. Ter voorbereiding werken we nu al met het initiatievenloket;
- De software voor het Digitale Stelsel Omgevingswet (DSO) werkt en onze mensen zijn opgeleid om hiermee te werken. Omgevingsvergunningen kunnen straks digitaal aangevraagd en verleend worden, wanneer de landelijke voorziening voor het DSO functioneert;
- De voorbereidingen voor de omgevingsvisie zijn uitgevoerd. Uw raad heeft een besluit genomen over het strategisch document voor de omgevingsvisie. We hebben een plan voor het betrekken van de samenleving bij de omgevingsvisie;
- De medewerkers Ruimtelijke Ontwikkeling zijn aan het oefenen met het maken van een pilotplan voor Martenshoek ter voorbereiding op het werken met het nieuwe omgevingsplan.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- We hebben de werkorganisatie ingericht voor alle deelprojecten;
- We hebben een werkplanning gemaakt voor 2022;
- Samen met uw raad is de besluitvorming van de Omgevingswet voorbereid en het proces in gang gezet.

2.3.2 Ruimtelijke Ontwikkeling

Inleiding

De gemeente Midden-Groningen vindt een goede kwaliteit van de leefomgeving en woonomgeving belangrijk. De gemeente heeft een aantal ingewikkelde maatschappelijke problemen waarvan de gemeente het erg belangrijk vindt dat die worden aangepakt. De gemeente is goed aangesloten op verschillende regionale - en landelijke ontwikkelingen. Daarmee kunnen we de komende jaren werken om die problemen aan te pakken. Door goed onderzoek te doen wordt duidelijk welke kansen de gemeente heeft op de woningmarkt. In Midden-Groningen lopen al verschillende woningbouwprojecten. Sommige daarvan worden de komende jaren afgerond. Andere zijn nog maar net gestart, of moeten nog beginnen.

A7-studies

Wat hebben we bereikt?

- A7/N33 - Onze gemeente heeft in 2021, samen met Oldambt, Veendam en de provincie samengewerkt om een ruimtelijk-economisch perspectief te maken rond de verkeersassen van de A7/N33. Hierin zijn gebieden aangewezen waar nieuwe ontwikkelingen kunnen plaatsvinden of veranderingen nodig zijn. Het gaat bijvoorbeeld over gebieden waar bedrijven te dicht op woongebieden zitten, waardoor er overlast is. Daarnaast kan het gaan over de aanwijzing van nieuwe woongebieden of bedrijven terreinen. Er wordt ook gekeken naar de gevolgen van klimaatverandering en hoe we daarmee moeten omgaan.
- A7 corridor - In 2021 hebben we samen met de gemeente Groningen het A7 corridor document gemaakt. Daarin is het grensgebied van beide gemeenten verkend. Er is gekeken naar hoe het groene grensgebied van onze gemeente in de toekomst gebruikt kan worden voor bijvoorbeeld recreatie en toerisme, maar ook is er overlegd over de ontwikkelingen van bedrijventerreinen langs de A7 van beide gemeenten.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- In 2021 zijn onderzoeken uitgevoerd en is met betrokkenen gesproken. In 2022 worden de verschillende onderwerpen uit het ruimtelijk-economisch perspectief met de inwoners en de bedrijven besproken. Door de gesprekken kan de inhoud van het perspectief nog veranderen. In de loop van 2022 wordt het stuk dan door de gemeenteraad vastgesteld.
- Op veel punten is het A7 corridor document een verdieping op de A7/N33 visie. Het document inspireert en geeft kansen aan voor langjarige ontwikkeling voor natuur, recreatie & toerisme en bedrijventerreinen.

Bestemmingsplan Buitengebied

Het ontwerp bestemmingsplan Buitengebied en het bijbehorende planMER (milieu effect rapportage) is begin 2022 vastgesteld.

Omgevingsdienst Groningen

Wat hebben we bereikt?

We werken samen met de Omgevingsdienst Groningen (ODG) aan vergunningverlening, toezicht en handhaving (VTH). Wanneer nodig, maken we hier afspraken over met de andere Groninger gemeenten en de provincie Groningen. We streven naar een gezonde en veilige woonomgeving. We kijken ook naar de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb). De invoering van de Omgevingswet en de Wkb zijn opnieuw uitgesteld tot 1 januari 2023.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- Samen met de ODG hebben we gewerkt aan de voorbereiding voor de invoering van de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen (Wkb). Er zijn een aantal nieuwe zaken ontstaan. Zoals bijvoorbeeld een regionaal netwerk voor proefprojecten Wkb. Maar ook hoe het werk van de ODG slimmer kan worden gedaan.
- We zien een toename van aanvragen, klachten, verzoeken om handhaving en bezwaarschriften vanuit de samenleving. Samen met de Omgevingsdienst zijn er afspraken gemaakt om dit goed op te lossen met de beschikbare middelen.

Herstructurering HoogezandNoord

Hoogezand-Noord (Noorderpark) is een gebied met opgaven en kansen. We werken samen met onze partners en met de bewoners aan wijkvernieuwing. Er zijn drie hoofdopgaven:

- Het verbeteren van de kwaliteit van de woon- en leefomgeving;

- Het aantrekkelijk maken van de entree van Hoogezand vanaf de A7 en de Kerkstraat;
- Het veranderen van de verouderde bedrijvenzone langs het Winschoterdiep naar een gebied waar mensen kunnen wonen, werken en recreëren.

Wat hebben we bereikt?

- We hebben een wijkagenda opgesteld en besproken met bewoners;
- We zijn gestart met het maken van plannen voor de Zeeheldenbuurt en het deel van de Kerkstraat dat grenst aan Noorderpark (de entree van Hoogezand);
- We zijn gestart met het maken van plannen voor een betere inrichting van de openbare ruimte. We doen dit om de gevolgen van de klimaatverandering op te vangen, zoals het opvangen van regenwater of zorgen voor koele plekken in de zomer. Daarnaast willen we meer ruimte te bieden voor ontmoeting en beweging;
- We zijn gestart met het maken van plannen voor sociale wijkvernieuwing. Dit betekent dat wij willen werken aan een betere situatie van inwoners, bijvoorbeeld met betrekking tot onderwijs en werk.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

- We hebben wijkwandelingen gemaakt met bewoners;
- We hebben koffiekarbijeenkomsten gehouden in de wijk;
- We werken samen met woningbouwverenigingen;
- We zoeken de verbinding met sociale projecten uit het NPG.

Stadshart Noord / Kerkstraat

Wat hebben we bereikt?

Sinds eind jaren ‘90 wordt gewerkt aan het bouwen en afronden van het stadshart van Hoogezand. De nadruk lag in eerste jaren op het zuidelijk deel rondom winkelcentrum De Hooge Meeren. In 2017 is besloten het noordelijk deel van het stadshart programmatisch aan te pakken. In dat gebied zijn lege plekken ontstaan en er staan panden die slecht onderhouden zijn. Het ziet er verpauperd uit en dit draagt niet bij aan de leefbaarheid in dat deel van Hoogezand. De Kerkstraat en omgeving vormen de toegang tot het Stadshart. Als we die toegang verbeteren wordt het Stadshart aantrekkelijker. Hiervoor is een beeldkwaliteitsplan gemaakt en zijn partners gevonden die samen met ons de uitvoering van dit plan op willen pakken. De planonderdelen ten zuiden van het spoor zijn inmiddels grotendeels ingevuld als aantrekkelijke en gewilde woonmilieus.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- In het voorjaar van 2017 is een intentieovereenkomst getekend door Lefier, Groninger Huis, Stichting Reensche Compagnie, Geveke en Gemeente, waarin partijen zich uitspreken zich in te willen zetten voor de ontwikkeling van het gebied en het investeren in woningbouw;
- Eind 2017 zijn we met Geveke een samenwerking aangegaan. In de samenwerkingsovereenkomst is vastgelegd om het gebied samen stapsgewijs te ontwikkelen met gelijkwaardige verantwoordelijkheid en samen even risicodragend;
- Eind 2019 is in Tussenhof begonnen met de bouw van de woningen voor Reensche Compagnie, Lefier, Groninger Huis en Geveke. In 2022 worden de laatste woningen opgeleverd en is de opwaardering van de openbare ruimte klaar;
- In het gebied ten noorden van het spoor is in 2021 het pand aan de Kerkstraat 38a gesloopt. In 2021 is ook begonnen opnieuw naar de ontwikkelvlekken in dit deel van het gebied te kijken. De tijd is veranderd en daarmee ook de vraag naar woningen. Het is daarom

nodig om de in 2017 gemaakte plannen kritisch te bekijken op kwaliteit en uitvoerbaarheid;

- Teneinde een in de oog springende dissonant in het gebied op te lossen is veel inzet gepleegd op de verwerving van het zgn. Hoekpand aan de Kerkstraat/Meint Veningastraat. Uiteindelijk is medio 2021 geconcludeerd dat minnelijke verwerving onmogelijk bleek.

Gorecht West

Wat hebben we bereikt?

Woningstichting Lefier en de gemeente werken sinds 2012 aan de herstructurering van Gorecht West. De herstructurering wordt uitgevoerd in 5 fasen. Fase 1, 2 en 3 zijn gerealiseerd. Alle nieuwe woningen en de openbare ruimte zijn opgeleverd in deze fasen. Er moet voor fase 3 alleen nog een plek om te spelen worden aangelegd.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- Aan Fase 4 wordt op dit moment gewerkt. De oplevering van de nieuwbouw en de openbare ruimte van fase 4 staan gepland rond de zomer van 2022.
- Fase 5 wordt voorbereid. De gemeenteraad heeft op 3 maart 2022 een krediet toegekend om te beginnen met het bouw - en woonrijp maken van fase 5. De sloop van de huurwoningen zal starten in het najaar van 2022. Er wordt verwacht dat de nieuwbouw en de herinrichting van de openbare ruimte van fase 5 in 2024 klaar zijn.

Vosholen fase II

Wat hebben we bereikt?

De Vosholen II is het gebied tussen Vosholen I en de Kleinemeersterstraat in Sappemeer. Deelplan 1 is het westelijk deel daarvan. Dat ligt tussen Vosholen I en de Croonhoven. Deelplan 1 heeft al een woonbestemming. Met een grondexploitatie kan de gemeente de kosten dekken, om een gebied te ontwikkelen.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- Met de grondexploitatie van Vosholen II, deelplan 1 kunnen 34 woningen worden gebouwd. De grondexploitatie sluit met een positief saldo. Dat betekent dat de opbrengsten hoger zijn dan de kosten. De gemeenteraad heeft de grondexploitatie vastgesteld en de grond is bouwrijp gemaakt. De bouwrijpe grond wordt in juli 2022 overgedragen aan een ontwikkelaar. Die gaat het bouwplan uitvoeren.
- De grondopbrengsten van de grondexploitatie vallen beter uit dan verwacht. Ze worden verbeterd van € 117.000 naar een overschot van € 259.000. De eerste gronden worden in 2022 verkocht. Voor 2021 is daarom geen winst genomen, dit was voor 2021 begroot op € 21.000.

2.3.3 Economie

Inleiding

Midden-Groningen is een belangrijke gemeente voor de werkgelegenheid in de regio. De gemeente heeft zowel een industrieel als landelijk karakter. We willen een aantrekkelijke gemeente zijn voor bedrijven om te ondernemen en voor inwoners om hier te werken en te wonen. Midden-Groningen heeft stedelijke voorzieningen, zoals een medisch centrum, een theater en een sportpark en aantrekkelijke winkelcentra. Maar de gemeente heeft ook veel landelijk gebied en natuur voor rust en recreatie. De gevolgen van het coronavirus hebben in 2021 een sterke invloed gehad op de economie. Zeker op een aantal bedrijfssectoren, zoals de vrijetijdsbranche. Voorbeelden zijn de

detailhandel, maar ook bedrijven die werken in de evenementen. Toch zien we wel een sterke economische groei in andere sectoren, dit kunnen we merken door een grote vraag naar bedrijfskavels bij de gemeente. Het Centraal Bureau voor de Statistiek heeft onderzoek gedaan naar het ondernemersvertrouwen. In de provincie Groningen is het ondernemersvertrouwen sinds 2020 sterk gestegen. Het ondernemersvertrouwen geeft de stemming van het Nederlandse niet-financiële bedrijfsleven weer. Door aan deze bedrijven vragen te stellen over recente ontwikkelingen en verwachtingen van de ondernemers wordt het ondernemersvertrouwen in beeld gebracht.

Bedrijvenlocaties en werkgelegenheid

Wat hebben we bereikt?

- De coronapandemie is er nog steeds in 2021. Een aantal steunmaatregelen heeft Midden-Groningen ook in 2021 verlengd.
- Ondernemers konden met vragen over de coronamaatregelen bij de gemeente terecht.
- Het onderhouden van contacten voor het relatiebeheer kwam in de zomer van 2021 weer op gang. Later moesten de bedrijfsbezoeken door verhoogde gezondheidsrisico's uitgesteld worden.
- We zien ondanks de coronacrisis een sterke groei van de economie in het bedrijfsleven. Veel bedrijven hebben toekomstplannen gemaakt voor uitbreiding of nieuwbouw in onze gemeente.
- In 2021 ging de vraag naar bedrijfskavels nog steeds door.
- In 2021 is geen gemeentelijke bedrijventerreinenvisie opgesteld. Met de buurgemeenten is een traject aan de gang waarin wordt bekeken op welke wijze het gebied rond de A7 en N33 in de toekomst ontwikkeld kan worden. Dit staat beschreven in paragraaf 2.3.2 van deze jaarrekening. De resultaten van het traject met de buurgemeenten moeten ook een plek krijgen in een gemeentelijke bedrijventerreinenvisie. Daarom worden de resultaten afgewacht.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- We communiceerden regelmatig over de steunmaatregelen via nieuwsbrieven en andere media.
- Vragen van ondernemers over de coronamaatregelen zijn met voorrang afgehandeld. Helaas zijn er minder bedrijfsbezoeken afgelegd en zijn er geen netwerkbijeenkomsten georganiseerd.
- De gemeente heeft een subsidieregeling opgesteld voor ondernemers, verenigingen en instellingen die kosten hebben gemaakt voor het verplicht controleren van het coronatoegangsbewijs.
- Ondernemers zijn begeleid bij ruimtelijke processen.
- Er is gesproken met de Noordelijke ontwikkelingsmaatschappij (NOM) en Grobusiness (onderdeel van Economic Board Groningen) over bedrijven met vraag naar een geschikte locatie.
- Ondernemers zijn doorverwezen naar subsidieloketten van NPG, Grobusiness en LEADER Oost-Groningen.

Indicatoren

- Verkocht bedrijventerrein in 2021: op Bedrijvenpark Rengers, afgerond 5 ha. Op de Gouden Driehoek afgerond 3 ha.
- Bedrijventerrein in optie tot koop: op Bedrijvenpark Rengers, afgerond 10 ha. Op de Gouden Driehoek afgerond 5 ha.
- Op alle kavels van Bedrijvenpark Rengers ligt momenteel een optie tot koop. Op Bedrijvenpark Rengers is in 2021 door planologische afronding van het gebied bruto 5 ha toegevoegd.

Landbouw

Wat hebben we bereikt?

De Regiodeal Natuurinclusieve landbouw (NIL) is een afspraak tussen de Rijksoverheid en de drie provincies Groningen, Drenthe en Friesland. Natuurinclusieve landbouw is een manier van landbouw waarbij gewerkt wordt met veel aandacht voor de natuur en het landschap. Agenda voor de Veenkoloniën is de organisatie die voor de Regiodeal Natuurinclusieve Landbouw activiteiten uitvoert.

Het programmabureau van Agenda voor de Veenkoloniën heeft de leiding voor de uitvoering van de Regiodeal in de drie gebieden: Veenkoloniën, Westerwolde en Oldambt. Voor elk gebied is een streefbeeld voor het jaar 2030 opgesteld. Dit is samen met betrokkenen uit het gebied gedaan. Het streefbeeld is een beschrijving van het gebied met ideeën en plannen om meer natuurinclusieve landbouw te krijgen. Om het streefbeeld te halen zijn er activiteiten uitgewerkt in een actieplan. De Agenda voor de Veenkoloniën zorgt dat actieplannen worden uitgevoerd. Dit doen zij samen met de betrokken partijen.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- We zijn lid van de Agenda voor de Veenkoloniën om mee te doen aan de regiodeal Natuurinclusieve landbouw (NIL). In onze regio is een subsidieregeling voor boerenexperimenten gestart. De subsidieregeling gaat door in 2022.

- We hebben contact met de landbouwverenigingen en LTO Noord via het landbouwoverleg Midden-Groningen.

Detailhandel

Wat hebben we bereikt?

Er was veel contact met bedrijven, organisaties en verenigingen op het gebied van detailhandel. Hierdoor konden we ondernemers zo goed mogelijk ondersteunen in een jaar waarin de coronapandemie weer voor veel problemen zorgde.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- Het platform detailhandel Midden-Groningen is een overlegstructuur tussen de verschillende winkeliersverenigingen, de gemeente en MKB-Noord. Tijdens de overleggen worden onder andere ervaringen en kennis met elkaar gedeeld.

- Voor een aantal actiepunten uit de uitvoeringsagenda van de detailhandelsvisie is subsidie ontvangen van de provincie Groningen. In 2021 is het winkelgebied Martenshoek opnieuw ingericht, dit is bijna afgerond. Met de veegactie bestemmingsplannen wordt in 2022 gestart. Dit houdt onder meer in dat onderzocht wordt hoeveel panden de bestemming detailhandel hebben, maar die niet op die manier gebruikt worden.

Recreatie en toerisme

Wat hebben we bereikt?

- We zijn gestart met het maken van een visie voor recreatie en toerisme. Door corona en door het stellen van prioriteiten is het proces vertraagd. Hierover hebben we de raad op 3 november 2021 geïnformeerd.

- Het onderzoek loopt naar de vaardiepte Zuidlaardermeer en de mate waarin je met boten op het Zuidlaardermeer kunt varen. We verwachten het eindresultaat in 2022.

- De voorbereiding voor het ligplaatsenbeleid is gestart. We verwachten dit beleid in 2022 aan te kunnen bieden aan de raad voor besluitvorming.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- De basis voor de visie recreatie en toerisme is onderzoek. We hebben beleid op het gebied van recreatie en toerisme en verschillende onderzoeken bekeken. Daarnaast hebben we gesproken met ondernemers in twee bijeenkomsten. Ook hebben we verschillende bedrijven bezocht. Tot slot was er op 8 december 2021 een informatiebijeenkomst van de raad.

- Voor het Zuidlaardermeer is de huidige situatie in kaart gebracht. Ook zijn de effecten van de relatieve peildaling - de mate waarop het waterpeil door het Waterschap wordt aangepast - op het meer onderzocht. Verder is er afgestemd met de projectgroep. Hierin zitten vertegenwoordigers van bijvoorbeeld bedrijven, terreinbeheerders en overheden.

2.3.4 Verkeer

Inleiding

Dit onderwerp gaat over bereikbaarheid en verkeersveiligheid. Een goede bereikbaarheid is belangrijk voor bedrijven, instellingen en inwoners. We richten ons op het verbeteren van de bereikbaarheid van de gemeente, nu en in de toekomst. En voor de verschillende vervoersmodaliteiten, zoals auto, fiets en openbaar vervoer. Speciaal is er aandacht voor de bereikbaarheid van economisch belangrijke gebieden, zoals stadscentra en bedrijventerreinen. Hierbij kijken we ook naar voldoende plekken om te parkeren. Het verbeteren van de verkeersveiligheid en de leefbaarheid is een belangrijk speerpunt. Dit heeft onder andere te maken met het beperken van de overlast van verkeer op de omgeving. Ook het verbeteren van duurzame mobiliteit valt hieronder. Zoals het faciliteren van fietsverkeer en openbaar vervoer als alternatief voor de auto.

De coronamaatregelen, zoals het thuiswerken en de lockdowns, zijn van invloed geweest op het verkeer. Het OV-Bureau gaat over de dienstregeling van de streekbussen in onze provincie. Doordat er (fors) minder gebruik is gemaakt van meerdere buslijnen heeft het OV-Bureau besloten minder bussen te laten rijden. Als het gaat om verkeersveiligheid laten landelijke cijfers zien dat er in 2020 en 2021 minder verkeersongevallen hebben plaatsgevonden. Overigens is het aantal verkeersslachtoffers minder gedaald. Mogelijk zijn automobilisten harder gaan rijden, omdat er flink minder verkeer was dan normaal. Hierdoor zijn de gevolgen bij een ongeval groter.

Indicatoren
Het aantal ongevallen binnen de gemeentegrens is in 2021 gestegen ten opzichte van het jaar ervoor. Ten opzichte van 2019 is er sprake van een daling. Dit geldt ook voor het aantal ongevallen op het gemeentelijk wegennet. Het aantal slachtoffers binnen de gemeente, maar ook op het gemeentelijke wegennet is de afgelopen twee jaar constant gebleven.

Verkeersongevallen en slachtoffers	2019	2020	2021
Aantal ongevallen gehele gemeente	329	273	288
Aantal slachtoffers gehele gemeente	81	83	81
Aantal ongevallen gemeentelijk wegennet	225	182	208
Aantal slachtoffers gemeentelijk wegennet	70	57	58

Officieel geregistreerde ongevallencijfers (gegevens over 2021 zijn nog voorlopig)

Wat hebben we bereikt?

- Een beter bereikbare en verkeersveilige gemeente, zowel voor de auto, de fiets als te voet.

- Duurzame mobiliteit is gestimuleerd door het verbeteren van alternatieven voor de auto.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

Een beter bereikbare en verkeersveilige gemeente, zowel voor de auto, de fiets als te voet.

- Het gemeentelijk Mobiliteitsplan is het overkoepelend verkeersbeleid van Midden-Groningen. In 2021 is het plan verder uitgewerkt. De bedoeling is om het Mobiliteitsplan in 2022 door de gemeenteraad te laten vaststellen.

- De Provincie Groningen heeft een proces doorlopen om te komen tot nieuw beleid voor verkeer en vervoer, onder de naam Programma Mobiliteit. Als gemeente zijn we betrokken en we hebben een reactie gegeven op het Ontwerp dat ter inzage heeft gelegen.

- De doelstelling van het landelijke SPV 2030 (Strategisch Plan Verkeersveiligheid) is ‘Samen naar 0 verkeersslachtoffers’. De aanpak gaat uit van twee sporen. 1. De risico gestuurde aanpak van de verkeersveiligheid. 2. Een samenhangende aanpak waarbij maatregelen voor infrastructuur, onderwijs en handhaving worden gecombineerd om situaties aan te pakken. In 2020 en 2021 zijn er uitgebreide analyses geweest voor de Groninger gemeenten, samen met de Provincie. Het resultaat is een gezamenlijke Uitvoeringsagenda. De volgende stap in het proces is om deze agenda uit te werken in een gezamenlijk Uitvoeringsprogramma.

- Er is regelmatig overleg over verkeersbeleid en projecten met onze partners: Provincie Groningen, Regio Groningen-Assen, OV-Bureau, Verkeer- en vervoerberaad. Ook met Groningen Bereikbaar is overleg geweest over de Aanpak Ring Zuid in het algemeen en operatie Julianaplein in het bijzonder.

- Voor gemeentelijke projecten en bestemmingsplannen hebben we een intern advies gegeven. Het gaat om advies op de verkeerskundige aspecten zoals doorstroming, verkeersveiligheid, bereikbaarheid, toegankelijkheid en parkeren. Voorbeelden zijn de projecten Hoogezand-Noord, Stadshart, Centrumplan Muntendam, Gorecht-West, Scholenprogramma, etc.

- Langs de Energieweg Hoogezand liggen twee Nabo’s (niet automatisch beveiligde overwegen). Alleen onderhoudsvoertuigen die in het natuurgebied aan de zuidkant van het spoor moeten zijn steken hier over. Daarnaast heeft Groninger Landschap de wens om hier met groepjes toeristen het spoor te kruisen. ProRail wil beide Nabo' s graag verwijderen. Er is onderzoek gedaan naar de gevolgen van deze verwijdering en er is gekeken naar oplossingen en de kosten voor zowel de onderhoudsvoertuigen als de groepjes toeristen. Deze zijn nu in beeld. Betrokken partijen zijn aan het onderzoeken op welke wijze de uitvoeringskosten gedekt kunnen worden.

- Het project Knijpsbrug en omgeving is gestart om de doorstroming en verkeersveiligheid van het rotondecomplex ten noorden van de Knijpsbrug te verbeteren. Dit project is een samenwerking tussen Rijkswaterstaat, Provincie Groningen en gemeente Midden-Groningen. De plannen zijn in 2021 verder uitgewerkt, gericht op uitvoering (schep in de grond). Uitvoering is gepland in 2022 uitloop 2023.

- Vanwege groot onderhoud aan de Meerwegbrug in Kropswolde is een proces doorlopen met betrokkenen om te bepalen wat passende verkeersmaatregelen zijn. Er is gekozen om de brug te blijven gebruiken voor gemotoriseerd verkeer. Om de negatieve effecten te verminderen heeft het college besloten de totaallast te beperken tot 3,5 ton, de doorrijbreedte te beperken en de snelheid af te dwingen met drempels.

Duurzame mobiliteit is gestimuleerd door het verbeteren van alternatieven voor de auto.

- In onze gemeente zijn drie Hub’s. Dit zijn knooppunten waar je eenvoudig en comfortabel van de ene op de andere vervoerswijze kunt overstappen (www.reisviahub.nl). Bijvoorbeeld van de fiets op de bus. De Hub in Siddeburen is in combinatie met het nieuwe MFC Siddeburen ontwikkeld en nagenoeg klaar. In september heeft commissaris van de Koning, de heer Paas, het geheel geopend.

- Voor station Hoogezand-Sappemeer, ook een Hub, zijn plannen in ontwikkeling vanwege de sluiting van station Sappemeer-Oost. Er ligt een uitvoeringsplan om in 2022 extra fietsparkeerplekken aan te leggen. In 2020 is hiervoor ruimte gemaakt door de P+R op te schuiven.

Toen is ook het aantal parkeerplaatsen uitgebreid. We zijn nog bezig met de planvorming voor de verbetering van de uitstraling van het station en het stationsgebouw.

- In 2021 zijn gemeente en ProRail begonnen met plannen te maken om de fietsenstalling bij station Martenshoek te vergroten, zodat deze stalling de komende jaren weer voldoende ruimte voor het stallen van fietsen heeft.

- We hebben meegedaan aan de voorbereiding van een 'pilot deelmobiliteit' van de Regio Groningen-Assen. De bedoeling is dat in april 2022 op meerdere plekken in zowel de provincie Groningen als in Drenthe voor twee jaar een elektrische deelauto komt te staan. In onze gemeente komt de deelauto bij het gemeentehuis te staan.

- De Provincie Groningen heeft de leiding over de plannen voor de internationale treinverbinding Groningen-Bremen, die we 'de Wunderline' noemen. De gemeenten langs deze spoorlijn werken officieel samen via het Netwerk Ketenmobiliteit. Ketenmobiliteit gaat over de gehele verplaatsing die mensen maken, bijvoorbeeld van huis naar werk. Men gaat eerst met de auto, dan met de trein en het laatste stuk met de fiets. Bij ketenmobiliteit wordt gekeken op welke wijze je alle vervoerswijzen goed op elkaar kunt afstemmen. In het netwerk worden plannen gemaakt over ketenmobiliteit en toerisme. Onze gemeente gaat officieel tot 2024 door met deze samenwerking. Dan is naar verwachting de Friesenbrücke in Duitsland klaar en gaat de snellere Wunderline rijden. Helaas stopt de Wunderline dan nog niet in onze gemeente.

- In het stadshart Hoogezand bij de Erasmusweg zijn twee vrij liggende fietspaden aangelegd.

- De Provincie Groningen, de gemeente Veendam en onze gemeente zijn van plan om het fietspad tussen Muntendam en Veendam te verbeteren. De door de gemeente aangevraagde subsidie is door de Provincie toegekend. Er is nog geen helderheid over de financiële bijdrage van partijen om dit project uit te voeren.

2.3.5 Duurzaamheid

In 2019 hebben we een duurzaamheidsvisie vastgesteld. Sindsdien werken we aan de uitvoering van deze visie. De duurzaamheidsvisie straalt ambitie uit. Hiermee willen we aan de slag. Tegelijkertijd zijn capaciteit en middelen beperkt; dit betekent dat we de verwachtingen moeten managen. Jaarlijks worden onderwerpen geselecteerd waar in dat jaar op wordt ingezet. Werken aan onze duurzaamheidsambitie doen wij samen met inwoners en belanghebbenden, en in het bijzonder de energiecoöperaties en de GrEK (Groningen Energiekoepel). Ook hebben wij aandacht voor de rol van de jeugd van Midden-Groningen binnen onze duurzaamheidsprojecten.

Samenleving

Armoede is een groeiend probleem in Midden-Groningen. De sociale kant van duurzaamheid is erg belangrijk. Veel eigenaren investeren relatief weinig in verduurzaming van hun woning. Juist in wijken met een relatief goedkope woningvoorraad leidt dit tot hoge energielasten. De gemeente Midden-Groningen heeft zeer nadrukkelijk aandacht voor deze sociale kant van duurzaamheid.

Wat hebben we bereikt?

- Wij hebben woningeigenaren in Midden-Groningen handvatten geboden om hun woningen te verduurzamen.

Wat hebben we ervoor gedaan?

- Wij bieden een duurzaamheidslening aan.

- Wij hebben woningeigenaren in Midden-Groningen warmtescans en energiebesparingspakketten aangeboden; dit was mogelijk door de Reductie Regeling Energie.

- Wij hebben het energieloket vernieuwd; hierdoor hebben burgers van Midden-Groningen goed toegang tot informatie over energiezuinig en duurzaam wonen.

- Wij hebben een isolatiecampagne uitgevoerd; er was grote belangstelling voor de online-bijeenkomsten die wij hebben georganiseerd.

Energievoorziening en Wonen

De gemeente Midden-Groningen wil het mogelijk maken dat duurzame energieprojecten worden gerealiseerd. En ook dat haar burgers duurzaam kunnen wonen en handelen. Daarom stelt zij beleidsplannen op en voert zij concrete projecten uit die helpen dit mogelijk maken.

Wat hebben we bereikt?

- Wij hebben een tweetal relevante beleidsdocumenten opgesteld, te weten de Transitie Visie Warmte en de Laadpalenvisie.

- We zijn samen met onze partners uit de Regionale Energie Strategie (RES) een nieuw samenwerkingsverband 'Benutten netcapaciteit' gestart

- We zijn met de RES-partners een nieuwe project 'Realiseren Zon-op-Dak' gestart.

- We hebben diverse vergunningen verleend voor zonneparken.

- De Transitievisie Warmte is vastgesteld in november 2021. In de visie wordt op wijkniveau aangegeven welke mogelijkheden er zijn om van het aardgas af te gaan. Ook geeft de visie aan dat tot 2030 in Midden-Groningen vooral ingezet wordt op grootschalig isoleren en de inzet van hybride warmtepompen.

- In het vervolg op de visie zijn we met twee wijken in Midden-Groningen gestart om plannen te maken hoe in deze wijken van het aardgas af te gaan. Deze wijken zijn Kiel-Windeweer en Lageland. Daarnaast hebben we in Gorecht-Noord goede stappen voorwaarts gezet om in 2024 de wijk te verwarmen met restwarmte van ESKA.

- Met het opstellen van de laadpalenvisie zijn we ver gevorderd. De visie zal begin 2022 worden afgerond. De visie is de (wettelijke) basis die nodig is om het aantal laadpalen in de gemeente Midden-Groningen snel te laten groeien.

- Onze ambitie is om 600 hectare aan zonneparken te realiseren voor 2026. Eind 2021 is 310 hectare vergund. Hierbij hebben we goede afspraken gemaakt hoe invulling te geven aan lokaal eigendom bij duurzame energieprojecten. In het geval van het zonnepark Eekerweg is de coöperatie Eekerpolder voor 50% eigenaar.

Wat hebben we ervoor gedaan?

- Wij zijn een nauwere samenwerking aangegaan met Enexis, onze buurgemeenten en energiecorporaties. Door een goede onderlinge afstemming willen we ervoor zorgen dat onze netcapaciteit zo goed mogelijk wordt benut.

- Wij zijn een project Zon-op-Dak gestart. Doel van het project is om uit te zoeken hoe wij als gemeente Zon-op-Dak kunnen stimuleren en realiseren. Zon-op-Dak heeft de voorkeur boven andere manieren van zonne-energie opwekken. We werken samen met onze partners binnen de Regionale Energie Strategie.

- Om wijken van het aardgas te halen zoeken we de samenwerking met alle belanghebbenden. Dit zijn woningcorporaties, huurdersverenigingen, energiecorporaties, Enexis, exploitanten en uiteraard de bewoners van de huizen. In Lageland en Kiel-Windeweer zijn wij gestart samen met bewoners-vertegenwoordigende organisaties. Wij werken de plannen als gelijkwaardige partners uit. En in Gorecht-Noord hebben wij regelmatig overleg met woningeigenaren en huurders.

- In Gorecht-Noord is in 2021 het technisch ontwerp voor de wijk verder uitgewerkt. Hier zijn veel partijen bij betrokken waaronder de bewoners; zij hebben als gebruikers van het verwarmingssysteem hun wensen kunnen inbrengen. Ook is in 2021 gestart met het vervangen en installeren van de kookplaten. Daarnaast hebben we een samenwerkingsovereenkomst (SOK) opgesteld met de gemeente, het waterbedrijf, ESKA (de leverancier van restwarmte) en de woningcorporaties. Deze SOK wordt begin 2022 ondertekend.

Gemeentelijke organisatie

In 2020 is het Plan van Aanpak Duurzame bedrijfsvoering opgesteld en vastgesteld. Belangrijke taken en doelen die uit dit Plan van Aanpak voortvloeien zijn:

1) het verminderen van bedrijfsafval en toepassen van meer recycling;
2) het invulling geven aan maatschappelijk verantwoord inkopen;
3) het behalen van het certificaat Fairtrade gemeente; én

4) het opstellen van plannen van aanpak voor de verduurzaming voor het eigen wagenpark en het gemeentelijk vastgoed.

Wat hebben we bereikt?

- In het Huis van Bestuur en Cultuur worden de afvalstromen verpakkingen, gft, koffiebekers en papier gescheiden. Verpakkingen, gft en papier worden ook werkelijk gerecycled. 70% van onze inkoop wordt uitgezet bij leveranciers in een straal van 30 km rond Midden-Groningen. Bij 80 á 85% van de Europese aanbestedingen worden mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt ingezet.

- Er is een werkgroep Fairtrade gevormd. Deze bouwt samen met de gemeente aan de Fairtrade status.

- 23% van het gemeentelijk wagenpark (het kenteken-geregistreerde deel) is duurzaam. Tegelijkertijd hebben we een start gemaakt met het plan van aanpak voor het gemeentelijk wagenpark; de inventarisatie van het huidige wagenpark is beschikbaar.

- Alle gebouwen met een labelverplichting zijn voorzien van een label. Alle gebouwen die in 2023 een label C moeten hebben, en die in gebruik blijven, beschikken over een verduurzamingsadvies.

Wat hebben we hiervoor gedaan?

- Wij hebben geïnventariseerd welke horeca, winkels en maatschappelijke organisaties Fairtrade producten inkopen. Ook zijn wij binnen deze organisaties op zoek gegaan naar vrijwilligers om een werkgroep mee te vormen. Samen met deze werkgroep bouwen we nu aan de Fairtrade status. Het aanvragen van het Fairtrade certificaat komt daarmee binnen bereik.

- We hebben bij een externe partij de opdracht uit gezet een plan te schrijven hoe ons gemeentelijk wagenpark te verduurzamen. Afronding van dit plan vindt plaats in 2022.

2.3.6 Beleidsindicatoren

Beleidsindicatoren

Verplichte beleidsindicatoren Economie

Naam Indicator	Eenheid	Peiljaar	M-G	Nederland
Functiemenging	%	2018	43,5%	52,9%
		2019	44,3%	53,3%
		2020	43,9%	53,2%
Vestigingen (van bedrijven)	Aantal per 1.000 inwoners in de leeftijd van 15 t/m 64 jaar	2018	111,5	145,5
		2019	116,5	151,3
		2020	121,0	158,4

2.3.7 Financieel overzicht

Financieel overzicht economie

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2020	Begroting 2021	Begroting 2021 na wijzigingen	Realisatie 2021	Verschil 2021
Lasten					
Brandweer / Openbare veiligheid	**5.592**	**5.644**	**5.607**	**5.824**	**-217**
Economische ontwikkeling	**6.449**	**6.445**	**6.541**	**6.679**	**-138**
Bedrijventerreinen	**1.439**	**1.166**	**3.860**	**6.736**	**-2.877**
Grondexploitaties	**4.729**	**3.542**	**8.245**	**6.601**	**1.644**
Toerisme	**315**	**386**	**256**	**232**	**24**
Openbaar vervoer	**3**	**0**	**50**	**47**	**4**
Totaal Lasten	**18.527**	**17.183**	**24.559**	**26.119**	**-1.560**
Baten					
Brandweer / Openbare veiligheid	**186**	**189**	**202**	**456**	**-254**
Economische ontwikkeling	**3.295**	**1.685**	**2.335**	**2.918**	**-583**
Bedrijventerreinen	**1.761**	**1.128**	**3.899**	**7.837**	**-3.937**
Grondexploitaties	**4.079**	**3.275**	**7.876**	**5.664**	**2.212**
Toerisme	**262**	**307**	**270**	**302**	**-32**
Totaal Baten	**9.583**	**6.583**	**14.583**	**17.177**	**-2.594**
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	**-8.944**	**-10.601**	**-9.977**	**-8.942**	**-1.035**
Onttrekkingen					
Brandweer / Openbare veiligheid	**0**	**0**	**8**	**0**	**8**
Economische ontwikkeling	**86**	**0**	**288**	**402**	**-114**
Bedrijventerreinen	**174**	**0**	**0**	**0**	**0**
Grondexploitaties	**305**	**0**	**39**	**39**	**0**
Toerisme	**62**	**13**	**33**	**13**	**20**
Totaal Onttrekkingen	**628**	**13**	**368**	**454**	**-86**
Gerealiseerd resultaat	**-8.316**	**-10.587**	**-9.609**	**-8.488**	**-1.121**

Economie financieel overzicht

Brandweer en openbare veiligheid
Per saldo is het resultaat op dit product beperkt; € 37.000 voordelig en zou daarmee geen verdere toelichting behoeven. Aan de lasten en baten is er echter wel een significante afwijking (> €200.000). De verklaring hiervoor is dat zowel de baten als lasten rondom de specifieke uitkeringen ‘Incidentele bijdrage ondersteuning naleving controle op toegangsbewijzen’ en ‘tijdelijke ondersteuning toezicht en handhaving’ lastig in te schatten waren.

Economische ontwikkeling
Per saldo resteert er op het product economische ontwikkeling een voordelig saldo van € 445.000.

Lasten:
Er gebeurt ontzettend veel binnen het programma economische ontwikkeling. Gezien de grote opgave binnen het ruimtelijk domein op het gebied van onder andere visievorming A7/N33, stedelijke ontwikkelingen, voorbereidend werk voor de NPG, bestemmingsplan buitengebied, uitvoeren van diverse projecten, initiatieven van buitenaf, vergunningverlening, economische zaken en grondzaken is er afgelopen jaar extra geïnvesteerd, waardoor er een overschrijding is van € 375.000. In de aankomende jaren moet zich dit vertalen in een betere leefomgeving voor de inwoner en economisch leefklimaat voor bedrijven.

Er zijn minder kosten gemaakt voor de invoering van de omgevingswet aangezien de invoering is uitgesteld naar 1 januari 2023. Dit levert een voordeel op van € 350.000 ten opzichte van de

begroting. Wel is dit geld aankomend jaar nodig om de Omgevingswet verder te implementeren. Via resultaatbestemming wordt overheveling van dit bedrag aangevraagd.

Het resterende nadeel van circa € 110.000 wordt veroorzaakt door diverse overschrijdingen. De kosten voor de pilot aardgasloze wijk Hoogezand zijn € 31.000 hoger dan begroot. Daarnaast is er nog een nadeel van € 30.000 op het project gasloos Gorecht-Noord. Per saldo is dit project budgetneutraal.

Baten:
Hogere legesopbrengsten leiden tot een voordeel van € 543.000 op de baten. Dit wordt voornamelijk veroorzaakt door een toename van het aantal aanvragen, wat onder andere het gevolg is van meer woningverbouwingen. Daarnaast levert het project gasloos Gorecht-Oost een voordeel van € 30.000 op.

Bedrijventerreinen
Het BBV schrijft voor dat de baten en lasten van grondexploitaties in de exploitatie worden verantwoord en via een tegenboeking (onderhanden werk) naar de balans gaan. Per saldo hebben de lasten en baten geen invloed op het saldo in de exploitatie. De grondexploitatie binnen het product bedrijventerreinen gaat over Rengerspark. Het voordelig saldo van € 1.060.000 wordt vooral veroorzaakt door een hogere winstneming van € 1.324.000. Door de grote interesse vanuit de markt zijn in 2021 aanzienlijk meer kavels verkocht dan gepland. Een uitgebreide toelichting op de grondexploitatie Rengerspark is opgenomen in de Meerjaren Prognose Grondexploitaties (MPG). Tegenover dit voordeel staat een afboeking van de boekwaarde van het project Winkelpark van € 188.000, dat overigens geen grondexploitatie is.

Grondexploitatie
De grondexploitaties betreffen Stadshart Hoogezand, IJsbaan, Julianapark, Verlengde Veenlaan, Tolweg , Burgemeester Venemastraat, Graauwedijk en De Vosholen fase 2 deelplan 1. Een uitgebreide toelichting op de grondexploitaties is opgenomen in de MPG.

Per saldo ontstaat op het product grondexploitaties een nadeel van € 568.000. Dit wordt veroorzaakt door de afboeking op grondexploitatie Julianapark van € 260.000 vooral vanwege het terugdraaien van de genomen winstnemingen door onverwachte hoge kosten woonrijp maken, een in 2021 niet gerealiseerde verkoop van een kavel Eilandrijk Borgmeren van € 225.000 die doorschuift naar 2022, een hogere storting in de verliesvoorzieningen van de grondexploitaties van € 108.000 en meer inhuur dan begroot van € 106.000 door meer aandacht en inzet vanwege de veranderde woningmarkt. Hiertegenover staat een voordeel vanwege een hogere winstneming op grondexploitatie Tolweg van € 117.000. Diverse overige kleine verschillen resulteren in een voordeel van € 14.000.

Reservemutaties 2021
Het voordelig saldo ontstaat door de vrijval van diverse reserves, zoals het in 2018 overgehevelde budget voor de realisatie van breedbandinternet. De vrijval bedraagt € 87.400.

2.4 Programma Dienstverlening

2.4.0 Inleiding

Inleiding: Programma dienstverlening

Onze gemeente wil een sterke, wederkerige relatie opbouwen met inwoners en hun belangenorganisaties. De dienstverlening is daarbij een belangrijk speerpunt. Hiervoor is in 2020 het 'Programma Dienstverlening' gestart. In deze jaarrekening van 2021 is uitgegaan van het uitvoeringsplan dat hiervoor is geschreven. Voor 2021 zijn vier speerpunten benoemd, die in deze jaarrekening verder verantwoord worden.

Uitvoeringsplan Programma Dienstverlening 2020 en 2021

De uitgangspunten van het uitvoeringsplan 2021 en 2022 zijn gebaseerd op informatie uit klanttevredenheidsonderzoeken (KTO), klant-survey's en de reality-check. De vragen zijn gebaseerd op de ambities in het Kompas, zodat de uitkomsten tevens een nulmeting zijn van de voorstellen die we daarin doen. Het KTO hebben we laten we uitvoeren door een externe partij die hierin gespecialiseerd is.

2021 is het jaar van dialoog, digitale democratie en digitalisering

"Wij zoeken dialoog en samenwerking met inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties. Door de dialoog ontstaat er verbinding, waardoor de gemeente haar dienstverlening kan blijven verbeteren." (Uit: Het Kompas)

In het plan voor 2021 is veel aandacht voor digitale dienstverlening en digitale dialoog. We maken een inhaalslag voor groepen die hier waarde aan hechten. Andere vormen van dialoog en dienstverlening blijven gewoon bestaan.

2.4.1 Programmaplan Dienstverlening

Speerpunt 1, Van Buiten naar Binnen, (faciliteren en verbinden)

Speerpunt 1

Waar willen inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties geld aan uitgeven? Wat vinden ze belangrijk? Bij schaarste (bezuinigingen) moet je soms vaker kiezen dan je lief is, maar bewuste keuzes hebben draagvlak. We zoeken daar actief het gesprek over op.

Een voortdurend aandachtspunt is de dienstverlening binnen gemeenten. Dat geldt voor ons ook. Weten we zelf wel wat er op dat vlak gebeurt in onze teams? Goede ideeën, die uit betrokkenheid zijn ontstaan, verdienen aandacht. Het totale beeld geeft ook aan waar het budget voor het Programma Dienstverlening het best voor ingezet kan worden. Wat er is, hoef je niet te ontwikkelen en mooie voorbeelden inspireren.

Neem de inwoner, ondernemer en maatschappelijke organisatie altijd als uitgangspunt als we vertellen over de gewone én bijzondere dingen die wij doen. We willen daarbij ook iedereen zo goed mogelijk bedienen in een steeds meer digitale en complexere wereld. Daar willen we ook efficiënt in zijn.

Wat hebben we bereikt?

We hebben een aantal randvoorwaarden gerealiseerd om te komen tot invloed geven aan inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties op ons beleid en budgetten. Ook in tijden van bezuinigingen willen we dienstverlening op de kaart houden door te kijken wat er al gebeurt en een integraal beeld van de ontwikkeling van dienstverlening in Midden-Groningen realiseren. Daarbij communiceren wij vanuit de beleving van de inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- Met de Griffie, Raad (en NPG) e-participatie op de kaart gezet;
- Digitaal platform voor democratie (Consul) in onze organisatie en daarbuiten ingericht en gepromoot;

- Instrumenten aanreiken voor procesverbetering (klantreizen), door o.a. inzet van een gesprekscoach;
- Rapportages maken, analyseren en signaleren voor organisatie en politiek: Er is gestart met onderzoek naar een juiste tool. Verwachting is dat er een operationeel en geborgd proces in 2022 gerealiseerd is;
- In samenwerking met Programma Organisatie Ontwikkeling een opleiding/cultuurprogramma ontwikkelen. Hiervoor is in 2021 gestart met de leergang 'ambtelijk vakmanschap'. Vijftien collega's hebben deze gevolgd. De leergang wordt verder ontwikkeld in 2022, waarbij collega's uit diverse teams betrokken worden;
- In 2021 is er een plan van aanpak ontwikkeld met Team Communicatie, voor het communiceren over dienstverlening naar onze inwoners, over het imago rondom onze dienstverlening. Er is naar aanleiding van de enquête onder 3800 inwoners een rapport van CMO-STAMM over klanttevredenheid gepubliceerd. Uit dit rapport zijn vijf speerpunten benoemd voor communicatie in 2022. Er is verder communicatieve aandacht geweest voor de verschillende onderdelen van het programma Dienstverlening, naar iedereen in onze gemeente, door publicatie op de sociale media van de gemeente en de raad over (o.a.) enquêtes die we uit hebben gezet, en de website: stemvan.midden-groningen.nl.

Speerpunt 2 democratie en dialoog (E-Dienstverlening/E-Democratie)

Speerpunt 2

Inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties actief online betrekken bij beleid- en besluitvorming wordt een steeds normaler onderdeel van gemeentelijke participatietrajecten. Of het nu gaat om het informeren en raadplegen tijdens de ontwikkeling van beleid of het meebeslissen over de uitvoering van concrete plannen en projecten.

De zoektocht naar digitale mogelijkheden om inwoners, ondernemers en maatschappelijke organisaties bij het reilen en zeilen van de overheid te betrekken is mede door Covid 19 in een stroomversnelling geraakt. Het betrekken van belanghebbenden binnen Midden-Groningen wordt gemakkelijker door het inzetten van het digitale platform Consul, waarin polls, stemmen op bijvoorbeeld ideeën en budget verdelen mogelijk is, op een transparante manier. Ook is er een mogelijkheid voor inzet van korte digitale enquêtes die via de bekende socialmedia platformen kunnen worden uitgezet, om specifieke doelgroepen te benaderen.

De provincie ondersteunt gemeenten bij het inzetten van digitale democratie door o.a. leerkringen. Van die hulp willen we gebruik maken.

In het kompas hebben we aangegeven hoe we willen werken richting onze inwoners. De nieuwe functie van klachtenfunctionaris sluit daarop aan. Een splitsing is gemaakt in het informeel en formeel afhandelen van klachten. We willen meer denken vanuit de oplossing dan vanuit het probleem, en willen daarmee onze dienstverlening verbeteren, inwoners hebben een vast aanspreekpunt waar ze met hun ongenoegen en klachten naar toe kunnen. Inwoners voelen zich meer gehoord en wij zijn in staat om meer maatwerk te kunnen leveren. Het jaarverslag geeft inzicht in de aantallen en hoe deze zijn opgepakt. Deze wordt het eerste halfjaar van 2022 voltooid.

Wat hebben we bereikt?

- Vanaf 2021 kunnen onze inwoners, maatschappelijke organisaties en ondernemers nog meer meedenken, meewerken en meebeslissen over ontwikkelingen in hun directe leefomgeving door inzet van het digitale democratieplatform Consul.
- (Beleids-) Teams kunnen dit platform inzetten om beleid te toetsen of ideeën op te halen en worden daarbij begeleid door programma dienstverlening. In de nabije toekomst gaan we dit borgen in een vast team.
- Raad en College kunnen de lokale democratie versterken met behulp van dit platform.

- We kunnen ondersteuning bieden aan het lokale NPG programma Hart voor Midden-Groningen.
- In de organisatie is veel gedaan om 'participatie' bekender te maken bij beleidsmakers. Ze weten nu welke mogelijke tools we kunnen inzetten, en waar ze hiervoor ondersteuning kunnen krijgen.
- De klachtenfunctionaris pakt uitingen van onvrede en klachten op. Door vroegtijdig met de inwoner in contact te treden wordt voorkomen dat ontevredenheid leidt tot klachten.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- Werken met digitale democratie is een bijzondere tak van sport, voor ons een nieuwe discipline. Er zijn nieuwe taken/functies voor nodig om het digitale proces te ondersteunen.
- De contouren om te komen tot een online organisatie binnen de gemeente zijn bepaald.
- Er is veel directe samenwerking met afdeling communicatie, en is er goede afstemming over de mogelijkheden van digitale democratie binnen onze organisatie.
- Vanuit het Programma Dienstverlening promoten we Consul en helpen we met het inrichten van participatievraagstukken.
- Er is een succesvolle pilot afgerond in 2021 met Consul. Hiervoor zijn veel initiatieven binnengekomen van inwoners, waarvan er vier zijn gehonoreerd. Hiervoor is goed samengewerkt tussen raad, griffie, programma dienstverlening en uiteraard onze inwoners. Meer dan 1500 inwoners hebben een account aangemaakt naar aanleiding van deze uitvraag. De gehonoreerde initiatieven worden nu uitgevoerd, zie: http://stemvan.midden-groningen.nl.
- Voor het onderwerp Dialoog is de klachtenfunctionaris aangewezen. Deze medewerker rapporteert periodiek over de stand van zaken over aantal klachten en de afhandeling hiervan.

Speerpunt 3 Open Data

Speerpunt 3

Door de nieuwe Wet Open Overheid (Woo) is toegang tot publieke informatie een recht van burgers. Gemeenten zijn per mei 2022 verplicht om uit eigen beweging bepaalde informatie openbaar te maken. De huidige Wet Hergebruik van overheidsinformatie en Wet Openbaarheid van bestuur verplicht overheden hun informatie openbaar te maken aan degenen die dit verzoeken.

Wat hebben we bereikt?

- We hebben er voor gezorgd om waar mogelijk en volgens open standaarden gegevens kosteloos, rechtenvrij, openbaar en machineleesbaar beschikbaar te stellen.
- Bij nieuwe economische activiteit streven we naar meer open data. Zo kunnen vernieuwende digitale diensten ontstaan.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- We hebben Quick Wins in kaart gebracht op het gebied van open data;
- We zijn gestart met het deelproject E-dienstverlening om op de nieuwe website informatie over burgerzaken visueel beschikbaar te stellen;
- Er is met de Griffie gekeken wat het Programma Dienstverlening kan betekenen voor de open raadsinformatie.

Speerpunt 4 Strategie online

Speerpunt 4

De wereld wordt steeds digitaler. Daarom is het belangrijk dat we online dienstverlening zo toegankelijk en makkelijk mogelijk maken voor alle inwoners en bedrijven. Ook voor minder

digitaalvaardigen! Naast dit gebruikersgemak, is het van belang kanalen goed op elkaar af te stemmen, zodat we de juiste doelgroep bereiken en onze kanalen elkaar versterken. Last but not least, we willen het meest efficiënte kanaal per dienst of product promoten.

Wat hebben we bereikt?

- Doorontwikkeling toptaken website;
- Kanalenstrategie: onderzoek naar inzet van mogelijke kanalen, met als doel het meest efficiënte kanaal preferent maken;
- De organisatie qua structuur en praktisch zo inrichten, dat snel ingesprongen kan worden op nieuwe vormen van interactie, zoals digitale democratie;
- I-Burgerzaken: steeds meer dienstverlening maken we digitaal beschikbaar, zoals reisdocumenten, geboorteaangifte, rijbewijs en huwelijk;
- Een aantal papieren aanvraagformulieren zijn nu ook digitaal beschikbaar. Denk bijvoorbeeld aan het klachtenformulier en de aanvraag voor een gehandicaptenparkeerkaart.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

- Actief op zoek gaan naar dienstverlening die toegankelijk gemaakt kan worden via de website.
- Dienstverlening verbeteren door het transformeren van Word- en PDF-formulieren naar e-Formulieren.
- Aanbesteding en realisatie nieuw CMS en website gemeenteraad. Projectnaam is RIS/BIS (Raadsinformatiesysteem/Bestuurlijk informatiesysteem). We zijn in 2021 gestart met een verkennend traject om de huidige situatie zo goed mogelijk in kaart te brengen in aanloop naar de aanbesteding. De aanbesteding start in 2022.
- Verdere implementatie I-Burgerzaken (module: rijbewijs, reisdocumenten). De module huwelijk is (technisch) niet gelukt en wordt 2022 geïmplementeerd.
- Het doen van geboorteaangifte (benchmark 64%): Midden-Groningen: 77%;
- Het regelen van je huwelijk (benchmark 80%): Midden-Groningen: nog niet operationeel).
- Het (deels) aanvragen van reisdocumenten (indicatie op basis van benchmark 36% --> Midden-Groningen: 26%).
- Het (deels) aanvragen van rijbewijzen (indicatie op basis van benchmark 37% --> Midden-Groningen: 31%).

I-burgerzaken Indicatoren (resultaten tot nu toe)

I-burgerzaken

Beleidsindicatoren I-Burgerzaken

Naam Indicator	Via balie (%)	Via balie cijfers	Digitaal (%)	Digitaal in cijfers
Aangifte verhuizing	34%	1.387	66%	2.741
Aanvraag uittreksel	53%	1.187	47%	1.048
Aangifte overlijden	11%	53	89%	417
Reisdocumenten	74%	3.330	26%	1.170
Rijbewijzen	69%	4.769	31%	2.112
Geboorte aangifte	23%	21	77%	69

2.4.2 Financieel overzicht

Financieel overzicht dienstverlening

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2020	Begroting 2021	Begroting 2021 na wijzigingen	Realisatie 2021	Verschil 2021
Lasten					
Burgerzaken	**1.347**	**1.488**	**1.222**	**1.311**	**-89**
Basisregistratie vastgoed	**981**	**937**	**837**	**911**	**-74**
Lokale omroep	**36**	**36**	**53**	**52**	**1**
Bestuurlijke samenwerking	**1.472**	**1.791**	**1.393**	**1.053**	**339**
Voorlichting	**38**	**85**	**85**	**38**	**47**
Totaal Lasten	**3.875**	**4.337**	**3.590**	**3.365**	**225**
Baten					
Burgerzaken	**610**	**692**	**642**	**703**	**-61**
Basisregistratie vastgoed	**1**	**0**	**0**	**0**	**0**
Lokale omroep	**0**	**0**	**9**	**12**	**-3**
Bestuurlijke samenwerking	**0**	**0**	**0**	**38**	**-38**
Voorlichting	**0**	**11**	**11**	**0**	**10**
Totaal Baten	**611**	**702**	**661**	**754**	**-92**
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	**-3.264**	**-3.634**	**-2.928**	**-2.611**	**-317**
Gerealiseerd resultaat	**-3.264**	**-3.634**	**-2.928**	**-2.611**	**-317**

Analyse afwijkingen Programma Dienstverlening

Er zijn verschillende afwijkingen zichtbaar binnen het programma Dienstverlening, maar deze liggen onder de grens van toelichting van € 100.000. In het programma bestuurlijke samenwerking is een voordeel van afgerond € 377.000 ten opzichte van de begroting gerealiseerd. Hiervan komt een voordeel van € 339.000 uit lasten en € 38.000 uit baten.

Lasten:
De lasten betreffen twee onderdelen: frictiekosten als gevolg van de herindeling die in 2018 heeft plaatsgevonden en de bijdrage aan de Vereniging Nederlandse Gemeenten. De frictiekosten als gevolg van de herindeling zijn onderschreden met € 412.000 door zowel lagere kosten aan boventalligen als van harmonisatie. Deze kosten worden tot en met 2021 gedekt door de frictiekostenvergoeding herindeling die deel uitmaakt van de algemene uitkering uit het gemeentefonds en is verantwoord in het programma Bestuur. De bijdrage aan de Vereniging Nederlandse Gemeenten is overschreden met € 72.000, omdat in de raming uit is gegaan van een te lage jaarlijkse bijdrage.

Baten:
Het voordeel van € 38.000 op baten is volledig gerealiseerd op detacheringsvergoedingen vanuit boventalligen. Dit was niet vooraf begroot.

2.5 Programma Gevolgen gas- en zoutwinning en NPG projecten

2.5.1 Gevolgen gas- en zoutwinning

Gevolgen gaswinning

Wat hebben we bereikt?

We hebben een Lokaal Plan van Aanpak versterking voor 2021 en 2022 opgesteld en dit is vastgesteld door uw raad. Dit plan vormt de opdracht voor de NCG voor het opnemen, beoordelen van gebouwen op veiligheid en de uitvoering van de versterking.

We hebben ervoor gezorgd dat op verschillende plekken in onze gemeente locaties beschikbaar zijn voor de bouw van tijdelijke woningen, zodat bewoners van woningen die moeten worden versterkt op een goede manier tijdelijk kunnen worden gehuisvest.

We hebben aanvullende afspraken gemaakt met het ministerie van BZK en EZK over de financiële kaders voor de uitvoering van batch 1588.

We hebben samen met de andere gemeenten, de provincie en het Rijk de bestuurlijke afspraken van november 2020 verder uitgewerkt. Dit heeft geleid tot onder meer de subsidieregeling blok B.

We hebben vol ingezet op het zorgen voor goede randvoorwaarden voor de versterkingsprojecten die NCG uitvoert op basis van de Lokale Plannen van Aanpak versterking. Dit betekent onder anderen dat er vergunningen zijn verleend en er BLVC-plannen zijn opgesteld.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

We organiseren de complexe vraagstukken rond de aardbevingsproblematiek in Midden-Groningen in het programma gevolgen gaswinning. Daarin proberen we samenhang te creëren tussen alle lopende projecten en vraagstukken vanuit schade en versterking.

We werken samen met de regiogemeenten daar waar dit tot meerwaarde leidt. Ook werken we samen met de NCG die als uitvoeringsorganisatie verantwoordelijk is voor de daadwerkelijke versterkingsopgave. Met vertegenwoordigers van het rijk bespreken we regelmatig zaken die verbeterd kunnen en moeten worden.

Op basis van de Lokale Plannen van Aanpak van 2019, 2020 en 2021-2022 is de voorbereiding van meerdere versterkingsprojecten in volle gang. Op sommige plekken heeft dit (eindelijk) geleid tot fysieke en zichtbare maatregelen. Elders wordt vooral nog gewerkt aan de voorbereiding ervan.

In de jaarlijkse cyclus van het vaststellingsbesluit over het Groningenveld heeft de gemeente de minister geadviseerd (wettelijke rol in de Mijnbouwwet). Ook heeft de gemeente zienswijzen ingediend op het ontwerpbesluit.

De gemeente Midden-Groningen ligt (deels) in het kerngebied waar de gevolgen van de gaswinning voor de gemeenschap van grote invloed zijn. Het vraagstuk rond de veiligheid van de inwoners en de daaruit voortvloeiende versterkingsopgave is van ongekende omvang en erg complex. De versterkingsopgave heeft grote consequenties voor onze inwoners. We willen ervoor zorgen dat de leefbaarheid in de dorpen overeind blijft, ondanks de zware wissel die de opgave met zich meebrengt.

Schade

Schade als gevolg van gaswinning uit het Groningerveld wordt afgehandeld door het Instituut Mijnbouwschade (IMG). De rol van de gemeente in schadetrajecten is beperkt. Wel proberen we de vinger aan de pols te houden.

Versterking

De basis voor de versterkingsopgave in Midden-Groningen ligt in het Lokaal Plan van Aanpak Versterking. Dit Lokale Plan vormt de opdracht voor de Nationaal Coördinator Groningen (NCG) en geeft de prioritering weer van de adressen die moeten worden opgenomen en beoordeeld op

veiligheid en waarvan de versterking moet worden uitgevoerd. We zijn daarbij sterk afhankelijk van de randvoorwaarden die door derden (met name de verantwoordelijk minister) worden bepaald. Bijvoorbeeld rondom beschikbare beoordelings- en uitvoeringscapaciteit en de te hanteren beoordelingsmethode. Dit zorgt ervoor dat het voor inwoners niet altijd duidelijk is, wie waarvoor verantwoordelijk is. Ook leidt dit tot spanningen tussen inwoners en tussen inwoners en de instanties, als het gaat om de urgentie van hun persoonlijke situatie.

Vanaf medio 2021 heeft de NCG het meerjaren versterkingsprogramma (MJVP) ontwikkeld. Dit MJVP is een planningsinstrument waarin de opdracht, zoals geformuleerd in de lokale Plannen van Aanpak in het aardbevingsgebied, zijn verwerkt. Voor de NCG en de gemeenten geeft dit MJVP inzicht in de samenhang tussen de verschillende versterkingsprojecten en kan dit MJVP een rol spelen in hoe de beperkte capaciteit van beoordelen en van uitvoeren het beste kan worden ingezet. Helaas bepaalt deze beperkte capaciteit nog steeds dat gemeenten minder adressen in de Lokale Plannen kunnen opnemen dan dat ze eigenlijk zouden willen.

Door de snelle afname van de gaswinning en daarmee gepaard gaande afname van het seismisch risico, heeft de verantwoordelijk minister de afgelopen jaren regelmatig het beoordelingskader waarmee gebouwen aan de veiligheidsnorm worden getoetst gewijzigd. Dit werkt allerlei verschillen in de aanpak binnen dorpen en wijken en daarmee onzekerheden bij de betrokken bewoners in de hand. Met de bestuurlijke afspraken van november 2020 is gepoogd om hierin meer rust te krijgen. De uitwerking hiervan heeft een groot deel van 2021 in beslag genomen. Ook is in 2021 gestart met de typologieaanpak. Hiermee is het voor een groot deel van de gebouwen die onderdeel uitmaken van de versterkingsopgave mogelijk om snel tot een beoordeling te komen. De eerste resultaten hiervan leidde in 2021 ook tot de eerste gebouwen in de versterkingsopgave die op norm blijken te zijn en daardoor niet versterkt hoeven te worden. Er blijft echter nog een significante groep gebouwen over die (moeten) worden beoordeeld op de reguliere manier (dus niet-typologisch) en ook zijn er nog steeds gebouwen die moeten worden versterkt.

Met het toenemend aantal versterkingsprojecten, neemt ook de druk op de bestaande tijdelijke huisvesting toe. Naast de 30 wisselwoningen die nu in Overschild staan, ontwikkelt NCG en Bouwimpuls locaties voor wisselwoningen in Slochteren, Schildwolde, Siddeburen en Steendam. De gemeente faciliteert hierin en werkt mee aan de technische en procedurele randvoorwaarden.

De versterking in Overschild gaat onverminderd voort. In 2021 merkten eindelijk ook de eerste bewoners van het buitengebied van Overschild dat ook zij onderdeel zijn van de versterkingsopgave. Te lang hebben de bewoners moeten wachten op enige vorm van duidelijkheid. Ook voor de gemeente blijkt dit telkens weer een grote opgave om hier voortgang te behouden. Over de adressen in Overschild die deel uitmaken van batch 1588 zijn in 2021 aanvullende afspraken gemaakt met de ministeries van EZK en BZK. Hierdoor konden zaken als indexering en de gevolgen van de Tijdelijke wet Groningen worden meegenomen in de verschillende projecten.

In 2021 werden ook de eerste resultaten van de aanpak in Steendam en Tjuchem (Dorp in eigen Hand) zichtbaar. De eerste versterkingsprojecten zijn hier van start gegaan. Datzelfde geldt ook voor de dorpen Lageland en Luddeweer. Voor delen van Slochteren en Schildwolde is de voorbereiding van de uitvoering van start gegaan. Met name op plekken waar de versterking gebiedsgericht plaatsvindt (veel versterkingsprojecten naast elkaar) is de inzet van de gemeente groot (samenhang projecten, afstemming uitvoering en procedures, borging bereikbaarheid, leefbaarheid en veiligheid tijdens de de uitvoering).

Scholenprogramma

De gemeente Midden-Groningen geeft uitvoering aan het convenant aardbevings- en toekomstbestendige scholenbouw Groningen. Dit convenant combineert het waarborgen van een veilige onderwijsomgeving met het realiseren van ’een sprong voorwaarts’ als het gaat om onderwijs in de gehele regio. De gemeente heeft sinds de overname van de verantwoordelijkheid voor de versterkingsprojecten zelf de regie over de uitvoering van dit programma. In samenwerking met de schoolbesturen en de medezeggenschapsraden, onderwijzers, ouders en kinderen van de scholen wordt door het team gevolgen gaswinning gewerkt aan het onderwijs voor de toekomst. Waar mogelijk worden daarbij ook annexe voorzieningen mee ontwikkelt. Dit

betreffen wijkvoorzieningen en voorzieningen voor sport en bewegen.

In de gemeentelijke organisatie zijn meer mensen aangetrokken om de toegenomen hoeveelheid werk in de uitvoering snel aan te kunnen pakken en de juiste financiële, juridische en projectmatige aanpak zoveel mogelijk te kunnen garanderen.

In het scholenprogramma zijn de volgende projecten opgenomen:

Nog lopende projecten:
De Meent, Schildwolde (nieuwbouw oplevering 2022)
MFA Borgstee, Harkstede (versterking, oplevering 2022)
Kindcentrum Siddeburen (nieuwbouw, oplevering 2022)
Rutger Koplandschool, Siddeburen (nieuwbouw, oplevering 2023)
Kindcentrum Hoogezand West (nieuwbouw, oplevering 2022)
Kindcentrum Kropswolde-Meerwijck (nieuwbouw, oplevering ntb)
Kindcentrum Zuidbroek (versterking, oplevering 2022)
De lichtbron (nieuwbouw, opgeleverd januari 2022)

Versterkt/verduurzaamd (opgeleverd):
MFA Foxhol
't Galjoen, Hoogezand
Aletta Jacobscollege Hoofdgebouw, Hoogezand-Sappemeer
Inspecteur Amerikaschool, Noordbroek

Nieuwbouw (opgeleverd):
Kindcentrum Duurswold, Slochteren
Kindcentrum Zuiderkroon, Hoogezand-Sappemeer
De Wiekslag, Schildwolde
Kindcentrum Kolham
De Ontdekking, Hoogezand-Sappemeer
't Heidemeer, Hoogezand-Sappemeer
Aletta Jacobscollege herhuisvesting Rehoboth, Hoogezand-Sappemeer
Aletta Jacobscollege Praktijkschool, Hoogezand-Sappemeer

Gesloten:
De Ent, Hellum
Jan Ligthartschool, Westerbroek

Naast deze projecten heeft het scholenprogramma een financiële rol in de realisatie van:
Uitbreiding Woldwijck 1, Hoogezand-Sappemeer
Bouw Vosholen, Hoogezand-Sappemeer
MFA Muntendam
Gymzaal Mars, Hoogezand-Sappemeer
Dorpshuis Froombosch

Gevolgen zoutwinning

Om ervoor te zorgen dat de gemeente Midden-Groningen alle mijnbouw gerelateerde activiteiten goed op elkaar kan afstemmen, is ervoor gekozen de zoutwinning toe te voegen aan het programma gevolgen gaswinning. De gemeente Midden-Groningen volgt de ontwikkelingen rond de zoutwinning in Veendam kritisch.

De gemeente Midden-Groningen verzet zich tegen uitbreiding van de zoutwinning, uit bezorgdheid om calamiteiten zoals in 2018, voortgaande bodemdaling en weerstand van omwonenden.

De Nedmag heeft aangekondigd nieuwe putten in gebruik te willen gaan nemen. Daarvoor hebben zij een vergunning aangevraagd bij het ministerie van EZK. De gemeente heeft bij EZK een negatief advies uitgebracht. De minister heeft inmiddels een ontwerpbeschikking op de vergunningaanvraag

opgesteld waarop de gemeente een zienswijze heeft ingebracht. De gemeente staat in nauw contact met de collega gemeenten in het winningsgebied, met de provincies en het waterschap

Wat hebben we bereikt?

De gemeente Midden-Groningen is in beroep gegaan tegen het nieuwe winningsplan van Nedmag. de procedure hiervan is gestart in 2021 en zal in 2022 een vervolg krijgen.

Wat hebben we daarvoor gedaan?

We hebben een beroepsprocedure opgestart tegen het nieuwe winningsplan van Nedmag.

2.5.2 Lokaal programma Hart voor Midden Groningen (Nationaal Programma Groningen)

Inleiding

In maart 2019 sloten gemeenten, provincie en Rijk een bestuursovereenkomst voor het Nationaal Programma Groningen (NPG). De ambitie van het programma is om Groningen een nieuw en structureel perspectief op een betere toekomst, leefbaarheid en brede welvaart te bieden en het imago van de regio te verbeteren. Het Nationaal Programma Groningen bestaat uit een aantal programma's, namelijk: het provinciaal programma, het erfgoedprogramma, het zorgprogramma, energieparticipatie, bewonersinitiatieven (bevat het loket leefbaarheid en het impulsloket), Toukomst en een lokaal programma voor elke gemeente in het aardbevingsgebied.

Het lokaal programmaplan "Hart voor Midden-Groningen" vormt het strategisch en inhoudelijk kader voor de uitvoering van projecten in de gemeente Midden-Groningen. Het lokaal programmaplan heeft een looptijd van 10 jaar en omvat ongeveer 45 concreet benoemde projecten. Om al deze projecten uit te kunnen voeren is, inclusief uitvoering van het 5% amendement, ongeveer € 110 miljoen nodig. Tot 2023 kan er € 47,5 miljoen worden aangevraagd (trekkingsrecht) bij het NPG-bestuur. Vanaf 2023 is nog een bedrag van € 23,75 miljoen gegarandeerd beschikbaar. Na een evaluatie besluit het NPG-bestuur hoe de resterende gelden (voor Midden-Groningen maximaal € 23,75 miljoen) worden verdeeld. Voor 7 eerder gestarte projecten is in 2018/2019 daar bovenop al € 7,3 miljoen ontvangen via de provincie. Deze projecten zijn later onder het NPG gekomen.
Naast de 7 eerder gestarte projecten, heeft de gemeenteraad op 28 januari 2021 besloten welke 26 projecten uit het lokaal programmaplan prioriteit hebben (Eerste Selectie). Hiervan zijn inmiddels 21 projecten aangevraagd en goedgekeurd voor een bedrag van ruim 30,5 miljoen. In totaal heeft Midden-Groningen nu voor € 37.871.899 aan projecten gehonoreerd gekregen. Daarnaast wordt er op grondgebied van Midden-Groningen ook geïnvesteerd in provinciale projecten en Toukomst initiatieven.

Opgaven op het niveau van het totale programma Hart voor Midden-Groningen

Doelbereiking
Voor het Nationaal Programma Groningen is de volgende overkoepelende doelstelling geformuleerd:

"Nationaal Programma Groningen verbetert, naarmate de uitvoering van het programma vordert, de brede welvaart en het imago van de regio Groningen"

Brede Welvaart is een nieuwe internationale maatstaf (WHO) om welvaart te meten. Brede Welvaart gaat naast economische groei over gezondheid, welbevinden, woon- en leefomgeving, de kwaliteit van natuur en milieu, opleidingsniveau en vertrouwen in politiek en bestuur. Om invulling te geven aan 'Brede Welvaart' is dit uitgewerkt in vier ambities voor het NPG als geheel en doelstellingen per ambitie die integraal bijdragen aan de brede welvaart:

Ambitie	Doelstelling
Leefbaarheid	Iedere gemeente in het aardbevingsgebied presteert beter op de leefbarometer (CBS) dan de gemiddelde ontwikkeling in haar referentiegroep.

Natuur en klimaat	De regio presteert beter op biodiversiteit (Living Planet Index) dan het Nederlands gemiddelde.
Werken en leren	Iedere gemeente in het aardbevingsgebied presteert beter op de netto participatiegraad, het gemiddeld besteedbaar inkomen en uitstroom per opleiding dan de gemiddelde ontwikkeling in haar referentiegroep.
Economie	De Bruto Toegevoegde Waarde stijgt in Groningen sterker dan de gemiddelde stijging in Nederland.

Midden-Groningen heeft de ambities van het NPG toegespitst op de vraagstukken van Midden-Groningen en op basis daarvan de doelen van het programmaplan “Hart voor Midden-Groningen” inhoud gegeven. In alle NPG projectaanvragen/-plannen wordt een onderverdeling over bovenvermelde ambities inzichtelijk gemaakt. De resultaten van de afzonderlijke projecten worden hiermee gerelateerd aan de hoofdambities van het NPG. Aanvullend op de monitoring van het nationaal programma, wordt de doelbereiking van onze projecten gemonitord door meting van resultaten (soms ook beschreven als indicatoren) per project. Simpel gezegd moet op deze manier de ‘optelsom’ van de uitgevoerde inspanningen (projecten) leiden tot doelbereiking, te zien aan de realisatie van de resultaten van alle projecten, die leidt tot het ‘dichterbij komen’ van de NPG-ambities en doelen. Vanwege het verband tussen projectresultaten en de bijdrage aan de ambities, richt onze projectenrapportage zicht naast besteding van budgetten vooral op het rapporteren van resultaten en eventuele afwijkingen die het halen van de doelen kunnen belemmeren.

De bijdrage van de NPG-projecten aan het behalen van de ambities wordt jaarlijks gemonitord door een onderzoeksconsortium in opdracht van het NPG-bestuur. In 2020 is een nulmeting uitgevoerd met cijfers die dateren uit 2018/2019. Dit lijkt achterhaald, maar de monitor heeft niet het doel om ‘kort op de bal’ te zitten, maar brengt structurele veranderingen en trends in beeld. De komende jaren wordt de meting herhaald om de gewenste structurele verandering inzichtelijk te maken. In 2021 is de eerste vervolgmeting, de T+1 meting, uitgevoerd. Daarnaast wordt iedere 2 jaar een imago-onderzoek uitgevoerd. De resultaten van de nulmeting zijn in oktober 2021 gepresenteerd aan de gemeenteraad.

Samenhang
Het Nationaal Programma moet bijdragen aan een integrale aanpak van opgaven. Naast samenwerking binnen de gemeente, zetten we in op samenwerking met buurgemeenten, de provincie en bijvoorbeeld de Regiodeal.

Samenhang lokaal
In de eerste helft van 2021 is vooral gewerkt aan het in de steigers zetten van het programma, het ontwikkelen van het programmaplan en de eerste projecten. Om actief te kunnen inzetten op meerwaarde door samenhang, is een goede programmaorganisatie een randvoorwaarde. Na de zomer 2021 is de structurele programmaorganisatie gestart.

De programmaorganisatie heeft samen met projectleiders de raakvlakken tussen de verschillende NPG-projecten onderling en tussen de NPG-projecten en de reguliere beleidsvelden in kaart gebracht. De kansen voor samenhang zijn een vast onderdeel van de voortgangsgesprekken met de projectleiders. Een voorbeeld van de meerwaarde door samenwerking: binnen het projectteam dat werkt aan de herstructurering van Hoogezand Noord, is een werkgroep opgezet waarbinnen contact is met projectleiders vanuit 9 andere, voornamelijk sociale, NPG-projecten.

Samenhang regionaal
Op initiatief van Midden-Groningen is een zeswekelijks overleg met de programmaorganisatie van Toukomst georganiseerd. Binnen Toukomst zijn er ongeveer 140 projecten en inwonerinitiatieven die raakvlakken hebben met Midden-Groningen. Wij volgen de voortgang en signaleren kansen, bijzonderheden of risico’s die door de programmaorganisatie worden belegd binnen de gemeente Midden-Groningen. Dit heeft tot op heden in ieder geval actief contact over de dorpsvoedseltuinen opgeleverd en actieve deelname van Midden-Groningen binnen het overkoepelende project ‘de Landschapswerkplaats’.

Communicatie en participatie
Het lokaal programma bestaat uit veel verschillende typen projecten en activiteiten. Om de impact en samenhang van de projecten en het programma duidelijk te maken is het belangrijk om een duidelijke communicatiestrategie te hebben en uit te voeren. In 2021 is hiervoor een communicatieplan gemaakt. (Herstel van) vertrouwen en draagvlak staan hierin voorop. Vertrouwen komt te voet en gaat te paard, is ook hier van toepassing. Het vertrouwen (wat van belang is voor draagvlak) kan groeien door meer te communiceren, met een duidelijker boodschap en afzender. Om dit te bereiken is onder andere een contentkalender voor 2022 voorbereid.

Een belangrijk onderdeel van het lokaal programma is vormgeven van participatie in de manier waarop uitvoering wordt gegeven aan het programma en de projecten. Eén van de criteria voor een NPG-waardig project is draagvlak: “Projecten moeten breed gedragen zijn. Participatie aan de voorkant door initiatiefnemers moet geborgd zijn en projecten moeten een maatschappelijk belang dienen. Dit vraagt dat we dienstbaar zijn aan de samenleving met een open en uitnodigende houding. Een verbindende rol pakken en in gesprek gaan met de samenleving en luisteren naar de wensen en behoeften.” (uit: Strategisch kader).
Het gemeentelijke participatiebeleid en de participatiestrategie zijn geen onderdeel van het lokaal programma, maar het programma is wel een belangrijk ‘voertuig’ voor het vormgeven van participatie. De inzet vanuit het lokaal programmaplan is om alle groepen inwoners zo veel mogelijk in staat te stellen om te participeren. Nu de projecten verder worden uitgewerkt en richting voorbereiding gaan, kan hier steeds concreter invulling aan gegeven worden.

Planning en programmering
In 2020 is het lokaal programmaplan voor Midden-Groningen geschreven. Dit plan vraagt om continue toetsing en bijstelling als gevolg van ontwikkelingen in de maatschappij en de regio, maar ook bijvoorbeeld het verzilveren van kansen voor cofinanciering. Mede gezien het feit dat het gegarandeerde NPG-trekkingsrecht onvoldoende is om alle projecten uit het lokaal programmaplan te realiseren, is eind 2021 gestart met het in beeld brengen van alle ontwikkelingen binnen de (beoogde) projecten. Dit leidt tot een integrale afweging in 2022 voor inzet van het resterende deel van de gegarandeerd beschikbare financiële middelen.

Risico’s
In 2021 is de eerder opgestelde risico-inventarisatie op niveau van het totale programma geactualiseerd door het nieuwe programmateam. De focus ligt hierbij op risico’s die de doelen bedreigen. Vervolgens zijn maatregelen uitgewerkt die de kans van een gebeurtenis verkleinen of die de schade als gevolg van het effect beperken of juist vergroten. Binnen de afzonderlijke projecten zijn en worden de risico’s ook in kaart gebracht en regelmatig geactualiseerd.

Risico's programmaniveau
Op niveau van het totale programma is met name het verband tussen de inspanningen binnen de projecten en de bijdrage aan de doelstellingen een aandachtspunt. Dit wordt verder uitgewerkt en kan leiden tot bijsturen van de inspanningen. Hierover wordt na uitwerking uitgebreider gerapporteerd. Verder is een blijvend aandachtspunt en risico het feit dat het gegarandeerd beschikbare bedrag vanuit het NPG-bestuur niet voldoende is om het hele programmaplan te realiseren.

Risico's projectniveau
Binnen de projecten is een opvallend maar herkenbaar risico dat in vrijwel ieder project optreedt: de situatie rondom COVID-19. Vaak betekent dit dat de directe contacten met inwoners bemoeilijkt worden, wat invloed heeft op de mate van participatie of op de planning van het proces. Het leidt ook tot leveringsproblemen in de fysieke projecten waardoor vertraging kan optreden.

Overzicht projecten:

code	Projectnaam	status eind 2021	Gehonoreerd bedrag incl BTW	Gehonoreerd bedrag excl BTW	Besteed bedrag t/m '21 excl BTW
	Projecten uit Leefbaarheidsgelden				
S01-2m	Kademuur Hellum	middenin realisatie	151.250	125.000	117.558
S01-2n	Steigers Kielwindeweer	afgerond	60.500	50.000	41.705
S01-2p	Kwaliteitsverbetering Foxholstermeer	afgerond	112.669	93.115	93.115
S01-2q	Ontmoetingsplek Froombosch	eind realisatie	290.400	240.000	208.121
S01-2r	Herinrichting centrumgebied Slochteren	middenin realisatie	457.380	378.000	150.615
S01-2s	Ontmoetingsplek Siddeburen	afgerond	250.470	207.000	207.000
	Totaal		1.322.669	1.093.115	818.114
	Project via Provincie				
S02-1	Pilot aardgasvrije wijk (Gorecht-Noord)	middenin realisatie	6.000.000	6.000.000	220.504
	Totaal		6.000.000	6.000.000	220.504
	Projecten uit Trekkingsrecht				
M01	bouw programma MG	afgerond	968.200	880.000	880.000
M02	Dorpsproces Overschild	middenin realisatie	1.170.800	1.070.000	636.905
M03	Beleving en Verhaal Overschild	eind realisatie	141.000	120.000	100.995
M04	Plus op Sport (wijken Gorecht & Woldwijck Hoogezand)	middenin realisatie	3.653.015	3.081.500	1.571.000
M05	Herstructurering Hoogezand-Noord	voorbereidende fase	2.510.750	2.183.780	420.459
M06	Aanpak verpauperde panden	begin van realisatie	2.000.000	2.000.000	28.414
M07	Midden-Groningen op de kaart	middenin realisatie	155.000	128.099	66.956
M08	Jongeren pitchen cultuurprojecten(Dragon's Den)	voorbereidende fase	250.000	250.000	7.500
M09	Bevordering Sociale Veerkracht	begin van realisatie	233.000	233.000	15.470
M10	Ijsberg	middenin realisatie	2.221.740	2.221.740	182.680
M11	Ervaringsdeskundigen	begin van realisatie	764.990	764.990	109.791
M12	Jongeren met Toekomst	voorbereidende fase	1.858.464	1.858.464	34.415
M13	Jongerenwerk+	voorbereidende fase	2.500.000	2.500.000	198.563
M14	JIM aanpak	begin van realisatie	263.028	263.028	32.879
M15	Ontwikkelbedrijf	voorbereidende fase	1.064.000	1.064.000	87.812
M16	Hulpteam Overschild	middenin realisatie	360.000	360.000	107.349
M17	Tijd voor toekomst	middenin realisatie	941.620	941.620	177.782
M18	Moeders van MG (onderdeel Kansrijke start)	begin van realisatie	680.000	680.000	23.796
M19	Toekomstbestendig cultureel erfgoed	voorbereidende fase	500.000	500.000	25.000
M20	Verbeteren veiligheid MG	begin van realisatie	813.623	786.585	74.555
M21	Dorpsplannen ontwikkelen	voorbereidende fase	7.500.000	7.500.000	0
	Totaal		30.549.230	29.386.806	4.782.321
	Totaal alle projecten		**37.871.899**	**36.479.921**	**5.820.939**

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

Bouw programma Midden-Groningen (M01)
Dit voorbereidende project is in 2021 afgerond met oplevering van het lokaal programmaplan, de eerste selectie van projecten en start van het programmateam.

Ondersteuning Dorpsproces Overschild (M02)
In de kern van Overschild wordt ongeveer 80% van de huizen gesloopt en de rest wordt zwaar bouwkundig versterkt. Vanuit het NPG-project worden professionals ingezet die zich richten op individuele hulpverlening (sociaal team) en het behoud van de sociale samenhang (opbouwwerker). Doordat het dorp Overschild bijna volledig herbouwd wordt is een nieuw en modern bestemmingsplan opgesteld (afgerond in 2020). Een dorpsbouwmeester is verantwoordelijk voor het afstemmen van de ontwerpen van de woningen op een totaal dorpsbeeld. In dit dorpsbeeld krijgen recreatievoorzieningen en cultureel erfgoed de gewenste aandacht en wordt ook samen met de inwoners een nieuwe inrichting van de openbare ruimte ontwikkeld.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?
- Dorpsbouwmeester: vele burengesprekken over individuele ontwerpen, gesprekken over totaalbeeld nieuw Overschild tijdens maquettedag met 70 deelnemers en start denkproces herinrichting openbare ruimte (50 deelnemers) Film maquettedag
- Opbouwwerk: circa 15 activiteiten op terrein ontmoeting, sport, cultuur en verbinding

- Kavelmakelaar: strook grond voor 9 adressen aangekocht en doorverkocht aan 9 eigenaren voor vergroting van de huiskavels.
- Ondersteuning sociaal: 65 eenmalige contacten en 147 keer contact met bewoners die meermaals contact hadden. 85 % van de contacten was met bewoners van Overschild en het buitengebied van Overschild. De resterende 15% waren contacten in Tjuchem, Schildwolde, Siddeburen en Steendam.

Afwijkingen planning, risico's, financiën, scope
Geen significante afwijkingen. Corona maakte dat met name activiteiten met veel deelnemers niet door konden gaan. Vooral de opbouwwerker en in mindere mate de dorpsbouwmeester hebben hier last van ondervonden. Het beïnvloedt de mogelijkheden, maar niet persé het eindresultaat.

Beleving en verhaal Overschild (M03)
Om de grote verandering van het dorp Overschild te volgen, wordt een kroniek bijgehouden. Dit boek is de creatieve basis van verschillende cultuuruitingen die de sociale samenhang moet ondersteunen tijdens de versterking.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?
- Theatergroep heeft stuk over de Inundatie van WO II gespeeld in en om Overschild, bekeken door honderden bezoekers.
- Kunstenaar heeft de laatste van 110 gedenkstenen geproduceerd. Deze worden in de bestrating op de plek van de gesloopte woningen geplaatst.
- Filmploeg heeft documentaire-opnames gemaakt en afgemonteerd. Contact is gelegd met nationale omroep voor uitzending rondom parlementaire enquête aardbevingen/versterking Groningen;
- Fotograaf heeft inwoners en hun afscheid van huis & haard vastgelegd.
- Fotowedstrijd voor serie "Groeten uit Overschild", alle inwoners hebben een set kaarten ontvangen.
- De kunstenaar van de gedenkstenen is ook ingezet om verkeersremmende borden te produceren in een bijzondere vorm.

Afwijkingen planning, risico's, financiën, scope
Vanwege de coronabeperkingen loopt het project een halfjaar uit. De totale duur van het project wordt hierdoor 2,5 jaar. Er is veel cofinanciering voor dit project: bijna 2x zoveel als de bijdrage vanuit het NPG.

Plus op Sport (M04)
Dit project gaat over het bouwen van een nieuwe sportzaal, het verdubbelen van een nieuwe sportzaal en het verbeteren van een drietal bestaande sportzalen in Hoogezand. Dit vanuit de invalshoek dat sporten een positieve invloed heeft op de gezondheid van inwoners en zorgt voor verbinding tussen wijkbewoners. Ook worden de sportvoorzieningen toekomstbestendig door innovatieve kenmerken toe te voegen.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?
- Eerste sporthal gerealiseerd als onderdeel van Zuiderkroon
- In deze sporthal is een z.g.´digital interactive playground´ geïnstalleerd. De innovatieve voorzieningen maken de sporthal aantrekkelijker voor gebruik buiten schooltijd en door doelgroepen die normaal gesproken minder gebruik maken van de sportvoorzieningen. De hal wordt inmiddels al gebruikt vanuit het NPG project 'Tijd voor Toekomst'.

Afwijkingen planning, risico's, financiën, scope
Een risico voor het vervolg van dit project is de sterke kostenstijging van bouwmaterialen. Eerder is een bestemmingplanwijziging als risico benoemd, dit risico is niet meer aan de orde omdat het gewijzigde bestemmingsplan inmiddels is vastgesteld.

Herstructurering Hoogezand Noord (M05)
Herstructurering van Hoogezand Noord om het aanzicht en de leefbaarheid te vergroten.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?
- Wijkagenda opgesteld en tijdens koffiekarbijeenkomsten besproken met bewoners.
- Start met opstellen van plan van aanpak voor sociale wijkvernieuwing waarin de connectie is gelegd met (onder andere) sociale projecten die medegefinancierd worden uit NPG
- Start verkenning klimaatadaptieve openbare ruimte die uitnodigt tot ontmoeten en bewegen.
- Planvorming in gang gezet voor een deel van de entreezone Hoogezand (beeldbepalende locatie

uit fase 1.1) en aangrenzende Zeeheldenbuurt West samen met corporaties
- Voorbereiding planologische procedure transformatie bedrijvenzone gestart

Afwijkingen planning, risico's, financiën, scope
Risico's die zich mogelijk kunnen voordoen: gebrek aan gekwalificeerd personeel in ontwikkeling, voorbereiding en uitvoering, stijgende bouwkosten en langdurige corona maatregelen waardoor participatie niet goed van de grond komt. Realisatie op de beeldbepalende locatie uit fase 1.1 start eind 2023. Dit is later dan eerder voorzien vanwege de samenhangende aanpak met Zeeheldenbuurt West en een verkeerstudie.

Aanpak verpauperde panden (M06)
Binnen dit project worden kwetsbare woningeigenaren geholpen bij het verbeteren van hun (verpauperde) huis. Met het oplossen van verpauperde situaties verbetert de woon- en leefkwaliteit en wordt de gemeente (nog) aantrekkelijker voor bewoners, ondernemers en bezoekers.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?
- 2 verpauperde situaties zijn opgelost.
- Vanuit de nog lopende 'Menterwolde aanpak' zijn daarnaast (niet uit NPG-middelen) nog 10 andere panden opgelost.
- 4 situaties zijn zonder gemeentelijke tussenkomst opgelost.

Afwijkingen planning, risico's, financiën, scope.
Fysiek contact is essentieel voor het slagen van dit project. Dat maakt de corona maatregelen een nieuw risico voor dit project.

Midden-Groningen op de kaart (M07) – uitvoering door Marketing Midden-Groningen
Voor het project Midden-Groningen op de kaart werken meerdere partijen samen aan de verbetering van de toeristische infrastructuur. Samen met ondernemers, natuurorganisaties, erfgoedinstellingen en culturele organisaties wordt gewerkt aan routes en arrangementen. Hierdoor wordt eveneens de onderlinge samenwerking verbeterd. Met dit project verbetert bovendien het imago en aanzien van de gemeente en zet wordt het gebied nadrukkelijk op de toeristische kaart van Groningen gezet

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?
- In samenwerking met Local Groningen zijn Autopuzzeltochten uitgezet en ondernemers aan de route verbonden (1500 deelnemers)
- Er is een wandelroute over onderwijzer, politicus en (Groningstalige) schrijver K. ter Laan uitgezet en een expositie ingericht. De route is 1500x gedrukt en er zijn filmpjes bij de route gemaakt.
- Voor festival Roeg Klassiek zijn routes uitgezet, is de promotie verzorgd en productionele ondersteuning geleverd (festival uitverkocht)
- Er zijn vier routes voor het hele gezin gemaakt en opgenomen in het ZomerDoeBoek voor schoolgaande jeugd
- Er zijn fotografie-excursies / workshops georganiseerd in natuurgebied 't Roegwold en de Heemtuin (85 deelnemers) en excursies rondom de Tweede Wereldoorlog georganiseerd in Slochteren (56 deelnemers).
- Voor het Roegbainderspad zijn allerlei voorbereidende werkzaamheden gedaan.
- Voor de Aletta Jacobsroute heeft Marketing Midden-Groningen alle content aangeleverd voor de app Wunderline Go. De app zelf moet nog gemaakt worden.
- Binnen Groeningen werkt Marketing Midden-Groningen mee aan het opstellen van een Beleefkaart.
- Samen met alle regio-marketingorganisaties in de provincie Groningen heeft Marketing Midden-Groningen een dorpengids uitgegeven met de mooiste onontdekte dorpen per gemeente (50.000 stuks)

Afwijkingen planning, risico's, financiën, scope
Voor het Roegbainderspad is een subsidie van ongeveer € 4000 binnengehaald bij Regio Groningen-Assen (cofinanciering).

Jongeren pitchen cultuurprojecten (M08) – Uitvoering door Kielzog
Dit project geeft jongeren de kans om zelf cultuurprojecten op te zetten zodat ze voor plezier en cultuurbeleving niet naar de stad Groningen wegtrekken en tegelijkertijd kennis en ervaring

opdoen. Hierbij worden ze ondersteund en begeleid door professionals van uiteenlopende (culturele) aard.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?
- Het project is opgezet in samenwerking met het cultuurveld in de brede zin (cultuurcompagnie), Kielzog, biblionet en Fraeylemaborg.
- Het project Pitchen voor Projecten wordt ingepast in een vorig najaar ontwikkeld jongerenprogramma van Kielzog, dat samen met jongerenwerk van Kwartier Zorg en Welzijn is opgezet. Deze Zaterdagmiddagshow wordt voor en door jongeren gemaakt die uit de gehele gemeente komen en uit alle lagen van de bevolking. De groep wordt door professionals begeleid. De achterban van deze productieploeg is ook de eerste 'leverancier' van de jongeren die willen Pitchen voor Projecten onder de titel "Moshpit".

Afwijkingen planning, risico's, financiën, scope
Er is een kleine wijziging in planning vanwege corona: de eerste pitches konden niet in het najaar van 2021 plaatsvinden, maar staan gepland voor februari 2022. Dit heeft nog geen consequenties voor de einddatum van het project

Bevordering sociale veerkracht (M09) - uitvoering door Kwartier Zorg&Welzijn
Met dit project willen we mensen met ingewikkelde problemen zoals armoede, opvoedproblemen en psychosociale problemen meer sociale weerstand bieden met hulp uit hun eigen omgeving. Door deze hulp hebben mensen minder professionele zorg en ondersteuning nodig. De sociale teams helpen gezinnen om zelf te werken aan herstel en oplossen van problemen. Zij doen dit met hulp van familie, de buurt, welzijnswerk of andere vrijwilligersorganisaties waardoor de ondersteunende kring rondom mensen groter wordt. In dit 3-jarige project richten we ons op tenminste 120 inwoners/gezinnen (ca. 20%) vanuit een totale doelgroep van 600 inwoners (complexe jeugdhulp en OGGz-doelgroep samen).

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?
- Werving en start stagiairs Hanzehogeschool voor onderzoek, onderzoeksplan, indicatoren samen met beleid bepaald.
- Begin realisatie uitvoeringsdeel: werving en start 4 ambassadeurs, onderzoek en eerste keuze 20 gezinnen (nog niet afgerond)

Afwijkingen planning, risico's, financiën, scope
Aanpassing scope: Het projectvoorstel is opgezet voor 3 jaar, maar de toekenning betreft in eerste instantie alleen het 1e jaar. Dit heeft geleid tot een nauwere focus in het 1e jaar gericht op neerzetten van onderzoek, betrekken van 20 gezinnen en intervisies over andere manier van werken (inwoners mede onderzoeker maken). Hierdoor is de inzet van de methodiek Mobility mentoring uitgesteld. De lockdown als gevolg van corona heeft voor een kleine aanpassing in de planning gezorgd, maar dit heeft vooralsnog geen invloed op de einddatum.

De IJsberg (M10)
Project IJsberg is er voor huishoudens met problematisch schulden, die voor een groot deel niet bekend zijn bij de hulpverlening. Het gaat hierbij om naar schatting 5.000 huishoudens van de gemeente Midden-Groningen die zeker 25 miljoen euro aan schulden hebben. Zij leven in een langdurige schuldsituatie wat allemaal bijkomende problemen met zich meebrengt zoals stress, gezondheidsproblematiek, werkloosheid en eenzaamheid. In de schulden top 3 staan zorgkosten op nummer een, daarom is het redelijk om aan te nemen dat er naast een schuld bij de zorgverzekeraar meer schulden zijn. Gemeente Midden-Groningen wil deze mensen actief benaderen en ondersteunen om uit de geldzorgen te komen

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?
- Training van medewerkers.
- De eerste analyse en acties hebben een lijst van 964 inwoners die binnen de doelgroep van dit project valt opgeleverd: Totaal aan openstaande vorderingen binnen deze groep bedraagt €3.378.178. Gemiddelde duur dat inwoners op de lijst staan is 4,42 jaar. Gemiddeld bedrag dat inwoners op de lijst hebben uitstaan is € 3.504;
- Eerste inwoners (van de lijst) zijn benaderd in december.

Afwijkingen planning, risico's, financiën, scope
Aan de scope van het project is toegevoegd het streven om het project toekomstbestendig te implementeren. Corona is benoemd als risico voor het behalen van het eindresultaat: als huis- en/of

deurbezoeken niet mogelijk worden geacht, heeft dat een negatieve impact op het resultaat van het project.

Ervaringsdeskundigen (M11) – uitvoering door Kwartier Zorg&Welzijn
Armoede en gedragsproblemen kunnen generaties lang overgaan van ouder op kind. Gedragsproblemen die zich van generatie op generatie ontwikkelen worden door hulpverleners niet altijd herkend en begrepen. Daarom worden ervaringsdeskundigen ingezet om deze armoede te doorbreken. Ervaringsdeskundigen worden opgeleid en gaan met een hulpverlener uit het sociale team en/of Kredietbank Midden-Groningen samen aan de slag om anders te kijken, te denken en te doen.

Activiteiten en resultaten 2021
- Vier deelnemers (inwoners van Midden-Groningen) zijn gestart met de opleiding tot ervaringsdeskundige
- Een opgeleide ervaringsdeskundige is al gestart in team Noord, inzet in 1 casus.

Afwijkingen planning, risico's, financiën, scope
De kosten van de opleiding van de ervaringsdeskundigen in 2021-2022 waren begroot in het project, maar worden nu gefinancierd uit de regiodeal Oost-Groningen. Dit betreft een directe bijdrage van de regiodeal aan de opleiding Sterker in armoede. De bedoeling blijft wel dat de begrote kosten worden besteed aan andere deelnemers aan de opleiding. Risico corona: op dit moment zijn de Corona-maatregelen van invloed op een goede inbedding van de functie ervaringsdeskundige armoede in het team en werkt dit vertragend in het realiseren van resultaten.

Jongeren met toekomst (M12)
Dit project wil jongeren van 18 tot 27 jaar een kans geven op een betere toekomst door ze te ondersteunen met het oplossen van schulden en helpen grip te krijgen op de financiën. Binnen de begroting is er ruimte voor een project van 7 jaar.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?
- Er zijn 2 collega's aangenomen voor in het team, zij specialiseren zich in schuldenproblematiek onder jongeren.
- Er is in samenwerking met de Hanzehogeschool gewerkt aan het omzetten van het projectplan naar een meer wetenschappelijk onderzoek.

Afwijkingen planning, risico's, financiën, scope
De oorspronkelijke begroting ging uit van een start begin 2021. Omdat er later gestart is, is er binnen het project minder besteed in 2021 dan begroot. Het budget wordt overgeheveld naar 2022. Totale begroting van het project blijft gelijk. Om het effect van het project te kunnen toetsen zal in ieder geval een volledig schuldentraject (gemiddeld 3 jaar) doorlopen moeten worden (het liefst nog wat langer zelfs).

Jongerenwerk + (M13) – uitvoering door Kwartier Zorg&Welzijn
Versterking van het huidige jongerenwerk om kwetsbare jongeren (15%) op te laten groeien tot kansrijke en weerbare volwassenen. Jongerenwerkers zijn regelmatig in contact met de jongere. Op deze manier worden problemen en risico's op tijd opgemerkt. Daarbij begeleiden ze de jongeren bij belangrijke veranderingen in het leven, zoals de overgang van basisonderwijs naar middelbaar onderwijs tot van thuis wonen naar zelfstandig wonen. Ook zorgen ze voor een steun-netwerk in eigen omgeving.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?
- Er zijn drie jongerenwerkers en een coördinator aangenomen. Er start in februari een vierde jongerenwerker.
- Met de teamcoaches van de sociale teams van Midden-Groningen is overleg geweest en is voorlichting gegeven over wat Jongerenwerk+ inhoudt. Daarnaast zijn er afspraken gemaakt over de route van aanmeldingen; het sociaal team gaat bij nieuwe aanmeldingen eerst kijken of jongerenwerk iets kan betekenen. Er zijn o.a. gesprekken geweest met BWRI en met SBO De Sterren en de praktijkschool van Aletta Jacobs College over samenwerking t.a.v. kwetsbare jongeren en wat Jongerenwerk daarin kan betekenen.
- Er is een uitvoeringslocatie geregeld in de wijk Woldwijck in het Woldwijckcentrum.

Afwijkingen planning, risico's, financiën, scope
Scope: de prestatie-indicatoren in het aanvraagformat worden mogelijk nader gespecificeerd of aangepast.

JIM aanpak (M14) – Uitvoering door Kwartier Zorg&Welzijn
Met dit traject trainen we casemanagers jeugd van de sociale teams, casemanagers onderwijs, leden uit het ondersteuningsteam sociaal team en een aantal jongerenwerkers in de JIM-aanpak. JIM staat voor Jouw Ingebrachte Mentor. Het blijkt dat de aanwezigheid van een natuurlijke mentor ervoor zorgt dat jongeren beter presteren op school, in hun werk, beter in hun vel zitten en minder psychische problemen ervaren. Bij de JIM-aanpak kiest een jongere zelf iemand uit zijn netwerk, zoals een familielid, buurvrouw, vriend of sportcoach. Deze JIM is dan zowel de vertrouwenspersoon, steun voor de jongere en adviseur voor ouders en hulpverleners. Het doel van de aanpak is dat meer jongeren thuis kunnen blijven wonen.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?
- Dit project bevindt zich nog in de voorbereidingsfase. Er is een coördinator aangesteld en alle casemanagers jeugd, maatschappelijk werkers, jongerenwerkers, teamcoaches en gedragswetenschappers van de sociale teams, hebben digitale informatie ontvangen over Stichting JIM.

Afwijkingen planning, risico's, financiën, scope
Geen relevante afwijkingen.

Ontwikkelbedrijf (M15)
Dit project wil de arbeidsmarkt toegankelijk maken en houden voor kwetsbare laaggeschoolde inwoners van Midden-Groningen. In het ontwikkeltraject kunnen inwoners van de gemeente werkervaring opdoen, een traject op maat volgen en een diploma of een deelcertificaat behalen. Het doel is dat mensen een langdurige plek op de arbeidsmarkt kunnen veroveren. Binnen het ontwikkelbedrijf is er een goede afstemming met werkgevers, scholen en soortgelijke bedrijven om dit tot een succes te maken.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?
- Er is een werkwijze voor Praktijkleren gerealiseerd
- Pilots arbeidstraining en werkfittrajecten zijn voorbereid

Afwijkingen planning, risico's, financiën, scope
Het project is vertraagd en daarmee is de einddatum verschoven naar 1 juli 2025.

Hulpteam Overschild (M16)
Langdurig werkzoekenden die niet zomaar aan de slag kunnen op de arbeidsmarkt helpen inwoners van Overschild met concrete klussen zodat ze hierna kunnen doorstromen naar betaald werk.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?
- 19 deelnemers (doel voor 2021 was 20 deelnemers) waarvan er inmiddels 11 zijn uitgestroomd naar betaald werk en twee personen nog worden bemiddeld. Wanneer deze personen ook een betaalde baan krijgen, betekent dit een totale uitstroom naar betaald werk van 68%. Gezien de lange afstand tot de arbeidsmarkt van deze kandidaten is het een mooi resultaat dat zij na dit traject de stap naar betaald werk konden maken. Daarbij ligt het resultaat ruim boven het landelijk gemiddelde van 26,7 % dat uitstroomt naar betaald werk.
- Inwoners konden op het intranet van Overschild hun tevredenheid over het hulpteam aangeven in een vragenlijst. De inwoners geven het hulpteam de kwalificatie 'goed'.

Afwijkingen planning, risico's, financiën, scope
Kleine overschrijding van budget door eenmalige aanschaf van apparaten. Eén van de risico's is omgedraaid: door COVID-19 werd een mogelijke economische crisis en stijging van de werkloosheid verwacht waardoor doorstroom naar de arbeidsmarkt moeilijker wordt. Nu is de arbeidsmarkt juist goed, waardoor werkfit trajecten belangrijk zijn maar de doelgroep grotere problematiek heeft. Hierdoor is werkfit worden een grotere uitdaging.

Tijd voor Toekomst (M17)
Tijd voor Toekomst ontwikkelt een verrijkte schooldag: waar extra lestijd wordt geboden met inzet op talentontwikkeling, welzijn, gezondheid en verminderen van achterstanden. Centraal staat hierbij de gezamenlijke aanpak om ieder kind gelijke mogelijkheden op een kansrijke en gezonde toekomst te bieden.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?
- 5 scholen zijn gestart (waarvan 4 al in de activiteitenfase, 1 in de voorbereidende fase)
- 2 extra scholen in Menterwolde zijn toegevoegd middels samenwerking met Regiodeal (= cofinanciering),

- Lokale overlegstructuur is opgezet.
- Opzet monitoring is gereed en startanalyses deelnemende scholen zijn gemaakt
- Veel aandacht voor dit project in o.a. de pers en tijdens de opening van het Huis van Cultuur&Bestuur door Koningin Maxima.

Afwijkingen planning, risico's, financiën, scope
Planning: geplande afronding bij aanvraag was Q3 2023. De wens is om de pilot met een schooljaar te verlengen omdat de uitkomsten van de monitoring pas in de zomer van 2023 bekend zullen zijn en er daarna een aanvraag gedaan moet worden voor het vervolgtraject.
Risico: het lerarentekort kan een remmende werking hebben op het project.

Moeders van Midden Groningen (M18)
Dit project ondersteunt kwetsbare moeders met extra aandacht en begeleiding vanaf de zwangerschap totdat hun kindje drie jaar is. De ondersteuning heeft als hoofddoel het verkleinen van de gezondheidsverschillen op lange termijn en de volgende generatie een goede start bieden.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?
- De werving- en selectieprocedure voor inhoudelijk projectleider, werkbegeleider, casusbegeleider en studenten zijn succesvol uitgevoerd en deze mensen zijn gestart.
- Training in het systeem van 'Moeders van' is gevolgd in december.
- Er zijn gesprekken gevoerd met partners, waaronder verwijzers, samenwerkingspartners en het hoger onderwijs.
- Eerste casus is aangemeld en opgepakt.

Afwijkingen planning, risico's, financiën, scope
Als gevolg van hogere loonkosten wordt het budget mogelijk overschreden.

Toekomstbestendig cultureel erfgoed (M19)
'Toekomstbestendig cultureel erfgoed' is een stimuleringsregeling voor monumenteigenaren gekoppeld aan ontmoeting en inspiratie en heeft als doel om monumentale gebouwen toegankelijk te maken (en te houden) voor publiek.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?
- Project bevindt zich nog in de voorbereidende fase.
- Erfgoed partners denken door middel van een enquête mee over de randvoorwaarden voor de subsidieregeling

Afwijkingen planning, risico's, financiën, scope
Geen relevante afwijkingen.

Verbeteren veiligheid Midden-Groningen (M20)
Dit project richt zich op het terugdringen van ondermijnende criminaliteit en de verbetering van de leefbaarheid en veiligheid in de gemeente. De focus ligt in eerste instantie op het stedelijke gebied maar de methodiek krijgt een spin-off naar de rest van de gemeente. De veiligheidsregisseur werkt laagdrempelig met bewoners en met andere netwerkpartners in de focuswijken. Het gaat erom dat inwoners veilig zijn, veilig handelen en zich veilig voelen.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?
- Het project is eind 2021 gestart.
- Onderzoeksbureau Pro-Facto is in oktober gestart met een kwantitatief en kwalitatief onderzoek om een veiligheidsbeeld van de gemeente Midden-Groningen op te stellen.
- De veiligheidsregisseur is aangesteld en gestart.

Afwijkingen planning, risico's, financiën, scope
Geen relevante afwijkingen.

Maken en realiseren van dorps- en wijkplannen (M21)
Met het project Dorpsplannen worden alle dorpen en wijken in onze gemeente in de gelegenheid gesteld om een eigen toekomstplan te maken. Hierbij zijn de inwoners vooral zelf aan zet en zal de gemeente meedenken en initiatieven ondersteunen. Als het plan klaar is, is er direct geld beschikbaar voor snelle uitvoering van kleine ideeën. Daarnaast komt er een jaarlijkse subsidieregeling voor grotere projecten die uit de plannen voortkomen.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?

• Het project is in december 2021 goedgekeurd door het NPG-bestuur. Een voorstel voor kredietverstrekking door de raad wordt voorbereid.

Afwijkingen planning, risico's, financiën, scope
Niet van toepassing.

Projecten uit eerdere leefbaarheidsgelden
Kademuur Hellum
De cultuurhistorisch waardevolle kademuur in Hellum wordt hersteld. Daarnaast wordt een mooie toeristische wandelroute langs de Haansvaart gerealiseerd. Er worden bruggetjes gebouwd zodat je in 3,5 kilometer rechtstreeks door de natuur rechtstreeks naar het Schildmeer kunt lopen.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?
• Kademuur is herbouwd. Er wordt nog een ontmoetingsplek gerealiseerd (cofinanciering) en er komt een gezamenlijk openingsfeest van de herstelde kademuur en het wandelpad.

Afwijkingen planning, risico's, financiën, scope
De corona maatregelen hebben de vrijwilligers enorm beperkt in hun werkzaamheden. Afronding stond in 2021 gepland, maar wordt nu '22 of '23 (afhankelijk van corona)

Ontmoetingsplek Froombosch
Het aanleggen van een terrein rondom het dorpshuis in Froombosch als ontmoetingsplek voor het dorp.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?
• Inrichting van de buitenruimte: plaatsting van speeltoestellen, aanleg van parkeerplaatsen, aanbrengen van beplanting.

Afwijkingen planning, risico's, financiën, scope
Planning: project zou afgerond worden in 2021, dit wordt april '22. Doordat de bouw van het MFC vertraagd was is later gestart met de inrichting van de buitenruimte.

Herinrichting centrumgebied Slochteren
Een centrale plek voor activiteiten en evenementen voor de inwoners van Slochteren.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?
• MFC De Houtstek is in 2021 gerealiseerd en het plein er omheen is in voorbereiding. Een deel van het terrein achter en onder de Houtstek is al wel gerealiseerd.

Afwijkingen planning, risico's, financiën, scope
Na eerdere vertraging vanwege leveringsproblemen met de stenen, loopt het project nu een jaar extra vertraging op (afronding gepland eind tweede kwartaal 2023). Redenen: noodzaak tot zorgvuldig participatieproces wat door corona niet goed mogelijk was. Daarnaast zijn de wensen voor de invulling groter dan dat wij kunnen bekostigen. Daarom is gezocht naar aanvullende financieringsmogelijkheden en die kans lijkt zich nu voor te doen. Het is nu afwachten hoe de subsidieaanvraag afloopt. Bij positief bericht wordt het ontwerp aangepast en gaat daarna de aanbesteding uit met uiteindelijk een nog mooier resultaat.

Aanvullende pilots aardgasloze wijken
Samen met partners wordt gewerkt aan een plan voor een warmtenet voor onder andere de wijk Gorecht-Noord in Hoogezand. In deze proeftuin worden ervaringen opgedaan die gemeenten kunnen helpen bij het maken van een warmteplan om in fasen van het gas af te gaan.

Wat hebben we bereikt en wat hebben we daarvoor gedaan?
• Er vinden reguliere bijeenkomsten plaats met een vertegenwoordiging van huurders en een vertegenwoordiging van kopers in de wijk.
• Vanaf oktober 2021 is gestart met de vervanging van gasplaten door inductiekookplaten in de woningen waarbij tevens de aansluitingen in de meterkast worden vervangen. Ook zijn er kookworkshops inductiekoken georganiseerd.
• Er is overeenstemming over de inhoud van de samenwerkingsovereenkomst.
• Met de oplevering van de Value Engineering studie is een eerste stap gezet richting voorlopig en definitief ontwerp.

Afwijkingen planning, risico's, financiën, scope
Zodra de samenwerkingsovereenkomst ondertekend is, zijn de risico's ten opzichte van een jaar

geleden verkleind. Er wordt in de overeenkomst namelijk volledige duidelijkheid gecreëerd over de taken en rollen van de betrokken partners. Ook zijn de eisen waaraan het warmtenet, de restwarmte en de gebouwen moeten voldoen expliciet gemaakt. Uitsluitend als afgeweken wordt van de in de overeenkomst beschreven eisen kan een partner nog besluiten niet langer deel te nemen aan het project.

2.5.3 Financieel overzicht

Gevolgen gas- en zoutwinning

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2020	Begroting 2021	Begroting 2021 na wijzigingen	Realisatie 2021	Verschil 2021
Lasten					
Versterking	**6.192**	**10.975**	**24.033**	**10.008**	**14.025**
NPG	**1.065**	**250**	**4.703**	**2.014**	**2.689**
NPG provinciale aanvraag	**441**	**682**	**682**	**762**	**-80**
Totaal Lasten	**7.698**	**11.907**	**29.418**	**12.784**	**16.634**
Baten					
Versterking	**6.192**	**10.975**	**23.349**	**10.008**	**13.341**
NPG	**1.065**	**250**	**4.559**	**1.979**	**2.580**
NPG provinciale aanvraag	**244**	**577**	**577**	**657**	**-80**
Totaal Baten	**7.501**	**11.802**	**28.484**	**12.644**	**15.841**
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	**-197**	**-105**	**-933**	**-140**	**-793**

Programma gevolgen gaswinning

Onder het product Versterking wordt het programma Gevolgen Gaswinning verantwoord. De kosten van het programma worden volledig gedekt vanuit bijdragen van 't Rijk. De Rijksbijdragen die de gemeente heeft ontvangen worden bij de baten verantwoord tot de hoogte van de gemaakte kosten. Daarom hebben lagere kosten geen effect op het financiële resultaat, de baten zijn immers ook lager. Het restant van de Rijksbijdragen is op de balans aangehouden om de uitgaven in de komende jaren te dekken.

Lasten: € 14.025.000 lager dan begroot

Batch 1588: € 12.032.000 lager dan begroot
Het grootste deel van de lasten betreft de vergoeding aan eigenaren van woningen die vallen onder Batch 1588. Op basis van de prognose in 2021 is de raming bijgesteld naar € 18,7 miljoen. Het bedrag aan afgegeven beschikkingen via Samenwerkingsverband Noord-Nederland (SNN) is hoger, maar de werkelijke uitgaven worden bepaald door de voortgang van de uitvoering. De aan SNN overgemaakte Rijksbijdrage bedraagt € 7,0 miljoen. Dit leidt tot € 11,7 miljoen minder lasten.

De overige kosten die vanuit Batch 1588 worden vergoed zijn de organisatie- en communicatiekosten, herstel van de infrastructuur openbare ruimte en de vergoeding aan eigenaren van proceskosten. Deze kosten waren geraamd op € 683.000 in 2021. De realisatie in 2021 bedraagt € 347.000, en is daarmee € 336.000 lager dan begroot. Dit wordt verklaard door het achterblijven van de uitvoering ten opzichte van de prognose.

Inpassingskosten: € 872.000 lager dan begroot
Een andere groter deel van de lasten onder Versterken betreft de inpassingkosten. Dit zijn kosten die de gemeente maakt om de uitvoering van de versterkingsopgave goed in de openbare ruimte in te passen. Bijvoorbeeld het aanleggen van een tijdelijke weg voor het bouwverkeer of het herstellen van wegen of openbare verlichting. Voor 2021 waren de inpassingskosten begroot op € 1,75 miljoen terwijl de realisatie € 882.000 bedroeg. Het verschil wordt grotendeels verklaard doordat in 2021 geen beroep werd gedaan op het Fonds Kwaliteitsimpuls Overschild. De

inpassingskosten worden vergoed vanuit het gebiedsfonds, Blok D van de Bestuurlijke afspraken versterking Groningen.

Organisatie- en uitvoeringskosten: € 442.000 lager dan begroot

De overige kosten onder het product Versterken betreffen de inzet personeel en externen voor het begeleiden van de versterking, het programmamanagement, het scholenprogramma en de vergunningverlening. De raming was gebaseerd op de regionale begroting en de daaraan gekoppelde Lumpsum-vergoeding van € 2,2 miljoen in 2021. De gerealiseerde kosten in 2021 zijn € 1,8 miljoen en dat is € 442.000 lager dan begroot.

Overig verschil ten opzichte van de begroting: € 685.000
De begroting 2021 na wijziging had onterecht € 685.000 meer lasten dan baten. De tegenhanger van de toegerekende personeelskosten was per abuis geraamd onder programma 6 algemene baten en lasten. Op het resultaat in 2021 heeft dit geen effect omdat beide onderdelen tegen elkaar wegvallen.

Baten: € 13.341.000 lager dan begroot
De baten betreffen met name de Rijksbijdragen, die in 2021 verantwoord worden tot de hoogte van de gemaakte kosten. Het restant is op de balans gezet ter dekking van de kosten in volgend jaar. Voor afwijking ten opzichte van de begroting wordt verwezen naar de toelichting bij de kosten. Het grootste aandeel in de baten betreft de Rijksbijdrage voor Batch 1588, die is € 7,3 miljoen. De vergoeding voor de inpassingskosten bedraagt € 882.000. Daarnaast wordt de Lumpsum Gevolgen Gaswinning ontvangen, die voor € 1,7 miljoen is ingezet in 2021.

NPG zorg nabij

Onder dit product zijn de projecten verantwoord waarvoor middelen worden/zijn ontvangen vanuit de trekkingsrechten Nationaal Programma Groningen. De projecten worden meerjarig uitgevoerd. Uitgangspunt is dat de jaarlasten worden gedekt uit de ontvangen NPG-bijdragen. In 2021 is voor € 2,7 miljoen uitgegeven, daartegenover staan € 2,6 miljoen aan baten, een nadelig verschil van € 0,1 miljoen.

In 2021 is € 58.000 aan subsidie uitgekeerd in het kader van Hart voor Aigenhaid (Dorpsommetje Westerbroek, Vos en Bos, E-step en Bloemenveld) waarvoor (nog) geen NPG-bijdragen waren toegezegd. Aan co-financiering (inzet eigen middelen) is voor het NPG project Sociale veerkracht € 35.000 overeenkomstig de NPG-aanvraag/begroting verantwoord. In 2021 is € 32.000 betaald aan voorbereidingskosten van het Lokaal programmaplan die in 2020 hebben plaatsgevonden.

tabel 42

	2020	2021	Totaal
Welzijn op recept	259.323	433.656	692.979
Grip & Glans	187.746	96.570	284.316
Vrijwillige hulp- en welzijnsdiensten	219.224	151.457	370.681
Totaal project Zorg Nabij	**666.293**	**681.683**	**1.347.976**
Eigen bijdrage gemeente	197.000	105.000	302.000
Bijdrage NPG	469.293	576.683	1.045.976
Saldo	**0**	**0**	**0**

2.6 Programma Bestuur en bedrijfsvoering

2.6.1 Bestuur en bedrijfsvoering

Algemene dekkingsmiddelen

Algemene dekkingsmiddelen

Omschrijving	realisatie 2020	Primitief begroot 2021	Begroot na wijziging 2021	realisatie 2021	Verschil 2021
Saldo lasten en baten					
Lokale heffingen	17.582	19.273	19.304	19.217	-86 N
Algemene uitkeringen	125.000	123.085	130.628	132.055	1.427 V
Dividend	199	355	263	224	-39 N
Saldo financieringsfunctie	-354	35	-292	-280	12 V
Overige algemene dekkingsmiddelen	0	0	0	0	0
Totaal	**142.427**	**142.748**	**14.993**	**151.216**	**1.314 V**

Toelichting: N = nadelig verschil en V = voordelig verschil

bedragen per duizend euro

Lokale heffingen

De lokale heffingen hebben een batig saldo ten opzichte van de begroting na wijziging van €86.000. Dit wordt veroorzaakt door een nadelig resultaat op de onroerendezaakbelastingen van ongeveer €130.000. Voor een nadere toelichting wordt verwezen naar de toelichting op het product belastingen. Tegenover dit nadeel staat een hogere opbrengst toeristenbelasting van ongeveer €43.000.

Algemene uitkering uit het gemeentefonds

Ten opzichte van de bijgestelde raming resteert op de algemene uitkering een voordelig verschil van ongeveer € 1.427.000. Dit voordeel is met name een gevolg van de extra middelen die het Rijk bij de decembercirculaire 2021 beschikbaar heeft gesteld. Het betreft o.a. extra compensatie van de kosten van de coronacrisis (€ 693.000), aanvullende vergoeding voor diverse taakmutaties (€516.000) o.a. voor het versterken van de gemeentelijke dienstverlening. Daarnaast is de algemene uitkering voordelig bijgesteld met een bedrag van ongeveer € 218.000 als gevolg van actualisatie van de verdeelmaatstaven.

Dividend

De dividenden betreffen uitkeringen op ons aandelenbezit van Enexis BV en BNG-bank NV van respectievelijk € 61.000 en € 163.000. Er was een bedrag van € 263.000 begroot.
Het nadelig effect van € 39.000 is met name een gevolg van een lagere dividenduitkering van Enexis.

Saldo financieringsfunctie

Het saldo op de financieringsfunctie bedraagt € 12.000 voordelig. Dit wordt veroorzaakt door een iets hogere rentebate op verstrekte leningen.

Overhead

Op grond van het Besluit Begroting en Verantwoording voor gemeenten behoort in de begroting een overzicht te worden opgenomen van de overhead in de organisatie. In de programma's worden de budgetten geraamd die uitsluitend te maken hebben met het primaire proces.

Voor een toelichting op de cijfers wordt u verwezen naar de toelichtende tekst op dit programma onder het product Bestuursondersteuning.

Overhead

Omschrijving	realisatie 2020	Primitief begroot 2021	Begroot na wijziging 2021	realisatie 2021	Verschil 2021
Saldo lasten en baten					
overhead	-26.218	-26.655	-27.906	-30.813	-2.907 N
Totaal	**-26.218**	**-25.655**	**-27.906**	**-30.813**	**-2.907 N**

Toelichting: N = nadelig verschil en V = voordelig verschil

bedragen per duizend euro

Vennootschapsbelasting

De gemeente is niet aangemerkt als ondernemer door de Belastingdienst. Er wordt jaarlijks een toets uitgevoerd of er winst gemaakt wordt op niet-overheidstaken. Indien dit winstbedrag structureel is wordt de gemeente voor die betreffende activiteiten als ondernemer aangemerkt en vallen we daarvoor onder de vennootschapsbelasting. Voor 2021 was dit niet geval en is geen vennootschapsbelasting verrekend.

Vennootschapsbelasting

Omschrijving	realisatie 2020	Primitief begroot 2021	Begroot na wijziging 2021	realisatie 2021	Verschil 2021
Saldo lasten en baten					
heffing VPB	0	0	0	0	0
Totaal	**0**	**0**	**0**	**0**	**0**

Toelichting: N = nadelig verschil en V = voordelig verschil

bedragen per duizend euro

Onvoorzien

In de oorspronkelijke begroting 2021 is een post onvoorzien opgenomen van € 138.000. Dit bedrag is in 2021 niet aangewend. Het resterende bedrag is vrijgevallen in het programma-resultaat.

Onvoorzien

Omschrijving	realisatie 2020	Primitief begroot 2021	Begroot na wijziging 2021	realisatie 2021	Verschil 2021
Saldo lasten en baten					
onvoorzien	0	138	138	0	138 V
Totaal	**0**	**138**	**138**	**0**	**138 V**

Toelichting: N = nadelig verschil en V = voordelig verschil

bedragen per duizend euro

2.6.2 Beleidsindicatoren

Verplichte beleidsindicatoren Bestuur en bedrijfsvoering

Naam Indicator	Eenheid	Peiljaar	M-G	Nederland
Gemiddelde WOZ waarde	Duizend euro	2018	€ 153	€ 230
		2019	€ 167	€ 250
		2020	€ 175	€ 271
		2021	€ 187	€ 290
Gemeentelijke woonlasten eenpersoonshuishouden	In Euro's	2018	-	€ 651
		2019	€ 693	€ 665
		2020	€ 762	€ 700
		2021	€ 806	€ 733
Gemeentelijke woonlasten meerpersoonshuishouden	In Euro's	2018	-	€ 721
		2019	€ 732	€ 735
		2020	€ 813	€ 773
		2021	€ 852	€ 810
Formatie	Fte per 1.000 inwoners	2018	9,1	-
		2019	9,1	-
		2020	9,7	-
		2021	9,4	-
Bezetting	Fte per 1.000 inwoners	2018	8,9	-
		2019	9,0	-
		2020	9,9	-
		2021	9,9	-
Apparaatskosten	Kosten per inwoner	2018	€ 440,83	-
		2019	€ 473,54	-
		2020	€ 445,04	-
		2021	€ 499,43	-
Externe inhuur	Kosten als % van tot. loonsom + tot. kosten inhuur extern	2018	21,8%	-
		2019	18,1%	-
		2020	17,1%	-
		2021	15,9%	-
Overhead	% van totale lasten	2018	11,6%	-
		2019	11,7%	-
		2020	11,3%	-
		2021	12,7%	-

2.6.3 Financieel overzicht

Financieel overzicht bestuur en bedrijfsvoering

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Realisatie 2020	Begroting 2021	Begroting 2021 na wijzigingen	Realisatie 2021	Verschil 2021
Lasten					
Bestuur	**3.259**	**3.048**	**3.208**	**2.975**	**233**
Bestuursondersteuning	**27.003**	**26.083**	**27.944**	**30.895**	**-2.951**
Belastingen	**1.322**	**955**	**1.380**	**1.356**	**24**
Treasury	**535**	**145**	**443**	**446**	**-3**
Overige baten en lasten	**556**	**2.121**	**2.850**	**357**	**2.493**
Totaal Lasten	**32.675**	**32.352**	**35.824**	**36.029**	**-204**
Baten					
Bestuur	**0**	**0**	**0**	**382**	**-382**
Bestuursondersteuning	**1.032**	**686**	**684**	**567**	**117**
Belastingen	**18.650**	**19.978**	**20.433**	**20.280**	**153**
Treasury	**380**	**534**	**413**	**389**	**24**
Gemeentefonds	**125.000**	**123.085**	**130.628**	**132.055**	**-1.427**
Overige baten en lasten	**562**	**4.879**	**4.121**	**1.316**	**2.804**
Totaal Baten	**145.623**	**149.162**	**156.279**	**154.989**	**1.290**
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	**112.949**	**116.810**	**120.455**	**118.960**	**1.495**
Stortingen					
Bestuursondersteuning	**938**	**1.670**	**2.936**	**2.936**	**0**
Overige baten en lasten	**1.986**	**140**	**0**	**90**	**-90**
Totaal Stortingen	**2.924**	**1.810**	**2.936**	**3.026**	**-90**
Onttrekkingen					
Bestuur	**71**	**0**	**57**	**46**	**11**
Bestuursondersteuning	**894**	**1.034**	**2.947**	**2.825**	**122**
Overige baten en lasten	**2.557**	**450**	**450**	**450**	**0**
Totaal Onttrekkingen	**3.522**	**1.484**	**3.455**	**3.322**	**133**
Mutaties reserves	**598**	**-326**	**519**	**296**	**223**
Gerealiseerd resultaat	**113.546**	**116.483**	**120.974**	**119.256**	**1.717**

Toelichting financiële tabel

Bestuur
Per saldo resteert er op het product Bestuur een voordelig saldo van € 615.000.

Het voordeel aan de lastenkant bedraagt ongeveer € 233.000 Als gevolg van de coronacrisis zijn de exploitatielasten voor de gemeenteraad ongeveer € 110.000 binnen de raming gebleven o.a. door lagere vergaderkosten. Daarnaast resteert van de beschikbaar gestelde middelen voor de communicatieadviseur voor de raad een bedrag van ongeveer € 16.000. Het restant wordt ingezet in 2022. De kosten voor het college van burgemeester en wethouders zijn ongeveer € 104.000 binnen de raming gebleven, o.a. door lagere kosten voor de voormalige wethouders.

Het voordeel aan de batenkant bedraagt € 382.000. Op basis van de actualisatie van de pensioenvoorziening wethouders door Loyalis hebben we de voorziening APPA-wethouders neerwaarts bijgesteld. Een bedrag van € 382.000 valt hierdoor vrij.

Bestuursondersteuning
De kosten van bestuursondersteuning bestaan grotendeels uit “overhead”. Dat zijn kosten die samenhangen met de sturing en ondersteuning van personeel in het primaire proces. Tevens zijn hier de lasten en baten van het beheer van overige gebouwen en gronden, toerekening projecten en voor rekening van de gemeente blijvende loonkosten van de verzelfstandiging van Kielzog verantwoord.

Het nadeel van € 3 miljoen is in hoofdzaak een gevolg van hogere lasten in de overhead, te weten € 2,8 miljoen. Deze € 2,8 miljoen bestaat uit:
- Inhuur personeel vanwege capaciteitstekort € 1,6 miljoen;

- Nieuwe CAO € 0,3 miljoen;
- Hogere kosten telefonie en licenties informatisering € 0,4 miljoen;
- Hogere kosten (tijdelijke) huisvesting en facilitair € 0,5 miljoen.

Stagnatie in de uitvoering van projecten heeft geleid dat de toerekening van kosten voor c.a. € 0,2 miljoen lager is uitgevallen dan begroot.

Belastingen
Per saldo laat het product belastingen een nadeel zien van € 130.000. Dit is 0,6% van de totale belastingenbaten. Bij het opstellen van de primitieve begroting was het nog niet mogelijk rekening te houden met de verschillen in waardeontwikkeling tussen woningen en niet-woningen. De feitelijke waardeontwikkeling en de maximale tariefverhouding uit het Collegeakkoord zorgden per categorie voor afwijkingen. Dit is verwerkt in een begrotingswijziging. De afwijking daarvan met de jaarrekening is beperkt gebleven tot € 130.000.

Algemene uitkering
Ten opzichte van de bijgestelde raming resteert op de algemene uitkering een voordelig verschil van ongeveer € 1,427 miljoen. Dit voordeel is met name het gevolg van de extra middelen die het Rijk bij de decembercirculaire 2021 beschikbaar heeft gesteld. Het betreft o.a. extra compensatie van de kosten van de coronacrisis (€ 693.000), aanvullende vergoeding voor diverse taakmutaties (€516.000) o.a. voor het versterken van de gemeentelijke dienstverlening. Daarnaast is de algemene uitkering voordelig bijgesteld met een bedrag van ongeveer € 218.000 als gevolg van actualisatie van de verdeelmaatstaven.

Overige baten en lasten
Onder de overige baten en lasten worden ramingen opgenomen die onder andere betrekking hebben op stelposten, taakstellingen en nog niet bestemde uitgaven en inkomsten. Hierdoor fluctueren de ramingen en kunnen de werkelijke uitgaven op jaarbasis afwijken van de ramingen.

Per saldo resteert op het product algemene baten en lasten een nadelig verschil van ongeveer €300.000 en bestaat uit € 2,5 miljoen lagere lasten en €2,8 miljoen lagere baten die hieronder worden toegelicht.

Het voordeel aan de lastenkant bedraagt ongeveer € 2,5 miljoen. Dit wordt veroorzaakt door:

- Begrote lasten rondom coronacompensatie die niet zijn gerealiseerd € 1.124.000;
- resterend budget voor verjonging van de organisatie € 420.000, onderdeel van de overhevelingsvoorstellen;
- niet volledig bestede budgetten voor compensatie nominale ontwikkeling prijzen en basis op orde € 389.000;
- ontvangen compensatie aanpak problematiek jeugdzorg € 230.000;
- lagere kosten voormalig personeel € 213.000;
- niet aanwenden van de post onvoorziene uitgaven van € 138.000.

Het nadeel aan de batenkant bedraagt ongeveer € 2,8 miljoen. Dit is voornamelijk een gevolg van de bezuinigingstaakstellingen met betrekking tot bedrijfsvoering €1.360.000, de toerekening aan projecten € 1.050.000 en kostendekkendheid van leges € 400.000. De daadwerkelijke realisatie van deze taakstellingen is grotendeels verantwoord op de betreffende producten.

Mutaties reserves
Per saldo resteert op het product mutaties reserves een nadelig verschil van € 223.000.

Het nadeel aan de batenkant is in hoofdzaak het gevolg van een lagere onttrekking aan de reserve Huis voor Cultuur en Bestuur in verband met gefaseerde uitvoering (en dus minder kosten in 2021) van het project Het nieuwe werken/ digitalisering (€ 122.000). Aan de lastenkant ontstaat een nadeel als gevolg van de reservering van de ontvangen krimpgelden (vm. gemeente Menterwolde) aan de reserve leefbaarheidsgelden (€ 89.000).

Analyse bestuursondersteuning

Bestuursondersteuning (bedragen in duizenden/l-b)	Begr na wijziging	Realisatie	Verschil
beheer overige gebouwen/gronden	289	258	31
overhead	26.794	29.607	-2.813
toerekening projecten	66	272	-206
verzelfstandiging Kielzog	111	204	-93
	27.260	30.341	-3.081

3. Paragrafen

3.1 Paragraaf bedrijfsvoering

De opgave voor 2021

Opgave 2021

Bij de vorming van de ambtelijke organisatie van Midden-Groningen in 2017 is gestreefd naar een organisatie-inrichting die voldoende robuust was om vanaf de start in 2018 zonder al te grote haperingen te kunnen starten (wat gelukkig ook het geval bleek) én voldoende wendbaar was om toekomstige vraagstukken te kunnen oppakken. Bij de bouw van de organisatie leefde al het besef dat het direct neerzetten van een perfect op maat gesneden organisatie voor de kersverse gemeente een utopie was. Daarvoor was meerjarige ervaring nodig. We spraken daarom ook over een startorganisatie die zich gaandeweg moest ontwikkelen. De startorganisatie behelst het geheel van de organisatie(inrichting) en is dus meer dan het hiërarchische 'harkje'. De startorganisatie gaat over de feitelijke inrichting van de organisatie (bijvoorbeeld in teams) én de manier van werken (bijvoorbeeld de mate van zelfstandigheid). Bij de bouw van de organisatie is afgesproken dat de opgedane ervaringen na enkele jaren zouden worden opgehaald met behulp van een evaluatie.

Een evaluatie heeft al snel het karakter van 'terugkijken en beoordelen wat niet goed is gegaan'. De basis voor deze evaluatie was anders: de focus was primair toekomstgericht waarbij is onderzocht in welke mate we klaar zijn voor de toekomst en hoe we dat kunnen blijven (of worden). De onderzoeksdoelstelling luidde dan ook: De uitkomsten van het onderzoek laten zien in welke mate Midden-Groningen klaar is voor de huidige en toekomstige opgaven, geven handvatten voor noodzakelijke aanpassingen én bovenal handvatten voor verdere ontwikkeling.

Het eerste dat in kaart is gebracht is het toekomstperspectief met de meest in het oog springende maatschappelijke trends en ontwikkelingen. Daarbij zijn landelijke thema's die een grote impact hebben op Midden-Groningen aan de orde gekomen zoals bijvoorbeeld de klimaatopgave, energietransitie, krapte op de arbeidsmarkt, woningtekort, vergrijzing, digitalisering/technologie. Maar ook thema's die specifiek voor Midden-Groningen en haar omgeving uitdagingen vormen zijn aan de orde gekomen zoals armoede, zwakke sociale structuur (laag zelfbeeld), natuur inclusieve landbouw/ontgroening, de ontwikkeling van nieuwe en herstructurering van oude bedrijventerreinen, aardbevingen, aardgas/zoutwinning en bereikbaarheid. Het algemene toekomstbeeld is dat we ons bewust moeten zijn van een kantelpunt in de tijd: het ongebreidelde optimisme van de afgelopen periode maakt gaandeweg plaats voor een maatschappij die angstiger en minder vrij wordt. Dit geldt landelijk maar ook lokaal. Midden-Groningen staat voor forse opgaven en heeft te maken met een dubbele opgave. Dubbel vanwege én de opgaven in het ruimtelijke domein én de opgaven in het sociale domein.

Om verbonden te blijven met de maatschappij en met de inwoners en bedrijven (daar waar het vertrouwen van publieke instanties als de gemeente zeer onder druk staat) is de uitdaging juist in deze tijdsgeest dat organisaties steeds meer hun menselijke kanten ontwikkelen. Dat betekent onder andere op zoek gaan naar verbinding, loskomen van het nastreven van controle naar ruimte geven en van risico mijden naar (meer) zelf verantwoordelijkheid nemen.

Om deze ontwikkeling in gang te zetten zijn aan de hand van vier thema's adviezen geformuleerd:

- Gebiedsgericht werken voor een toekomstbestendige organisatie
  Neem de inwoner als basis. Werk meer vanuit de mens en minder vanuit de systemen. Maak daarmee de omslag van een systeem gedreven organisatie naar een mensgerichte organisatie ondersteund door het systeem. Zoeken naar mogelijkheden, creativiteit en verbinding vanuit de verschillende gebieden. Wees bereid om maatwerk te organiseren per gebied omdat de gebieden wel gelijkwaardig maar niet gelijk niet.
- Van aanbod naar behoeftegericht werken voor een toekomstbestendige organisatie
  De verbinding met de buitenwereld vraagt organisatorisch om simplificering van de bereikbaarheid. Bijvoorbeeld door het creëren van één gezicht per gebied/wijk of proces.

Word partner in business met bewoners, bedrijven en partners in een faciliterende en stimulerende rol. Bied ondersteuning naar meer zelfstandigheid.

- Interne samenwerking en integraliteit voor een toekomstbestendige organisatie
  Een sterke verbinding en samenwerking tussen de teams is noodzakelijk. De huidige omvang van de gemeente vraagt om slimme manieren om elkaar gemakkelijk te vinden op talent, projecten, kennis en expertise.
- Mentaliteit en gedrag voor een toekomstbestendige organisatie
  De grootste uitdaging en impact valt te behalen in de mentaliteit en het gedrag van de organisatie. Eigenaarschap en gedragsvaardigheden als het gaat om integraal werken, samenwerken, verantwoordelijkheid durven te nemen en vanuit vertrouwen werken.

Dit vraagt vooral om het versterken van de (samenwerkings)vaardigheden bij medewerkers. Om dit te faciliteren, zijn aanvullende adviezen geformuleerd op het gebied van mensen & middelen en de sturing & inrichting van de organisatie.

Veel van de bovenstaande adviezen zijn herkenbaar en sluiten aan bij al in gang gezette ontwikkelingen (zoals gebiedsgericht werken, verbeteren van de bereikbaarheid, verbeteren van vaardigheden en competenties van medewerkers). De gegeven adviezen bieden nog meer houvast voor de ingezette ontwikkelrichting.

De gegeven adviezen vormen een solide basis voor het vervolg. Een vervolg waarbij niet aan een doorlooptijd van maanden moet gedacht maar van jaren. Dat vraagt om een zorgvuldige aanpak. Vandaar dat we de adviezen willen vertalen in een meerjarig uitvoeringsplan. De verwachting is dat het uitvoeringsplan in het tweede kwartaal van 2022 gereed is. Deze adviezen werken door in alle onderdelen van de gemeentelijke bedrijfsvoering.

De activiteiten worden uitgevoerd binnen de volgende gestelde kaders:
• Besluit mandaat, volmacht en machtiging
• Kompas voor de gemeente Midden-Groningen
• Financiële verordening
• Budgethoudersregeling
• Inkoop- en aanbestedingsbeleid
• Diverse personeelsregelingen
• Controleverordening
• I&A Visie
• Projectportfolio I&A

Dienstverlening

Dienstverlening

Onze gemeente wil een sterke, wederkerige relatie opbouwen met inwoners en hun belangenorganisaties. De dienstverlening is daarbij een belangrijk speerpunt. Hiervoor is in 2020 het 'Programma Dienstverlening' gestart. In deze jaarrekening van 2021 is uitgegaan van het uitvoeringsplan dat hiervoor is geschreven. Voor 2021 zijn vier speerpunten benoemd, die in deze jaarrekening verder verantwoord worden. De uitgangspunten van het uitvoeringsplan 2021 en 2022 zijn gebaseerd op informatie uit klanttevredenheidsonderzoeken (KTO), klant-survey's en de reality-check. De vragen zijn gebaseerd op de ambities in het Kompas, zodat de uitkomsten tevens een nulmeting zijn van de voorstellen die we daarin doen. Het KTO hebben we laten we uitvoeren door een externe partij die hierin gespecialiseerd is.

Communicatie

Communicatie

Niet veel anders dan in 2020 was het jaar 2021 ook één van werken en leven met Corona. Het vergde de nodige flexibiliteit en zoeken naar alternatieven om onze ambities op het gebied van communicatie te behalen. Dat gaf nieuwe inzichten en verbondenheid, maar was bij tijd en wijle ook niet eenvoudig. Toch hebben we als team (nieuwe) methoden van samenwerken gevonden, met aandacht voor de mens achter de collega, waardoor het werk door kon gaan. Denk dan bijvoorbeeld

extra ingelaste momenten waarin medewerkers elkaar persoonlijk konden treffen of extra aandacht door persoonlijk contact. Vitaal werken vormt daarmee een elementair onderdeel in team communicatie.

De rol van communicatie in de gemeente lag in 2021 nog meer op het adviseren en ondersteunen in de informatie-uitwisseling met inwoners, bedrijven en organisaties en de eigen organisatie. Naast de reguliere taken en de Corona maatregelen, denk aan zitting in het gemeente brede Corona- en beleidsteam. Inwoners zijn geïnformeerd over de maatregelen en er is hard gewerkt om informatie over het virus en de maatregelen aan de inwoners te communiceren. Daarnaast ondersteunt het team de burgemeester in zijn rol als boegbeeld.
Grote programma's en projecten ontwikkelden door of kwamen in een opstartfase terecht. Zo startte het Lokale Programma Hart voor Midden-Groningen met inmiddels 46 projecten, droeg communicatie bij aan het projectteam Gevolgen Gaswinning, aan de evaluatie van de start organisatie of de planvorming rondom het Noorderpark.

Ook de eerste verkenningen met Participatie heeft haar intrede gedaan in het team communicatie. Gewerkt wordt aan de vorming van een gemeentelijke visie en beleid met een uitwerking naar de praktijk en het inzetten van Participatie. Ondersteuning op al ingezette initiatieven daartoe blijven hierbij niet stilstaan.

Drie pijlers die centraal stonden in onze ambities:
- Communicatiever maken van de organisatie;
- Professionaliseren van faciliteiten en diensten van team Communicatie;
- Vitaal werken.

Communicatiever maken van de organisatie
Wat hebben we bereikt
- Begrijpelijke Taal; in 2021 zijn we gestart met het trainen van schrijfcoaches. In 2022 geven we hier een gevolg aan door bij alle afdeling van de organisatie het belang van begrijpelijke taal te benadrukken en tools te faciliteren om begrijpelijker te schrijven (schrijfdagen, handleiding, uitbreiding toolkit intranet)
- Actieve communicatieve bijdrage aan de teksten voor de jaarrekening en begroting
- Verbeteren sociale functionaliteit 'werken in groepen' op intranet;
- Implementatie van web richtlijnen (digitale toegankelijkheid)
- Programma dienstverlening
- Inzet narrowcasting

Professionaliseren van faciliteiten en diensten van team Communicatie

- Inzet van een monitoring-tool (OBI4WAN)
- Beeldbank gereed voor in gebruikname
- Kaders van onze dienstverlening zijn helder
- Inzet van video's
- Administratie en financiën op orde

Vitaal werken
- We geven elkaar feedback en blijven dit zorgvuldig doen (ook d.m.v. 360 graden feedback)
- Kennisontwikkeling
- Het saMen-gevoel vasthouden
- Durf ook Nee te zeggen, niet alles is van communicatie (We letten op balans en stemmen zo nodig af met collega's)
- Prioriteiten stellen en daar helder over communiceren
- Persoonlijk jaarplan met haalbare doelen voor 2021
- Insights staat op de agenda van een inspiratie ochtend

Dialoog: van buiten naar binnen
De collegepartijen vinden het belangrijk om in gesprek met de samenleving te zijn. We willen een luisterend oor naar onze inwoners hebben en een bondgenoot zijn. Communicatie vervult hierbij een belangrijke rol. Wij stimuleren en adviseren hierin de ambtelijke organisatie en het college van burgemeester en wethouders. In de gemeente noemen we deze manier van werken ook wel: van buiten naar binnen werken.
Het van buiten naar binnen halen van signalen is een continu proces van team communicatie. Er zijn verschillende manieren waarop we dat doen: zo volgen we de social media, zijn we in gesprek met

de gebiedsregisseurs, contactplein en organiseren we bijvoorbeeld (online)bewonersbijeenkomsten. Daarnaast werken we aan een monitoringsysteem voor social media en pers, zodat we dit nog structureler kunnen inzetten bij ons werk.

Dialoog: van binnen naar buiten
Communicatie heeft als taak om onze inwoners goed te informeren over plannen, nieuws of over regelingen. Hiervoor beheren en ontwikkelen we onze eigen communicatiekanalen. Zo hebben we een gemeentepagina in de Regiokrant, onze eigen website en eigen accounts op Facebook, Twitter en LinkedIn. Wekelijks houden we hiermee onze inwoners op de hoogte van de ontwikkelingen. We hebben daarnaast ook regelmatig contact met journalisten om besluiten, beleidsvoornemens en projecten actief te communiceren. Bovendien worden participatietrajecten ingezet voor bijvoorbeeld de NPG, Beleidsplan Begraven en het Versterkingsprogramma. Ook verzenden we persberichten of persuitnodigingen en ondersteunen we het bestuur bij persgesprekken.

Communicatie en Corona
Ook in 2021 heeft het coronavirus een groot beslag gelegd op team Communicatie, evenals op andere onderdelen van de organisatie en het college. Communicatieadviseurs maakten deel uit van het ambtelijke Corona-team en van het Gemeentelijke Beleidsteam

Samenwerking nodig voor goede dienstverlening
Eén van de belangrijke taken van de gemeente is het leveren van diensten aan inwoners, bedrijven en andere doelgroepen. Bijvoorbeeld paspoorten, vergunningen en uitkeringen. Deze dienstverlening regelen we bij de gemeente steeds meer digitaal, bijvoorbeeld op de website. Om deze digitale dienstverlening goed te kunnen doen, is een multidisciplinaire aanpak binnen de organisatie nodig: de verschillende specialisten uit verschillende teams moeten (nog) meer samenwerken. De nieuwe website is in 2021 verder doorontwikkeld. Daarbij is doorlopend afstemming en samenwerking tussen de online-collega's van communicatie en het contactplein.

Human resource management

HRM

Human resource management
Het HR-beleid in onze organisatie is gebaseerd op de volgende pijlers:
1. Ontwikkelen persoonlijk leiderschap, gezondheid en vitaliteit in relatie tot zelforganiserende teams.
2. Strategische personeelsplanning.
3. E-HRM en "Basis op orde" (regelingen updaten en voldoen aan nieuwe wet- en regelgeving).
4. Werkgeversimago en arbeidscommunicatie.

1. Ontwikkelen persoonlijk leiderschap, gezondheid en vitaliteit in relatie tot zelforganiserende teams.
De nieuwe gemeente Midden-Groningen bevindt zich in een proces van een "groei organisatie" waarin continue ontwikkeling op cultuur, competenties, kennis, team-en persoonlijke ontwikkeling met het doorleven van en uitvoering geven aan de organisatiefilosofie centraal staan. Daarbij streven we ernaar dat alle teams groeien in de mate van resultaatgerichtheid en zelforganisatie.

Persoonlijk leiderschap, gezondheid en vitaliteit hebben veel aandacht gekregen in een setting waarin er de afgelopen twee jaren vaak vanuit huis werd gewerkt en we naar een hybride vorm zijn gegroeid. Daarbij was er veel aandacht voor de persoonlijke situatie en het blijven aansluiten bij de organisatie. Er zijn grote stappen gezet in online werken en toch een gevoel van gemeenschapszin te organiseren. Dit heeft ook veel gevraagd. Het is belangrijk contact te hebben met collega's om te kunnen blijven ontwikkelen en regelmatig werd in 2021 gehoord 'we zien elkaar te weinig'.
Bij de evaluatie van de startorganisatie hebben medewerkers aangegeven de begeleiding van hun leidinggevenden te waarderen maar daarnaast meer behoefte aan inhoudelijke aansturing te hebben. Daar waar er in teams al voldoende vakkennis aanwezig is en waar er veel autonomie is er sprake van een grote mate van zelfstandigheid en een mate van zelforganisatie. Veel teams hebben echter ook behoefte aan het versterken en verder ontwikkelen van die vakkennis en ook aan heldere kaders en afstemming rondom steeds complexere opgaven. Daar heeft de organisatie onder

andere een antwoord op gevonden door in ‘het goede gesprek’ duurzame inzet en ontwikkeling bespreekbaar te maken, in relatie tot interne mogelijkheden en beoogde resultaten.

Via het programma Organisatieontwikkeling (O&O) wordt geïnvesteerd in de cultuur, werkwijzen, omgaan met veranderingen en onderlinge samenwerking. In het opleidingsbudget wordt hier rekening mee gehouden. Via de introductie van resultaat-en ontwikkelingsgesprekken met de medewerkers worden deze ook ondersteund in het op verantwoorde en gezonde wijze kunnen uitvoeren van hun taken.

2. Strategische personeelsplanning en ontwikkeling
De organisatie vraagt om een flexibele inzet van medewerkers. Er is binnen de gemeente veel ondersteuning voorhanden, zoals loopbaancoaching, gericht opleidingsadvies en mogelijkheden voor zelfstudie. Ook participeert onze organisatie in externe platformen voor mobiliteit, met andere gemeenten en andere organisaties in de provincie en regio. Om dit alles te kunnen faciliteren is er organisatorisch een strategische personeelsplanning met een daarbij passende organisatievorm ingericht.

Er wordt daarbij jaarlijks per team een inschatting gemaakt van de ontwikkelbaarheid van de medewerkers en daar wordt begeleiding en ontwikkeling op ingezet. Meer dan een derde van de bezetting kan nog een stap maken en ruim 10% is high potential. Deze groeipotentie vergt gerichte begeleiding. Dat geldt ook voor een deel van de medewerkers die moeilijk met de ontwikkelingen mee kan komen, daar bieden we ook gerichte begeleiding. SPP laat ook zien dat een deel van de vacatures die ontstaan door natuurlijk verloop en pensioen schaars is en waarbij werving in een zo vroeg mogelijk stadium moet worden opgestart omdat wervingsprocessen langer duren en omdat er gebruik gemaakt kan worden met over te dragen kennis van senioren die er (nog) zijn.

3. E-HRM en "Basis op orde"
Hierbij is het ondersteunen bij een betere zelfredzaamheid van managers en medewerkers bij HR-processen een belangrijke doelstelling. Hierin zijn al stappen gezet. We zetten in op slimme workflows om de HR processen te optimaliseren, waaronder stuurinformatie, indiensttreding, mutaties, doorstroom, verlof, inzetten IKB. We willen graag dat medewerkers regie nemen op hun eigen inzet en daar hoort ook een passende e-ondersteuning bij. Makkelijk kunnen vinden wat er mogelijk is binnen de gemeente en hoe iemand dat in gang kan zetten. Dit draagt bij aan ‘goede zorg’, duidelijkheid en goed werkgeverschap.

4. Werkgeversimago en arbeidscommunicatie.
De (gemeentelijke) overheid heeft het moeilijk in de concurrentieslag op de arbeidsmarkt op zoek naar goed opgeleide medewerkers. Daarom is het belangrijk om de gemeente als aantrekkelijke werkgever in deze arbeidsmarkt te positioneren. We hebben in 2021 een arbeidsmarktbenadering gekozen die herkenbaar is qua uitstraling en die mensen uitgenodigd bij ons te willen komen werken. Er moet geïnvesteerd blijven worden in een aantrekkelijk werkgeverschap met aantrekkelijke functies, het verder ontwikkelen van een goede werkomgeving en een goed pakket (secundaire) arbeidsvoorwaarden. We betreden daarbij andere dan de gebruikelijke wegen en merken dat het aantal reacties stijgt op sommige functies, maar realisme is ook aan de orde; voor functies waar weinig kandidaten voor beschikbaar zijn wordt het heel spannend om deze ingevuld te krijgen en de komende jaren.

Informatisering en automatisering

I&A

In 2020 is de I&A-visie 2020-2023 vastgesteld. In de I&A-visie 2020-2023 worden voor de komende paar jaar de voor onze gemeente relevante ICT-ontwikkelingen geschetst. Dat doen we door de ICT-ontwikkelingen langs 6 sporen uit te werken:
1. Goede en betrouwbare dienstverlening
2. Regievoering en ketensamenwerking
3. De data gedreven gemeente

4. Doorontwikkeling bedrijfsvoering
5. De basis op orde
6. Doorontwikkeling van de informatiefunctie

Samen met de nieuwe I&A-visie is ook een projectenportfolio voor 2020 en 2021 vastgesteld. De projecten zijn ingedeeld naar de in de I&A-visie genoemde 6 sporen.

Goede en betrouwbare dienstverlening:

- E-dienstverlening: er zijn digitale loketten voor WOZ en GKB gerealiseerd.
- Er is een nieuw zaaksysteem gerealiseerd waarmee de bestuurlijke besluitvorming wordt ondersteund, waarin de digitale archivering plaatsvindt en waarmee de afhandeling van zaken wordt bijgehouden. Ook is een zogenaamde zoekmachine voor het opzoeken van oude zaken in gebruik genomen.
- In regionaal verband is samen met de RIGG en andere gemeenten georiënteerd op een nieuw systeem voor de afhandeling van de jeugdhulp.
- Bij de IBOR is voor de afvalinzameling een nieuw containermanagementsysteem in gebruik genomen.
- Gestart is met de voorbereiding voor de aanbesteding en implementatie van een Raadsinformatiesysteem in verband met het aflopen van het contract.

Regievorming en ketensamenwerking:

- Voor de invoering van de Omgevingswet is aansluiting op het Digitaal Stelsel Omgevingswet (DSO) voorbereid in de vorm van specifiek daarvoor benodigde software. De feitelijke aansluiting is vertraagd als gevolg van het uitstel van de invoering van deze wet.
- Er is een nieuw regiesysteem in gebruik genomen waarmee de sociale teams hun klantgegevens kunnen bijhouden.

Datagedreven gemeente:

- De invoering van de Wet Open Overheid is doorgeschoven naar 2022.
- Er is een datateam in het leven geroepen dat op basis van beschikbare data data-analyses voor de organisatie maakt.

Doorontwikkeling bedrijfsvoering:

- De bedrijfsvoering van de BWRI en de GKB zijn gedigitaliseerd.

Basis op orde:

- Er is een nieuw beleid informatiebeveiliging vastgesteld voor de periode 2022-2024. Daarin krijgt ook de invoering van de Baseline informatiebeveiliging (BIO) een belangrijke plek en daarnaast maatregelen om grootschalige hacks te voorkomen.
- De voor de nieuwbouw van Huis van Cultuur en Bestuur benodigde ICT is gerealiseerd.
- Er is Planning en control software in gebruik genomen.

Facilitaire zaken

Facilitaire zaken

Vastgoed
Op dit moment is een gedeelte van de medewerkers van Midden-Groningen gehuisvest in het Huis van Cultuur en Bestuur waarin ook Het Kielzog en de bibliotheek zijn gehuisvest. Het gemeentehuis is ingericht volgens de principes van Activiteit Gericht Werken. De huren van de tijdelijke locaties zijn opgezegd.
In 2021 heeft er positieve besluitvorming omtrent de huisvesting van de medewerkers van het

Bedrijf voor Werk, Re-integratie en Inkomen (BWRI) plaatsgevonden. Zo wordt ook voor de medewerkers BWRI kwalitatieve en duurzame huisvesting gerealiseerd.

Beheer en onderhoud gebouwen
Op het gebied van beheer is in 2020 voor het vastgoed een duurzame meerjarige onderhoudsplanning opgesteld. Dit was een actiepunt uit de duurzaamheidsvisie 2019-2022. Deze onderhoudsplanning is in 2021 geactualiseerd en wordt in 2022 in samenhang gebracht met het vastgoedbeleid.

Strategie op gemeentelijke gebouwen
Na de herindeling werden verschillen binnen de gemeente op het gebied van spreiding, facilitering en subsidiering zichtbaar. Het rekenkamer onderzoek maakte deze verschillen zichtbaar en adviseerde hier actie op te ondernemen. Op het gebied van beleid is er in 2020 gestart met het opstellen van beleid omtrent het maatschappelijk vastgoed. Het beleid is teruggebracht naar twee onderdelen voorzieningenbeleid en vastgoedbeleid die in onderlinge samenhang worden vastgesteld. In 2021 zijn de kaders uitgewerkt en met de raad besproken. In 2022 wordt het vastgoedbeleid ter besluitvorming voorgelegd aan de raad.

Facilitaire ondersteuning

Het team Facilitair voorziet de medewerkers en gebruikers in de facilitaire dienstverlening. Door de centrale huisvesting in het Huis van Cultuur en Bestuur vindt de facilitaire dienstverlening efficiënter plaats. De locaties Slochteren, Muntendam en Kerkstraat te Hoogezand zijn buitengebruik gesteld voor de huisvesting van ambtenaren. Het nieuwe activiteitgericht werken heeft invloed op de bedrijfsvoering van het team Facilitair. De dienstverlening wordt door het nieuwe concept eenduidiger uitgevoerd. In 2021 is Facilitair gestart met een hervorming van het team. Er zijn verbeteringen aangebracht in de facilitaire organisatie en dienstverlening. Hierbij valt te denken aan de inzet van personeel, aanbestedingen en contracten. Deze ontwikkeling loopt door in 2022.

Planning & Control

P&C

De besluitvorming in de Tweede Kamer over de rechtmatigheidsverantwoording heeft nog niet plaatsgevonden. Er wordt nu uitgegaan van invoering bij het boekjaar 2022. Dit betekent dat over 2021 de reguliere marges van 1% en 3% voor fouten en onzekerheden nog van toepassing zijn. In november heeft de accountant de interimcontrole uitgevoerd, mede op basis van de uitgevoerde interne controles over het eerste halfjaar 2021. Dit heeft geleid tot een positieve management letter van de accountant over de kwaliteit van de interne processen. De interne controles over het tweede halfjaar worden betrokken bij de jaarrekeningcontrole.

Door corona heeft het geplande onderzoek naar startersleningen, verzilverleningen en stimuleringsleningen nog niet plaatsgevonden. Dit is doorgeschoven naar 2022.

Juridische zaken en inkoop

Juridische zaken en inkoop

Inkoop creëert waarde voor burgers, bedrijven en interne klanten. Hiervoor zijn in 2021 106 aanbestedingen uitgevoerd in een mix van Europees en meervoudig- en enkelvoudig onderhands. Van de totale beïnvloedbare spend is in 2021 ruim 70% binnen een cirkel van 30 kilometer van Midden-Groningen besteed. Social return, voor mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt, wordt succesvol ingezet. Het afgelopen jaar zijn de inkoopprocessen grotendeels gedigitaliseerd en zijn de voorbereidingen getroffen om een contractregistratie systeem in gebruik te nemen.

Financiën

Financiën

In 2021 is Pepperflow geïmplementeerd, de tool die onze P&C-cyclus ondersteunt. Voor het opstellen van de begroting 2022 is Pepperflow voor het eerst succesvol ingezet. Ook voor de jaarrekening 2021 en de periodieke P&C rapportages wordt Pepperflow nu naar tevredenheid ingezet.

In 2021 is een begin gemaakt met een project om onze financiële administratie te vereenvoudigen en inzichtelijker te maken voor alle gebruikers. Daarbij moeten we natuurlijk nog steeds voldoen aan de informatiebehoefte, zowel ambtelijk als bestuurlijk en ook aan de wettelijke eisen zoals bijvoorbeeld de BBV. De resultaten verwachten we voor het eerst zichtbaar te maken in de begroting 2023.

De programma-organisatie voor de NPG-projecten is in het afgelopen jaar definitief ingericht en ook de bijbehorende financiële advisering en ondersteuning. In 2022 wordt, in het verlengde van het project, vereenvoudiging en inzichtelijker maken financiële administratie en in overleg met de programma organisatie NPG verder uitgewerkt.

Ook in 2021 lag de focus van financieel beheer op het snel verwerken en betaalbaar stellen van de facturen. De nagestreefde betaaltermijn van maximaal 30 dagen is ruimschoots gehaald, deze termijn lag tussen de 10 en 15 dagen.

Daarnaast is geïnvesteerd in het verder uitrollen van de e-facturering en de verplichtingenadministratie. Wat we zien, is dat er een aantal bedrijven nog niet aan eisen voor e-facturering kan voldoen. Incidenteel komt er een verzoek binnen voor het aan kunnen aanbieden van een e-factuur. De verplichtingenadministratie is nu voor een aantal teams ingevoerd en wordt in 2022 vervolgd.

Binnen het team is in 2021 geïnvesteerd in “verjonging”. We zien dat in de komende jaren een ruim percentage van onze medewerkers met pensioen gaat. Daarom hebben we in 2021 een begin gemaakt met het aantrekken van trainees, jong talent dat we door middel van intern werken en extern leren perspectief willen bieden op een mooie loopbaan bij de gemeente Midden-Groningen.

Door de coronacrisis is ook in 2021 sprake geweest van veel thuiswerken. We zien dat collega’s steeds meer vertrouwd raken met thuiswerken en voorzien voor de toekomst een passende combinatie van thuis en op locatie werken.

3.2 Paragraaf lokale heffingen

Inleiding

Inleiding

In de Paragraaf lokale heffingen leggen we verantwoording af over de belangrijkste financiële ontwikkelingen van de gemeentelijke belastingen in het afgelopen jaar. De paragraaf is bestaat uit de volgende onderdelen:

- De inkomsten;
- Het beleid dat we voeren;
- De kostendekking van de heffingen;
- De belastingdruk voor de burger in vergelijking met die in buurgemeenten;
- Het kwijtscheldingsbeleid.

Inkomsten lokale heffingen

Inkomsten lokale heffingen

In onderstaande tabel zijn de opbrengsten uit lokale heffingen in 2021 weergegeven. In de laatste kolom staat het verschil tussen de begroting en de realisatie. Onder de tabel staat een korte uitleg van de afwijkingen.

Opbrengsten lokale heffingen

Lokale heffingen

Onderdeel	Begroot 2021	Begroot 2021 na wijziging	Realisatie 2021	verschil
Onroerende zaakbelasting woningen Eigenaren	10.307	11.512	11.535	23
Onroerende zaakbelasting niet woningen - Eigenaren	5.516	5.016	5.023	7
Onroerende zaakbelasting niet woningen - Gebruikers	4.005	3.755	3.722	-33
Rioolheffing	5.714	5.714	5.580	-134
Afvalstoffenheffing	6.837	6.284	6.289	4
Toeristenbelasting	250	250	292	42
Begraafplaatsen	210	210	286	76
Leges	1.500	1.950	2.574	624
Marktgelden	9	9	8	-1
Totaal	**34.348**	**34.700**	**35.308**	**607**

bedragen x € 1.000

De afwijking bij de OZB komt vooral doordat er ten gevolge van bezwaarschriften minder waarde aan niet-woningdelen is toegerekend en meer aan woningen. Dit verschil is ten opzichte van de gewijzigde begroting overigens beperkt.

De toeristenbelasting heeft betrekking op het belastingjaar 2020. Deze heffing wordt immers pas achteraf opgelegd. De meeropbrengst ten opzichte van de begroting komt waarschijnlijk doordat er vanwege corona meer vakanties in het binnenland geboekt zijn.

De hogere opbrengst van de begraafplaatsen (lijkbezorgingsrechten) is het gevolg van een wijziging in het invorderingsproces, waardoor de nota's sneller betaald worden. In 2021 is een inhaalslag gemaakt met oude vorderingen.

De lagere opbrengst van de rioolheffing komt voor een deel doordat de heffing voor grootverbruikers te hoog was geraamd. In het afvalwaterbeleidsplan is uitgegaan van een opbrengst van € 203.000 en dat bleek circa € 100.000 minder te zijn. In de prognose is indertijd geen rekening gehouden met het feit dat veel ingenomen water niet afgevoerd wordt, maar in het productieproces verdwijnt. Voor een ander deel gaat het om verminderingen op basis van een uitspraak van de Rechtbank. Dit betrof de jaren 2018 en 2019, maar is in 2021 bekend geworden en afgeboekt.

Er is een forse meeropbrengst van de leges voor omgevingsvergunningen. Er zijn veel meer aanvragen voor aanbouw en verbouw van woningen geweest. Ook dit is een effect van de coronabeperkingen: tijdens lockdowns hebben mensen meer investeringen in de woning gedaan. Van het gerealiseerde bedrag van € 2,5 miljoen over het belastingjaar 2021 is ongeveer € 700.000 in het kalenderjaar 2022 opgelegd.

Beleid lokale heffingen

Beleid lokale heffingen

Lokale heffingen kunnen we als volgt verdelen:
• Vrij te besteden belastingen: de onroerende-zaakbelasting (OZB) en de toeristenbelasting;
• Aan een doel gebonden heffingen: de afvalstoffenheffing en de rioolheffing. De opbrengst van de afvalstoffenheffing moet gebruikt worden voor de inzameling en verwerking van huishoudelijk afval;

• Rechten: de leges, de lijkbezorgingsrechten en markt- en liggelden. Het gaat hier om diensten die de gemeente verleent of laat verlenen en waarbij er een individueel belang voor de aanvrager is.

Onroerende zaakbelastingen (OZB)
De OZB is de belangrijkste gemeentelijke belasting. De OZB kent drie verschillende tarieven. Eén voor de eigenaren van woningen, één voor de eigenaren van niet-woningen en één voor de gebruikers van niet-woningen. Onder niet-woningen verstaan we kantoren, winkels of scholen, maar ook bijvoorbeeld straatmeubilair, trafo's of onbebouwde grond. Meer dan deze drie tarieven mag de gemeente niet hanteren. We zijn verplicht om sommige objecten, zoals kerken en landbouwgrond, buiten de heffing te houden. Naast deze verplichte vrijstellingen kan een gemeente ervoor kiezen om zelf bepaalde soorten onroerende zaken vrij te stellen van OZB. Vanwege het gelijkheidsbeginsel zijn we daar terughoudend in. Daarentegen kunnen niet-commerciële organisaties zoals sportverenigingen, culturele instellingen of buurthuizen een compensatie krijgen. De hoogte van de OZB-aanslag is afhankelijk van de waarde van een object en van de door uw raad vastgestelde tarieven. De taxateurs van de gemeente stellen elk jaar de nieuwe waarden vast op basis van de Wet waardering onroerende zaken (Wet woz). Degene die op 1 januari van het jaar als eigenaar en/of gebruiker geregistreerd staat moet de belasting betalen. Voor het belastingjaar 2021 geldt de waarde van de onroerende zaak per 1 januari 2020. Algemeen uitgangspunt van onze gemeente is dat we de opbrengst jaarlijks aanpassen met het zogeheten consumenten prijsindexcijfer (CPI). We nemen daarbij het laatst afgeronde jaar. Dat betekent dus dat de geraamde opbrengst van de OZB is verhoogd met 2,6%; het CPI van 2019.

Rioolheffing
De gemeente is verantwoordelijk voor de uitvoering van de Wet verankering en bekostiging gemeentelijke watertaken. Dat betekent niet alleen de zorgplicht voor opvang en transport van afvalwater en hemelwater, maar ook voor de beheersing van het grondwaterpeil in de bebouwde kom. De kosten hiervoor dekken we uit de rioolheffing; een naam dus die de lading niet volledig dekt. In onze gemeente betalen alle eigenaren van percelen een vast bedrag voor de rioolheffing. Voor objecten kleiner dan 50 m2 geldt een lager tarief. Daarnaast hebben we een heffing voor grootverbruikers, waarbij het aantal afgevoerde kubieke meters afvalwater de grondslag is. Zo geven we het principe 'de vervuiler betaalt' vorm. De kosten en de baten van de rioolheffing berekenen we elk jaar opnieuw met als uitgangspunt 100% kostendekking, in plaats van aanpassing met het CPI. Het is niet toegestaan meer inkomsten te ramen dan uitgaven. Als na afloop van het jaar blijkt dat er toch meer is binnengekomen, dan moet dat bedrag gereserveerd blijven voor de gemeentelijke watertaken.

Afvalstoffenheffing
De gemeente heeft vanuit de Wet milieubeheer de plicht om zorg te dragen voor inzameling en verwerking van huishoudelijk afval. Dat bestaat niet alleen uit de wekelijkse ophaaldienst, maar ook uit de afval-aanbrengpunten en het opruimen van zwerfvuil. De kosten daarvoor betalen we uit de afvalstoffenheffing. Deze heffing stuurt de gemeente naar alle huishoudens waar huishoudelijk afval kan ontstaan, behalve in situaties waarin het verzorgingsaspect het belangrijkst is. We hebben het diftarsysteem. Dat betekent een differentiatie van de tarieven. In onze gemeente houdt dit in dat elk huishouden een bedrag voor vastrecht betaalt en daarnaast een bedrag dat afhankelijk is van het aantal keren dat de containers worden aangeboden en geleegd. Dit is dus ook volgens het principe 'de vervuiler betaalt'.
De aanslag afvalstoffenheffing rolt na afloop van het belastingjaar, als het aantal afvalledigingen bekend is, in de bus. Bij de afvalstoffenheffing streven we naar 100% kostendekking. In 2021 is de kostendekking uitgekomen op 80%.

Toeristenbelasting
Deze belasting is niet gebonden aan een kostenberekening en is vrij te besteden. We willen de opbrengst wel zoveel mogelijk gebruiken voor kosten die te maken hebben met recreatie en toeristische voorzieningen. De gemeente brengt toeristenbelasting in rekening bij degene die gelegenheid geeft tot verblijf; de recreatieve ondernemer. Deze kan de belasting verhalen op de gasten. We hebben een vast tarief per overnachting en een tarief per kampeerplaats voor campings.

Lijkbezorgingsrechten
Lijkbezorgingsrechten vraagt de gemeente voor het recht op een graf, voor onderhoud van de begraafplaatsen en voor het begraven zelf. Verder zijn er, afhankelijk van de verschillende begraafplaatsen, nog aanvullende diensten. De harmonisatie van het beleid krijgt in 2022 gestalte; de verordeningen lijkbezorgingsrechten van de drie herindelingsgemeenten zijn eerder al in elkaar

geschoven. Ook voor de lijkbezorgingsrechten geldt de opbrengstlimiet. Er is echter geen sprake van kostendekkendheid in onze gemeente.

Liggelden
Alleen in het haventje van Zuidbroek heffen we liggelden. De exploitatie daarvan is in handen van de beheerder van de haven. De tarieven zijn niet kostendekkend. In de loop van het komende jaar stellen we een visiedocument op over het gebruik van water als ligplaats, zowel voor toeristen als voor woonboten. Dan komt ook de discussie over de tariefstelling.

Marktgelden
Marktgelden heffen we voor de locatie aan de Hoofdstraat in Hoogezand; de enige aangewezen markt in onze gemeente. De overige plaatsen zijn standplaatsen (al dan niet tijdelijk), waarvoor legesheffing is geregeld in de legesverordening. Indexering is hier van toepassing.

Leges
Onder de naam ‘leges’ heffen we een groot aantal verschillende rechten voor verstrekte diensten. Deze rechten lopen uiteen van de uitgifte van een paspoort, het sluiten van een huwelijk, tot een omgevingsvergunning voor het bouwen van een zonnepark. Belangrijke voorwaarde voor legesheffing is dat de aanvrager een persoonlijk, individualiseerbaar belang moet hebben bij de dienst. De belastingplicht ontstaat meestal op het moment van aanvragen. Deze diensten hebben we in de legesverordening in een drietal titels bij elkaar gezet:
• Titel 1 Algemene dienstverlening;
• Titel 2 Dienstverlening vallend onder fysieke leefomgeving/ omgevingsvergunning;
• Titel 3 Dienstverlening vallend onder de Europese Dienstenrichtlijn.

Onder titel 1 vallen vooral de diensten van Burgerzaken. Denk aan de verstrekking van een paspoort of rijbewijs. Onder titel 2 vallen de diensten van Omgevingsdienst voor het verlenen van omgevingsvergunningen en van de gemeente voor wijzigingen van een bestemmingsplan. Onder titel 3 vallen de vergunningen voor ondernemers, zoals een drank- en horecavergunning of een evenementenvergunning.

Kostendekking van de heffingen

Kostendekking van de heffingen

Voor het berekenen van de kostendekking maken we gebruik van een zogeheten kostenverdeelstaat. In deze kostenverdeelstaat rekenen wij kosten toe aan een heffing:
• Directe lasten
• Indirecte lasten (overhead)

Toerekening directe lasten
Dit zijn de lasten die rechtstreeks te maken hebben met de uitvoering van taken. Ze staan dan ook verantwoord binnen een taakveld. Een voorbeeld is het Taakveld Riolering: daar staan onder meer de kapitaallasten, de loonkosten van de medewerkers en kosten voor kolken en vegen op. Deze kosten zijn rechtstreeks toe te rekenen aan de rioolheffing.

Toerekening indirecte lasten
Onder de indirecte kosten valt de opbrengstderving door kwijtschelding, maar ook perceptiekosten (de kosten om de heffing daadwerkelijk te verkrijgen). Ook de te betalen BTW over de directe lasten en over de investeringen valt hieronder. Daarnaast rekenen we overhead toe. Dat betekent dat we kosten van administratie, personeelszaken, facilitair en automatisering als een opslagpercentage op de directe personeelskosten meetellen. In de Financiële Verordening 2020 is de methodiek voor de toerekening van overhead verantwoord.
In de onderstaande tabellen zien we de kostendekking van achtereenvolgens de rioolheffing, de afvalstoffenheffing, de leges en de lijkbezorgingsrechten.

Kostendekkendheid van de rioolheffing

Kostendekkendheid Rioolheffing

Onderdeel	Realisatie 2020	Begroot 2021	Begroot 2021 na wijziging	Realisatie 2021
Kosten taakveld 7.2 Riolering *	4.605	4.289	4.290	4.585
Inkomsten taakveld excl. Heffingen	-18	-45	-44	-60
Netto kosten taakveld 7.2 Riolering	**4.586**	**4.244**	**4.246**	**4.526**
Overhead 2018 en 2019 (3% taakveld 0.4, max. € 350.000)				
Overhead m.i.v. 2020 (naar rato directe personeelskosten)	686	604	364	325
Kwijtschelding	7	10	10	5
Perceptiekosten	46	57	57	57
BTW op exploitatie en investeringen	470	821	677	668
Totale kosten	**5.795**	**5.736**	**5.354**	**5.580**
Opbrengst rioolheffingen	**-5.788**	**5.714**	**5.714**	**5.580**
Dekkingspercentage	**100%**	**100%**	**107%**	**100%**
* incl. storting egalisatievoorziening Rioolheffing	690	300	478	975

bedragen x € 1.000

Voor de afwijkingen binnen taakveld 7.2 wordt verwezen naar de toelichting op riolering in de financiële analyse onder programma 1.

De toegerekende loonkosten zijn € 130.000 lager dan geraamd. Daarnaast is de toevoeging aan de voorziening dubieuze debiteuren rioolheffing lager dan begroot (€ 71.000). Door deze lagere kosten en als basis lagere loonkosten van de gehele organisatie (zie programma 6) is de toerekening aan overhead met ca. € 300.000 lager dan geraamd. Dit totaal van lagere toegerekende kosten heeft een effect op de storting in de voorziening. Omdat uitgegaan wordt van 100% kostendekkendheid is het verschil van circa € 500.000 extra gestort in de voorziening.

Kostendekkendheid van de afvalstoffenheffing

Kostendekkendheid Afvalstoffenheffing

Onderdeel	Realisatie 2020	Begroot 2021	Begroot 2021 na wijziging	Realisatie 2021
Kosten taakveld 7.3 Afval *) **)	7.621	6.989	6.839	6.758
Inkomsten taakveld excl. heffingen *) ***)	-2.530	-1.631	-1.638	-1.438
Netto kosten taakveld 7.3 Afval	**5.092**	**5.358**	**5.201**	**5.320**
Overhead 2018 en 2019 (3% taakveld 0.4, max. € 350.000)				
Overhead m.i.v. 2020 (naar rato directe personeelskosten)	1.509	1.827	1.363	1.327
Kwijtschelding	369	210	327	387
Perceptiekosten	67	67	67	67
BTW op exploitatie	991	1.128	819	801
Totale kosten	**8.027**	**8.590**	**7.777**	**7.901**
Opbrengst afvalstoffenheffingen	**-5.719**	**-6.837**	**-6.284**	**-6.289**
Dekkingspercentage	**71%**	**80%**	**81%**	**80%**
*) incl. storting /onttrekking egalisatievoorziening Afvalstoffenheff.	-466	-644	-760	184
**) excl. bedrijfsafval lasten	82	103	11	12
***) excl. bedrijfsafval baten	-21	-20	-20	-18

bedragen x € 1.000

Het jaar 2021 kent afwijkingen m.b.t. de kostendekkendheid van de afvalstoffenheffing, zowel aan de inkomstenkant als aan de kostenkant.

Ten eerste zijn de inkomsten uit fractievergoedingen papier hoger dan begroot. Dit komt doordat een aanbesteding is afgerond en daarnaast zijn de prijzen fors gestegen. In het begin van 2021 lag

de opbrengst rond de € 15 per ton, die prijs is opgelopen tot € 165 per ton. Dit resulteert in een voordeel van € 210.000. Ten tweede is een voordeel van € 228.000 op de fractievergoedingen kunststoffen behaald. Dit verschil wordt veroorzaakt door correcties uit eerdere jaren. Bij de opgaven aan het afvalfonds is in de jaren 2018 en 2019 te weinig verantwoord, waardoor de eindafrekeningen (die in 2021 ontvangen zijn) hoger zijn dan destijds verantwoord. Tot slot zijn de inkomsten uit het brengstation € 120.000 hoger dan begroot. Net als voorgaand jaar is hier sprake van een corona effect. Mensen verbouwen meer en ruimen daarnaast meer afval op.

Aan de kostenkant zien we dat de loonkosten € 130.000 lager zijn dan begroot. Door lagere loonkosten van de gehele organisatie (zie programma 6) en de lagere loonkosten binnen afval, is de overhead circa € 500.000 lager uitgevallen. Daarentegen zijn de kosten aan kwijtschelding 176.000 hoger dan geraamd. Tot slot is de BTW € 328.000 lager dan begroot doordat minder investeringen zijn gerealiseerd.

Belastingdruk (woonlasten)

Belastingdruk (woonlasten)

We kijken hoe de woonlasten (OZB, afvalstoffenheffing en rioolheffing) in onze gemeente zich ontwikkeld hebben in 2021. Bij deze vergelijking gaan we uit van een koopwoning met een gemiddelde WOZ-waarde. De afvalstoffenheffing is gesteld op het vastrecht plus het bedrag van het gemiddelde afvalaanbod in 2021 (negen keer een container van 240 liter). De rioolheffing is een vast bedrag.

Belastingdruk

Belastingdruk

	Begroting 2021	Jaarrekening 2021
OZB	372	416
Afvalstoffenheffing	246	234
Rioolheffing	190	190
Totaal	**808**	**840**

bedragen in €

Woonlasten

De gemiddelde woonlasten zijn ten opzichte van de begroting met € 32 gestegen. Dat komt vooral door een hogere OZB opbrengst voor woningen. De tarieven van de afvalstoffenheffing zijn met 5% verhoogd, maar het gemiddelde afvalaanbod is in 2021 lager gebleken, waardoor de last voor onze inwoners is afgenomen.

Het onderstaande overzicht geeft een beeld van de lastendruk van Midden-Groningen in vergelijking met omliggende gemeenten. De cijfers van onze buurgemeenten zijn gebaseerd op het jaarlijkse onderzoek van COELO naar de belastingverordeningen.

Woonlasten Midden-Groningen 2021 en omliggende gemeenten (bron COELO)

Gemeente	Ozb	Afval	Riool	Totaal
Tynaarlo	324	146	166	636
Stadskanaal	337	211	177	725
Eemsdelta/Loppersum	281	216	237	734
Aa en Hunze	316	253	168	737
Eemsdelta/Delfzijl	281	268	237	786
Veendam	372	292	124	788
Eemsdelta/Appingedam	281	280	237	798
Oldambt	374	214	235	823
Midden-Groningen	416	234	190	840
Groningen	395	304	142	841
Pekela	361	316	185	862
Westerwolde	349	295	285	929

bedragen in €

*) Ozb voor een woning met gemiddelde waarde, afvalstoffenheffing tweepersoonshuishouden en rioolheffing voor eigenaar/bewoner

Kwijtscheldingsbeleid

Kwijtscheldingsbeleid

De belastingen waar kwijtschelding voor mogelijk is zijn de OZB, de rioolheffing en de afvalstoffenheffing. De kwijtschelding wordt via geautomatiseerde toetsing voor een zo groot mogelijk deel van de doelgroep direct geregeld. Zij zien dit op de aanslag staan en hoeven geen aanvraag meer in te dienen.

Kwijtscheldingen

Kwijtscheldingen	Begroot 2021	Begroot 2021 na wijziging	Realisatie 2021	verschil
Afvalstoffenheffing	210	327	375	47
Rioolheffing	10	10	5	-5
OZB	10	10	7	-3
Totaal	**230**	**347**	**387**	**40**

bedragen x € 1.000

We hebben de verantwoordingsmethodiek van de kwijtschelding vorig jaar aangepast vanwege de splitsing in geautomatiseerde kwijtschelding vooraf en handmatig beoordeelde kwijtschelding achteraf. De afvalstoffenheffing leggen we immers na afloop van het belastingjaar op.

De geautomatiseerde kwijtschelding over 2021 is verwerkt op de belastingaanslagen die eind februari 2022 verstuurd zijn en bedraagt in totaal € 227.973. De in 2021 handmatig beoordeelde kwijtscheldingaanvragen, die betrekking hadden op eerdere jaren én de kwijtschelding voor rioolheffing en OZB, bedragen in totaal € 158.842.

3.3 Paragraaf Weerstandsvermogen en risicobeheersing

Inleiding

Inleiding

Deze paragaaf geeft de actuele stand van het weerstandsvermogen en de risico's van de gemeente Midden-Groningen weer. De in 2020 vastgestelde kadernota "Integraal Risicomanagement en

Weerstandsvermogen” vormt het kader waarbinnen wordt gewerkt. Hierna wordt kort toegelicht wanneer iets kan worden gedefinieerd als risico. Verder worden de begrippen weerstandsvermogen en weerstandscapaciteit toegelicht. Daarna wordt ingegaan op risicomanagement, het benodigde en het beschikbare weerstandsvermogen en de daaruit voortvloeiende weerstandscapaciteit.

De risico’s die de gemeente loopt zijn in deze paragraaf weergegeven en toegelicht. Vervolgens wordt gekeken of er voldoende weerstandscapaciteit is om, in het geval een risico zich voordoet, het risico op te vangen. Tenslotte zijn een aantal financiële kengetallen opgenomen die kort worden toegelicht. Deze financiële kengetallen geven inzicht in de financiële conditie van de gemeente.

Risico versus onzekerheden

Risico versus onzekerheden

Of iets gedefinieerd wordt als een risico hangt af van een aantal factoren. In onderstaande tabel is het onderscheid weergegeven tussen risico’s, (on)zekerheden en aandachtspunten. Er wordt gesproken over een risico als het effect wel, maar qua tijd niet kwantificeerbaar is.

Risicokwalificatie

Risico kwalificatie

Omschrijving	Tijd	Effect
Risico	Niet kwantificeerbaar	Kwantificeerbaar
Onzekerheid	Kwantificeerbaar	Niet kwantificeerbar
Zekerheid	Kwantificeerbaar	Kwantificeerbaar
Aandachtspunt	Niet kwantificeerbaar	Niet kwantificeerbaar

Weerstandsvermogen vs weerstandskapitaal

Weerstandsvermogen versus weerstandskapitaal

Weerstandscapaciteit bestaat uit alle middelen waarover de gemeente beschikt om niet voorziene financiële tegenvallers te dekken. De beschikbare weerstandscapaciteit bestaat in theorie uit de componenten algemene reserve, bestemmingsreserves, stille reserves, de onbenutte belastingcapaciteit en de post onvoorzien, maar de bestemmingsreserves en stille reserves worden in beginsel niet meegerekend. Het is echter wel mogelijk dat uw raad de bestemming van een reserve wijzigt, waardoor deze alsnog kan worden gebruikt om eventuele risico’s op te vangen.

De benodigde weerstandscapaciteit bestaat uit de risico’s waarvoor geen maatregelen zijn getroffen en die van materiële betekenis kunnen zijn in relatie tot de financiële positie.

Het weerstandsvermogen is het verschil tussen de beschikbare weerstandscapaciteit en de benodigde weerstandscapaciteit. Zie ook onderstaande figuur.

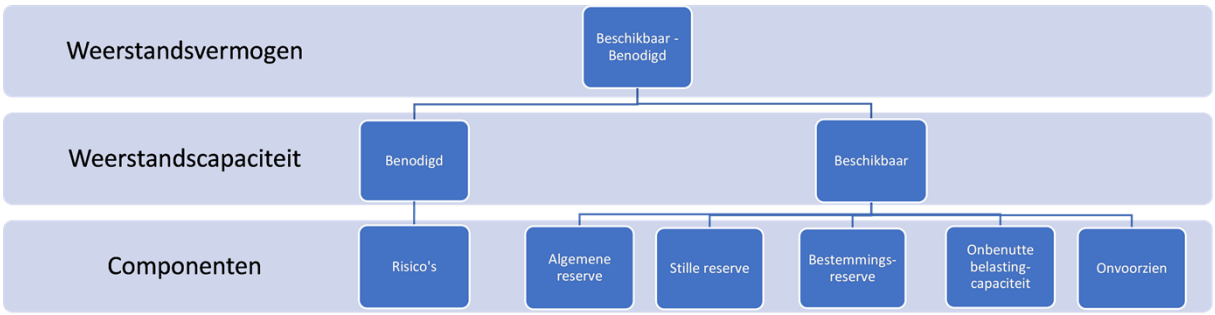

Risicomanagement

Risicomanagement

Het proces van identificeren tot mitigeren van risico's kan in drie hoofdstappen worden onderverdeeld. Ten eerste zal een mogelijke gebeurtenis moeten worden geïdentificeerd en geclassificeerd als risico. De tweede stap is het kwantificeren van de risico's. De laatste stap is het sturen en beheersen van de risico's.

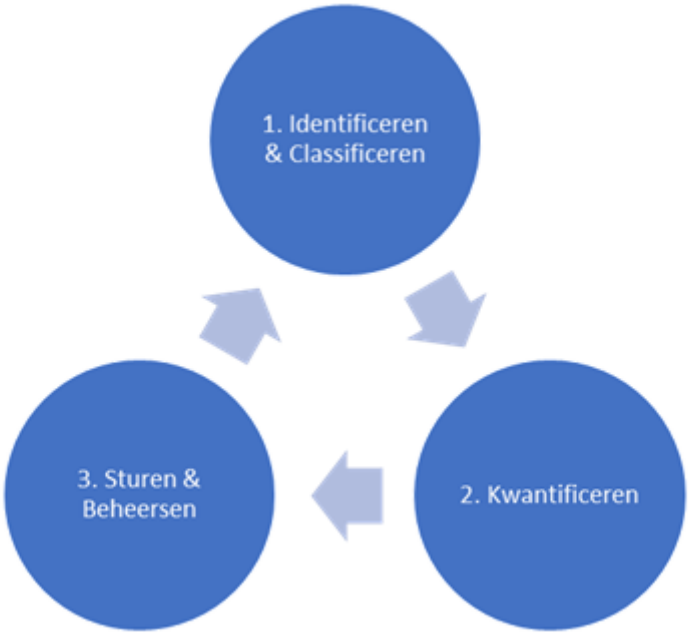

Identificeren & Classificeren
Het identificeren van een gebeurtenis als risico kan worden gedaan aan de hand van de criteria die te vinden zijn in de tabel Risicokwalificatie. Hiermee kan bepaald worden of een gebeurtenis een risico, onzekerheid, zekerheid of aandachtspunt is. Het classificeren van de risico's is bedoeld om na te gaan of een risico in de invloedssfeer ligt van de gemeente of juist niet. Externe risico's zijn, in tegenstelling tot interne risico's, voor de gemeente veelal niet beïnvloedbaar.

Kwantificeren
Is een gebeurtenis eenmaal als risico geïdentificeerd en geclassificeerd dan zal deze gekwantificeerd moeten worden. Dit gebeurt via de volgende structuur: het effect/gevolg van risico maal de kans van optreden. Structurele risico's worden in de berekening maal twee gedaan (huidig jaar en opvolgend jaar). Incidentele risico's keer één. De totale som van risico's inclusief de correctie is gelijk aan de benodigde weerstandscapaciteit.

Sturen en Beheersen
Er zijn verschillende keuzes voor de omgang met risico's: accepteren, verminderen, vermijden, overdragen en delen.

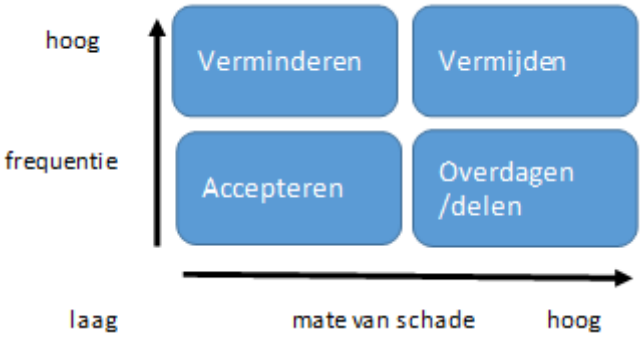

Beschikbare weerstandscapaciteit

Beschikbare weerstandscapaciteit

Voor de berekening van de onbenutte belastingcapaciteit moet een vergelijking worden gemaakt tussen het percentage redelijk peil voor toelating tot artikel 12 (genoemd in de meicirculaire 2020) en de berekening voor Midden-Groningen. Daarnaast wordt voor de onbenutte belastingcapaciteit gekeken naar de kostendekkendheid van Afvalstoffenheffing (ASH) en Rioolheffingen (RIO). Voor de ASH geldt een tarief op basis van 80% kostendekkendheid voor het RIO is dat 100%. Het redelijk peil voor Midden-Groningen komt uit op 0,2501. In de meicirculaire 2020 is het redelijk peil voor het jaar 2021 vastgesteld op 0,1809. De hogere uitkomst voor Midden-Groningen geeft aan dat er geen sprake is van onbenutte belastingcapaciteit.

Berekening redelijk peil		
Totaal WOZ-waarde woningen 2020		5.205.000
Totaal WOZ-waarde niet woningen gebruikers 2020		1.100.500
Totaal WOZ-waarde niet woningen eigenaren 2020		1.159.500
Totaal OZB opbrengst o.b.v. waarde 2020		20.280
Totaal onderdekking reiniging/afvalstoffen 2020		0
Totaal onderdekking riolering 2020		1.612
Totaal OZB-opbrengst o.b.v. totaal WOZ-waarde gecorrigeerd met onderdekking reiniging/afvalstoffen en riool 2020	(7=4-5-6)	18.667
Werkelijk gewogen landelijk gemiddelde OZB-percentage van de gecorrigeerde WOZ-waarde 2020	(8=(7/1+2+3)*100)	0,25%
Percentage van de WOZ-waarde voor toelating tot artikel 12 voor het jaar 2021		0,18%
van de gecorrigeerde WOZ waarde 2021	(8=(7/1+2+3)*100)	0,25%
Percentage van de WOZ waarde voor toelating tot artikel 12 voor het jaar 2022		0,18%

bedragen x € 1.000

In onderstaande tabel is de beschikbare weerstandscapaciteit weergegeven.

Weerstandscapaciteit 2021	
Algemene reserve 1-1-2021	6.622
resultaat 2020	*2.431*
overheveling 20-21	*-2.234*
Onbenutte belastingcapaciteit	0
Onvoorzien	0
Algemene reserve 31-12-2021	6.819

bedragen x € 1.000

Benodigde weerstandscapaciteit

Benodigde weerstandscapaciteit

In de risicoparagraaf (artikel 11 BBV) worden alleen de risico's opgenomen waar geen beheersmaatregel tegenover staat. Van een risico die gedeeltelijk is gemitigeerd is het restant risico opgenomen in de risicoparagraaf. Het totale risicobedrag is € 3.850.000 (zie overzicht risico's). De ratio van het weerstandsvermogen (= beschikbare weerstandscapaciteit/ benodigde weerstandscapaciteit) voor Midden-Groningen is afgerond 1,8.

Overzicht risico's

Risicotabel 2021

De risico's voor de gemeente worden samengevat in de risicotabel en hieronder toegelicht.

1. Grondexploitaties (nr. 1 t/m 9)
De risico's zijn ontleend aan de Meerjaren Prognose Grondexploitaties. De risico's bestaan uit tegenvallende verkoopopbrengsten, onvoorziene stijgingen van de kosten en wijzigingen van de markt. Waar de risico's kunnen worden afgedekt door winstpotentie is het risico op € 0 gesteld. Het totaalbedrag van de risico's grondexploitaties is € 1.069.500.

2. Sociaal Domein (nr. 10)
Op 17 oktober 2019 is tijdens de raadsvergadering een tweede pakket aan ombuigingsvoorstellen vastgesteld. Ditmaal betreft het een pakket aan maatregelen voor de domeinen WMO en Jeugd van in totaal € 2,4 miljoen in 2020, oplopend naar structureel € 2,5 miljoen vanaf 2021. De inkoopbudgetten zijn onderhevig aan indexaties in verband met contractuele verplichtingen waardoor het risico van budgetoverschrijding toeneemt. In de begroting 2020 werd uitgegaan van een risico van € 1.250.000. Vanaf de begroting 2021 is rekening gehouden met een prijsindexatie op de budgetten van € 750.000. Het risico wordt hierdoor beperkt. Het totaal van de risico's in het Sociaal Domein is bepaald op € 500.000 structureel tegen een percentage van 50%.

3. Renterisico (nr. 11)
Renterisico bestaat onder meer bij een toekomstige financieringsbehoefte waarvan de lasten nog niet of deels zijn afgedekt. In het meerjarenperspectief tot en met 2024 (begroting 2021) wordt uitgegaan van het aantrekken van € 63 miljoen. Rekening is gehouden met een constant renteniveau op de kapitaalmarkt. Het risico wordt ingeschat op € 63 miljoen x 0,5% is € 320.000 (afgerond). Over een 4-jarige periode is dat een kans van 25%.

4. Btw (nr. 12 en 13)
De risico's hebben zowel een incidentele als structurele component. Incidenteel zal het gaan over een afzonderlijke transactie, structureel over de wijze van inrichting van de btw-administratie.

5. Btw-compensatiefonds (nr. 14)
Afrekening van het btw-compensatiefonds vindt jaarlijks achteraf plaats.

6. Aardbevingen/ NPG (nr. 15 en 16)
Uitgegaan wordt dat de kosten ten gevolge van de aardgaswinning voor 100% een budgettair neutraal effect hebben in de begroting. Voor het risico van geen budgettair-neutraal effect is een bedrag opgenomen.
Het risico bij NPG-projecten bestaat uit dat de toegekende NPG-middelen (dit zijn specifieke uitkeringen) niet voldoende blijken om de kosten voor de gehele looptijd van het project te dekken.

8. Beroepszaak onderwijs (nr. 17)
Tegen de 5-jaarlijkse afrekening 2006-2010 van de kosten van het openbaar primair onderwijs liep een beroepszaak. De Raad van State heeft uitspraak gedaan. Naar aanleiding daarvan zijn vervolgprocedures voor de 5-jaarlijkse afrekening over de periode 2011-2015 en de gebroken periode 2016-2017 gestart. De procedure voor de periode 2011-2015 is inmiddels ingetrokken. Er resteert nog een risico op een vervolgprocedure over de periode 2016-2017. Dit risico is geraamd op € 400.000.

9. Effecten gasbesluit 2030 (nr. 18)
Het Kabinet wil dat de gaswinning in Groningen uiterlijk 2030 is gestopt. Onduidelijk is wat de neveneffecten zijn voor de gemeente Midden-Groningen.

10. Ombuigingen/ taakstellingen exclusief ombuigingen jeugd (nr. 19)
Met de aanvullende ombuigingen waartoe in 2020 is besloten ligt er een omvangrijk pakket aan maatregelen die moeten worden uitgevoerd. Het risico dat ombuigingen/ taakstellingen niet (volgens de planning) worden behaald is realistisch.

11. Algemene uitkering (nr. 20)
De algemene uitkering uit het gemeentefonds is berekend op basis van de decembercirculaire 2021. Er nog onduidelijkheden die van invloed zijn op de algemene uitkering, zoals:
- Het nadelig uitvallen van de herijking van het gemeentefonds met ingang van 2023 of 2024;
- De korting op de compensatie van de kosten voor jeugdzorg met ingang van 2024;

- Onduidelijkheid ten aanzien van de accresontwikkeling en het hervatten van de opschalingskorting vanaf 2026.

Daarnaast wordt de algemene uitkering berekend op basis van ongeveer 70 verdeelmaatstaven. Actualisatie en/of vaststelling van de verdeelmaatstaven (plaatselijk en landelijk) gedurende het begrotingsjaar leiden jaarlijks tot herverdeeleffecten.

12. Bomenbestek (nr. 21)
In de uitvoering van het bomenbestek is een geschil ontstaan met een gecontracteerde partij over de facturering. Het betreft een incidenteel risico van c.a. € 100.000 tegen een kans van 40%.

Risico overzicht

		Max. risico	S/I	Effect	Kans	Bedrag
1.	IJsbaan	106	I	106	n.v.t.	106
2.	Julianapark	35	I	35	n.v.t.	35
3.	Tolweg	22	I	22	n.v.t.	22
4.	Verlengde Veenlaan	71	I	71	n.v.t.	71
5.	Burgemeester Venemastraat	11	I	11	n.v.t.	11
6.	Rengerspark	56	I	56	n.v.t.	56
7.	Stadshart	750	I	750	n.v.t.	750
8.	Graauwedijk	6	I	6	n.v.t.	6
9.	De Vosholen II dp 1	13	I	13	n.v.t.	13
10.	Sociaal Domein Jeugd	500	S	1.000	50%	500
11.	Renterisico	320	S	640	25%	160
12.	Btw	1.020	I	1.020	25%	255
13.	Btw	340	S	680	25%	170
14.	Btw-compensatiefonds	931	S	1.862	25%	466
15.	Aardbevingen/ NPG	500	I	500	10%	50
16.	Aardbevingen	250	S	500	10%	50
17.	Beroepzaak Onderwijs	400	I	400	25%	100
18.	Effecten gasbesluit	Pm	S	Pm	50%	Pm
19.	Ombuigingen/ taakstellingen ex Jeugd	7.400	S	14.800	5%	740
20.	Algemene uitkering	500	S	1.000	25%	250
21.	Bomenbestek	100	I	100	40%	40
	Totaal					**3.850**

bedragen x € 1.000

Financiële kengetallen

Financiële kengetallen

Het doel van het opnemen van onderstaande kengetallen is om uw raad een betere onderbouwing te geven over het oordeel van het structureel en reëel sluitend zijn van de begroting. De definities van de gehanteerde kengetallen zijn:

- De **Netto schuldquote** (gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen) geeft inzicht in het niveau van de schuldenlast ten opzichte van de eigen middelen. Het geeft zodoende een indicatie in welke mate de rentelasten en aflossingen op de exploitatie drukken;
- De **Gecorrigeerde netto schuldquote** laat zien wat het aandeel is van de verstrekte leningen en wat dit betekent voor de schuldenlast;
- Het **Solvabiliteitsratio** geeft inzicht in de mate waarin de gemeente in staat is aan haar financiële verplichtingen te voldoen;
- De **Structurele exploitatieruimte** is van belang om te kunnen beoordelen welke structurele ruimte een gemeente of provincie heeft om de eigen lasten te dragen, of welke structurele stijging

van de baten of structurele daling van de lasten daarvoor nodig is;
- De **Grondexploitatie** geeft weer hoe de waarde van de grond zich verhoudt tot de totale (geraamde) baten;
- De **Belastingcapaciteit** geeft inzicht hoe de belastingdruk in de gemeenten zich verhoudt ten opzichte van het landelijke gemiddelde.

Kengetallen

Financiële kengetallen

Kengetallen	Jaarverslag 2020	Begroot 2021	Jaarverslag 2021
Netto schuldquote	65,2%	79,3%	62,6%
Netto schuldquote gecorrigeerd voor alle verstrekte leningen	61,8%	76,5%	59,3%
Solvabiliteitsratio	10,4%	7,8%	11,3%
Structurele exploitatieruimte	1,3%	1,5%	3,7%
Grondexploitatie	2,8%	2,5%	1,3%
Belastingcapaciteit	100,3%	101,4%	103,6%

3.4 Paragraaf Onderhoud kapitaalgoederen

Inleiding

Inleiding

In de openbare ruimte van Midden-Groningen vinden allerlei activiteiten plaats zoals wonen, werken, vervoer en recreatie. Hiervoor wordt gebruik gemaakt van een groot aantal kapitaalgoederen zoals wegen, rioleringen, civiele kunstwerken, water, openbaar groen en gebouwen.

Gemeentelijke programmadoelen kunnen niet gerealiseerd worden zonder kapitaalgoederen. Zo zijn water, wegen en bruggen onontbeerlijk voor de economische ontwikkeling en leveren straatlantaarns en de inrichting van het openbaar groen een belangrijke bijdrage aan de leefbaarheid en sociale veiligheid. De gemeente is verantwoordelijk voor het beheer van deze openbare ruimte en de daarin aanwezige kapitaalgoederen.

Zonder onderhoud van de kapitaalgoederen is de gemeente per saldo duurder uit. Door minder of slecht onderhoud gaan de kapitaalgoederen minder lang mee en moeten deze eerder worden vervangen. Uiteindelijk kan het tot ontwrichting van de samenleving leiden wanneer bijvoorbeeld de rioolinstallaties niet meer functioneren of civieltechnische kunstwerken niet meer veilig zijn.

Ambitie

Ambitie

Beheer en onderhoud van kapitaalgoederen worden toekomstbestendig en efficiënt uitgevoerd en voldoen aan maatschappelijke en wettelijke eisen. Het onderhoud en beheer zijn zodanig dat de kapitaalgoederen kunnen bijdragen aan de programmadoelen: een aantrekkelijke, leefbare en toekomstbestendige leefomgeving voor de samenleving.

Doelstellingen

Doelstellingen

We streven naar:
- Het in standhouden van een adequaat wegenstelsel en bijbehorende openbare verlichting;
- Een goed beheer van de afvalwaterketen en het oppervlaktewater. Een goed beheer van de kwaliteit en kwantiteit van grond-, hemel- en oppervlaktewater;
- Zodanig onderhoud van civieltechnische kunstwerken dat de veiligheid van de omgeving en gebruikers is gewaarborgd;

• Het zodanig beheren van openbaar groen dat het, als onderdeel van de openbare ruimte, een optimale bijdrage kan leveren aan de leefbaarheid van de gemeente en aan zijn functie als drager van de ecologie;
• Efficiënt en toekomstbestendig onderhoud van gebouwen, waarbij een veilige en gebruiksvriendelijke inzet van de gemeentelijke gebouwen wordt gewaarborgd;
• Realisatie van een evenwichtige vastgoedportefeuille die een bijdrage levert aan de ruimtelijke en maatschappelijke ontwikkelingen.

Inzet

Inzet

Openbaar groen en beheer en onderhoud openbare ruimte
In 2021 hebben we geconstateerd dat we extra middelen nodig hebben om de leefomgeving van onze inwoners structureel op een voldoende niveau te brengen. In diverse P&C-documenten hebben wij uw raad geïnformeerd en heeft u middelen beschikbaar gesteld. De onderzoeken naar benodigde investeringen in de komende jaren hebben we in 2021 opgestart en zullen in 2022 worden aangeboden aan uw raad. Bij de begroting 2023 verwachten we dat onze uitvoerings- en investeringsbudgetten aan zullen sluiten op het gewenste onderhoudsniveau.

Wegen
Volgens het beleidsplan wegen 2020-2024 beheren en onderhouden wij ons areaal zo veilig mogelijk. We zijn inmiddels gestart met het onderzoek om tot risicogestuurd beheer en onderhoud van onze wegen te komen. In 2022 zal duidelijk worden of de beschikbare middelen toereikend zijn.

Openbare verlichting
In 2021 hebben we uitvoering gegeven aan het beleidsplan openbare verlichting en hebben we armaturen en verlichting vernieuwd.

Riolering en water
Volgens het vastgestelde beleidsplan beheren en onderhouden wij ons riolenstelsel. In 2020 heeft een grote inspectie plaatsgevonden en met die uitkomsten hebben we een meerjaren onderhoudsplanning opgesteld. In 2021 zijn we gestart met de uitvoering van dit plan. Daarnaast geven wij hiermee uitvoering aan het houden van een robuust watersysteem en duurzaam waterbeheer in samenwerking met de Groninger gemeenten, de gemeenten uit de kop van Drenthe, het waterbedrijf Groningen en de waterschappen Hunze en Aa's en Noorderzijlvest. Hiermee voldoen wij aan onze zorgplicht voor het grondwater, het inzamelen van stedelijk afvalwater en hemelwater.

Speelvoorzieningen
Volgens het in 2019 vastgestelde beleid spelen geven wij uitvoering aan het behouden van veilige speelmogelijkheden voor jong en oud. Dit doen wij door middel van jaarlijkse inspecties en door dit te koppelen aan het onderhoud.

Gebouwen
Op het gebied van beleid is er in 2020 gestart met het opstellen van beleid omtrent het maatschappelijk vastgoed. Het beleid is verdeeld in drie onderdelen: voorzieningenbeleid, accommodatiebeleid en vastgoedbeleid die in onderlinge samenhang worden vastgesteld. Dit traject is in 2021 verder uitgewerkt.

Financieel overzicht kapitaalgoederen (excl. loonkosten, overhead en kapitaalslasten)

Financieel overzicht kapitaalgoederen (excl. loonkosten, overhead en kapitaalslasten)

In de programmabegroting zijn budgetten opgenomen voor het dagelijks en groot onderhoud. In onderstaand overzicht staan de budgetten voor de komende jaar, zoals deze zijn opgenomen in de verschillende programma's.

Dagelijks en groot onderhoud

	Begroot 2021 na wijziging	Realisatie 2021	Saldo
Openbare verlichting	711	640	70
Verkeersveiligheid	56	53	3
Wegen	3.678	3.624	54
Bruggen, tunnels en duikers	554	545	9
Groen	3.330	2.607	723
Beschoeiingen en steigers	206	240	-34
Speelplaatsen	110	105	5
Riolering	2.302	2.788	-486
Gebouwen	2.307	2.273	34
Totaal	**13.251**	**12.873**	**378**

bedragen x € 1.000

3.5 Paragraaf Financiering

Inleiding

inleiding

In deze paragraaf rapporteren wij over het gevoerde treasurybeleid, de beheersing van de financiële risico's en de ontwikkeling op het gebied van rente en financiering. Treasury is het besturen en beheersen van, het verantwoorden over en het toezicht houden op de geldstromen, de financiële posities en de hieraan verbonden risico.

Uit de financieringsparagraaf moet blijken dat:
- De uitvoering van de financieringsfunctie uitsluitend de publieke taak dient;
- Aan de kasgeldlimiet en de renterisiconorm wordt voldaan;
- Het beheer prudent en risicomijdend is.

De treasuryfunctie is daarmee ondersteunend aan de uitvoering van de programma's. De risicobeheersing richt zich op renterisico's, kredietrisico's, koersrisico's en valutarisico's. De Regeling uitzettingen en derivaten decentrale overheden (Ruddo) bepaalt de vereisten ten aanzien van de kredietwaardigheid van financiële instellingen.

Wettelijk kader

Wettelijk kader

De uitvoering van de gemeentelijke financieringsfunctie dient plaats te vinden binnen de wettelijke kaders van de Wet financiering decentrale overheden (Wet Fido), die op 1 januari 2001 is ingevoerd en voor het laatst in 2013 is gewijzigd. In de wet staan transparantie en risicobeheersing centraal. De transparantie komt tot uitdrukking in een verplicht treasurystatuut en een financieringsparagraaf in begroting en jaarrekening. Een ander belangrijk uitgangspunt van de Wet Fido is dat deze wet aan de lagere overheden de verplichting oplegt financiële risico's op treasurygebied te beheersen. In het treasurystatuut zijn binnen de mogelijkheden van de wet Fido en de Ruddo de kaders vastgelegd voor de uitvoering van de treasuryfunctie bij de gemeenten. Op 23 januari 2018 is het "Treasurystatuut 2018 gemeente Midden-Groningen" vastgesteld.

Financieringsbeleid

Financieringsbeleid

Om te voorzien in de financieringsbehoefte staan de gemeente interne en externe financieringsmiddelen ter beschikking. De interne financieringsmiddelen bestaan uit de reserves, oftewel eigen vermogen en de voorzieningen. De externe financieringsmiddelen bestaan uit de opgenomen langlopende geldleningen en kortlopende middelen (o.a. rekening-courant geld en kasgeldleningen), oftewel het vreemd vermogen. Op het moment dat de uitgaven worden gedekt door inzet van reserves vindt een substitutie plaats van eigen vermogen naar vreemd vermogen. We

werken vanuit totaalfinanciering. Kenmerkend daarvan is dat er geen één-op-één relatie wordt gelegd tussen een investering en financiering, maar dat wordt gekeken naar de totale financieringsbehoefte. Het systeem van totaalfinanciering maakt optimale benutting van externe financieringsbronnen mogelijk. We proberen leningen tegen zo laag mogelijke kosten aan te trekken en tegelijkertijd de renterisico's te beheersen.

Vermogenspositie langlopende- en kortlopende geldleningen

Vermogenspositie langlopende geldleningen

In onderstaande tabel is het verloop van de langlopende vaste geldleningen over het jaar 2021 weergegeven afgezet tegen de raming. Het verschil in de stand per 1 januari 2021 is dat in de realisatie is uitgegaan van de jaarrekeningcijfers van 2020, welke op begrotingsbasis 2021 nog niet bekend waren. Ten opzichte van de begrotingsraming is € 15,0 miljoen meer aangetrokken. In 2021 zijn geen nieuwe leningen aangetrokken. In de begroting was nog rekening gehouden met het aantrekken van nieuwe leningen voor in totaal € 22,5 miljoen. Echter na het vaststellen van de begroting 2021 is er eind december 2020 nog een vaste geldlening aangetrokken, aangezien we toen al de financieringsbehoefte hadden welke voor 2021 hadden begroot. Doordat het Rijk in het tweede halfjaar van 2021 diverse bedragen als voorschot heeft uitgekeerd in het kader van onder andere NPG-gelden, is er in 2021 geen lening meer afgesloten.

Verloop langlopende vaste geldleningen.

	Jaar	Stand per 1-1	Opname	Aflossing	Stand per 31-12
Begroting	2020	€ 106.305	€ 24.500	€ 22.188	€ 108.617
Werkelijk	2020	€ 131.296	€ 35.000	€ 23.207	€ 143.089
		€ 24.991	€ 10.500	€ 1.019	€ 34.472

Aangetrokken vaste geldleningen.

Datum van ingang	Looptijd	Bedrag	Rente	Rentebedrag	Aflossings-datum
3 maart 2020	25 jaar	€ 20.000.000	0,327%	€ 54.291	3 maart
15 december 2020	25 jaar	€ 15.000.000	0,195%	€ 1.282	15 december
		€ 35.000.000		**€ 55.573**	

Vermogenspositie kortlopende geldleningen

Liquiditeitenbeheer is het beheren, reguleren en besturen van de inkomende en uitgaande geldstromen en de effecten daarvan op de rekening-courantsaldi. In onze overeenkomst financiële dienstverlening met de BNG kunnen we tot € 10.000.000 rood staan in rekening-courant tegen een gunstig rentepercentage. Door het opstellen van een meerjarige prognose van de liquiditeit, die gebaseerd is op de meerjarenbegroting (inclusief de meerjarige investeringsplanning), proberen we liquiditeitenrisico's zoveel mogelijk te beperken. We maken voor een begrotingsjaar een prognose van de uitgaven en inkomsten die verband houden met de exploitatie, grondexploitatie en investeringen. Lopende het begrotingsjaar wordt deze prognose geactualiseerd.

Ontwikkelingen op de geld- en kapitaalmarkt

Ontwikkelingen op de geld- en kapitaalmarkt

De rente op de geldmarkt (kredieten voor maximaal een jaar) heeft de laatste jaren een dalende tendens vertoond. In 2021 zijn de rentes gestabiliseerd, de langlopende rentes hebben wat fluctuaties ondergaan. De verwachting is dat in 2022 de rentes weer licht zullen stijgen. Dit mede door het feit dat de ECB heeft aangekondigd om obligatieaankopen versneld af te bouwen naar nul. Hiermee wordt een belangrijke stap gezet om de mogelijkheid te hebben de rente te verhogen. Ook de onzekerheid over het verloop van corona en de oorlog in Oekraïne zullen consequenties krijgen op de economie en daarmee ook op de kapitaalmarkt.

Risicobeheersing

Risicobeheersing

De belangrijkste financiële risico's bij de uitvoering van het treasury-beleid zijn de renterisico's, kredietrisico's, liquiditeitenrisico's en koersrisico's. Aangezien de gemeente geen leveranciers en afnemers kent van buiten de eurolanden zijn koersrisico's niet aanwezig. Blijven over de rente-, krediet- en liquiditeitenrisico's.

Kasgeldlimiet
De kasgeldlimiet is de toelaatbare omvang van de netto vlottende schuld om op de korte termijn het renterisico te beheersen. De risico's zijn groot door mogelijke fluctuaties op de geldmarkt. Onder de vlottende schuld vallen alle financieringen met een rentetypische looptijd korter dan één jaar. De limiet is door de minister van Financiën vastgesteld op 8,5% van de omvang van de primaire begroting. De limiet is het maximale bedrag dat met kortlopende leningen mag worden gefinancierd. De liquiditeitspositie heeft betrekking op de financiering met een rentetypische looptijd van korter dan een jaar. De liquiditeitspositie is het saldo van (a) de vlottende of korte schulden, zoals schulden in rekening-courant en in bewaring zijnde kasgelden van derden en (b) de vlottende middelen zoals kasgelden en tegoeden in rekening-courant. De gemiddelde liquiditeitspositie van de drie kwartaalmaanden wordt getoetst aan het bedrag van de kasgeldlimiet. Als de gemiddelde liquiditeitspositie van drie achtereenvolgende kwartalen de kasgeldlimiet overschrijdt, dan dient de gemeente de drie kwartaalrapportages toe te zenden aan de toezichthouder (de provincie), met daarbij een plan om weer te voldoen aan de kasgeldlimiet.

Voor 2021 is het begrotingstotaal van de primaire begroting € 238.013.000, dus is de toegestane kasgeldlimiet €22,9 mln. De conclusie is dat de gemeente in 2021 ruim heeft voldaan aan de kasgeldlimiet.

Renterisiconorm en renterisico's
Met de wet HOF zijn de Europese afspraken van het stabiliteits- en groeipact en het al bestaande Nederlandse budgettaire beleid vanaf 1 januari 2014 wettelijk verankerd. De Wet Hof bepaalt onder meer dat Rijk, gemeenten, provincies en waterschappen een gelijkwaardige inspanning leveren bij het op orde brengen van de overheidsfinanciën. Daarmee worden de tekorten van gemeenten of provincies door de Europese Commissie meegeteld bij de berekening van het begrotingstekort, dat volgens de EU-regels niet meer dan drie procent mag bedragen.

EMU-saldo
De berekening van het EMU-saldo is in paragraaf 4.5 opgenomen.

Kasgeldlimiet

	Kwartaal 1 2021	Kwartaal 2 2021	Kwartaal 3 2021	Kwartaal 4 2021
1 Omvang vlottende schuld	4.192.980	3.530.261	428.674	2.119.837
2 Omvang vlottende middelen	6.871.666	7.700.911	58.626.556	42.471.771
3 Netto vlottende schuld (1 - 2)	**-2.678.685**	**-4.170.650**	**-58.197.882**	**-40.351.933**
Omvang kasgeldlimiet				
3 Omvang begroting	238.013.000	238.013.000	238.013.000	238.013.000
4 Bij ministeriële vastgesteld percentage	8,5%	8,5%	8,5%	8,5%
5 Kasgeldlimiet (max toegestaan)	**20.231.105**	**20.231.105**	**20.231.105**	**20.231.105**
Toets (5 - 3)	**22.909.790**	**24.401.755**	**78.428.987**	**60.583.038**
Ruimte (+) / Overschrijding (-)	Ruimte	Ruimte	Ruimte	Ruimte

Renterisico en renterisico's vaste schuld

De Wet Fido definieert vaste schuld als opgenomen geldleningen met een rentetypische looptijd groter dan of gelijk aan een jaar. Van renterisico is sprake als er onzekerheid bestaat rond toekomstige renteniveaus. Deze situatie doet zich op de volgende momenten voor:
- Bij variabel rentende leningen;
- Indien een toekomstige financieringsbehoefte nog niet afgedekt is;
- Bij naderende renteaanpassingen van leningen.

Het doel van de renterisiconorm is om op de lange termijn niet afhankelijk te zijn van het renteniveau in een bepaald jaar. Met de norm bevordert de Wet Fido een solide financieringswijze bij openbare lichamen en levert een bijdrage aan de uitstekende kredietwaardigheid van openbare lichamen op de kapitaalmarkt. Jaarlijks mogen de renterisico's niet hoger zijn dan 20% van het lastentotaal van de begroting bij aanvang van het boekjaar. De conclusie is dat de gemeente heeft voldaan aan normstelling omtrent het renterisico. Voor wat betreft de ontwikkeling van het renterisico in de jaren 2022-2025 is onderstaand overzicht opgesteld, hetgeen overeenkomstig is aan hetgeen in de begroting 2022 is opgenomen.

Renterisico meerjarig

Renterisico per 1 januari	Saldo leningen >_1 jaar	Rentenorm 20%	Begrotings-totaal	Rentenorm 20%	Ruimte
2022	133.473	26.695	238.013	47.603	20.908
2023	158.959	31.792	238.013	47.603	15.811
2024	146.986	29.397	238.013	47.603	18.206
2025	180.564	36.113	238.013	47.603	11.490

bedragen x € 1.000

Kredietrisico's en interne rente

Kredietrisicobeheer kunnen we omschrijven als het beheersen van risico's die voortvloeien uit de mogelijkheid van een waardedaling van onze vorderingen als gevolg van insolventie of deficit van tegenpartijen. Uitzettingen kunnen op grond van de Wet Fido en het Treasurystatuut slechts plaatsvinden voor de uitvoering van een publieke taak.

In de programmabegroting 2021 is uitgegaan van een interne rente van 1,0%. De rentelasten worden toegerekend aan de diverse programma's op basis van de boekwaarde van de investeringen. Het verschil tussen de betaalde en ontvangen rente en de interne doorberekende rente wordt bij de algemene dekkingsmiddelen verantwoord.

Renterisico-norm

Renterisico-norm	Begroting	Rekening
1 Renteherzieningen op vaste schuld (og)	0	0
2 Renteherzieningen op vaste schuld (ug)	0	0
3 Netto renteherziening op vast schuld (1a - 1b)	**0**	**0**
4 Aflossingen	**9.016.544**	**9.616.544**
Renterisico-norm		
5 Begrotingstotaal	238.013.000	256.224.695
6 Het bij ministeriële vastgesteld percentage	20%	20%
7 Renterisico-norm	**47.602.600**	**51.244.939**
Toets (7 - 3 - 4)	**38.586.056**	**41.628.395**
Ruimte (+) / Overschrijding (-)	Ruimte	Ruimte

ug = uitgeleende gelden

og = opgenomen gelden

Gewaarborgde geldleningen

Het kredietrisico bij de leningen aan woningbouwcorporaties is zeer gering, doordat ze zijn aangesloten bij het Waarborgfonds Sociale Woningbouw (WSW), welke garant staat voor deze leningen.

Het totaal van de gewaarborgde geldleningen en garantstellingen is als volgt:

Gewaarborgde geldleningen

	31-12-2021	1-1-2021
Totaal gewaarborgde geldleningen	1.457.055	1.360.549
Waarvan door de gemeente gewaarborgd	166.024	219.881

bedragen x € 1.000

Specificatie gewaarborgde geldleningen

Onderstaand is het totaal van de gewaarborgde geldleningen en garantstellingen gespecificeerd.

Gewaarborgde geldleningen

Borgstelling door:	Geldgever:	Betreft:	Oorspronkelijk bedrag	1-1-2021	Opnames	Aflossingen	31-12-2021	% garantstelling gemeente	€ garantstelling gemeente
Gem. Midden-Groningen		St. Dr. Aletta Jacobs College							
	Staat der Nederlanden	Herfinanciering 2012	16.150	11.843		538	11.305	100%	11.305
	Staat der Nederlanden	Nieuwbouw Laan v.d. Sport 6 - Lening 1	750	273		91	182	100%	182
	Staat der Nederlanden	Nieuwbouw Laan v.d. Sport 6 - Lening 2	602	582		20	562	100%	562
Gem. Midden-Groningen	BNG-BANK	Stichting Exploitatie Maatschappij Golfbaan Duurswold	1.775	1.775			1.775	100%	1.775
Gem. Midden-Groningen	Gem. Midden-Groningen	N.V. Groninger Monumentenfonds - Historische scheepswerf te Sappemeer	200	200			200	100%	200
SVN	Diverse geldgevers	Stimuleringsleningen - diverse personen	924	532	198	115	614	0%	0
SVN / Gem. Midden-Groningen	Diverse geldgevers	Startersleningen - diverse personen	3.111	2.114	441	327	2.228	0%	0
St. Waarborgfonds Sociale Woningbouw	Diverse geldgevers	Woonstichting Groninger Huis	105	85.632	12.845		98.477	0%	0
	Diverse geldgevers	St. Lefier	210.945	158.772	22.969		181.741	0%	0
	Diverse geldgevers	Woonzorg Nederland	8.961	5.826			5.826	0%	0
	Nederlandse Waterschapsbank NV	Stichting Acantus	14.144		14.144		14.144	0%	0
St. Waarborgfonds Eigen Woningen (Nationale Hypotheek Garantie)	Diverse geldgevers	Diverse personen tot 2011	Niet bekend	410.000		106.000	304.000	50%	152.000
	Diverse geldgevers	Diverse personen vanaf 2011	Niet bekend	683.000	153.000		836.000	0%	0

bedragen x € 1.000

Rentetoerekening

Het renteschema geeft een overzicht van de rentebedragen die in 2021 zijn verantwoord en de wijze waarop deze zijn toegerekend. In de programmabegroting 2021 is uitgegaan van een interne rentevoet van 1,0%. Hiermee worden de rentelasten toegerekend aan de programma's op basis van de boekwaarde van de investeringen (vaste activa en grexen) per 1 januari. Het renteresultaat op het taakveld treasury bedraagt € 280.070 nadelig. Het nadeel is ontstaan door een lagere boekwaarde in verband met achterblijvende investeringen. Het begrote percentage bedraagt 1,0 % en het gerealiseerde percentage bedraagt 1,15 %. Daarmee valt het resultaat binnen de maximaal toegestane afwijking van 0,50%, tussen begroting en realisatie. Het aan de grexen toegerekende rentepercentage bedraagt 1,5%. Dit is gebaseerd op de gemiddelde werkelijk betaalde rente op het vreemde vermogen, gecorrigeerd voor het eigen vermogensdeel van de balans.

Hierna is de huidige rentetoerekening van 2021 opgenomen.

Renteschema

Renteschema Rente Omslag Percentage			
Externe rentelasten over de korte en lange financiering	+/+		2.508
Externe rentebaten over de korte en lange financiering	-/-		165
Saldo rentelasten en rentebaten			2.343
Doorbelaste rente naar de grondexploitatie o.b.v. 1,5 %	-/-	190	
Doorbelaste rente (afwijkende %) naar wonen en bouwen	-/-	27	217
			2.125
Rente over eigen vermogen	+/+	n.v.t.	
Rente over voorzieningen	+/+	n.v.t.	n.v.t.
Totaal aan taakvelden toe te rekenen rente			2.125
De aan taakvelden toegerekende rente (omslagrente 1,0%)			1.845
Renteresultaat op het taakveld treasury (Baat < Last)			280
			(nadeel)
Gegevens van toepassing op de ROP-berekening:			
Aan taakvelden toe te rekenen externe rente o.b.v. het ROP			2.125
Vaste activa boekwaarde 31-12-2020			184.538
ROP 2021 - nacalculatie percentage *	%		1,15
ROP 2021 - begroting	%		1,00
* Toelichting:			
Omdat de afwijking tussen het ROP 2021 - begroting en het percentage op basis van de de nacalculatie 0,15 % is heeft er geen herberekening van de rente plaatsgevonden. De BBV norm is een afwijking van maximaal 0,5%.			

bedragen x € 1.000

Schatkistbankieren

Op 15 december 2013 is de wet verplicht schatkistbankieren van kracht geworden. Vanaf dat moment is de gemeente verplicht om hun overtollige middelen in de schatkist aan te houden. Gemeenten zijn verplicht om hun overtollige liquide middelen aan te houden in de schatkist bij het rijk. Gemeenten mogen alleen positieve banksaldi voor het betalingsverkeer op eigen bankrekeningen aanhouden. Voor de omvang daarvan geldt het drempelbedrag uit de Regeling schatkistbankieren decentrale overheden van 5 december 2013. Dat drempelbedrag bedraagt 0,75% van het begrotingstotaal (bij een begrotingstotaal tot € 500 miljoen). Als over een periode van 3 maanden de positieve saldi van de bankrekeningen dit drempelbedrag dreigen te overschrijden, dan moet een gemeente het meerdere storten op de rekening bij de schatkist van het rijk. Doel van deze regeling is dat door consolidatie de gerapporteerde EMU-schuld van Nederland lager is. Die EMU-schuld hoort volgens het Verdrag van de Europese Unie lager te zijn dan 60% van het bbp. Voor het berekenen van deze EMU-schuld mogen onderlinge schulden en tegoeden van de centrale overheid en de gemeenten (provincies en waterschappen) worden verrekend. Daarnaast lopen

gemeenten over de overtollige liquide middelen die bij de schatkist staan, geen risico dat dit geld door een faillissement van een financiële instelling wordt verloren.

Huidige drempel bleek te krap. Vanaf 1 juli 2021 wordt voor gemeenten (en provincies, waterschappen en hun gemeenschappelijke regelingen) met een begrotingstotaal tot € 500 miljoen de drempel voor het verplicht schatkistbankieren verhoogd naar 2% van het begrotingstotaal met een minimum van € 1 miljoen. Uit de evaluatie van het schatkistbankieren is gebleken dat de huidige drempel voor het schatkistbankieren te krap was vastgesteld. In plaats dat alleen overtollige liquide middelen in de schatkist belanden, moeten gemeenten bij de huidige drempel met grote regelmaat ook geld voor het normale betalingsverkeer bij de schatkist stallen.

Schatkistbankieren op dagbasis					
Berekening benutting drempelbedrag schatkistbankieren (bedragen x € 1000)					
		Verslagjaar			
(1)	**Drempelbedrag 1e en 2e kwartaal**	**1785**			
	Drempelbedrag 3e en 4e kwartaal	**4760**			
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(2)	**Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen**	**1.047**	**825**	**851**	**422**
(3a) = (1) > (2)	Ruimte onder het drempelbedrag	739	960	3.909	4.338
(3b) = (2) > (1)	Overschrijding van het drempelbedrag	-	-	-	-
(1) Berekening drempelbedrag					
		Verslagjaar			
(4a)	Begrotingstotaal verslagjaar	238.013			
(4b)	Het deel van het begrotingstotaal dat kleiner of gelijk is aan € 500 miljoen	238.013			
(4c)	Het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat				
(1) = (4b)*0,0075 + (4c)*0,002 met een minimum van €250.000	Drempelbedrag 1e en 2e kwartaal	1785			
(1) = (4b)*0,02 + (4c)*0,002 met een minimum van €1.000.000 als het begrotingstotaal kleiner of gelijk is aan 500 mln. En als begrotingstotaal groter dan € 500 miljoen is is het drempelbedrag gelijk aan € 10 miljoen, vermeerderd met 0,2% van het deel van het begrotingstotaal dat de € 500 miljoen te boven gaat.	Drempelbedrag 3e en 4e kwartaal	4760			
(2) Berekening kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen					
		Kwartaal 1	Kwartaal 2	Kwartaal 3	Kwartaal 4
(5a)	Som van de per dag buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen (negatieve bedragen tellen als nihil)	94.188	75.039	78.303	38.826
(5b)	Dagen in het kwartaal	90	91	92	92
(2) - (5a) / (5b)	Kwartaalcijfer op dagbasis buiten 's Rijks schatkist aangehouden middelen	1.047	825	851	422

3.6 Paragraaf Verbonden partijen

Inleiding verbonden partijen

Inleiding

In deze paragraaf zijn voor de gemeente Midden-Groningen de verbonden partijen opgenomen. De regels van het BBV vereisen dat er inzicht is welke verbonden partijen er zijn voor de gemeente en wat het bestuurlijk en financieel belang is van de gemeente in de verbonden partij. Het BBV definieert een verbonden partij als een privaatrechtelijke of publiekrechtelijke organisatie, waarin de gemeente een bestuurlijk en financieel belang heeft. De verbonden partij moet een zelfstandige organisatie zijn.

Het financieel en bestuurlijk belang omschrijft het BBV als volgt:
• Financieel belang: “Een aan de verbonden partij ter beschikking gesteld bedrag dat niet verhaalbaar is als de verbonden partij failliet gaat onderscheidenlijk het bedrag waarvoor aansprakelijkheid bestaat indien de verbonden partij haar verplichtingen niet nakomt”.
• Bestuurlijk belang: “Zeggenschap, hetzij uit hoofde van vertegenwoordiging in het bestuur hetzij uit hoofde van stemrecht”.

Ontbreekt één van de belangen, dan kan er nog sprake zijn van alleen een financieel belang of alleen een bestuurlijk belang. Er is dan geen sprake van een verbonden partij. In de notitie verbonden partijen 2016 gaf de commissie BBV aan, dat indien er niet strikt sprake is van een financieel belang, maar er wel structurele bekostiging is van een organisatie en er tevens een bestuurlijk belang is, dat deze organisaties ook als verbonden partijen opgenomen moeten worden.

Verbonden partijen

Verbonden partijen

In de tabel ‘Verbonden partijen’ is aangegeven welke rechtsvorm onze verbonden partijen hebben.

GR = Gemeenschappelijke regeling
NV = Naamloze vennootschap
BV = Besloten vennootschap
OL = Openbaar lichaam

De volgende verbonden partijen zijn in 2021 ontbonden en maken geen onderdeel meer uit van deze paragraaf: Verkoop Vennootschap, Cross Border Leases, Vorderingen op Enexis, BWR Personeel en BWR Werkt.

Verbonden Partijen

Nr.	Naam	Rechtsvorm
1	Samenwerkingsverband afvalstoffenverwijdering Oost- en Zuidoost Groningen (SOZOG)	GR
2	Veiligheidsregio	GR
3	Omgevingsdienst Groningen	GR
4	Publieke Gezondheid & Zorg Groningen	GR
5	Werkvoorzieningsschap WeDeKa bedrijven	GR
6	Publiek Vervoer Groningen Drenthe	GR bedrijfsvoeringsorg.
7	Openbaar Lichaam Eems Dollard Regio	OL
8	Bank Nederlandse Gemeenten	NV
9	NV Waterbedrijf Groningen	NV
10	Enexis Holding	NV
11	Publiek Belang Elektriciteitsproductie	BV
12	CSV Amsterdam	BV
13	Ontwikkelingsmaatschappij de Gouden Driehoek	BV
14	Stichting Exploitatie Maatschappij Golfbaan Duurswold	Stichting
15	Vereniging Nederlandse Gemeenten (VNG)	Vereniging
16	Vereniging Groninger Gemeenten (VGG)	Vereniging
17	Regio Groningen-Assen 2030	Convenant*

* Formeel gezien is Regiovisie Groningen-Assen 2030 geen verbonden partij. Gezien er geen rechtsvorm (publiek of privaat) is, kan Regiovisie Groningen-Assen niet gezien worden als verbonden partij. Gezien de financiële belangen en het bestuurlijk belang is deze partij toch opgenomen in deze paragraaf.

Informatie per verbonden partijen

Informatie per verbonden partijen

Naast het overzicht van de verbonden partijen eist het BBV ook dat er per verbonden partij informatie wordt opgenomen om meer inzicht en grip te krijgen op de verbonden partijen. Hieronder is per verbonden partij de vereiste informatie opgenomen zover deze informatie beschikbaar is. De weergave van de betrokken bestuurders is naar de stand per 31 december 2021.

Gemeenschappelijke regelingen

Rechtsvorm, naam en plaats		Gemeenschappelijke regeling Samenwerkingsverband afvalstoffenverwijdering Oost- en Zuidoost Groningen - Stadskanaal
Openbaar belang		Het SOZOG heeft als taak de gemeenschappelijke belangen van de deelnemende gemeenten te behartigen op het gebied van de afvalstoffenverwijdering.
Bestuurlijk belang	Omschrijving bestuurlijk belang	Zitting in algemeen bestuur.
	Specificering	P.Verschuren
Financieel belang	Omschrijving financieel belang	Kosten verdeling op basis van inwoneraantal (Bron CBS). Kostenstijging / indexering van 1,5 procent per jaar.
	werkelijke omvang per 01-01-2021	€ 11.475 (o.b.v. inwoneraantal en totale begrote bijdrage deelnemende gemeenten)
	werkelijke omvang per 31-12-2021	€ 11.475 (o.b.v. inwoneraantal en totale begrote bijdrage deelnemende gemeenten)
Eigen vermogen	werkelijke omvang per 01-01-2021	€ 0
	werkelijke omvang per 31-12-2021	€ 0
Vreemd vermogen	werkelijke omvang per 01-01-2021	€ 0
	werkelijke omvang per 31-12-2021	€ 0
Resultaat	werkelijke omvang 2021	€ 0
Risico's		Er zijn geen risico's bekend die invloed hebben op de financiele positie van de gemeente.
Rechtsvorm, naam en plaats		Gemeenschappelijke Regeling Veiligheidsregio Groningen - Groningen
Openbaar belang		Samen werken aan veiligheid in Groningen.
Bestuurlijk belang	Omschrijving bestuurlijk belang	Zitting in dagelijks en algemeen bestuur.
	Specificering	A. Hoogendoorn
Financieel belang	Omschrijving financieel belang	Bijdrage aan de gemeenschappelijke regeling.
	werkelijke omvang per 01-01-2021	€ 4.173.466
	werkelijke omvang per 31-12-2021	€ 4.173.466
Eigen vermogen	werkelijke omvang per 01-01-2021	-€ 8.213.000
	werkelijke omvang per 31-12-2021	-€ 3.361.000
Vreemd vermogen	werkelijke omvang per 01-01-2021	€ 37.472.000
	werkelijke omvang per 31-12-2021	€ 34.748.000
Resultaat	werkelijke omvang 2021	€ 1.758.000
Risico's		De VRG heeft zich, op basis van de recente ontwikkelingen en de BBV, genoodzaakt gezien in de jaarrekening 2019 een voorziening van ongeveer € 15,2 miljoen te treffen inzake de kosten van de

		Regeling FLO-overgangsrecht 75% netto garantie (FLO2018). De algemene reserve van de VRG wordt daardoor sterk negatief (ongeveer € 12,5 miljoen). Zoals wettelijk geregeld moeten de deelnemende gemeente tekorten in de GR opvangen, in dit geval een negatieve algemene reserve. In december 2020 is door het Algemeen Bestuur besloten om de negatieve algemene reserve in 5 jaren aan te vullen. De jaarlijkse extra bijdrage voor de jaren 2020 t/m 2024 bedraagt € 241.000.
Rechtsvorm, naam en plaats		Gemeenschappelijke regeling Omgevingsdienst Groningen - Veendam
Openbaar belang		Vergunningverlening en handhaving op basis van WABO, WRO, enWM Woningwet.
Bestuurlijk belang	Omschrijving bestuurlijk belang	Zitting in dagelijks en algemeen bestuur.
	Specificering	D. de Jong
Financieel belang	Omschrijving financieel belang	Bijdrage aan de gemeenschappelijke regeling.
	werkelijke omvang per 01-01-2021	€ 3.424.122
	werkelijke omvang per 31-12-2021	€ 3.424.122
Eigen vermogen	werkelijke omvang per 01-01-2021	€ 1.695.000
	werkelijke omvang per 31-12-2021	NB
Vreemd vermogen	werkelijke omvang per 01-01-2021	€ 2.947.000
	werkelijke omvang per 31-12-2021	NB
Resultaat	werkelijke omvang 2021	NB
Risico's		In de begroting 2022 heeft de ODG in haar risico-analyse de risico's benoemd en gekwantificeerd. De totale omvang van de risico's zijn € 375.000. Deze kunnen worden opgevangen door de begrote beschikbare weerstandscapaciteit van € 674.000. In het Algemeen Bestuur van de ODG is besloten om een nieuw financieringsmodel in te voeren, outputfinanciering. Dit houdt in dat op productniveau wordt afgerekend. De voorwaarde voor afrekening op basis van productniveau is dat gedegen rapportages beschikbaar zijn. Hieraan wordt continue gewerkt. Invoering van het nieuwe financieringsmodel wordt nauwkeurig afgestemd op het moment van inwerkingtreding van de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen. Deze beide wetten zorgen voor nieuwe processen waar nu nog geen ervaring mee is opgedaan. Op dit moment wordt mede vanuit Midden-Groningen gewerkt aan het uitwerken van efficiency voordelen, waardoor de prijs per product mogelijk lager uitvalt.
Ontwikkelingen		De inwerkingtreding van de Omgevingswet en de Wet kwaliteitsborging voor het bouwen per 1 januari 2023 spelen een majeure rol in de ontwikkeling van nieuwe werkprocessen. Voor deze ontwikkelingen wordt ambtelijk input geleverd in de diverse werkgroepen. Mogelijk dat de invoering nogmaals wordt uitgesteld. Daarnaast is een aanbesteding voor een nieuw zaaksysteem in voorbereiding.
Rechtsvorm, naam en plaats		Gemeenschappelijke regeling Publieke Gezondheid & Zorg Groningen – Groningen
Openbaar belang		Namens de 10 Groninger gemeenten worden taken uitgevoerd op het gebied van collectieve preventie en publieke gezondheid voor alle inwoners van de provincie Groningen.
Bestuurlijk belang	Omschrijving bestuurlijk belang	Zitting in dagelijks en algemeen bestuur.
	Specificering	P.Verschuren
Financieel belang	Omschrijving financieel belang	Bijdrage aan de gemeenschappelijke regeling.
	werkelijke omvang per 01-01-2021	€ 1.673.560 (PG&Z) en € 378.143 (RIGG)
	werkelijke omvang per 31-12-2021	€ 1.673.560 (PG&Z) en € 378.143 (RIGG)

Eigen vermogen	werkelijke omvang per 01-01-2021	€ 3.625.000
	werkelijke omvang per 31-12-2021	NB
Vreemd vermogen	werkelijke omvang per 01-01-2021	€ 44.344.000
	werkelijke omvang per 31-12-2021	NB
Resultaat	werkelijke omvang 2021	NB
Risico's		De risico's zijn niet gekoppeld aan de GR zelf, maar vooral verbonden aan de kosten van de jeugdhulp. Zie ook de behandeling van de Jaarstukken in de raad en raadsbrieven in 2021 hierover.
Rechtsvorm, naam en plaats		Gemeenschappelijke Regeling Wedeka Bedrijven - Stadskanaal
Openbaar belang		Sociale Werkvoorzieningsbedrijf van voormalige gemeente Menterwolde.
Bestuurlijk belang	Omschrijving bestuurlijk belang	Zitting in dagelijks en algemeen bestuur.
	Specificering	DB Peter Verschuren en AB Peter Verschuren
Financieel belang	Omschrijving financieel belang	Bijdrage aan de gemeenschappelijke regeling.
	werkelijke omvang per 01-01-2021	€ 533.000
	werkelijke omvang per 31-12-2021	€ 533.000
Eigen vermogen	werkelijke omvang per 01-01-2021	€ 6.148.000
	werkelijke omvang per 31-12-2021	NB
Vreemd vermogen	werkelijke omvang per 01-01-2021	€ 11.757.000
	werkelijke omvang per 31-12-2021	NB
Resultaat	werkelijke omvang 2021	€ 0
Risico's		De voornaamste oorzaak van de verliezen is, net als bij de eigen werkvoorziening, dalende rijkssubsidie bij stijgende loonlasten. Daarnaast is er sprake van een autonome daling van het aantal medewerkers, waardoor de continuïteit van productie in het gedrag komt. Wedeka gaat met ingang van 2022 een nieuwe koers varen door zich door te ontwikkelen tot een leerwerkbedrijf en nieuwe taken gaat uitvoeren. Deze ombouw zou structureel een positief financieel gevolg moeten hebben voor de deelnemende gemeenten, wat concreet inhoudt dat de tekorten minder hard zullen oplopen.
Rechtsvorm, naam en plaats		Gemeenschappelijke Regeling Publiek Vervoer Groningen Drenthe
Openbaar belang		Uitvoeren contractmanagement en ontwikkeling en innovatie van publiek vervoer in Groningen en Drenthe.
Bestuurlijk belang	Omschrijving bestuurlijk belang	Geen zitting in bestuur.
	Specificering	Perceel Oost-Groningen wordt in bestuur vertegenwoordigd door wethouder Brongers (Stadskanaal)
Financieel belang	Omschrijving financieel belang	Bijdrage aan de gemeenschappelijke regeling bedrijfsvoeringsorganisatie.
	werkelijke omvang per 01-01-2021	€ 46.144

	werkelijke omvang per 31-12-2021	€ 46.144
Eigen vermogen	werkelijke omvang per 01-01-2021	€ 41.000
	werkelijke omvang per 31-12-2021	€ 165.000
Vreemd vermogen	werkelijke omvang per 01-01-2021	€ 352.000
	werkelijke omvang per 31-12-2021	€ 191.000
Resultaat	werkelijke omvang 2021	€ 121.000
Risico's		Op grond van de meerjarenbegroting van GR Publiek Vervoer verwachten wij in de komende jaren geen tekorten.

Openbaar lichaam

Rechtsvorm, naam en plaats		Openbaar Lichaam Eems Dollard Regio – Bad Nieuweschans
Openbaar belang		De regionale grensoverschrijdende samenwerking van haar deelnemers bevorderen, stimuleren, ondersteunen en coördineren op groot aantal gebieden.
Bestuurlijk belang	Omschrijving bestuurlijk belang	Lid van het algemeen bestuur.
	Specificering	Wethouders Van Schie en De Jong zitten in het AB (EDR – raad).
Financieel belang	Omschrijving financieel belang	Bijdrage.
	werkelijke omvang per 01-01-2021	€ 6.764
	werkelijke omvang per 31-12-2021	€ 6.764
Eigen vermogen	werkelijke omvang per 01-01-2021	NB
	werkelijke omvang per 31-12-2021	NB
Vreemd vermogen	werkelijke omvang per 01-01-2021	NB
	werkelijke omvang per 31-12-2021	NB
Resultaat	werkelijke omvang 2021	NB
Risico's		Er zijn geen risico's bekend die invloed hebben op de financiele positie van de gemeente.

BV & NV

Rechtsvorm, naam en plaats		N.V. Bank Nederlandse Gemeenten – Den Haag
Openbaar belang		BNG Bank is de bank van en voor overheden en instellingen voor het maatschappelijk belang.
Bestuurlijk belang	Omschrijving bestuurlijk belang	Aandeelhouder. Zitting in de algemene vergadering van aandeelhouders.
	Specificering	E.Drenth
Financieel belang	Omschrijving financieel belang	Aandelen.
	werkelijke omvang per 01-01-2021	89.973 aandelen.
	werkelijke omvang per 31-12-2021	89.973 aandelen.
Eigen vermogen	werkelijke omvang per 01-01-2021	NB
	werkelijke omvang per 31-12-2021	NB
Vreemd vermogen	werkelijke omvang per 01-01-2021	NB
	werkelijke omvang per 31-12-2021	NB
Resultaat	werkelijke omvang 2021	NB
Risico's		Er zijn geen risico's bekend die invloed hebben op de financiele positie van de gemeente.
Rechtsvorm, naam en plaats		N.V. Waterbedrijf Groningen - Groningen
Openbaar belang		Dat er 24/7 goed en betrouwbaar water uit de kraan komt.
Bestuurlijk belang	Omschrijving bestuurlijk belang	Aandeelhouder. Zitting in de algemene vergadering van aandeelhouders.
	Specificering	P.Verschuren
Financieel belang	Omschrijving financieel belang	Aandelen.
	werkelijke omvang per 01-01-2021	27 aandelen.
	werkelijke omvang per 31-12-2021	27 aandelen.
Eigen vermogen	werkelijke omvang per 01-01-2021	NB
	werkelijke omvang per 31-12-2021	NB
Vreemd vermogen	werkelijke omvang per 01-01-2021	NB
	werkelijke omvang per 31-12-2021	NB
Resultaat	werkelijke omvang 2021	NB
Risico's		Er zijn geen risico's bekend die invloed hebben op de financiele positie van de gemeente.

Rechtsvorm, naam en plaats		N.V. Enexis Holding - ‘s-Hertogenbosch
Openbaar belang		Altijd en overal in het voorzieningengebied van Enexis kunnen beschikken over elektriciteit en gas, tegen aanvaardbare aansluit- en transporttarieven en het kunnen aansluiten van duurzame opgewekte energie op het elektriciteitsnet.
Bestuurlijk belang	Omschrijving bestuurlijk belang	Aandeelhouder. Zitting in de algemene vergadering van aandeelhouders.
	Specificering	P. Verschuren
Financieel belang	Omschrijving financieel belang	Aandelen.
	werkelijke omvang per 01-01-2021	142.116 aandelen
	werkelijke omvang per 31-12-2021	142.116 aandelen
Eigen vermogen	werkelijke omvang per 01-01-2021	€ 4.116.000.000
	werkelijke omvang per 31-12-2021	€ 4.241.000.000
Vreemd vermogen	werkelijke omvang per 01-01-2021	€ 4.635.000.000
	werkelijke omvang per 31-12-2021	€ 5.154.000.000
Resultaat	werkelijke omvang 2021	€ 199.000.000
Risico's		Er zijn geen risico's bekend die invloed hebben op de financiele positie van de gemeente.
Rechtsvorm, naam en plaats		B.V. Publiek Belang Elektriciteitsproductie - ‘s-Hertogenbosch
Openbaar belang		PBE is belast met het afwikkelen van zaken die uit de verkoop Essent voortkomen: borging publiek belang kerncentrale Borssele.
Bestuurlijk belang	Omschrijving bestuurlijk belang	Aandeelhouder. Zitting in de algemene vergadering van aandeelhouders.
	Specificering	P. Verschuren
Financieel belang	Omschrijving financieel belang	Aandelen. Zie N.V. Enexis Holding.
	werkelijke omvang per 01-01-2021	-
	werkelijke omvang per 31-12-2021	-
Eigen vermogen	werkelijke omvang per 01-01-2021	€ 1.569.395
	werkelijke omvang per 31-12-2021	€ 1.535.187
Vreemd vermogen	werkelijke omvang per 01-01-2021	€ 19.533
	werkelijke omvang per 31-12-2021	€ 6.925
Resultaat	werkelijke omvang 2021	-€ 34.208
Risico's		Het doel is dat de vennootschap in 2021 zal kunnen worden opgeheven en de resterende liquide middelen kunnen worden uitgekeerd aan de aandeelhouders naar rato van het aandelenbelang. Het risico en

		daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders is relatief gering en beperkt tot de hoogte van het gestort aandelenkapitaal en het resterend werkkapitaal in deze vennootschap.
Rechtsvorm, naam en plaats		B.V. CSV Amsterdam - ‘s-Hertogenbosch
Openbaar belang		CSV Amsterdam is belast met het afwikkelen van zaken die uit de verkoop Essent voortkomen: eventuele schade- en garantieclaimprocedures te voeren.
Bestuurlijk belang	Omschrijving bestuurlijk belang	Aandeelhouder. Zitting in de algemene vergadering van aandeelhouders.
	Specificering	E. Drenth
Financieel belang	Omschrijving financieel belang	Aandelen. Zie N.V. Enexis Holding.
	werkelijke omvang per 01-01-2021	-
	werkelijke omvang per 31-12-2021	-
Eigen vermogen	werkelijke omvang per 01-01-2021	€ 392.593
	werkelijke omvang per 31-12-2021	€ 312.379
Vreemd vermogen	werkelijke omvang per 01-01-2021	€ 27.162
	werkelijke omvang per 31-12-2021	€ 22.664
Resultaat	werkelijke omvang 2021	-€ 42.665
Risico's		Het risico en daarmee de aansprakelijkheid voor de aandeelhouders is relatief gering en beperkt tot de hoogte van het gestort aandelenkapitaal en het resterend werkkapitaal van deze vennootschap.
Rechtsvorm, naam en plaats		B.V. Ontwikkelingsmaatschappij de Gouden Driehoek - Zuidbroek
Openbaar belang		Ontwikkeling bedrijventerrein.
Bestuurlijk belang	Omschrijving bestuurlijk belang	Aandeelhouder. Zitting in de algemene vergadering van aandeelhouders.
	Specificering	NB
Financieel belang	Omschrijving financieel belang	Aandelen.
	werkelijke omvang per 01-01-2021	40 aandelen.
	werkelijke omvang per 31-12-2021	40 aandelen.
Eigen vermogen	werkelijke omvang per 01-01-2021	€ 1.022.199
	werkelijke omvang per 31-12-2021	NB
Vreemd vermogen	werkelijke omvang per 01-01-2021	€ 1.120.068
	werkelijke omvang per 31-12-2021	NB
Resultaat	werkelijke omvang 2021	NB
Risico's		De gemeente heeft eind 2021 de laatste tranche van € 1,2 mln. ontvangen van de ontwikkelingsmaatschappij De Gouden Driehoek bv. Hiermee kon de openstaande vordering van € 1,2 mln.

	afgewikkeld worden. Hiermee is door de gemeente in 2020 aangekochte laatste 5,3 ha. overgedragen aan de ontwikkelingsmaatschappij

Verenigingen

Rechtsvorm, naam en plaats		Vereniging Nederlandse Gemeenten – Den Haag
Openbaar belang		Haar leden collectief en individueel bijstaan bij de vervulling van hun bestuurstaken. Tevens afspraken maken met andere overheden over arbeidsvoorwaardenbeleid en arbeidsvoorwaardenovereenkomsten aangaan met werknemersorganisaties.
Bestuurlijk belang	Omschrijving bestuurlijk belang	Dagelijks bestuur en algemeen bestuur worden gekozen door de aangesloten gemeenten.
	Specificering	Gemeenten hebben geen directe zitting in algemeen bestuur of dagelijks bestuur.
Financieel belang	Omschrijving financieel belang	Bijdrage aan de vereniging
	werkelijke omvang per 01-01-2021	€ 88.782
	werkelijke omvang per 31-12-2021	€ 88.782
Eigen vermogen	werkelijke omvang per 01-01-2021	NB
	werkelijke omvang per 31-12-2021	NB
Vreemd vermogen	werkelijke omvang per 01-01-2021	NB
	werkelijke omvang per 31-12-2021	NB
Resultaat	werkelijke omvang 2021	NB
Risico's		Er zijn geen risico's bekend die invloed hebben op de financiele positie van de gemeente.

Rechtsvorm, naam en plaats		Vereniging Groninger Gemeenten – Ten Boer
Openbaar belang		Haar leden collectief en individueel bijstaan bij de vervulling van hun bestuurstaken.
Bestuurlijk belang	Omschrijving bestuurlijk belang	Zitting in dagelijks en algemeen bestuur (Algemene Leden Vergadering).
	Specificering	E. Drenth
Financieel belang	Omschrijving financieel belang	Bijdrage aan de vereniging
	werkelijke omvang per 01-01-2021	€ 48.030
	werkelijke omvang per 31-12-2021	€ 48.030
Eigen vermogen	werkelijke omvang per 01-01-2021	NB
	werkelijke omvang per 31-12-2021	NB
Vreemd vermogen	werkelijke omvang per 01-01-2021	NB
	werkelijke omvang per 31-12-2021	NB
Resultaat	werkelijke omvang 2021	NB
Risico's		Er zijn geen risico's bekend die invloed hebben op de financiele positie van de gemeente.

Stichtingen

Rechtsvorm, naam en plaats		Stichting Exploitatie Maatschappij Golfbaan Duurswold - Steendam
Openbaar belang		Het stimuleren van de vrijetijdseconomie door het mogelijk maken van de initiele aanleg, het exploiteren en onderhouden van een golfbaan te Steendam.
Bestuurlijk belang	Omschrijving bestuurlijk belang	Het realiseren en borgen van het openbaar belang.
	Specificering	E.Drenth
Financieel belang	Omschrijving financieel belang	Garantstelling voor lening van de stichting bij de BNG.
	werkelijke omvang per 01-01-2021	€ 1.775.000
	werkelijke omvang per 31-12-2021	€ 1.775.000
Eigen vermogen	werkelijke omvang per 01-01-2021	NB
	werkelijke omvang per 31-12-2021	NB
Vreemd vermogen	werkelijke omvang per 01-01-2021	NB
	werkelijke omvang per 31-12-2021	NB
Resultaat	werkelijke omvang 2021	NB
Risico's		In augustus 2017 is een vaststellingsovereenkomst getekend waarbij alle gronden onder de golfbaan in handen zijn gekomen van de gemeente. De statuten van de stichting zijn aangepast en het bestuur van de stichting bestaat uit één persoon (voorgedragen vanuit de gemeente). De gemeente staat nog steeds garant voor de lening die de stichting heeft afgesloten bij de BNG, deze lening is in mei 2019 verlengd voor een bedrag van € 1.775.000. Het financieel risico voor de gemeente Midden-Groningen voor het garant staan voor de geldlening is nihil, indien alle gronden voor agrarische doeleinden verkocht kunnen worden. Bij eventuele verkoop kan de lening volledig worden afbetaald en is het zelfs mogelijk dat er een voordeel uit voort kan vloeien.

Overig

Rechtsvorm, naam en plaats		Vrijwillige samenwerking Regio Groningen-Assen 2030 – Groningen
Openbaar belang		De regio Groningen-Assen kent drie speerpunten: het economisch kerngebied verder ontwikkelen, de interne samenhang verbeteren onder meer door een verbeterde bereikbaarheid (met o.a. P&R's en fietsroutes Plus) en de kwaliteit van stad en land behouden en versterken
Bestuurlijk belang	Omschrijving bestuurlijk belang	Zitting in dagelijks bestuur en stuurgroep. In de stuurgroep zijn ook de provincies Drenthe en Groningen vertegenwoordigd, alsmede de gemeenten Groningen, Het Hogeland, Midden-Groningen, Westerkwartier, Assen, Noordenveld en Tynaarlo.
	Specificering	J. van Schie
Financieel belang	Omschrijving financieel belang	Bijdrage.
	werkelijke omvang per 01-01-2021	Bijdrage vastgesteld tot en met 2025 (vaste jaarlijkse bijdrage).Bijdrage voor Midden-Groningen is € 416.402.
	werkelijke omvang per 31-12-2021	Bijdrage vastgesteld tot en met 2025 (vaste jaarlijkse bijdrage).Bijdrage voor Midden-Groningen is € 416.402.
Eigen vermogen	werkelijke omvang per 01-01-2021	€ 7.147.310
	werkelijke omvang per 31-12-2021	€ 4.726.459
Vreemd vermogen	werkelijke omvang per 01-01-2021	€ 4.050.305
	werkelijke omvang per 31-12-2021	€ 4.870.818
Resultaat	werkelijke omvang 2021	-€ 2.420.851
Risico's		Er zijn geen risico's bekend die invloed hebben op de financiele positie van de gemeente.
Ontwikkelingen		Met de ingezette - en medio 2022 met het rijk overeen te komen - Verstedelijkingstrategie ontstaat er een herijking van de regiovisie, waarbij de woningopgave het vliegwiel vormt voor ook de ontwikkelingen in de arbeidsmarkt, voor bedrijventerreinen en de mobiliteitsopgaven voor verkeer en vervoer binnen en buiten de regio. De regio zet daarmee meer dan voorheen haar agenda naar het Rijk en Brussel. Echter zij moet dat blijvend doen, zeker wanneer dat vergeleken wordt met andere regio's, bijvoorbeeld de regio Zwolle, Arnhem/Nijmegen of de regio Eindhoven. De komende jaren wordt in zes gebieden in Nederland waar de woningkrapte het grootst is het woningtekort versneld aangepakt. De gemeente Groningen is een van deze zes gebieden en heeft hiervoor in januari 2019 een Woondeal gesloten met de minister van Binnenlandse Zaken (BZK). Vervolgens is afgesproken om deze Woondeal verder uit te werken in een Verstedelijkingsstrategie voor het hele grondgebied van Regio Groningen-Assen (RGA). Een logische stap, want de opgave strekt verder dan de gemeente Groningen alleen. Tot 2040 moeten in de stad én in de omliggende regio minimaal 35.000 woningen gebouwd worden. In november 2019 is in het Bestuurlijk Overleg tussen Rijk en RGA besloten dat: • De strategie wordt gemaakt voor het hele gebied van de RGA, met waar nodig oog voor werklocaties daarbuiten. Ook worden de gevolgen voor de krimpregio's betrokken. • Er gezamenlijk als overheden (gemeenten, provincies en rijk) aan de Verstedelijkingsstrategie wordt gewerkt. • De strategie wordt opgesteld voor de periode 2020 –2040. • De strategie onderzoekt effecten van verstedelijking op het hele domein van de fysieke leefomgeving, met focus daarbinnen op de relaties tussen mobiliteit, werken, ruimtelijke kwaliteit, groen, leefbaarheid, etc. Midden-Groningen heeft aan de uitwerking van de strategie actief meegewerkt om via die strategie de kansen te vergroten om onze vastgestelde beleidsdoelstellingen op het terrein van wonen te verwezenlijken. Daarnaast kan de verstedelijkingsopgave er ook toe leiden dat er voor werk/bedrijventerreinen en mobiliteit een positieve impulsen ontstaan.
Ontwikkelingen, vervolg		Daarnaast is Midden-Groningen betrokken bij de verdere uitwerking van het NOVI-gebied Groningen in de Toekomstagenda Groningen. Door nu de mogelijkheden van het NPG daarmee te combineren liggen hier de nodige koppelkansen. Een paar voorbeelden daarvan: de rijksuitgangspunten voor verstedelijking passen goed op de voorbereide herstructurering en wijkvernieuwing in Midden-Groningen. Wanneer we een deel van de sociale NPG projecten daaraan koppelen ontstaat er meerwaarde en synergie. Ook kunnen open plekken in het lint of veroorzaakt door het scholenprogramma opgepakt worden. Daarnaast lijkt het dat de druk op de woningmarkt en de recente veranderingen door COVID ons helpen om, wat betreft woningbouw, de cirkel zuid-west-noord-oost te doorbreken.

	Een tweede speerpunt is de doorontwikkeling van Groeningen. Samen met de gemeente Groningen zijn wij voornemens om de landschapsontwikkeling aan de westkant van onze gemeente (ook via NPG), impulsen te geven in een langjarige ontwikkeling. Naadloos aansluitend bij de uitgangspunten van Groeningen: klimaatadaptatie, nieuwe vormen van landbouw, natuur en Recreatie & Toerisme zijn de kansen talloos. Daarnaast moet er de komende jaren een goede relatie worden gelegd met de meer economische NPG projecten en het thema Economie binnen de RGA. Ook in de Toekomstagenda/NOVI Groningen krijgen dit soort ontwikkelingen aandacht. Kortom, koppel de Verstedelijkingsopgave via de RGA zoveel mogelijk aan andere ontwikkelingen. Dat is goed voor de regio in het algemeen en voor Midden-Groningen in het bijzonder.

3.7 Paragraaf Grondbeleid

Inleiding Grondbeleid

Inleiding

De paragraaf grondbeleid geeft een visie op het grondbeleid en inzicht in de realisatie van de bestuurlijke doelstellingen. Het gemeentelijk grondbeleid is in 2019 herschreven in een nieuwe Nota Duurzaam Grondbeleid 2019-2024. De basis voor het nieuwe grondbeleid vormt de Woonvisie van de gemeente die begin 2019 door de raad is vastgesteld. Volgens deze visie is een grote diversiteit aan woonvormen en ingrepen in de fysieke leefomgeving nodig om de woonkwaliteit te verbeteren. De Nota Duurzaam Grondbeleid 2019-2024 stelt kaders een het mandaat van het college en geeft richting aan de wijze waarop ruimtelijk beleid geëffectueerd kan worden. Het grondbeleid gaat over de wijze waarop de gemeente haar doelstellingen wil bereiken van inrichten fysieke leefomgeving, wonen, infrastructuur, economie, zorg, energie, milieu. De gemeente Midden-Groningen voert situationeel grondbeleid in overeenstemming met haar doelen en ambities. Zij sluit geen grondbeleidsvorm op voorhand uit.

Herziening grondexploitaties

Herziening grondexploitaties

Alle lopende grondexploitaties worden met de Meerjaren Prognose Grondexploitaties (MPG) jaarlijks herzien. Er zijn twee uitkomsten mogelijk. Als de exploitatie zich conform verwachting gedraagt, dan volstaat het om de gepleegde uitgaven en ontvangen inkomsten (boekwaarde) te verwerken, de begroting te indexeren en vervolgens de exploitatie conform vast te stellen. Als blijkt dat de ontwikkelingen structureel gaan afwijken van de voorgenomen plannen, dan is het tijd om de bakens te verzetten en de exploitatie een nieuw perspectief te geven. Dit kan door het programma, uitvoeringstempo of prijsniveau binnen het kader van het vastgestelde bestemmingsplan aan te passen aan de nieuwe omstandigheden. In dat geval wordt uw raad expliciet verzocht om instemming te geven aan de gewijzigde grondexploitatie bij het vaststellen van de MPG.

Winst en verlies

Winst en verlies

Het beheersen van de financiën rondom grondexploitaties is geregeld in het BBV. Volgens deze voorschriften moet een verliesvoorziening worden gevormd als er een nadelig resultaat wordt verwacht en winst worden genomen wanneer deze is gerealiseerd op basis van de voortgang. Dit jaar is het resultaat op grondexploitaties per saldo positief.

Grondexploitaties

Grondexploitaties

Gebruikte rekenparameters grondexploitaties
Door de begroting van kosten en opbrengsten in de tijd uit te zetten over de looptijd van het plan

moeten de kosten en opbrengsten jaarlijks verhoogd worden met de inflatie. De rente die betaald wordt is afhankelijk van het jaarlijkse saldo dat voor elk jaar berekend wordt. De waarde aan het einde van de looptijd wordt teruggerekend naar vandaag. Daardoor worden exploitaties met verschillende looptijden onderling goed vergelijkbaar.

De parameters waarmee gerekend is in de MPG 2022 zijn:
1) Prijspeilcorrectie naar 1-1-2021 2%;
2) Kostenstijging 2% per jaar;
3) Grondprijspeilcorrectie van 5%;
4) Opbrengstenstijging 0% per jaar;
5) Rekenrente 1,5% per jaar;
6) Discontovoet (terugrekenen naar contante waarde) bij verlieslijdende grondexploitaties 2% per jaar;
7) Discontovoet (terugrekenen naar contante waarde) bij winstgevende grondexploitaties 1,5% per jaar.

De kostenstijging ligt iets onder het langjarig gemiddelde van de GWW-index (Grond, weg en waterbouw) en sluit aan op het beleid van de ECB om de kerninflatie op 2% te houden.
Voor de grondprijspeilcorrectie naar 1-1-2022 is 5,0% aangehouden met uitzondering van Hoogezand, dit overeenkomstig de grondprijzenbrief.

De inflatie in Nederland is flink gestegen. Voor de correctie van de begroting van 2021 naar 2022 is eenmalig aangesloten bij de bijzonder hoge inflatie van dit moment: voor de prijspeilcorrectie naar 1-1-2022 is 5,0% aangehouden voor de nog uit te geven posten in de begroting. Dit sluit aan bij de GWW-index 2021. Als hiervan afgeweken is dan is dit aangegeven per project.

In de grondprijzenbrief is uiteengezet dat de woningprijzen in de gemeente met 19% zijn gestegen: 8% in Hoogezand tot 30% in de periferie. Ook de bouwkosten zijn gestegen, maar met gemiddeld 5,2%. Er is dan veel ruimte voor een extra stijging van de grondprijzen. In de brief is voorgesteld de prijzen in de GREX-en eenmalig met 5% te verhogen en voor de jaren hierna niet met nog een stijging te rekenen (0%). Met uitzondering van Vosholen II deelplan 1, omdat daar in de contracten een inflatiecorrectie is opgenomen. De algemene opbrengstenstijging na 1-1-2022 is 0%. Dit neemt niet weg dat de uiteindelijke verkoopprijzen vlak voor verkoop marktconform worden vastgesteld, wat vervolgens in de exploitatie overgenomen wordt.

De rekenrente van 1,5% is gebaseerd op de daadwerkelijke betaalde rente over het vreemd vermogen van de gemeente Midden-Groningen. Er is geen sprake van projectfinancieringen met afwijkende rentevoeten.

De berekening naar de waarde van heden vindt plaats tegen de wettelijk voorgeschreven disconteringsvoet van 2%, zijnde het meerjarige streefpercentage van de Europese Centrale Bank voor inflatie binnen de Eurozone.

Grondexploitaties
Stadshart Hoogezand
Sinds eind jaren ‘90 wordt gewerkt aan het bouwen en afronden van het stadshart van Hoogezand. De nadruk lag in eerste jaren op het zuidelijk deel rondom winkelcentrum De Hooge Meeren. In 2017 is besloten het noordelijk deel van het stadshart programmatisch aan te pakken. In dat gebied zijn lege plekken ontstaan en er staan panden die slecht onderhouden zijn. Het ziet er verpauperd uit en dat draagt niet bij aan de leefbaarheid in dat deel van Hoogezand. De Kerkstraat en omgeving is ook de toegang tot het Stadshart. Als we die toegang verbeteren wordt het Stadshart aantrekkelijker. Hiervoor is een beeldkwaliteitsplan gemaakt en zijn partners gevonden die samen met de gemeente de uitvoering van dit plan op willen pakken. Eind 2017 zijn de Gemeente en Geveke daartoe een samenwerking aangegaan. Dit is vastgelegd in samenwerkingsovereenkomst (SOK). In deze overeenkomst is vastgelegd om het gebied samen stapsgewijs te ontwikkelen met gelijkwaardige verantwoordelijkheid en samen even risicodragend.
De planonderdelen ten zuiden van het spoor zijn inmiddels grotendeels ingevuld als aantrekkelijke en gewilde woonmilieus en in 2022 is de opwaardering van de openbare ruimte klaar. In het gebied ten noorden van het spoor is in 2021 het pand aan de Kerkstraat 38a gesloopt. In 2021 is ook begonnen opnieuw naar de ontwikkelvlekken in dit deel van het gebied te kijken. De tijd is veranderd en daarmee ook de vraag naar woningen. Het is daarom nodig om de in 2017 gemaakte plannen kritisch te bekijken op kwaliteit en uitvoerbaarheid. In 2022 bekijken we de oorspronkelijke plannen van vlek 3, 4, 5 en 7 opnieuw en maken we nieuwe keuzes t.a.v. de

ontwikkeling van het gebied. Dit betekent ook dat financieel een wijziging plaats vindt t.a.v. de oorspronkelijke grex. Deze herziene grex wordt apart ter vaststelling aangeboden aan de raad. Voor vlek 9 gaat het bestemmingsplan ter inzage. Dit plan past binnen de kaders van het oorspronkelijke beeldkwaliteitsplan.

IJsbaan – Sappemeer
In 2020 zijn gronden verkocht aan NMD projecten voor de realisatie van 16 woningen. Ook zijn 6 vrije kavels verkocht. Het nog te realiseren programma per 1-1-2022 bestaat in totaal uit 20 woningen: 14 twee onder een kap en rijwoningen in het zuidoostelijk deel en 6 vrije kavels.

Het resultaat van de exploitatie op eindwaarde ten opzichte van de MPG 2021 is verbeterd met € 64.000 door verwachte hogere grondopbrengsten en doordat de looptijd met een jaar verkort is. De benodigde stand van de verliesvoorziening per eind 2021 komt hiermee op € 3.950.000. De hoogte van de voorziening, inclusief indexering 2021 van € 77.100, was € 3.932.000, dit betekent dat € 18.000 extra in de verliesvoorziening is gestort. De extra storting is nodig doordat de grondexploitatie een jaar eerder afgesloten wordt.

Julianapark – Hoogezand
In 2021 is de laatste kavel verkocht. Naar aanleiding van klachten in de omgeving bleek dat de sloten dichtgegroeid zijn en het rioolstelsel niet goed functioneert. Er is een bestek opgemaakt van wat er nog moet gebeuren en na een aanbesteding is het resterende werk gegund voor bijna € 278.000. Daarmee verdampt de geprognosticeerde winst helaas.

Tolweg – Muntendam
In 2021 zijn 4 kavels verkocht. Het nog te realiseren programma per 1-1-2022 bestaat uit 31 woningen. Op deze exploitatie is eind 2021 € 197.500 winst genomen (was begroot € 80.700).
In fase 2, gebied 2, moet de openbare ruimte nog volledig worden aangelegd. Hiervoor is een onderhandse aanbesteding ingezet. Voor dit deel van fase 2 geldt dat nog een bestemmingsplan vastgesteld moet worden. Ook wordt een bestemmingsplanwijziging gemaakt op een deel van de eerste fase. Deze maakt het mogelijk om flexibel te verkavelen in het laatste deel van Fase 1. De planning is dat beide bestemmingsplannen begin 2022 afgerond zijn. De looptijd van de grondexploitatie is tot en met 2025.

Verlengde Veenlaan – Slochteren
In 2021 zijn twee kavels verkocht. In 2018 is vooruitlopend op de herijking van deze grondexploitatie een extra voorziening getroffen. Met deze extra storting is rekening gehouden met een sterke verdunning van het plan. In het afgelopen jaar is in overleg met betrokkenen een nieuw plan voor 20 woningen in verschillende woonvormen gemaakt, wat ondersteund wordt door marktonderzoek.
Er is een gezamenlijk gedragen concept beeldkwaliteitsplan opgesteld wat nog geformaliseerd gaat worden. Het komende jaar wordt gestart met de verkoop van kavels. Het gaat daarbij alleen om kavels die zowel binnen het vastgestelde bestemmingsplan passen als binnen het nog niet vastgestelde beeldkwaliteitsplan. Het gaat daarom alleen nog om de huidige verkavelingsvorm, lintbebouwing. Hiervoor zijn al meerdere verzoeken binnengekomen om een kavel te kopen.

De hogere raming voor de plankosten heeft het positieve effect op de hogere grondopbrengsten tenietgedaan. Het voorziene tekort loopt op met € 122.000 ten opzichte van de MPG 2021. De benodigde stand van de verliesvoorziening op contante waarde per eind 2021 komt hiermee op € 2.366.000. De hoogte van de voorziening, inclusief indexering 2021 van € 44.900, was € 2.289.000, dit betekent dat € 77.000 extra aan de verliesvoorziening is toegevoegd.

Burgemeester Venemastraat – Meeden
Dit plan betreft 6 vrije kavels. In 2021 zijn op een na alle kavels verkocht. De laatste kavel wordt in 2022 verkocht waarmee eind 2022 de grondexploitatie wordt afgesloten.

Het resultaat van de exploitatie op eindwaarde ten opzichte van de MPG 2021 is verslechterd met € 10.000 door hogere plankosten. De benodigde stand van de verliesvoorziening op contante waarde per eind 2021 komt hiermee op € 174.000. De hoogte van de voorziening, inclusief indexering 2021 van € 3.100, was € 158.000, dit betekent dat € 16.000 extra in de verliesvoorziening is gestort. De extra storting is nodig doordat de grondexploitatie een jaar eerder wordt afgesloten.

Rengerspark – Kolham
Dit plan is in 2018 overgenomen uit de samenwerking met Groningen. Er zijn op dit moment 11 opties op Bedrijvenpark Rengers verstrekt. In 2021 is in fase 3 het laatste deel van de A.

Einsteinlaan aangelegd.
In 2021 is aanzienlijk meer verkocht dan verwacht in de grondexploitatie (totaal € 4,1 mln). Om deze reden is op deze exploitatie eind 2021 € 1.402.500 winst genomen (was begroot € 78.200). door de snellopende grondverkopen en doordat op alle kavels onder optie zijn, is de resterende looptijd van de grondexploitatie verkort naar 6 jaar.

Vosholen II deelplan 1
De Vosholen II betreft het gehele gebied tussen Vosholen fase 1 en de Kleinemeersterstraat te Sappemeer. Deelplan 1 is het westelijk deel van het plangebied gelegen tussen Vosholen fase 1 en de Croonhoven. Deelplan 1 heeft al een woonbestemming. De grondexploitatie biedt ruimte voor de ontwikkeling van 34 woningen. De grondexploitatie Vosholen II deelplan 1 sluit met een positief saldo. Als de gemeenteraad de grondexploitatie vaststelt, kan worden gestart met het bouwrijp maken en kan de bouwrijpe grond worden overgedragen aan een ontwikkelaar, die een bouwplan binnen de gemeentelijke kaders mag realiseren. Door hoger geraamde grondopbrengsten is het verwacht eindresultaat van deze winstgevende grondexploitatie met € 117.000 verbeterd naar een overschot van € 259.000. In eerste gronden worden in 2022 verkocht. Voor 2021 is daarom geen winst genomen, dit was voor 2021 begroot op € 21.000.

Overschild – Graauwedijk
In de Structuurvisie Overschild 2018-2028 is de wens opgenomen om voldoende ruimte te hebben om eventuele ruimtelijke verschuivingen als gevolg van de grootschalige versterkingsoperatie in het dorp Overschild mogelijk te maken. Een deel van deze ruimte wordt opgevangen door het schuiven binnen de huidige grenzen van het dorp. Voor een ander deel is besloten om een beperkte uitbreiding aan de rand van het dorp te realiseren. Het gaat om een blok van 5.700 m2 aan de Graauwedijk. Op deze locatie is ruimte voor de bouw van 4 woningen. Het gaat op dit moment om het verplaatsen van 3 woningen waarvoor in het dorp zelf minder ruimte aanwezig is. Het College van B&W heeft besloten de betrokken eigenaren voorrang te geven bij de verwerving. Het jaar 2021 stond in het teken van de aankoop en het maken van afspraken met de pachter die de locatie nog gebruikt. Tevens is het bouwrijp maken van de locatie voorbereid en zijn de eerste afspraken met de aanstaande kopers gemaakt. De vierde kavel blijft voorlopig onverkocht, omdat hier nu de tijdelijke toegangsweg naar de tijdelijke huisvesting van NCG ligt. De grondexploitatie loopt budgettair neutraal.

Drevenhof – Hoogezand
In 2021 is samen met een groep particulieren een gewerkt aan de ontwikkeling van project de Drevenhof in Hoogezand. Het gaat om een project van 12 levensloopbestendige woningen, te realiseren onder collectief particulier opdrachtgeverschap (CPO). De grond is in eigendom van de gemeente. Er ligt na een lange voorbereidingstijd een concreet plan van initiatiefnemers dat positief is ontvangen door de gemeentelijke organisatie. Hiernaast is er overeenstemming over de grondprijs en uitvoering van werkzaamheden en ligt er een reserveringsovereenkomst met de initiatiefnemers. Het terrein is nog niet bouwrijp gemaakt. Om met de uitvoering van het bouwrijp maken te kunnen beginnen is het nodig om een grondexploitatie op te starten. Volgens planning wordt in juni 2022 de grondexploitatie ter vaststelling aan de raad aangeboden.

Overige bouwgronden in exploitatie

Overige bouwgronden in exploitatie

Gouden Driehoek
De exploitatie van de Gouden Driehoek in Zuidbroek is geprivatiseerd en heeft geen actieve rol vanuit de gemeente anders dan de gronden tijdig te verwerven en door te leveren. Hier ligt geen gemeentelijke grondexploitatie aan ten grondslag. De gemeente heeft eind 2021 de laatste tranche € 1,2 miljoen. ontvangen van de ontwikkelingsmaatschappij De Gouden Driehoek bv en hierdoor is de openstaande vordering afgewikkeld. Daarnaast is de resterende boekwaarde van € 0,6 miljoen afgeboekt door inzet van de in het verleden getroffen voorziening.

Financieel

Resultaat grondexploitaties 2021

Het totaal van de af te dekken verliezen en te nemen winsten in de MPG 2022 is over 2021 € 1.051.000 voordelig. Vooral de hoge winstneming op Rengerspark door de vele verkopen heeft een positief effect hierop gehad. Door onverwachte hoge kosten voor het woonrijpmaken op Julianapark moest de genomen winstneming tot en met 2020 afgeboekt worden. Met een extra afboeking van € 32.000 kan de grondexploitatie in 2022 budgettair neutraal afgesloten worden. Omdat Winkelpark niet als bouwgrond in exploitatie is en de boekwaarde geen verwervingskosten betreft, waren we genoodzaakt de boekwaarde ad € 188.000 af te boeken ten laste van het rekeningresultaat. Met deze afboekingen leveren de grondexploitaties over 2021 uiteindelijk een voordeel op van € 831.000.

Resultaat grondexploitaties 2021

	Voorzieningen mutaties	Winstneming mutaties	Totalen
IJsbaan	95	0	-95
Julianapark	0	-228	-228
Tolweg	0	198	198
Verlengde Veenlaan	122	0	-122
Burgemeester Venemastraat	16	0	-16
Rengerspark	0	1.402	1.402
Stadshart Hoogezand	0	0	0
Graauwedijk	0	0	0
De Vosholen II deelplan 1	0	0	0
Totalen mutaties voorz./winstnemingen	**233**	**1.372**	**1.139**
Begroot 2021	**125**	**213**	**88**
Verschil	**108**	**1.159**	**1.051**
Afboeking Winkelpark			-188
Afboeking Julianapark			-32
Totalen resultaat MPG			**831**

bedragen x € 1.000

Voorzieningen

Het bedrag aan te dekken verliezen voor de grondexploitaties tezamen met de voorziening Sanering Stadshart Hoogezand is met € 217.000 toegenomen tot € 6.847.000. De voorziening sanering Stadshart staat los van de grondexploitatie Stadshart Hoogezand. Exclusief de voorziening Sanering Stadshart zijn de verliesvoorzieningen van de lopende grondexploitaties met € 233.000 toegenomen. Dit betreft een indexering over 2021 van € 125.000 en een toename van € 108.000 door de uitkomsten MPG 2022 van de grondexploitaties met een tekort. Dit wordt vooral veroorzaakt door intensievere planbegeleiding in de grondexploitaties.

Mutaties verliesvoorzieningen

	1-1-2021	Toevoegingen	Onttrekkingen	31-12-2021
IJsbaan	3.855	95	0	3.950
Verlengde Veenlaan	2.244	122	0	2.366
Burgemeester Venemastraat	154	16	0	170
Sanering Stadshart Hz.	377	0	16	361
Totaal voorzieningen	**6.630**	**233**	**16**	**6.847**

bedragen x € 1.000

Boekwaarde grondexploitaties

In de onderstaande tabel staan de boekwaarden van de grondexploitaties aan het begin en einde van verslagjaar 2021 en de verwachte eindresultaten op eind- en contante waarde. Uit het overzicht blijkt dat de boekwaarde van het totaal van de bouwgronden in exploitatie is afgenomen van € 12.936.000 naar € 9.699.000 per eind 2021. Dit komt in grote mate door de grondverkopen op Rengerspark en IJsbaan. Het saldo van de grondexploitaties op eindwaarde is € 1.798.000 voordelig (contant per 1-1-2021 € 1.298.000). Voor de tekorten op de verliesgevende grondexploitaties is totaal € 6.486.000 aan verliesvoorzieningen getroffen. De voorziening sanering Stadshart (€ 361.000) is niet voor het dekken van een tekort, deze wordt ingezet voor dekking van saneringskosten in het centrumgebied van Hoogezand waarna de gronden ingebracht worden in de grondexploitatie Stadshart.

Boekwaarden grondexploitaties

	Boekwaarde per 1-1-21	Investeringen 2021	Inkomsten/des-investeringen 2021	Boekwaarde per 31-12-21	Investeringen rest looptijd	Inkomsten/des-investeringen rest looptijd	Eindwaarde	Contante waarde
IJsbaan	5.801	230	1.358	4.673	732	1.213	4.191	3.950
Julianapark	-319	107	96	-308	308	0	0	0
Tolweg	-827	482	152	-497	1.358	2.434	-1.572	-1.460
Verlengde Veenlaan	3.866	201	264	3.802	1.413	2.497	2.718	2.366
Burg. Venemastraat	604	30	406	228	31	85	174	170
Rengerspark	4.038	371	4.140	268	1.768	9.016	-6.980	-6.014
Stadshart	-1.349	657	741	-1.433	4.782	3.420	-71	-67
Vosholen fase 2 dp1	0	744	0	744	1.244	2.246	-259	-244
Overschild-Graauwedijk	0	6	0	6	249	256	0	0
Sanering Stadshart	0	0	0	0	0	0	0	0
Subtotaal	**11.814**	**2.828**	**7.158**	**7.484**	**11.885**	**21.168**	**-1.798**	**-1.298**
Schiereiland Foxhol	92	0	92	0			0	0
Winkelpark	188	0	188	0			0	0
Totaal	**12.094**	**2.828**	**7.438**	**7.484**	**11.885**	**21.168**	**-1.798**	**-1.298**

bedragen x € 1.000

Balanswaarde verloop grondexploitaties

	Boekwaarde per 1-1-21	Voorzieningen per 1-1-21	Winstnemingen per 1-1-2021	Balanswaarde per 1-1-21	Boekwaarde per 31-12-21	Voorzieningen mutaties 2021	Voorzieningen per 31-12-21	Winstnemingen 2021	Winstnemingen per 31-12-2021	Balanswaarde per 31-12-21
IJsbaan	6	3.855	0	1.947	4.673	95	3.950	0	0	724
Julianapark	-319	0	228	-91	-308	0	0	-228	0	-308
Tolweg	-827	0	593	-234	-497	0	0	198	790	294
Verlengde Veenlaan	3.866	2.244	0	1.621	3.802	122	2.366	0	0	1.436
Burg. Venemastraat	604	154	0	449	228	16	170	0	0	58
Rengerspark	4.038	0	22	4.060	268	0	0	1.403	1.425	1.693
Stadshart	-1.349	0	0	-1.349	-1.433	0	0	0	0	-1.433
Vosholen fase 2 dp1	0	0	0	0	744	0	0	0	0	744
Overschild-Graauwedijk	0	0	0	0	6	0	0	0	0	6
Sanering Stadshart	0	377	0	-377	0	-16	361	0	0	-361
Subtotaal	**11.814**	**6.630**	**843**	**6.026**	**7.484**	**217**	**6.847**	**1.372**	**2.215**	**2.852**
Schiereiland Foxhol	92	0	0	92	0	0	0	0	0	0
Winkelpark	188	0	0	188	0	0	0	0	0	0
Totaal	**12.094**	**6.630**	**843**	**6.306**	**7.484**	**217**	**6.847**	**1.372**	**2.215**	**2.852**

bedragen x € 1.000

Winstnemingen

Het BBV schrijft de methode van winstnemen voor, namelijk de POC-methode (Percentage of Completion). Dit betekent in het kort dat voor winstgevende grondexploitaties een ‘zekere’ winst genomen moet worden op basis van de financiële voortgang van het project (% gerealiseerde kosten

* % gerealiseerde opbrengsten * geraamde winst). De in het verleden eventueel reeds genomen winsten worden van de berekende ‘zekere’ winst afgetrokken. Ook voorziene risico’s kunnen van dit resultaat worden afgetrokken, mits deze goed zijn onderbouwd. Op basis van de POC-methode is in 2021 voor de grondexploitaties Rengerspark en Tolweg € 1,6 mln. winst kan worden genomen. Door onverwachte hoge kosten in het bouwrijp maken vanwege aanpassingen in de waterhuishouding is grondexploitatie Julianapark niet meer winstgevend, hierdoor moest de in het verleden genomen winst van totaal € 228.000 afgeboekt worden.

Verloop winstnemingen

	tot en met 2020	2021	Totaal
Julianapark	228	-228	0
Tolweg	593	198	791
Rengerspark	22	1.402	1.424
De Vosholen II dp 1	0	0	0
Totaal	**843**	**1.372**	**2.215**

bedragen x € 1.000

Overige complexen (geen onderdeel van bouwgronden in exploitatie)

Overige complexen

De Vosholen fase II deelplan 2
Deze locatie ligt tussen De Vosholen deelplan I en de Kleinemeersterstraat. De locatie is grotendeels in eigendom van de gemeente. Voor dit gebied moet de bestemming nog worden aangepast. Om hiertoe te komen zijn in 2021 diverse onderzoeken en voorbereidende werkzaamheden verricht. Dit heeft ertoe geleid dat we begin 2022 konden starten met het overleg rondom het voorontwerp bestemmingsplan. Parallel hieraan werken we aan een stedenbouwkundig plan en grondexploitatie voor het plangebied. Naar verwachting kunnen we eind 2022 het bestemmingsplan aan uw raad aanbieden.

Schiereiland Foxhol
Het schiereiland Foxhol is een kleinschalig bedrijventerrein dat is gerealiseerd ten tijde van de revitalisering van de bedrijventerreinen Foxhol en Martenshoek. In 2021 zijn de laatste kavels verkocht.

Winkelpark
De gronden zijn in het verleden aangekocht voor de ontwikkeling van een winkelpark. Visser Vastgoed heeft een deel daarvan aangekocht. Op dit deel hebben zich een aantal winkels gevestigd. De grondexploitatie is destijds ook afgesloten. Op dit complex rust nog een boekwaarde van € 188.000. Omdat deze boekwaarde meer dan 5 jaar oud is en ook geen verwervings- en/of bewerkingskosten van gronden betreft is dit in 2021 afgeboekt ten laste van het rekeningresultaat. De resterende aangrenzende gronden zijn eigendom van de gemeente, deels bouwrijp en deels niet. De afgelopen jaren vonden geen ontwikkelingen plaats op de gronden die in eigendom zijn van de gemeente.

Sanering Stadshart Hoogezand
Voor de dekking van de saneringskosten in het stadshart is de saneringsvoorziening Stadshart beschikbaar. Dit is het restant van de oude voorziening stadshart uit 2018 en is bedoeld om saneringskosten in het stadshart te dekken. De saneringskosten maken geen onderdeel uit van de grondexploitatie Stadshart Hoogezand. In 2021 hebben in het centrumgebied enkele kleine saneringen plaatsgevonden, de kosten van € 16.000 zijn ten laste van de voorziening geboekt. Het resterende deel van de voorziening van € 361.000 blijft beschikbaar voor saneringen binnen Stadshart Hoogezand.

Risico's

Risico's

De risico’s hebben betrekking op de kosten en opbrengsten die specifiek binnen een grondexploitatie kunnen worden erkend. Het totaal aan risico’s bedraagt € 1.069.500. Dit risico wordt in aanmerking genomen bij het bepalen van het weerstandsvermogen van de gemeente.

Risico's grondexploitaties

	Projectspecifieke risico's
IJsbaan	106
Julianapark	35
Tolweg	22
Verlengde Veenlaan	71
Burgemeester Venemastraat	11
Rengerspark	56
Stadshart	750
Graauwedijk Overschild	6
De Vosholen II dp 1	13
Totaal	**1.070**

bedragen x € 1.000

De volgende hoofdzaken liggen achter de risico’s:

- IJsbaan: extra parkeren nodig ten koste van uitgeefbaar en extra kosten openbaar gebied.
- Julianapark: aanbesteding woonrijpmaken valt hoger uit.
- Tolweg: onvoorziene uitgaven.
- Verlengde Veenlaan: Verkopen blijven achter op prognose en onvoorziene uitgaven.
- Burgemeester Venemastraat: onvoorziene uitgaven.
- Rengerspark: ramingen voor bouw- en woonrijpmaken sluiten niet aan bij de aannemingssommen en onvoorziene uitgaven.
- Stadshart Hoogezand: hogere kosten voor andere inrichting vlek 3 (noordkant spoor).
- Graauwedijk Overschild: aanbesteding woonrijpmaken valt hoger uit.
- De Vosholen II deelplan 1: verkopen blijven achter op planning, langere looptijd.

3.8 Paragraaf Bestuur

Inleiding bestuur

Inleiding

Deze paragraaf beschrijft relevante ontwikkelingen in de uitvoering van het lokaal bestuur. Daarbij gaat het om het samenspel tussen samenleving, raad, college en organisatie.

Interactieve beleidsvorming

Interactieve beleidsvorming

De gemeente wil inwoners zoveel mogelijk betrekken bij verschillende fasen van beleidsvorming en uitvoering maar vooral aansluiten bij initiatieven van inwoners. Als gevolg van corona is het aantal bijeenkomsten van de raad met inwoners in 2021 beperkt gebleven.

- Er zijn 21 informatie en themabijeenkomsten gehouden, deze waren vooral digitaal maar wel openbaar toegankelijk, ook voor inwoners.
- Verder zijn eventuele belanghebbenden bij de diverse agendapunten op de raad(scommissie) actief door de raad uitgenodigd om de raads- en commissievergaderingen digitaal te komen

bijwonen.
- Er zijn als gevolg van corona geen beeldvormende avonden geweest.

Thema's voor de raad in 2021

Thema's voor de raad in 2021

De gemeente staat voor grote opgaven. Dit heeft ook in 2021 veel inzet gevraagd van raad, college en organisatie. In 2021 zijn het Nationaal Programma Groningen (NPG), de Omgevingswet en de Energietransitie verder opgepakt. Daarbij heeft de raad deelgenomen in een pilot E-democracy van het Ministerie van BZK, dit wil zeggen dat de inwoners op digitale wijze bij besluitvormings- en beleidsprocessen worden betrokken. Het doel hiervan is o.a. om de inwoners ook op deze wijze structureel meer te betrekken en te laten participeren. Dit heeft na het aannemen van een amendement door de raad waarmee 5% van de middelen in het NPG is gereserveerd voor burgerinitiatieven, geresulteerd in het openstellen van het project Hart voor Aigenhaid. Dit is op 24 maart 2021 door de gemeenteraad gelanceerd. Hiervoor konden inwoners van Midden-Groningen ideeën voor hun eigen buurt, wijk of dorp, indienen op het digitale platform “Stem van Midden-Groningen”. Vier projecten bleken te voldoen aan de eisen en zijn gehonoreerd. Er is daarnaast ingezet op meer communicatie vanuit de raad om zo de raad meer een eigen gezicht te geven. De raad wil meer in contact treden met de samenleving om zo samen te komen tot een betere invulling van de volksvertegenwoordigende rol van de raadsleden.

Passende vergaderstructuur voor de raad

Passende vergaderstructuur voor de raad

Als gevolg van corona werd er een groot deel van het jaar vergaderd volgens de regels zoals opgesteld in de “Tijdelijke wet digitale beraadslaging en besluitvorming”. De raad heeft vergaderd door middel van het digitale vergadersysteem Starleaf, waarbij de vergaderingen van de raadscommissies voornamelijk hybride waren.

Spreekrecht

Spreekrecht

Inwoners konden ook tijdens corona inspreken, maar dan digitaal via Starleaf. Van het spreekrecht is in 2021 in de raadscommissies door zes personen gebruik gemaakt. In de raadsvergaderingen hebben 24 personen ingesproken en/of schriftelijke bijdragen aangeleverd. Burgers hebben 45 keer een brief gezonden aan de raad. Van deze brieven is op initiatief van de raadsfracties één brief inhoudelijk besproken.

Vanwege de maatregelen in verband met corona is een groot aantal fysieke bijeenkomsten, geplande werkbezoeken en wijkbezoeken niet doorgegaan. Doel van de wijkbezoeken was om de raad kennis te laten maken met wijkinitiatieven en van de mensen te horen waar ze trots en/of minder trots op zijn in hun wijk. We verwachten de wijkbezoeken in 2022 weer op te pakken. Dit geldt ook voor gast van de raad en de prokkelraad, die in 2021 ook niet door konden gaan.

Kwaliteit van besluitvorming

Kwaliteit van besluitvorming

Ook willen we de kwaliteit van de besluitvorming verhogen, de inwoners hierbij betrekken en daarbij steeds meer gebruik maken van digitale middelen. De raadsleden kunnen bij hun bestuurlijke werk een beroep doen op een accurate griffie die hen vanuit onafhankelijk perspectief proactief adviseert. Verder gebruiken we een actueel Raadsinformatiesysteem waarop vergaderstukken van de openbare vergaderingen voor politiek en burger gemakkelijk toegankelijk zijn. Het raadsinformatiesysteem wordt in 2021 geëvalueerd en hieruit zullen verbeteracties volgen.

Rekenkamercommissie

Rekenkamercommissie

De Rekenkamercommissie Midden-Groningen heeft als taak het onderzoeken van de doelmatigheid, de doeltreffendheid en de rechtmatigheid van het gevoerde bestuur. Hiermee is de rekenkamercommissie een belangrijk instrument voor de controlerende taak van de raad. In 2021 had de rekenkamercommissie in totaal op zes onderwerpen onderzoeken in portefeuille. Daarvan zijn er in 2021 drie besproken in de raad. Drie lopen door tot in 2022.

De rekenkamercommissie (RKC) heeft in 2021 drie rapporten aangeboden:
- Opvolgingsonderzoek gemeentelijk vastgoed – behandeld in de raad van 01-04-2021;
- Onderzoek Armoedebeleid – behandeld in de raad van 29-04-2021;
- Quick Scan Omgevingswet – behandeld in de raad van 24-06-2021;

In 2021 zijn drie onderzoeken gestart, te weten:
- Quick Scan onderzoek Duurzaamheid;
- Quick Scan onderzoek jeugdzorg;
- Onderzoek Nationaal Programma Groningen;

Deze onderzoeken worden verder uitgerold in 2022.

Per 1 januari 2022 een Rekenkamer in plaats van een Rekenkamercommissie
In het nieuwe wetsvoorstel voor aanpassing van de Gemeentewet wordt voorgesteld de vrijheid om te kiezen voor een rekenkamerfunctie/rekenkamercommissie in plaats van een rekenkamer, te laten vervallen. Het is nog niet duidelijk wanneer de voorgestelde wetswijziging in werking zal gaan treden. Maar in het voornemen tot het definitief vormgeven van de rekenkamer(functie) per 1 januari 2022 is het zinvol om nu alvast te anticiperen op deze wetswijziging, zodat deze functie toekomstbestendig vorm kan krijgen. Daarom heeft de raad op 23 december 2021 besloten met ingang van 1 januari 2022 te gaan werken met een Rekenkamer in plaats van met een Rekenkamercommissie, bestaande uit een externe voorzitter en twee externe leden. Hierin is als gevolg van het vertrek van een lid een nieuw lid geworven en benoemd.

3.9 Paragraaf Taakstelling

Paragraaf taakstelling

Uw gemeenteraad heeft de afgelopen jaren meermaals bezuinigingsmaatregelen moeten nemen om tot een structureel sluitende begroting te komen. Het totale pakket aan maatregelen uit de afgelopen jaren betekende voor 2021 een in te vullen bezuinigingsomvang van grofweg € 13 miljoen. In de afgelopen jaren, zo ook in 2021, hebben we ervoor gekozen om de bezuinigingen functioneel te verwerken in de budgetten. Dit betekent dat we de beschikbare budgetten voor de betreffende producten verlaagd hebben. Gezien het resultaat van grofweg € 9 miljoen positief kunnen we de conclusie trekken dat de bezuinigingen in totaliteit zijn gerealiseerd, maar soms is daar wel een alternatieve bezuiniging (soms zelfs op een ander domein) voor nodig. We zien immers op een aantal terreinen zodanige druk vanuit autonome ontwikkelingen dat het welhaast onmogelijk is om de eerder afgesproken bezuinigingsomvang ten volle te realiseren. Met name in het sociaal domein doet deze druk zich voor. Ontwikkelingen rondom indexatie van zowel uitvoeringsbudgetten als zorgsalarissen leiden ertoe dat de begroting uitzet ondanks dat we het budget vooraf met het vastgestelde bezuinigingsbedrag hebben verlaagd. Overall kunnen we wel concluderen dat de totale begrotingsomvang zo'n € 13 miljoen hoger was geweest als we de bezuinigingen in het verleden niet hadden doorgevoerd. Een sluitende begroting was dan niet haalbaar gebleken. Dat is nu (ook meerjarig) wel het geval.

4. Jaarrekening

4.1 Overzicht baten en lasten

Overzicht baten en lasten

Wat heeft dit gekost? **Totaal baten en lasten**

Omschrijving	realisatie 2020	Primitief begroot 2021	Begroot na wijziging 2021	realisatie 2021	Verschil 2021
Lasten					
algemene dekkingsmiddelen					
Lokale heffingen	1.321	955	1.380	1.354	25 V
Algemene uitkeringen	0	0	0	0	0
Dividend	0	0	0	0	0
Saldo financieringsfunctie	535	145	443	446	-3 N
Overige algemene dekkingsmiddelen	0	0	0	0	0
totaal algemene dekkingsmiddelen	1.856	1.100	1.823	1.800	22 V
Overhead	26.955	26.303	28.728	31.331	-2.603 N
Heffing VPB	0	0	0	1	-1 N
Onvoorzien	0	138	138	0	138 V
overige lasten per programma					
Dorpen en wijken	39.445	39.325	40.740	38.084	2.657 V
Sociaal	122.151	126.813	129.159	122.715	6.444 V
Economie	18.527	17.183	24.559	26.119	-1.560 N
Dienstverlening	3.837	4.252	3.325	3.183	142 V
Gevolgen gas- en zoutwinning	7.257	11.442	28.604	12.272	16.332 V
Bestuur en bedrijfsvoering	4.343	5.361	6.215	3.590	2.625 V
Totaal lasten	**224.370**	**231.916**	**263.290**	**239.095**	**24.195 V**
Baten					
algemene dekkingsmiddelen					
Lokale heffingen	18.903	20.228	20.683	20.572	-111 N
Algemene uitkeringen	125.000	123.085	130.628	132.055	1.427 V
Dividend	199	355	263	224	-39 N
Saldo financieringsfunctie	181	179	150	165	15 V
Overige algemene dekkingsmiddelen	0	0	0	0	0
totaal algemene dekkingsmiddelen	144.283	143.847	151.724	153.016	1.292 V
Overhead	737	649	822	518	-304 N
Heffing VPB	0	0	0	0	0
Onvoorzien	0	0	0	0	0
overige lasten per programma					
Dorpen en wijken	16.864	16.935	17.245	17.206	-39 N
Sociaal	41.947	43.217	44.349	42.988	-1.361 N
Economie	9.330	6.333	14.333	16.885	2.552 V
Dienstverlening	611	692	651	754	103 V
Gevolgen gas- en zoutwinning	7.501	11.802	28.245	12.639	-15.606 N
Bestuur en bedrijfsvoering	857	4.927	4.232	1.752	-2.481 N
Totaal baten	**222.129**	**228.401**	**261.602**	**245.757**	**-15.845 N**
Saldo voor bestemming	**-2.242**	**-3.516**	**-1.688**	**6.662**	**8.350 V**
Mutatie reserves					
stortingen					
Dorpen en wijken	0	0	350	358	-8 N
Sociaal	1.000	4.286	4.673	4.671	2 V
Economie	0	0	0	0	0
Dienstverlening	0	0	0	0	0
Gevolgen gas- en zoutwinning	0	0	0	0	0

Bestuur en bedrijfsvoering	2.924	1.810	2.936	3.026	-90 N
Totaal stortingen	**3.924**	**6.096**	**7.959**	**8.055**	**-96 N**
onttrekkingen					
Dorpen en wijken	710	200	1.302	932	-370 N
Sociaal	3.736	6.915	8.774	5.651	-3.123 N
Economie	628	13	368	454	86 V
Dienstverlening	0	0	0	0	0
Gevolgen gas- en zoutwinning	0	0	0	0	0
Bestuur en bedrijfsvoering	3.522	1.484	3.455	3.322	-133 N
Totaal onttrekkingen	**8.596**	**8.612**	**13.898**	**10.359**	**-3.539 N**
Totaal mutatie reserves	**4.672**	**2.515**	**5.939**	**2.303**	**-3.635 N**
Saldo na bestemming	**2.431**	**-1.000**	**4.251**	**8.966**	**4.715 V**

Toelichting: N = nadelig verschil en V = voordelig verschil

bedragen x € 1.000

4.2 Toelichting op baten en lasten

4.2.1. Analyse afwijkingen

Analyse afwijkingen

In de tabel onder 4.1 Overzicht van baten en lasten wordt een overzicht gegeven van de verschillen per programma én een aantal afzonderlijke aspecten. Dit zijn onder andere de lokale heffingen, overhead en het saldo van de financieringsfunctie. Deze afzonderlijke aspecten zijn apart benoemd, maar vallen uiteindelijk binnen (niet één, maar) meerdere van de zes programma's van voorliggende jaarrekening. Gevolg hiervan is dat de verschillen per programma in de tabel onder 4.1 niet één-op-één overeenkomen met de verschillen die eerder in het boekwerk zijn beschreven.

We kiezen ervoor op deze plek niet een andere toelichting op te nemen. Dat heeft geen meerwaarde en zou eerder tot verwarring kunnen leiden. Belangrijke constatering onderaan de streep is dat het saldo na bestemming exact overeenkomt met hetgeen eerder in het boekwerk is opgenomen en toegelicht. Voor een toelichting op de afwijkingen verwijzen we naar de verschillenanalyse die is opgenomen bij de afzonderlijke programma's.

4.2.2 Analyse begrotingswijzigingen en begrotingsrechtmatigheid

Inleiding

Het budgetrecht is een recht dat de raad toekomt. Het budgetrecht houdt in dat het college in principe alleen uitgaven kan doen en verplichtingen kan aangaan na toestemming ofwel autorisatie van de raad. Met de vaststelling van de begroting geeft de raad het college deze toestemming.

Begrotingsrechtmatigheid betreft de verantwoording van de lasten op het juiste jaar, voor het juiste bedrag en op het juiste programma. Als blijkt dat de gerealiseerde lasten zoals weergegeven in de jaarrekening hoger zijn dan de geraamde bedragen met inbegrip van de laatste begrotingswijziging, is – voor zover het de begrotingsoverschrijdingen betreft – mogelijk sprake van onrechtmatige uitgaven. De overschrijding kan namelijk in strijd zijn met het budgetrecht van de gemeenteraad. Daarom verzoeken wij u deze overschrijdingen alsnog te autoriseren door middel van het vaststellen van de Jaarstukken 2021. Na instemming van uw raad met deze overschrijdingen is formeel geen sprake meer van 'overschrijdingen' en geen begrotingsonrechtmatigheid in het kader van de controleverklaring.

De Commissie BBV geeft in de Kadernota rechtmatigheid aan welke 'soorten' begrotingsafwijkingen bij de toetsing van begrotingsafwijkingen worden onderkend. Per uitgave die heeft geleid tot een begrotingsoverschrijding op programmaniveau dient te worden aangegeven of de uitgaven binnen het door de gemeenteraad uitgezette beleid passen dan wel dat er sprake is van strijdigheid met een wettelijke bepaling c.q. met een door de gemeenteraad genomen beslissing. In onderstaande tabel zijn deze soorten beschreven.

Soorten begrotingsafwijking

Cat.	Soort begrotingsafwijking	Onrechtmatig, maar telt niet mee voor het oordeel	Onrechtmatig, en telt mee voor het oordeel
1	Kostenoverschrijdingen betreffende activiteiten die niet passen binnen het bestaande beleid en waarvoor men tegen beter weten in geen voorstel tot begrotingsaanpassing heeft ingediend. Bijvoorbeeld de doelgroep c.q. de activiteiten zijn in de praktijk aantoonbaar.		X
2.1	Kostenoverschrijdingen die passen binnen het bestaande beleid, maar die zijn ontstaan na de laatste begrotingswijziging.	X	
2.2	Kostenoverschrijdingen die passen binnen het bestaande beleid, maar waarbij de accountant ondubbelzinnig vaststelt dat die ten onrechte niet tijdig zijn geautoriseerd. Bijvoorbeeld: de verwachte kostenoverschrijding op jaarbasis was via tussentijdse informatie al wel bekend, maar men heeft geen voorstel tot begrotingsaanpassing ingediend en dit is in strijd met de budgetregels zoals afgesproken met de raad.		X
3	Kostenoverschrijdingen die geheel of grotendeels worden gecompenseerd door direct gerelateerde opbrengsten, bijvoorbeeld via subsidies of kostendekkende omzet.	X	
4	Kostenoverschrijdingen bij open einde (subsidie)regelingen. Vaak blijkt vanwege dit open karakter in het kader van het opmaken van de jaarrekening een (niet eerder geconstateerde) overschrijding.	X	
5	Kostenoverschrijdingen die worden gecompenseerd door extra inkomsten die niet direct gerelateerd zijn. Over de aanwending van deze extra inkomsten heeft de raad nog geen besluit genomen.		X
6	Kostenoverschrijdingen betreffende activiteiten welke achteraf als onrechtmatig moeten worden beschouwd omdat dit bijvoorbeeld bij nader onderzoek van de subsidieverstrekker, belastingdienst of een toezichthouder blijkt (bijvoorbeeld een belastingnaheffing). Het zal hier in de praktijk vaak gaan om interpretatieverschillen bij de uitleg van wet- en regelgeving die na het verantwoordingsjaar aan het licht komen. Er zijn dan geen rechtmatigheidsgevolgen voor dat verantwoordingsjaar. Wel zal de gemeente ervoor moeten zorgen dat de overschrijdingen getrouw in de jaarrekening worden weergegeven. Ook kunnen er gevolgen zijn voor het lopende jaar.		
6.1	- geconstateerd tijdens verantwoordingsjaar		X
6.2	- geconstateerd na verantwoordingsjaar	X	
7	Kostenoverschrijdingen op activeerbare activiteiten (investeringen ofwel totaal geautoriseerd krediet) waarvan de gevolgen voornamelijk zichtbaar worden via hogere afschrijvings- en financieringslasten in het jaar zelf of pas in de volgende jaren.		
7.1	- jaar van investeren		X
7.2	- afschrijvings- en financieringslasten in latere jaren	X	

In dit deel van de jaarstukken geven we een overzicht van alle afwijkingen in de lasten tussen de begroting na wijziging 2021 en de jaarrekening 2021. Zoals in de richtlijnen is opgenomen, rapporteren we daarbij op afwijkingen zodra deze op programmaniveau hoger zijn dan € 100.000. Om deze reden worden twee afwijkingen binnen het programma Economie en Bestuur en bedrijfsvoering toegelicht. In het jaarverslag is reeds per programma ingegaan op de verschillen tussen de realisatie en de begrotingscijfers voor en na wijziging. Voor een gedetailleerde toelichting op de afwijkingen wordt hiernaar verwezen. Hieronder wordt per begrotingsafwijking geconcludeerd of de afwijking wel of niet meetelt voor het oordeel van de accountant.

Analyse begrotingsafwijkingen en begrotingsrechtmatigheid

Significante begrotingsafwijkingen

Programma	Begrote lasten	Werkelijke lasten	Afwijking
3. Economie	24.559.000	26.119.000	1.560.000 N
6. Bestuur en bedrijfsvoering	35.824.000	36.028.000	204.000 N

Programma 3 Economie
Dit programma laat een afwijking in de lasten zien tussen de begroting na wijziging 2021 en de jaarrekening 2021 van € 1.560.000. Hoewel er enkele plussen en minnen zijn, heeft de belangrijkste overschrijding betrekking op:

- € 1.827.000 voor de afboeking van de boekwaarde van de Gouden Driehoek Zuidbroek.

Deze overschrijding is te classificeren als categorie 3. De overschrijding wordt grotendeels gecompenseerd door de ontvangst van de laatste tranche Gouden Driehoek inclusief het vrijvallen van de voorziening van totaal € 1.807.000.

Programma 6 Bestuur en bedrijfsvoering
Dit programma laat een afwijking in de lasten zien tussen de begroting na wijziging 2021 en de jaarrekening 2021 van € 204.000. De overschrijding heeft betrekking op de hogere loonkosten als gevolg van de eind november 2021 vastgestelde CAO voor gemeenten. De afgesproken loonstijging (inclusief coronavergoeding) van grofweg 4,5% bleek hoger dan de 3% waar we bij het opstellen van de begroting rekening mee hielden. Deze overschrijding is te classificeren als categorie 2.1; Bij de laatste begrotingswijziging over 2021 konden we de effecten van de nieuwe CAO niet meer verwerken.

Conclusie

Uit bovenstaande blijkt dat er bij twee programma's een overschrijding is bij de lasten. We hebben geconstateerd dat deze overschrijdingen passen binnen het bestaand beleid en binnen de pardonneerbare categorieën. Deze overschrijdingen vallen in de categorie onrechtmatig maar tellen niet mee voor het oordeel. De overschrijding wordt gedekt vanuit direct gerelateerde opbrengsten óf is ontstaan na de laatste begrotingswijziging in 2021.

4.2.3 Overzicht aanwending voorziening

In de oorspronkelijke begroting 2021 is een post onvoorzien opgenomen van € 138.000. Dit bedrag is in 2021 niet aangewend en vrijgevallen in het resultaat.

Onvoorzien

Omschrijving	realisatie 2020	Primitief begroot 2021	Begroot na wijziging 2021	realisatie 2021	Verschil 2021
Saldo lasten en baten					
onvoorzien	0	-138	-138	0	138 V
Totaal	**0**	**-138**	**-138**	**0**	**138 V**

Toelichting: N = nadelig verschil en V = voordelig verschil
bedragen x € 1.000

4.2.4 Overzicht incidentele baten en lasten

Overzicht incidentele baten en lasten

Programma / Omschrijving	2021 Lasten	Baten	Toelichting
Programma 1: Dorpen en Wijken			
Projectleider visie ontwikkeling, energie en duurzaamheid	44		In 2018 is het project “opstellen beleid, visies en uitvoeringsplannen energie en duurzaamheid” opgestart. Kosten in 2021 bedragen € 43.635.
Projectleider energietransitie	71		Voor het project “energietransitie in de praktijk” wordt een projectleider ingehuurd. Kosten in 2021 bedragen € 70.680.
Extra inzet inrichting beheersysteem openbare ruimte	59		Sinds herindeling volledig nieuw integraal beheersysteem voor openbare ruimte. Nog niet alle revisies en andere datagegevens zijn volledig verwerkt. Hiervoor is twee keer € 50.000 benodigd in 2021 en 2022.
Kunstwerken	17		Nadere inspecties voor start vervanging of renovatie bruggen Slochterhaven in 2022, Groene dijk te Slochteren en de Groeve te Overschild.
Programma 2: Sociaal			
Scholenprogramma eenmalige lasten en baten bouw diverse kindcentra	2.256	490	De sloop en boekwaarden van de oude schoolgebouwen bedroegen € 2,26 miljoen in 2021. Deels wordt dit gedekt door de incidentele bijdrage van € 0,49 miljoen. Het restant van afgerond € 1,76 miljoen wordt gedekt middels een onttrekking aan de reserve Scholenprogramma.
Volksgezondheid - Lokaal Preventieakkoord	10	10	In lijn met het Nationaal preventieakkoord en de Landelijke nota gezondheidsbeleid is in 2021 het traject gestart om een lokaal preventieakkoord op te stellen. Hierin wordt vooral de beweging van zorg naar preventie gemotiveerd en is een uitwerking op de thema's roken, bewegen en overgewicht. In 2021 is een ondersteuningsbudget beschikbaar gesteld van €9.600. Vanaf 2022 wordt er een uitvoeringsbudget beschikbaar gesteld via een specifieke uitkering voor 2022 (€ 40.000) en 2023 (€ 40.000).
Volksgezondheid - Eurobudget Menzis	62	62	In 2021 hebben we een bedrag € 62.244 ontvangen van Menzis Zorgverzekeraar voor gezondheidsbevorderende activiteiten. Deze middelen zijn gebruikt voor de pop-up poli voor de ondersteuning van mensen vanaf 18 jaar die willen stoppen met roken. Daarnaast is dit budget ingezet om mensen met overgewicht te ondersteunen.
Jeugd - Project ZON MW - Kwartier	50	50	Door ZonMW is aan de gemeente M-G een incidentele subsidie toegekend ad € 50.000 voor het project “Perspectief op de jeugd/Make a Move”. De uitvoering hiervan ligt bij Kwartier en dit project is bedoeld om jongeren op een laagdrempelige wijze te bereiken voor het leren en ontdekken van talenten. De coronacrisis heeft een heftige impact op jongeren op verschillende leefgebieden. Door jongeren samen te laten komen en te laten werken aan hun eigen talenten, (her)ontdekken zij hun krachten weer; waarmee ze zichzelf, elkaar en de directe omgeving positief kunnen beïnvloeden.
Onderwijs - Nationaal Programma Onderwijs	51	51	Naast de geplande activiteiten voor onderwijs zal er extra worden ingezet op het bestrijden van achterstanden die zijn ontstaan door de coronamaatregelen. Het ministerie van OC&W heeft middelen beschikbaar gesteld voor de uitvoering van een Nationaal Programma Onderwijs. Hierin wordt aangegeven welke maatregelen en middelen het onderwijs en gemeenten kunnen verwachten om deze achterstanden te bestrijden. De uitvoering vindt plaats in 2021, 2022 en 2023 en de Specifieke Uitkering bedraagt respectievelijk € 51.401, € 498.953 en € 250.046.
WMO - Beschermd Wonen	148	148	In 2021 hebben we van de centrum gemeente Groningen middelen ontvangen voor de inzet van medewerkers uit de sociale teams voor de Pilot Beschermd Wonen.
Jeugd - de Toverboom	50		Aan stichting de Toverboom wordt een subsidie verstrekt voor een tweejarige pilot. Deze subsidie heeft als doel de sociale veerkracht van de lokale samenleving te bevorderen. Deze subsidie bedraagt in 2021 € 50.000, in 2022 € 100.000 en in 2023 € 50.000.
Programma 3: Economie			
Grondexploitatie Tolweg		198	Dit betreft de winstneming van Tolweg.
Grondexploitatie Rengerspark		1.403	Dit betreft de winstneming van Rengerspark.
Grondexploitatie Julianapark	260		Dit betreft de afboeking van de in het verleden genomen winst van € 228.000 en een afboeking van € 32.000. Na herijking is de grondexploitatie niet meer winstgevend. Met deze afboeking loopt de grondexploitatie budgettair neutraal.
Deelnemersbijdrage Omgevingsdienst		83	Het positieve jaarrekeningresultaat van de omgevingsdienst 2020, is in 2021 teruggevloed naar de deelnemers en levert een incidenteel voordeel op.

Kerkstraat 38a	193		Het pand is eind 2021 gesloopt. Afboeking van de boekwaarde wordt deels gedekt door vrijval van afschrijvingsreserves, inbreng grondexploitatie Stadshart en subsidie van de Provincie, resulterend in een nadeel van € 193.000.
Aanleg van De Boomgaard	75		Bijdrage aan Ontwikkelcombinatie Vosholen voor de aanleg van De Boomgaard.
Bouwkavel plan Eilandrijk Borgmeren	72		Eén bouwkavel is eigendom van de gemeente en heeft geen boekwaarde. De verkoopopbrengst wordt geschat op € 240.000 en de kosten voor het bouwrijp maken, de gemeentelijke begeleiding en verkoop worden geschat op € 135.000. Er is in 2021 voor € 72.000 aan kosten gemaakt. De overige kosten en opbrengst schuiven door naar 2022.
Afboeking boekwaarde Winkelpark	188		Deze boekwaarde van Winkelpark Hoogezand, op de balans onder voorraden, bestaat uit kosten niet zijnde verwervingskosten. 'Warme' gronden die mogelijk in de toekomst ontwikkeld kunnen worden moeten verantwoord worden onder de MVA. Dit mag alleen geactiveerd worden tegen verwervingskosten. Aangezien dit geen verwervingskosten betreft en de kosten zijn van meer dan 5 jaar geleden is de conclusie dat het bedrag afgeboekt moet worden.
Schiereiland Foxhol	92	86	Op het bedrijventerrein Schiereiland Foxhol zijn dit jaar de laatste kavels verkocht voor totaal €86.000. Vanwege de verkoop is de boekwaarde ter grootte van € 92.000 afgeboekt.
Laatste tranche Gouden Driehoek en afboeking boekwaarde	1.829	1.807	Dit betreft de ontvangst van de laatste tranche Gouden Driehoek incl. het afboeken van de boekwaarde en het vrijvallen van de voorziening.
Mutaties verliesvoorzieningen diverse grondexploitaties	233		Stortingen in verliesvoorzieningen na herijking grondexloitaties
Programma 5: Gevolgen gas- en zoutwinning			
Lumpsum Gevolgen Gaswinning	1.778	1.778	Voor de organisatiekosten bij de versterkingsopgave ontvangt de gemeente de Lumpsum als vergoeding.
Batch 1588	7.347	7.347	Bijdrage en lasten conform realisatie Batch 1588.
Inpassingskosten	694	694	Inpassingskosten lasten en bijdrage vanuit het Rijk als vergoeding.
NPG projecten	2.002	1.979	In 2021 waren de volgende NPG-projecten in uitvoering: Dorpsproces Overschild, Verbeteren veiligheid, Midden-Groningen op de kaart, Tijd voor toekomst, Beleving en verhaal Overschild, Jongeren pitchen voor projecten, Toekomstbestendig cultureel erfgoed, Bevordering sociale veerkracht, Jongeren met toekomst, Jongerenwerk, JIM aanpak, Moeders van Midden-Groningen, De IJsberg, Ervaringsdeskundigen en armoede uitsluiting, Leer en ontwikkelbedrijf, Hulpteam Overschuld, Herstructurering Hoogezand-Noord en Verpauperde panden. Hoewel de lasten zich over meerdere jaren uitspreiden zijn ze niet structureel van aard. Daartegenover staan bijdragen/vergoedingen uit de NPG-trekkingsrechten.
Programma 6: Bestuur en bedrijfsvoering			
Specifieke uitkering: Scholenprogramma aardbeving		896	Extra uitkering ter ondersteuning van schoolgebouwen tegen aardbevingen.
Algemene uitkering: Frictiekosten herindeling		1.688	Frictiekostenvergoeding voor de herindeling van de drie gemeenten Hoogezand, Slochteren en Menterwolde.
Verhuiskosten en tijdelijke huisvesting	370		Deze lasten houden verband met de nieuwbouw van het gemeentehuis en hebben betrekking op de verhuizing en huur van tijdelijke locaties.
Overige baten en lasten: stelposten			
Frictiekosten herindeling	1.409		Besteding dekking boventalligen + incidentele personeels/organisatiekosten.
Te nemen maatregelen: Voordeel boekwaarde voormalige gemeentehuizen		450	Dit betreft een onttrekking uit de reserve het Kielzog.
Implementatie Omgevingswet	227		De Omgevingswet gaat in op 1 januari 2023.

Extra deelnemersbijdrage veiligheidsregio	242		De VRG heeft de FLO voorziening moeten vormen en daarvoor is incidenteel een extra bedrag in de deelnemersbijdrage betaald.
Totale incidentele baten en lasten van de programma's:	**19.828**	**19.220**	
Mutaties reserves incidenteel			
Toevoeging reserve: Scholenprogramma aardbeving (progr. 2)	4.154	5.024	De lasten hebben betrekking op de toevoeging van de jaarlijkse tijdelijke uitkering van € 0,89 miljoen aan de reserve en de vorming van de afschrijvingsreserve Scholenprogramma € 3,26 miljoen. De baten hebben betrekking op de onttrekking ter dekking van eenmalige lasten in het scholenprogramma voor € 1,76 miljoen en € 3,26 miljoen voor de vorming van de afschrijvingsreserve Scholenprogramma.
Toevoeging reserve: Het Kielzog (progr. 6)	870		Storting van reservering jaarlasten in de reserve.
Toevoeging reserve: Het Kielzog (progr. 6) - VJN 2018	800		Storting middelen afboeking oud gemeentehuis Menterwolde.
Onttrekking reserve: Het Kielzog (progr. 6)		811	Dekking eenmalige kosten, kosten nieuwe werken en afboeking restant boekwaarde oud gemeentehuis Hoogezand.
Onttrekking reserve: Meerstad (progr. 6)		450	Onttrekking ten gunste van begrotingssaldo, reserve eind 2021 op nul.
Onttrekking reserve: vrijval div. reserves economie (progr. 3)		114	Onttrekking door de vrijval van diverse reserves. Het beleid schrijft voor dat reserves die via budgetoverhevelingen zijn ontstaan vrijvallen als er in twee opeenvolgende jaren geen onttrekking wordt gedaan.
Totale mutaties reserves incidenteel:	**5.824**	**6.398**	
Totale incidentele baten en lasten:	**25.652**	**25.619**	

Bedragen x € 1.000

4.2.5 Overzicht structurele toevoegingen/onttrekkingen reserves

Overzicht structurele toevoegingen en onttrekkingen reserves

Toevoeging aan de reserves	Raming 2021 na wijziging	Waarvan structureel	Realisatie 2021	Waarvan structureel
Programma 2. Sociaal				
Bestemmingsreserve herfinanciering AJC Hoogezand	€ 156.672	€ 129.684	€ 156.672	€ 129.684
Toelichting: Deze reserve vloeit voort uit de herfinanciering van het schoolgebouw van het Dr. Aletta Jacobscollege en is ingesteld om in 2042 de grond onder het huidige gebouw terug te kunnen kopen. In 2021 heeft éénmalig een aanvullende storting van circa €27.000 plaatsgevonden om de reserve op het gewenste niveau te krijgen.				

Onttrekking aan de reserves	Raming 2021 na wijziging	Waarvan structureel	Realisatie 2021	Waarvan structureel
Programma 1. Dorpen en Wijken				
Afschrijvingsreserve buiten peuterbad de Kalkwijck	€ 3.685	€ 3.685	€ 3.685	€ 3.685
Afschrijvingsreserve overkluizing Slochterhaven	€ 3.060	€ 3.060	€ 6.121	€ 3.060
Toelichting: De niet gerealiseerde onttrekking in 2018 is in 2021 alsnog onttrokken en hiermee is de reserve weer op het gewenste niveau gebracht.				
Programma 2. Sociaal				
Afschrijvingsreserve sociale teams Kerkstraat 38a	€ 20.291	€ 1.691	€ 20.298	€ 1.691
Toelichting: Restant reserve sociale teams Kerkstraat 38a is vrijgevallen in verband met de sloop van het pand.				
Afschrijvingsreserve MFA Westerbroek	€ 4.221	€ 4.221	€ 4.221	€ 4.221
Afschrijvingsreserve Uitbreiding scholen	€ 313.460	€ 11.648	€ 11.648	€ 11.648
Toelichting: De geplande sloop van de voormalig Nico Bulderschool en de bijbehorende afwaardering van de reserve waren gepland in 2021, maar zal hoogstwaarschijnlijk in 2022 plaatsvinden.				
Afschrijvingsreserve Stimulering Kinderopvang Hoogezand	€ 155.989	€ 10.453	€ 155.989	€ 10.453
Toelichting: Als gevolg van de sloop van de oude Van Heeskerckschool is de restant boekwaarde (€145.539) van het peuterspeelzaaldeel afgewaardeerd en is dit bedrag ook volledig aan de reserve onttrokken. Vanaf 2022 resteert een structurele onttrekking van €3.834.				
Afschrijvingsreserve Terreininr. KC de Vosholen Hoogezand	€ 7.300	€ 7.300	€ 7.300	€ 7.300
Afschrijvingsreserve Scholenprogramma	€ 60.627	€ 60.627	€ 60.627	€ 60.627
Programma 3. Economie				
Afschrijvingsreserve aanbouw Kerkstraat 38a	€ 25.181	€ 5.036	€ 25.375	€ 5.036
Toelichting: Restant reserve aanbouw Kerkstraat 38a is vrijgevallen in verband met de sloop van het pand.				
Afschrijvingsreserve Slochterhaven	€ 13.385	€ 13.385	€ 13.385	€ 13.385
Programma 5. Bestuur en bedrijfsvoering				
Afschrijvingsreserve automatisering herindeling	€ 14.960	€ 14.960	€ 14.960	€ 14.960
Afschrijvingsreserve informatisering herindeling	€ 113.160	€ 113.160	€ 112.823	€ 112.823
Toelichting: In 2020 is een hoger bedrag onttrokken dan volgens de oorspronkelijke planning. Dit heeft geleidt tot een aanpassing van het onttrekkingsschema van de reserve vanaf 2021, resulterend in een iets lagere onttrekking dan geraamd.				

4.3 Balans

	Balans 2021	Balans 2020
Activa		
Vaste activa		
Immateriële vaste activa		
Kosten onderzoek en ontwikkeling voor een bepaald actief	126	0
Bijdragen aan activa in eigendom van derden	3.461	3.433
Totaal Immateriële vaste activa	**3.587**	**3.433**
Materiële vaste activa		
investeringen met economische nut (zonder heffing)	136.188	119.071
investeringen met economische nut met heffing	24.363	24.947
investeringen met maatschappelijk nut	32.330	29.487
Totaal Materiële vaste activa	**192.881**	**173.505**
Financiële vaste activa		
Kapitaalverstrekking aan deelnemingen	598	517
Kapitaalverstrekking aan overige verbonden partijen	22	22
Leningen aan woningbouwcorporaties	2.136	2.167
Leningen aan deelnemingen	475	475
Leningen aan overige verbonden partijen	54	56
Overige langlopende leningen	4.865	4.328
Totaal Financiële vaste activa	**8.150**	**7.565**
Totaal Vaste activa	**204.618**	**184.503**
Vlottende activa		
Voorraden		
Onderhanden werk (incl. bouwgronden in exploitatie)	3.213	6.306
Totaal Voorraden	**3.213**	**6.306**
Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar		
Vorderingen op openbare lichamen	9.861	12.285
Overige vorderingen	7.873	10.278
Uitzettingen in 's Rijks schatkist met een looptijd < 1 jaar	35.694	8.903
Totaal Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar	**53.428**	**31.466**
Liquide middelen		
Banksaldi	791	431
Kassaldi	25	18
Totaal Liquide middelen	**816**	**449**
Overlopende activa		
Nog te ontvangen bijdragen van de EU	0	65
Nog te ontvangen bijdragen van het Rijk	3.184	1.793
Nog te ontvangen bijdragen van overige overheid	3.410	3.016
Overige overlopende activa	11.171	13.826
Totaal Overlopende activa	**17.765**	**18.700**
Totaal Vlottende activa	**75.222**	**56.921**
Totaal Activa	**279.840**	**241.424**
Passiva		
Vaste passiva		
Eigen vermogen		
Algemene reserve	6.819	6.622
Bestemmingsreserves	15.972	16.042
Saldo van rekening	8.965	2.430
Totaal Eigen vermogen	**31.756**	**25.094**
Voorzieningen		
Verplichtingen en verliesvoorzieningen	825	619

Risicovoorzieningen	361	57
Egalisatievoorzieningen	17.446	17.723
Voorzieningen van derden verkregen middelen	551	551
Voorzieningen toekomstige investeringen	2.951	1.989
Totaal Voorzieningen	**22.134**	**20.939**
Vaste schulden met een rentetypische looptijd > 1 jaar		
Onderhandse leningen van binnenlandse banken en overige financiële instellingen	133.473	143.090
Totaal Vaste schulden	**133.473**	**143.090**
Totaal Vaste passiva	**187.363**	**189.123**
Vlottende passiva		
Vlottende schulden		
Banksaldi	3	698
Overige vlottende schulden	12.464	11.309
Totaal Vlottende schulden	**12.467**	**12.007**
Overlopende passiva		
Vooruit ontvangen bijdragen van het Rijk	47.717	15.278
Vooruit ontvangen bijdragen van overige overheid	6.384	7.297
Overige overlopende passiva	25.909	17.719
Totaal Overlopende passiva	**80.010**	**40.294**
Totaal Vlottende passiva	**92.477**	**52.301**
Totaal Passiva	**279.840**	**241.424**

Bedragen x € 1.000

Gewaarborgde geldleningen en garantstellingen

	31-12-2021	1-1-2021
Totaal gewaarborgde geldleningen	1.457.055	1.360.549
Waarvan door de gemeente gewaarborgd	166.024	219.881

bedragen x € 1.000

4.4 Toelichting balans

4.4.1 Waarderingsgrondslagen

De jaarrekening is opgemaakt met inachtneming van de voorschriften die het Besluit begroting en verantwoording provincies en gemeenten daarvoor geeft. Tevens is uitgangspunt de vastgestelde “Financiële verordening gemeente Midden-Groningen 2021” en de geactualiseerde “Nota afschrijvingsmethodieken, termijnen en overige waarderingsgrondslagen van activa en passiva”. De daaruit voortvloeiende waarderingsgrondslagen voor het waarderen van bezittingen en schulden en het verantwoorden van kosten en baten staan hier vermeld.

Algemene grondslagen voor opstellen jaarrekening

- Activa worden gewaardeerd op basis van de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. De verkrijgingsprijs omvat de inkoopprijs en de bijkomende kosten. De vervaardigingsprijs omvat de aanschaffingskosten van de gebruikte grond- en hulpstoffen en de overige kosten, welke rechtstreeks aan de vervaardiging kunnen worden toegerekend. In de vervaardigingsprijs kunnen voorts worden opgenomen een redelijk deel van de indirecte kosten (overhead) en de rente over het tijdvak dat aan de vervaardiging van het actief kan worden toegerekend. In dat geval vermeldt de toelichting dat deze rente is geactiveerd.
- Passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde, met uitzondering van voorzieningen die tegen contante waarde zijn gewaardeerd. Eventuele voorzieningen wegens oninbaarheid worden met de boekwaarde van vorderingen (debiteuren) en voorraden (grondexploitaties) in mindering gebracht.

- De baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop zij betrekking hebben. Baten en winsten worden slechts genomen voor zover zij op balansdatum zijn gerealiseerd. Verliezen en risico's die hun oorsprong vinden voor het einde van het begrotingsjaar, worden in acht genomen indien zij voor het vaststellen van de jaarrekening bekend zijn geworden.
- Dividendopbrengsten van deelnemingen worden als bate genomen op het moment waarop het dividend betaalbaar gesteld wordt.
- Personeelslasten worden in principe toegerekend aan het boekjaar waarop ze betrekking hebben. Als gevolg van het formele verbod op het opnemen van voorzieningen c.q. schulden uit hoofde van jaarlijks terugkerende arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van vergelijkbaar volume worden sommige personele lasten echter toegerekend aan de periode waarin uitbetaling plaatsvindt. Daarbij moet worden gedacht aan componenten zoals ziektekostenpremie ten behoeve van gepensioneerden, overlopende verlofaanspraken en dergelijke.
- Voor arbeidskosten gerelateerde verplichtingen van een jaarlijks vergelijkbaar volume wordt geen voorziening getroffen of op andere wijze een verplichting opgenomen. De referentieperiode is dezelfde als die van de meerjarenraming te weten vier jaar. Indien er sprake is van (eenmalige) schokeffecten (reorganisaties) dient wel een verplichting gevormd te worden.
- Om de grondslagen en regels voor het opstellen van de jaarrekening te kunnen toepassen, is het nodig dat de leiding van de instelling over verschillende zaken zich een oordeel vormt, en dat de leiding schattingen maakt die essentieel kunnen zijn voor de in de jaarrekening opgenomen bedragen. Inherent aan het maken van schattingen is dat de werkelijke uitkomst kan afwijken.

Vaste activa
Immateriële vaste activa
De immateriële vaste activa zijn gewaardeerd tegen de verkrijgings- of vervaardigingsprijs, onder aftrek van de ter zake ontvangen investeringsbijdragen van derden en verminderd met de waardeverminderingen die naar verwachting duurzaam zijn.

Materiële vaste activa
De materiële vaste activa zijn fysiek aanwezige activa en worden gewaardeerd op basis van de verkrijgingsprijs of vervaardigingsprijs, verminderd met de ontvangen bijdragen van derden die in directe relatie staan met het actief. De materiële vaste activa zijn naar de volgende categorieën in te delen:

- Investeringen met een economisch nut;
- Investeringen met een economisch nut waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven;
- Investeringen in de openbare ruimte met een maatschappelijk nut.

Financiële vaste activa
De waardering van de financiële vaste activa is in het algemeen gebaseerd op de verkrijgingsprijs. Wanneer de marktwaarde duurzaam lager is dan de verkrijgingsprijs worden ze afgewaardeerd tegen marktwaarde. De leningen worden gewaardeerd tegen nominale waarde onder aftrek van eventuele voorzieningen wegens oninbaarheid.

In 2021 is de 'Nota afschrijvingsmethodieken, termijnen en overige waarderingsgrondslagen van activa en passiva' opnieuw vastgesteld. De nota is in lijn gebracht met de 'Notitie materiële vaste activa' en heeft geleid tot een herrubricering van de betreffende activa met de harmonisatie van de activa administratie als resultaat.

Vlottende activa
Voorraden
De voorraden, waaronder grond- en hulpstoffen, onderhanden werken (inclusief bouwgronden in exploitatie) en gereed product en handelsgoederen, worden gewaardeerd tegen verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Uitzondering hierop is wanneer de marktwaarde lager is dan de verkrijgings- of vervaardigingsprijs. Dan worden de voorraden gewaardeerd tegen de marktwaarde. De termijn voor

de duur van grondexploitaties is beperkt tot (voortschrijdend) maximaal 10 jaar. Van deze termijn kan alleen gemotiveerd worden afgeweken. In voorkomende gevallen wordt de reden van afwijking toegelicht in de toelichting op de voorraden. Bij de grondexploitaties is rentevermeerdering over het geïnvesteerde vermogen van toepassing hetgeen op de betreffende producten tot uitdrukking wordt gebracht. Dat geldt eveneens voor de verrekeningen met eigen reserves en voorzieningen. Bij winstgevende grondexploitaties wordt op basis van de voortgang van de exploitatie tussentijds winst genomen volgens de door BBV voorgeschreven Percentage of Completion (PoC)-methode.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar
De uitzettingen worden gewaardeerd op basis van de nominale waarde. Eventuele voorzieningen wegens oninbaarheid zijn in mindering gebracht op de waarde van de vordering.

Overlopende activa
De overlopende activa worden gewaardeerd op basis van de nominale waarde.

Liquide middelen
De liquide middelen bestaan uit bank- en kassaldi. Deze saldi worden opgenomen tegen nominale waarde.

Vaste passiva
Eigen vermogen
Het eigen vermogen is vermogen dat door de gemeente naar eigen inzicht kan worden besteed. Deze wordt gewaardeerd tegen de nominale waarde. Het eigen vermogen bestaat uit:

- Algemene reserve;
- Bestemmingsreserves;
- Gerealiseerd resultaat.

De algemene reserve en het gerealiseerde resultaat kunnen als buffervermogen beschouwd, hiermee kunnen verplichtingen worden nagekomen of tegenvallers worden opgevangen, waarvoor geen of onvoldoende voorzieningen zijn gevormd.

Voorzieningen
Voorzieningen worden gewaardeerd op basis van de nominale waarde. Uitzonderingen zijn de netto contante waarde voor de Verliesvoorziening grondexploitaties en actuariële waarde voor de APPA .

Vaste schulden met een rentetypische looptijd > 1 jaar
Onder deze schulden zijn alle door de gemeente aangegane schulden opgenomen met een looptijd van één jaar of langer. De waardering vindt plaats tegen nominale waarde.

Vlottende passiva
Vlottende schulden
De vlottende schulden hebben een looptijd korter dan één jaar. De vlottende schulden worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

Overlopende passiva
Overlopende passiva zijn verplichtingen die in het begrotingsjaar zijn opgebouwd met een specifiek bestemmingsdoel en de overige vooruitontvangen bedragen. Deze overlopende passiva worden gewaardeerd tegen de nominale waarde.

SiSa-verantwoording Participatiewet
De jaarrekening wordt opgesteld op basis van het stelsel van baten en lasten, terwijl de SiSa-verantwoording op kasbasis is. Voor de overlopende posten die verband houden met de Participatiewet hanteren we het kasstelsel. Voor de overige overlopende posten hanteren we het stelsel van baten en lasten.

4.4.2 Methode van afschrijving en afschrijvingstermijnen

In de ‘Financiële verordening gemeente Midden-Groningen 2021’ wordt verwezen naar de ‘Nota afschrijvingsmethodieken, termijnen en overige waarderingsgrondslagen van activa en passiva’. In

deze nota staat beschreven dat we de lineaire afschrijvingsmethode gebruiken. Door middel van een raadsbesluit kan hiervan afgeweken worden en gekozen worden voor een annuïtaire afschrijvingsvorm. Dit gebeurt alleen wanneer het van belang geacht wordt dat de lasten gedurende de looptijd gelijk blijven. We starten met afschrijven op 1 januari van het eerstvolgende jaar na het gereed komen of de aanschaf van de investering. Hieronder is de tabel is een overzicht gegeven van de maximale afschrijvingstermijnen van activa zoals deze ook staan beschreven in de Nota afschrijvingsmethodieken, termijnen en overige waarderingsgrondslagen van activa en passiva.

Afschrijvingstermijnen

Omschrijving	Afschrijvingstermijn
Algemeen	
Gronden en terreinen	Niet
Immateriële vaste activa	
Kosten onderzoek en ontwikkeling	5 jaar
Bijdragen aan activa in eigendom van derden > € 10.000	Op basis van deze tabel
Woonruimten en bedrijfsgebouwen	
Woonruimten en bedrijfsgebouwen - versterkt en duurzaam bouwen	50 jaar
Woonruimten en bedrijfsgebouwen	40 jaar
Parkeergarages	40 jaar
Sport en jeugd-accommodaties	40 jaar
Schoolgebouwen, wijkcentra, multifunctionele centra en overige bedrijfsgebouwen (nieuwbouw)	40 jaar
Schoolgebouwen, wijkcentra, multifunctionele centra en overige bedrijfsgebouwen (nieuwbouw) - versterkt en duurzaam bouwen	50 jaar
Levensduur verlengend onderhoud woonruimten en bedrijfsgebouwen	20 jaar
Eerste inrichting bij nieuwbouw	20 jaar
Energiebesparende maatregelen woonruimten en bedrijfsgebouwen	20 jaar
Technische installaties gebouwen	15 jaar
Noodgebouwen	10 jaar
Meubilair en inventaris	10 jaar
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	
Stalen damwanden	60 jaar
Riolering	In beleidsplan
Bruggen, beweegbaar staal	80 jaar
Bruggen, beweegbaar overig	60 jaar
Bruggen, vast beton	100 jaar
Bruggen, vast overig	40 jaar
Openbare verlichting: masten en lantaarnpalen	40 jaar
Havens, kades	40 jaar
Sloop- en grondwerkzaamheden	40 jaar
Tunnel	40 jaar
Wegen/fietspaden beton	40 jaar
Wegen/fietspaden asfalt	30 jaar
Wegen/fietspaden elementverharding	20 jaar
Busbanen	25 jaar
Viaduct	25 jaar
Beschoeiingen en steigers	20 jaar
Geluidschermen	20 jaar
Openbare verlichting: armaturen	20 jaar
Sport en recreatievelden	20 jaar
Parkeerterreinen, asfalt	25 jaar
Parkeerterreinen, elementverharding	20 jaar
Trottoirs	20 jaar
Verkeersregelinstallaties	15 jaar
Groenvoorzieningen	15 jaar
Wijkvernieuwing infrastructuur exclusief riolering	25 jaar
Herinrichting straten en verbetering woonomgeving	15 jaar
Bluswatervoorzieningen in de openbare ruimte	15 jaar
Kunstgrasvelden	10 jaar
Speelvoorzieningen	10 jaar
Geluidsarm asfalt	10 jaar
Vervoermiddelen	
Verwisselbare afvalbakken zijladers	18 jaar
Elektrische auto's	12 jaar

Bestel- en personenauto’s	10 jaar
Pick-up’s	10 jaar
Aanhangwagens	10 jaar
Opzet zoutstrooiers	10 jaar
Aanhangstrooiers	10 jaar
Vrachtauto’s	8 jaar
Tractoren	8 jaar
Nieuwe accu elektrische auto	6 jaar
Smalspoor	6 jaar
Zijladers	6 jaar
Machines, apparaten en installaties	
Sneeuwschuivers	16 jaar
Aanbouwdelen bedrijfsauto's	10 jaar
Bladveeg- en zuigmachines	10 jaar
Heftrucks	10 jaar
Shovels	10 jaar
Mobiele kranen	10 jaar
Snippermachines	10 jaar
Parkeerapparatuur	10 jaar
Rioolapparatuur	10 jaar
Maaiers (groen en sportvelden)	8 jaar
Kantoorapparatuur en machines	5 jaar
Automatisering (infrastructuur)	
Glasvezel	20 jaar
Ondergrondse containers: betonnen buitenbak	20 jaar
UTP-bekabeling	15 jaar
Telefoon- en communicatiecentralescentrales	10 jaar
Automatisering (hardware)	
Netwerk (switches, WiFi, firewall, telewerken)	5 jaar
Thin client, beeldscherm, pc en laptop	5 jaar
Netwerk (servers, storage)	4 jaar
Smartphone, tablet	3 jaar
Overige materiële vaste activa	
Opmaken wegenlegger	30 jaar
Columbarium (urnenmuur)	25 jaar
Schaftwagen	16 jaar
Ondergrondse afvalcontainers	15 jaar
Afval- en duobakken	15 jaar
Zonnecollectoren	10 jaar
Digitale luchtfoto's	5 jaar
Kunstwerken zonder cultuurwaarde	5 jaar
Automatisering (software)	
Registratiesysteem ondergrondse containers	5 jaar
Software implementaties	5 jaar
Digitalisering	7 jaar

4.4.3 Toelichting op activa

Verloopoverzicht herrubricering vaste activa

In het kader van de in 4.4.1 benoemde herrubricering is hieronder het verloopoverzicht opgenomen.

Materiële vaste activa

Omschrijving	Boekwaarde 31/12/2020	Herrubricering	Boekwaarde 1/1/2021
MVA Bedrijfsgebouwen	98.394	1.972	100.366
MVA Gronden en terreinen	16.055	-3.128	12.927
Voorziening Gouden Driehoek MW	-610		-610
MVA Grond/weg/waterb.kundige werken	2.044	-2.044	
MVA Machines/apparaten/installaties	6.732	-2.504	4.228
MVA Overig	125	435	560
MVA Vervoermiddelen	1.768	-58	1.710
MVA Woonruimten		6	6
Subtotaal Invest. met economisch nut	**124.508**	**-5.321**	**119.187**
MVA Bedrijfsgebouwen	35	22	57
MVA Grond/weg/waterb.kundige werken	20.885	1.544	22.429
MVA Machines/apparaten/installaties	164	-44	120
MVA Overig	576	218	794
MVA Vervoermiddelen	1.540		1.540
Subtotaal: Invest. met economisch nut incl. heffing	**23.200**	**1.740**	**24.940**
MVA Bedrijfsgebouwen	282	-282	
MVA Gronden en terreinen	3	39	42
MVA Grond/weg/waterb.kundige werken	23.871	5.464	29.335
MVA Machines/apparaten/installaties	1.640	-1.640	
Subtotaal: Invest. met maatschappelijk nut	**25.796**	**3.581**	**29.377**
Totaal:	**173.504**		**173.504**

bedragen x € 1.000

Financiële vaste activa

Omschrijving	Boekwaarde 31/12/2020	Herrubricering	Boekwaarde 1/1/2021
fva: kap.verstr.deelnemingen	443	74	517
fva: kap.verstr.ov.verb.part	96	-74	22
fva: lening deelnemingen(F)	475		474
fva: lening woningb.corp	2.167		2.167
fva: lening ov.verb.part	156		156
renteloze lening NNTTM	-100		-100
fva: lening ov.langl.leningen	4.328		4.328
Totaal	**7.565**		**7.565**

bedragen x € 1.000

Toelichting op de Balans 2021

Immateriële vaste activa

Immateriële vaste activa

Omschrijving	Boekwaarde 1-1-2021	Investeringen	Bijdragen van derden	Afschrijvingen	Desinvesteringen	Boekwaarde 31-12-2021
Kosten voor onderzoek en ontwikkeling activa		643	517			126
Bijdragen aan activa in eigendom derden	3.433	543	420	95		3.461
Totaal:	**3.433**	**1.186**	**937**	**95**		**3.587**

bedragen x € 1.000

Toelichting:

IVA Kosten onderzoek en ontwikkeling van een bepaald actief

De vermeerderingen hebben betrekking op:
- Centrumplanontwikkeling Muntendam (€ 70.000)
- Entree Hoogezand (€ 326.000)
- Voorbereidingskrediet vrijkomende locaties (91.000)
- Het voorbereidingskrediet ontwikkeling Vosholen II (€ 157.000)

De bijdrage van derden heeft betrekking op:
- Bijdrage NPG entree Hoogezand (320.000)
- Het voorbereidingskrediet ontwikkeling Vosholen II (€ 197.000)

IVA Bijdragen aan activa in eigendom van derden
De vermeerderingen hebben betrekking op:
- Bijdrage maatregelen duurzame exploitatie AJC (€ 18.000)
- Bijdrage nieuwbouw MFC Ruitenvelder (€ 525.000)

De bijdrage van derden heeft betrekking op:
- NAM-bijdrage MFC Ruitenvelder (420.000)

Materiële vaste activa

Materiële vaste activa

Omschrijving	Boekwaarde 1-1-2021	Investeringen	Bijdragen van derden	Afschrijvingen	Desinvesteringen	Boekwaarde 31-12-2021
Bedrijfsgebouwen	100.366	38.001	13.310	3.701	2.088	119.268
Gronden en terreinen	12.927	109	465	9	2.342	10.220
Voorziening Gouden Driehoek MW	-610	610				
Machines/apparaten/installaties	4.228	997	280	873	8	4.064
Overig	560	173	4	55		674
Vervoermiddelen	1.710	553	10	295		1.958
Woonruimten	6			2		4
Subtotaal: Investeringen met economisch nut	**119.187**	**40.443**	**14.069**	**4.935**	**4.438**	**136.188**
Bedrijfsgebouwen	58	121		4		175
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	22.429	1.129	1.129	904		21.525
Machines/apparaten/installaties	121			15		106
Overig	794	263		76		981
Vervoermiddelen	1.539	298		261		1.576
Subtotaal: Investeringen met economisch nut incl. heffing	**24.941**	**1.811**	**1.129**	**1.260**		**24.363**
Gronden en terreinen	42	272				314
Grond-, weg- en waterbouwkundige werken	29.335	7.007	2.413	1.912		32.017
Subtotaal: Investeringen met maatschappelijk nut	**29.377**	**7.279**	**2.413**	**1.912**		**32.331**
Totaal:	**173.505**	**49.533**	**17.611**	**8.107**	**4.438**	**192.882**

bedragen x € 1.000

Toelichting:

• Investeringen met economisch nut

MVA Bedrijfsgebouwen
De investeringen hebben betrekking op:
- Bouw Fase 2 Kielzog - gemeentehuis (€ 5.494.000)
- Realisatie van diverse kindcentra en bijdragen in vervangende nieuwbouw in het kader van het scholenprogramma (€ 26.300.000)

- MFC's: realisatie MFC Meeden - versterking c.a. Noordsuythoeve - renovatie De Borgstee (€ 5.768.000)
- VVI 2019 diverse aanschaffingen facilitair (€ 189.000)
- Sport: Aanpassing sporthal De Kalkwijck - Aanschaf sport/spelmateriaal (€ 200.000)
- Overige investeringen (€ 61.000)

De bijdragen van derden hebben betrekking op:
- NAM-bijdrage bouw Fase 2 Kielzog - gemeentehuis (€ 908.000)
- Realisatie van diverse kindcentra en bijdragen in vervangende nieuwbouw in het kader van het scholenprogramma:
  - NAM-bijdragen (€ 4.445.000)
  - Speciale uitkering kostenstijging (€ 5.458.000)
  - NPG-bijdragen (€ 1.503.000)
  - Speciale uitkering ventilatie in scholen (€ 800.000)
- Speciale uitkering sport MFC Meeden (€ 97.000)
- NPG-bijdrage sporthal De Kalkwijck (€ 50.000)
- Overige investeringsbijdragen (€ 50.000)

De desinvesteringen hebben betrekking op het afboeken van restant boekwaarden die een relatie hebben met:
- de uitvoering van het scholenprogramma (€ 1.969.000)
- de realisatie van MFC Meeden (€ 80.000)
- de sloop van Kerkstraat 38a te Hoogezand (€ 39.000)

MVA Gronden en terreinen
De investeringen hebben betrekking op:
- Grondkosten gymzaal Mars 65 te Hoogezand (€ 20.000)
- Inbrengen van de grondkosten voormalig pand Kerkstraat 38a in de grondbank ontwikkeling stadscentrum noordelijk deel (€ 82.000)
- Overige investeringen (€ 7.000)

De bijdragen van derden hebben betrekking op:
- *de grondbank ontwikkeling stadscentrum noordelijk deel;*
  - *opbrengsten grondverkopen (€ 162.000);*
  - *de correctie naar de exploitaties 2021 van de in 2020 ontvangen en geactiveerde provinciale bijdrage in de sloop Kerkstraat 38a (-/- € 193.000)*
- *een provinciale bijdrage in het project entree Hoogezand (€ 120.000)*
- *een verrekening van (de boekwaarden van) Kleinemeersterstraat en Vosholen fase 2 met Vosholen II deelplan 1 (€ 376.000)*

De desinvesteringen hebben betrekking de afwaardering van boekwaarden in verband met:
- *de sloop van de van Heemskerckschool (€ 45.000)*
- *de afwikkeling van de laatste tranche met betrekking tot het bedrijventerrein de Gouden Driehoek (€ 1.829.000)*
- *de sloop van het pand Kerkstraat 38a (€ 468.000)*

Voorziening Gouden Driehoek (MW)
Als gevolg van de afwikkeling van de laatste tranche is de voorziening afgeboekt in 2021 (€ 610.000)

MVA Machines/apparaten en installaties
De investeringen hebben betrekking op:
- *Diverse investeringen informatisering (€ 429.000)*
- *Diverse investeringen automatisering (€ 375.000)*
- *Investeringen BWRI (€ 17.000)*
- *Investeringen IBOR (€ 111.000)*
- *VVI 2020 Sport vervanging sportmaterialen gymzalen (€ 65.000)*

De bijdragen van derden hebben betrekking op:
- *Machines BWRI (€ 44.000)*
- *Informatisering (€ 237.000)*

De desinvestering heeft betrekking op de afwaardering van de boekwaarde van een aanschaf van beamers inclusie laptops in 2016 die niet meer in gebruik zijn (€ 8.000)

MVA Vervoermiddelen
De investeringen hebben betrekking op:
- *Uitbreiding/vervanging wagenpark IBOR en BWRI (€ 546.000)*
- *Aanschaf dienstfietsen (€ 8.000)*

De bijdrage van derden betreft:
- *het wagenpark BWRI (€ 10.000)*

MVA Overige

De investeringen hebben o.a. betrekking op:
- *Schafwagens BWRI (€ 39.000)*
- *Informatisering - software (€ 134.000)*

De bijdragen van derden hebben betrekking op:
- *Wagenpark BWRI (€ 3.000)*

Investeringen met economisch nut waarvoor ter bestrijding van de kosten een heffing kan worden geheven

MVA Bedrijfsgebouwen
De investering heeft betrekking op de realisatie van een klein chemisch afval depot op de werf te Hoogezand (€ 121.000)

MVA Grond-weg- en waterbouwkundige werken
De investeringen hebben betrekking op investeringen op het gebied van riolering (€ 1.129.000)

De bijdragen van derden hebben betrekking op de verrekening van de investeringen riolering met de voorziening riolering (€ 1.129.000)

MVA Overige
De investeringen hebben betrekking op afval:
- Klein materiaal huishoudelijk afval (€ 50.000)
- Containermanagementsoftware (€ 98.000)
- Papiercontainers (€ 115.000)

MVA Vervoermiddelen
De investeringen heeft betrekking op de aanschaf van een Truck + opbouw (€ 298.000)

Investeringen met maatschappelijk nut

MVA Gronden en terreinen
De investering heeft betrekking op de aankoop van gronden ten behoeve van het kadeproject Steendam-Tjuchem (€ 272.000)

MVA Grond-, weg- en waterbouwkundige werken
De investeringen hebben betrekking op:
- Gebiedsontwikkeling Gorecht-West fase 3-5 (€ 1.401.000)
- Openbare ruimte Kielzog fase 2 (€ 688.000)
- Vervangingsinvesteringen wegen (€ 513.000)
- Openbare verlichting - masten en armaturen (€ 509.000)
- Vervanging Eendrachtsbrug (€ 51.000)
- Kadeproject Steendam-Tjuchem (€ 1.220.000)
- Kunstwerken (€ 167.000)
- Infrastructuur diverse kindcentra (€ 1.312.000)
- Diverse sportvelden (€ 486.000)
- Ontmoetingsplein MFC Meeden (€ 373.000)
- Projecten leefbaarheidsprogramma:
  - Buitenruimte MFC Froombosch (€ 208.000)
  - Buitenruimte Houtstek Slochteren (€ 38.000)
  - Ontwikkeling Foxholstermeer (€ 41.000)
- Inpassingskosten KC Hoofdweg Siddeburen (€ 19.000)

De bijdragen van derden hebben betrekking op:
- Bijdragen Lefier - gebiedsontwikkeling Gorecht West fase 3-5 (€ 648.000)
- Bijdrage detailhandel visie Martenshoek en een provinciale bijdrage in relatie tot verhardingen

c.a. (€ 86.000)
- Infrastructuur diverse kindcentra (€ 1.303.000)
- Leader-bijdrage EU met betrekking tot het ontmoetingsplein MFC Meeden (€ 100.000)
- Bijdrage leefbaarheidsprogramma NCG (€ 276.000)
- De verrekening van de inpassingskosten KC Hoofdweg Siddeburen met het voorbereidingskrediet scholenprogramma (€ 19.000)

Financiële vaste activa

Financiële vaste activa

Omschrijving	Boekwaarde 1-1-2021	Investeringen	Bijdragen van derden	Aflossing	Des-investeringen	Boekwaarde 31-12-2021
Kapitaalverstrekkingen deelnemingen	517	81				598
Kapitaalverstrekkingen overige verbonden partijen	22					22
Lening woningbouwcorporatie	2.167			31		2.136
Lening deelnemingen	475					475
Lening overige verbonden partijen	156			3		153
Risicovoorziening lening NNTTM	-100	1				-99
Overige langlopende leningen	4.328	2.098	1.530			4.896
Risicovoorziening kredieten GKB / SVn	-33	2				-31
Totaal	**7.532**	**2.182**	**1.530**	**34**		**8.150**

bedragen x € 1.000

Toelichting:

FVA Kapitaalverstrekking deelnemingen

Bij de samenvoeging in 2021 tot één financieel actief "142.116 aandelen Enexis" is gebleken dat de waardering bij de voorgaande gemeenten lager is geweest dan de nominale waarde van € 1 per aandeel. Met een aanvullende boeking van € 81.000 is deze weer op het juiste niveau gebracht.

FVA Overige langlopende leningen

De investeringen hebben betrekking op:
- GKB leningen (€ 197.000)
- SVn starters- en stimuleringsleningen (€ 1.127.000)
- TOZO bedrijfskredieten (€ 100.000)
- BBZ kapitaalverstrekkingen (€ 674.000)

De bijdragen van derden hebben betrekking op:
- Terug ontvangen bedragen GKB leningen (€ 221.000)
- Terug ontvangen bedragen SVn starters- en stimuleringsleningen (€ 1.305.000)
- Terug ontvangen bedragen TOZO bedrijfskredieten (€ 4.000)

De aflossingen hebben betrekking op:
- twee verstrekte woningbouwleningen (€ 31.000)
- een verstrekte lening aan de vv Harkstede (€ 2.500)
- een verstrekte lening aan de NNTTM (€ 500)

Als gevolg van een aflossing van de NNTTM-lening valt er met betrekking tot de getroffen voorziening een bedrag vrij van € 500. Om de voorzieningen met betrekking tot de verstrekte GKB kredieten en de SVn leningen op peil te houden valt er per sado een bedrag vrij van € 2.000.

Voorraden

Voorraden

Omschrijving	Boekwaarde 1-1-2021	Vermeerderingen	Bijdragen van derden	Toevoegingen	Onttrekkingen	Boekwaarde 31-12-2021
Onderhanden werk (incl. bouwgrond in exploitatie)	12.936	3.920	7.158			9.698
Verliesvoorzieningen grondexploitaties	-6.253			-233		-6.486
Totaal voorraden:	**6.683**	**3.920**	**7.158**	**-233**		**3.212**

bedragen x € 1.000

Toelichting:

Onderhanden werken - Bouwgrond in exploitatie
De vermeerderingen hebben o.a. betrekking op:
- Stadscentrum Noordelijk deel te Hoogezand (€ 657.000)
- IJsbaan-locatie (€ 230.000)
- Julianapark (€ 107.000)
- Rengerspark (€ 371.000).
- Verlengde Veenlaan Slochteren (€ 201.000)
- B.P. Tolweg Muntendam (€ 482.000)
- Burgemeester Venemastraat (€ 30.000)
- De Voshoilen II deelplan 1 (€ 744.000)
- Overschild raauwedijk (€ 6.000)
- Winstneming B.P. Tolweg Muntendam (€ 198.000)
- Winstneming Julianapark (-/- € 228.000)
- Winstneming Rengerspark (€ 1.402.000)

De verminderingen hebben o.a. betrekking op:
- Stadscentrum Noordelijk deel te Hoogezand (€ 741.000). Hiervan heeft € 690.000 betrekking op grondverkopen.
- IJsbaan-locatie (€ 1.359.000). Hiervan heeft € 1.356.000 betrekking op opbrengsten grondverkopen.
- Julianapark (€ 96.000). Hiervan heeft € 64.000 betrekking op grondverkoop.
- Rengerspark (€ 4.140.000). Dit betreft opbrengsten grondverkopen.
- Verlengde Veenlaan Slochteren (€ 264.000). Dit betreft opbrengsten grondverkopen.
- B.P Tolweg (€ 152.000). Dit betreft opbrengsten grondverkopen.
- Burgemeester Venemastraat (€ 406.000). Dit betreft opbrengsten grondverkopen.

De afwaarderingen hebben betrekking op:
- Het afboeken van de boekwaarde van Schiereiland Foxhol (€ 92.000).

Met de verkoop van de laatste kavels wordt dit bedrijventerrein-project afgesloten.
- Het afboeken van de boekwaarde van het Winkelpark te Hoogezand (€ 188.000).

Op dit complex in ruste zat nog een boekwaarde van € 188.161,61. Omdat deze al meer dan 5 jaar in de boeken staat en het niet betrekking heeft op verwervings- en/of bewerkingskosten van gronden is dit bedrag ten laste van de exploitatie afgeboekt.

Voor een uitgebreide toelichting op de bouwgronden in exploitatie c.a. wordt verwezen naar paragraaf 3.7 Grondbeleid.

Uitzettingen met een rentetypische looptijd < 1 jaar

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2021	Boekwaarde 1-1-2021
Vorderingen openbare lichamen	9.861	12.285
Subtotaal: Vorderingen op openbare lichamen	9.861	12.285
Uitzetting Rijksschatkist	35.693	8.903
Subtotaal: uitzettingen Rijksschatkist < 1 jaar	35.693	8.903
Vorderingen Belasting	3.966	6.058
Vorderingen BWRI	5.844	5.963
Vorderingen GKB	5	5
Overige vorderingen	1.498	1.854
Voorziening dubieuze debiteuren	-3.440	-3.602
Subtotaal overige vorderingen	7.873	10.278
Totaal	**53.428**	**31.465**

Bedragen x € 1.000

Verloop risicovoorzieningen

Hieronder volgt de specificatie en het verloop overzicht van de in dit verband getroffen risicovoorzieningen:

Verloop risicovoorzieningen

Omschrijving	Boekwaarde 1-1-2021	storting 2021	onttrekking 2021	aanwending 2021	Boekwaarde 31-12-2021
Dubieuze debiteuren belastingen	668	29		100	597
Dubieuze debiteuren sociale zaken	2.901	198	396		2.703
Dubieuze debiteuren Financiën		144		4	140
Totaal risicovoorzieningen	**3.569**	**371**	**396**	**104**	**3.440**

bedragen x € 1.000

Liquide middelen

Liquide middelen

Omschrijving	Boekwaarde 31-12-2021	Boekwaarde 1-1-2021
Banksaldi	792	435
Kassaldi	25	14
Totaal	**816**	**449**

bedragen x € 1.000

Het drempelbedrag voor de kasgeldlimiet bedraagt 8,5% van het begrotingstotaal van circa € 238.000.000, te weten € 20.231.000. Deze limiet is gedurende 2021 niet (structureel) overschreden.

Overlopende activa

Overlopende activa

Van Europese en Nederlandse overheidslichamen nog te ontvangen voorschotbedragen die ontstaan door voorfinanciering op uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel:

Omschrijving	Boekwaarde 1-1-2021	Vermeerdering	Vermindering	Boekwaarde 31-12-2021
Nog te ontvangen ESF subsidie	65		65	
Subtotaal: Nog te ontvangen Europa	**65**		**65**	
Nog te ontvangen React-EU 2021		200		200
Nog te ontvangen Rijksbijdrage Inpassingskosten 2020	1.119		1.119	
Nog te ontvangen Rijksbijdrage Inpassingskosten 2021		752		752
Nog te ontvangen Rijksbijdrage Batch 1588 2020	392		392	
Nog te ontvangen Blok D - kennisplatforms kn regio		188		188
Nog te ontvangen bijdrage NCG van Heemskerkschool		1.066		1.066
Nog te ontvangen bijdrage NAM De Wiekslag		109		109
Nog te ontvangen bijdrage NAM t Heidemeer		285		285
Nog te ontvangen Toeslagen 2021		224		224
Nog te ontvangen bedragen lager dan € 100.000	283	141	63	361
Subtotaal: Nog te ontvangen van het Rijk	**1.793**	**2.964**	**1.574**	**3.184**
Nog te ontvangen provinciale subsidie MFC Meeden	218			218
Nog te ontvangen leges 2020	1.378		1.378	
Nog te ontvangen Beschermd Wonen 2021	533	1.317	533	1.317
Nog te ontvangen Meeroevers II - kavel 11	175			175
Nog te ontvangen Wedeka	365	187	365	187
Nog te ontvangen MFC Ruitenvelder Ruitenweg 39		420		420
Nog te ontvangen subsidie Leader voor openbare ruimte		100		100
Nog te ontvangen Wabo leges 2021		802		802
Nog te ontvangen bedragen lager dan € 100.000	347	151	307	191
Subtotaal: Nog te ontvangen van overige NL Overheidslichamen	**3.016**	**2.977**	**2.583**	**3.410**
Overige nog te ontvangen bedragen en de vooruitbetaalde bedragen die ten laste van volgende begrotingsjaren komen:				
Vooruitbetaalde bedragen SW-bedrijf BWRI	292	147	130	309
Nog te ontvangen OEW-beleid, rechtzaak scholen	287			287
Nog te ontvangen bijdrage NAM tijdelijke huisvesting KC Vosholen	288			288
Nog te ontvangen teveel betaalde gelden Gezond Boeren Verstand	80		80	
Nog te ontvangen rioolheffing grootverbruik 2020	149		149	
Nog te ontvangen afvalstoffenheffing 2020	5.945		5.945	
Nog te ontvangen Rigg 2020 Jeugd-Zin	2.336		2.336	
Nog te ontvangen afvalfonds zwerfafval 2018-2020	152		152	
Nog te ontvangen afvalfonds nedvang 4e kwt 2020	200		200	
Nog te ontvangen dividend 2019 BNG per september 2021	74		74	
Nog te ontvangen toeristenbelasting 2020	250		250	
Te vorderen BTW/BCF	1.062	2.749	1.662	2.149
Premie meerkeuzepolis aansprakelijkheid 2021	179		179	
Nog te ontvangen Nedvang 4e kwt 2021		100		100
Nog te ontvangen Rigg 2021 Jeugd-Zin		1.242		1.242
Nog te ontvangen toeristenbelasting 2021		263		263
Nog te ontvangen Afvalstoffenheffing 2021		5.948		5.948
Vooruitbetaalde bedragen 2020 - 2021	2.078		2.078	
Vooruitbetaalde bedragen 2021 - 2022		146		146
Diverse overlopende activa lager dan €100.000	454	279	294	439
Subtotaal: Overige vooruitbetaalde bedragen + nog te ontvangen bedragen	**13.826**	**10.874**	**13.530**	**11.171**
Totaal:	**18.700**	**16.816**	**17.752**	**17.765**

bedragen x € 1.000

4.4.4 Toelichting op passiva

Eigen vermogen

Eigen vermogen

Omschrijving	Boekwaarde stand 1/1/2021	storting 2021	onttrekking 2021	Boekwaarde stand 31/12/2021
algemene reserve				
algemene reserve (algemeen)	6.622	2.431	2.234	6.819
totaal algemene reserve	**6.622**	**2.431**	**2.234**	**6.819**
Overige bestemmingsreserves	**Boekwaarde stand 1/1/2021**	**storting 2021**	**onttrekking 2021**	**Boekwaarde stand 31/12/2021**
Huisvesting onderwijs Hoogezand	257			257
herfinanciering AJC Hoogezand	120	157		277
huis voor cultuur en bestuur; Kielzog	2.575	1.670	2.527	1.718
versterking scholen Menterwolde	578	-578		
financiële ruimte 2016	22		22	
scholenprogramma	5.634	4.067	4.928	4.772
financiële ruimte 2018	87		87	
revolverend fonds duurzaamheid vastg.		350		350
grootschalige projecten	1.063			1.063
beeldende kunst				
onderhoud beeldende kunst	12	8		20
nieuwbouw BWRI		1.266		1.266
reserve financiële ruimte 2020		335		335
Meerstad	450		450	
accommodatiefonds	294			294
innovatie eigen kracht initiatieven	160			160
DU scholenprogramma Slochteren	2.592	-2.592		
financiële ruimte 2017	9		9	
leefbaarheidsgelden (krimpgelden)	308	90		398
Wedeka (Westerlee gelden)		360		360
totaal overige bestemmingsreserves	**14.162**	**5.133**	**8.023**	**11.271**
afschrijvingsreserves	**Boekwaarde stand 1/1/2021**	**storting 2021**	**vermindering ter dekking kapitaallasten 2021**	**Boekwaarde stand 31/12/2021**
uitbr.scholen; peuterspeelz. Hoogezand	313		12	302
stimulering.kinderopvang Hoogezand	244		156	88
buiten peuterbad de Kalkwijck	67		4	63
MFA Westerbroek	165		4	160
aanbouw Kerkstr. 38a Hoogezand	25		25	
soc. team Kerkstraat 38a Hoogezand	20		20	
Slochterhaven	321		13	308
overkluizing Slochteren	70		6	64
informatisering herindeling 2018	393		113	280
automatisering herindeling 2018	115		15	100
Terreininr. KC De Vosholen Hoogezand	146		7	139
scholenprogramma		3.257	61	3.196
totaal afschrijvingsreserves	**1.881**	**3.257**	**436**	**4.701**
Omschrijving	**Boekwaarde stand 1/1/2021**	**storting 2021**	**onttrekkingen/ verminderingen 2021**	**Boekwaarde stand 31/12/2021**
totaal bestemmingsreserves	**16.041**	**8.390**	**8.459**	**15.972**
Resultaat				

saldo rekening	2.431	8.966	2.431	8.966
totaal resultaat	**2.431**	**8.966**	**2.431**	**8.966**
Totaal eigen vermogen	**25.094**	**19.786**	**13.124**	**31.756**

bedragen per € 1.000

Voor een toelichting op de mutaties van de reserves verwijzen we u naar 4.6.1 Reserves.

De storting heeft betrekking op het rekeningresultaat 2021. De rekening sluit af met een voordelig saldo van € 9.370.697,71.

De onttrekking houdt verband met de resultaatbestemming van de rekening 2020. Het resultaat is volledig toegevoegd aan de algemene reserve. Van dit saldo had € 2.313 betrekking op de overheveling van restant kredieten van 2020 naar 2021.

Voorzieningen

Voorzieningen

Omschrijving	Boekwaarde 1/1/2021	storting 2021	onttrekking 2021	Vrijval 2021	Boekwaarde 31/12/2021
Voorzieningen - verplichtingen en verliezen					
arbeidsgerelateerde verplichtingen	64				64
APPA wethouders	555	599	393		762
Totaal voorzieningen - verplichtingen en verliezen	**619**	**599**	**393**		**826**
Risicovoorzieningen					
vervanging meubilair gymlokalen	57			57	
stadscentrum Hoogezand	377		16		361
Totaal risicovoorzieningen	**434**		**16**	**57**	**361**
Egalisatievoorzieningen					
groot onderhoud gebouwen	1.603	930	1.089		1.444
rioolrechten	14.613	975	1.129		14.459
afvalstoffen	1.358	184			1.542
harmonisatie afvalbeleid	149		149		
Totaal egalisatievoorzieningen	**17.723**	**2.089**	**2.367**		**17.445**
Voorzieningen toekomstige verplichtingen					
groot onderhoud wegen	1.391	1.640	680		2.351
aanleg riool wijkvern.Gorecht-W.	550				550
renovatie 2 tennisbanen TCM	48	2			50
Totaal voorzieningen toekomstige verplichtingen	**1.989**	**1.642**	**680**		**2.951**
Voorzieningen middelen van derden					
groot onderhoud graven	551	180	180		551
Totaal voorzieningen middelen van derden	**551**	**180**	**180**		**551**
Totaal voorzieningen	**21.316**	**4.510**	**3.636**	**57**	**22.134**

bedragen x € 1.000

Voor een toelichting op de mutaties van de voorzieningen verwijzen we u naar 4.6.2 Voorzieningen.

Vaste schulden met een rentetypische looptijd > 1 jaar

Vaste schulden met een rentetypische looptijd > 1 jaar

Omschrijving	Boekwaarde 1-1-2021	Nieuwe leningen	Aflossingen	Boekwaarde 31-12-2021
Vaste schulden t.b.v. woningbouw	1.211	0	0	1.211
Overige vaste schulden	141.878	0	9.616	132.262
Totaal onderhandse leningen binnelandse banken en instellingen	**143.089**	**0**	**9.616**	**133.473**
Vaste schulden waarborgsommen	0	0	0	0
Totaal waarborgsommen	**0**	**0**	**0**	**0**
Totaal vaste schulden:	**143.089**	**0**	**9.616**	**133.473**

Toelichting:
In 2021 zijn er geen nieuwe langlopende geldleningen aangegaan.
De totale rentelast voor het jaar 2021 met betrekking tot de vaste schulden met een looptijd langer dan één jaar bedraagt € 2.516.829.

Vlottende schulden

Vlottende schulden

Omschrijving	Boekwaarde 31/12/2021	Boekwaarde 1/1/2021
Banksaldi	2.807	698.319
Subtotaal banksaldi:	**2.807**	**698.319**
Crediteuren	9.755.093	8.957.811
Leningschulden GKB	2.709.113	2.347.431
Subtotaal overige schulden:	**12.464.206**	**11.305.242**
Totaal vlottende schulden:	**12.467.013**	**12.003.561**

Overlopende passiva

Overlopende passiva

Hieronder een overzicht van de Europese en Nederlandse overheidslichamen ontvangen voorschotbedragen voor uitkeringen met een specifiek bestedingsdoel die dienen ter dekking van lasten van volgende begrotingsjaren.

Omschrijving	Boekwaarde 1-1-2021	Vermeerdering	Vermindering	Boekwaarde 31-12-2021
OAB middelen	886	401		1.286
Vooruitontvangen NPG-gelden	3.726	23.559	9.465	17.820
Terugbetalingsverplichting Bedrijfskredieten	548	100	4	643
Vooruitontvangen TOZO afrekening	3.623	465	3.623	465
Vooruitontvangen SPUK kostenstijging Scholenprogramma	6.251		6.251	
SPUK herstructurering Volkshuisvesting		11.028		11.028
Vooruitontvangen NPO 2021		143		143
Vooruitontvangen emotionele ondersteuning aardgasgebied		245		245
Vooruitontvangen SPUK aardgasvrij Steendam Tjuchem		3.870		3.870
Vooruitontvangen SPUK RRE-W		146		146
Vooruitontvangen 1e tranche Blok B 2021		3.943		3.943
Vooruitontvangen tranche 2021 van Batch 1588		7.463		7.463
Vooruitontvangen Lumpsum gevolgen gaswinning restant 2021		570		570
Bedragen lager dan € 100.000	245	89	240	94
Subtotaal: Nog te betalen aan het Rijk	**15.278**	**52.022**	**19.583**	**47.717**
80% subsidie fietspad Kanaalweg - Meenteweg		112		112
Vooruitontvangen voor dé BWRI	234			234
Vooruitontvangen NPG-gelden	671		671	
Vooruitontvangen NPG leefbaarheid 16-20 Buitenruimte MFC de Ruitenvelder	192		192	
Vooruitontvangen NPG leefbaarheid 16-20 Laatste fase De Houtstek	189			189
Vooruitontvangen NPG Pilot aardgasloze wijk	5.872		221	5.651
Bedragen lager dan € 100.000	139	126	68	198
Subtotaal: Nog te betalen aan overige NL Overheidslichamen	**7.297**	**238**	**1.152**	**6.384**
Nog te betalen rente 2021 in 2020	1.163		1.163	
Nog te betalen rente 2022 in 2021		1.064		1.064
Nog af te rekenen bijdrage FNO	198			198
Nog te betalen bedragen sociaal domein voorgaande jaren	176		176	
Nog te betalen kwijtschelding afvalstoffenheffing 2020	250		250	
Nog te betalen monumentensubsidies 2019/2020	128		128	
Nog te betalen zorgkosten begeleiding en meerkosten derden Wmo	200		200	
Nog te betalen subsidie Kwartier voor het project Zorg Nabij	397		397	
Nog te betalen subsidies controle toegangspas VRG		156		156
Nog te betalen subsidie Kwartier - NPG Kwartier		303		303
Nog te betalen Wmo BG+HH+BW		140		140
Correctie baten toezicht en handhaving 2021		129		129
Nog te betalen éénmalige uitkering cao en coronavergoeding		876		876
Nog te betalen transitiekosten scholenprogramma		240		240
Overlopende bedragen 2020-2021	96		96	
Overlopende bedragen 2021-2022		474		474
Vooruitontvangen NCG bijdrage omgeving hart dorpshuis Steendam	312			312
Vooruitontvangen NCG bijdrage multifunctioneel dorpshuis Steendam	112			112
Vooruitontvangen NCG bijdrage kinderboerderij Slochteren	105			105
Nog te betalen bedragen voor dé BWRI	-52	135	92	-9
Nog te verrekenen BTW/BCF met de belastingdienst	137	143	137	143
Vooruitontvangen bijdragen NAM	7.386	7.662		15.048
Verbeurde dwangsommen		677		677
Tussenrekeningen Sociale Zaken	522	8		529
Tussenrekeningen gemeentelijke belasting	911		952	-41
Tussenrekening Wmo	1.020	437		1.457

Tussenrekeningen salarisadministratie Youforce	3.018	283		3.300
Overige overlopende passiva < € 100.000	1.640	691	1.636	695
Subtotaal: Overige nog te betalen en vooruitontvangen bedragen	**17.719**	**13.418**	**5.227**	**25.910**
Totaal:	**40.294**	**65.678**	**25.962**	**80.010**

bedragen x € 1.000

Niet uit de balans blijkende verplichtingen

In aanvulling op de balans volgt hier het overzicht van niet uit de balans blijkende belangrijke financiële verplichtingen. Hiermee kunnen we inzicht te verschaffen in de meerjarige verplichtingen waaraan we zijn gebonden. Het betreft financiële toekomstige verplichtingen die niet uit de balans te herleiden zijn. De lasten die betrekking hebben op het verslagjaar zijn overigens wel in de rekening verwerkt. Een gedetailleerd overzicht staat hierboven.

Gewaarborgde geldleningen

Gewaarborgde geldleningen

Borgstelling door:	Geldgever:	Betreft:	Oorspronkelijk bedrag	Beginsaldo 01-01-2021	Opnames	Aflossingen	Eindsaldo 31-12-2021	% garantstelling gemeente	€ garantstelling gemeente
Gem. Midden-Groningen		St. Dr. Aletta Jacobs College							
	Staat der Nederlanden	Herfinanciering 2012	16.150	11.843		538	11.305	100%	11.305
	Staat der Nederlanden	Nieuwbouw Laan v.d. Sport 6 - Lening 1	750	273		91	182	100%	182
	Staat der Nederlanden	Nieuwbouw Laan v.d. Sport 6 - Lening 2	602	582		20	562	100%	562
Gem. Midden-Groningen	BNG-BANK	Stichting Exploitatie Maatschappij Golfbaan Duurswold	1.775	1.775			1.775	100%	1.775
Gem. Midden-Groningen	Gem. Midden-Groningen	N.V. Groninger Monumentenfonds - Historische scheepswerf te Sappemeer	200	200			200	100%	200
SVN	Diverse geldgevers	Stimuleringsleningen - diverse personen	924	532	198	115	614	0%	0
SVN / Gem. Midden-Groningen	Diverse geldgevers	Startersleningen - diverse personen	3.111	2.114	441	327	2.228	0%	0
St. Waarborgfonds Sociale Woningbouw	Diverse geldgevers	Woonstichting Groninger Huis	105	85.632	12.845		98.477	0%	0
	Diverse geldgevers	St. Lefier	210.945	158.772	22.969		181.741	0%	0
	Diverse geldgevers	Woonzorg Nederland	8.961	5.826			5.826	0%	0
	Nederlandse Waterschapsbank NV	Stichting Acantus	14.144		14.144		14.144	0%	0
St. Waarborgfonds Eigen Woningen (Nationale Hypotheek Garantie)	Diverse geldgevers	Diverse personen tot 2011	Niet bekend	410.000		106.000	304.000	50%	152.000
	Diverse geldgevers	Diverse personen vanaf 2011	Niet bekend	683.000	153.000		836.000	0%	0

bedragen x € 1.000

Contractuele verplichtingen

Wij kennen verplichtingen die niet in de balans zijn opgenomen. In onderstaand overzicht zijn de verplichtingen inzake onze meerjarige contracten opgenomen. Het betreft (meerjarige) contracten met een waarde van meer dan 75 duizend euro per 31-12-2021

Meerjarige contracten

Contractpartij	Resterende contractwaarde
Dolmans Groep B.V.	839
Driessen B.V.	800
Telecom Service Leek B.V.	313
De Vertakking B.V.	303
Krinkels B.V.	200
Bechtle direct B.V.	200
HZG Accountants & Adviseurs	188
Dierenhuis Ter Marse	149
Topicus Overheid B.V.	142
Veenman B.V.	132
Tog Nederland Noord Oost B.V.	131
Visma Raet B.V.	129
Totaal	**3.526**

bedragen x € 1.000

Verlofuren

De niet opgenomen verlofuren 2021 berekenen we tegen een gemiddeld uurtarief. Medewerkers mogen deze uren verkopen of nog opnemen conform cao-afspraken.
Verplichting verlofuren 2021: € 1.793.136.

4.5 Overzicht baten en lasten per taakveld

Bedragen x €1.000

Exploitatie	Begroting 2021					Begroting 2021 na wijzigingen					Realisatie 2021				
	Lasten	Baten	Stortingen	Onttrekkingen	Saldo	Lasten	Baten	Stortingen	Onttrekkingen	Saldo	Lasten	Baten	Stortingen	Onttrekkingen	Saldo
0.1 Bestuur	4.838	0	0	0	-4.838	4.601	0	0	0	-4.601	4.028	420	0	0	-3.608
0.2 Burgerzaken	1.654	692	0	0	-962	1.363	642	0	0	-721	1.462	703	0	0	-759
0.3 Beheer overige gebouwen en gronden	330	48	0	0	-282	294	112	0	0	-183	258	54	0	0	-204
0.4 Overhead	26.303	649	0	0	-25.655	28.728	822	0	0	-27.906	31.331	518	0	0	-30.813
0.5 Treasury	145	534	0	0	390	443	413	0	0	-29	446	389	0	0	-56
0.61 OZB woningen	459	10.397	0	0	9.938	765	11.602	0	0	10.837	791	11.535	0	0	10.745
0.62 OZB niet-woningen	496	9.581	0	0	9.085	615	8.831	0	0	8.216	564	8.744	0	0	8.180
0.7 Algemene uitkering en overige uitkeringen gemeentefonds	0	123.085	0	0	123.085	0	130.628	0	0	130.628	0	132.055	0	0	132.055
0.8 Overige baten en lasten	2.121	4.879	0	0	2.758	2.850	4.121	0	0	1.271	357	1.316	0	0	959
0.9 Vennootschapsbelasting (VpB)	0	0	0	0	0	0	0	0	0	0	1	0	0	0	-1
1.1 Crisisbeheersing en brandweer	4.296	186	0	0	-4.110	4.304	199	0	0	-4.105	4.314	187	0	0	-4.127
1.2 Openbare orde en veiligheid	12.109	11.228	0	0	-881	25.336	23.817	0	0	-1.519	11.344	10.608	0	0	-736
2.1 Verkeer en vervoer	7.694	181	0	0	-7.514	8.258	303	0	0	-7.955	7.927	430	0	0	-7.497
2.2 Parkeren	0	140	0	0	140	0	84	0	0	84	0	85	0	0	85
2.3 Recreatieve havens	31	7	0	0	-24	31	7	0	0	-24	41	5	0	0	-36
2.4 Economische havens en waterwegen	276	0	0	0	-276	293	0	0	0	-293	279	0	0	0	-279
2.5 Openbaar vervoer	0	0	0	0	0	50	0	0	0	-50	47	0	0	0	-47
3.1 Economische ontwikkeling	309	0	0	0	-309	343	0	0	0	-343	362	0	0	0	-362
3.2 Fysieke bedrijfsinfrastructuur	1.166	1.128	0	0	-38	3.860	3.899	0	0	40	6.736	7.837	0	0	1.100
3.3 Bedrijvenloket en bedrijfsregelingen	250	12	0	0	-237	62	12	0	0	-50	68	12	0	0	-56
3.4 Economische promotie	285	300	0	0	15	226	334	0	0	108	235	364	0	0	129
4.2 Onderwijshuisvesting	7.607	1.037	0	0	-6.570	9.828	1.355	0	0	-8.473	7.381	1.359	0	0	-6.022
4.3 Onderwijsbeleid en leerlingenzaken	4.695	2.197	0	0	-2.498	4.509	2.774	0	0	-1.735	4.011	2.377	0	0	-1.634
5.1 Sportbeleid en activering	185	21	0	0	-164	397	191	0	0	-206	257	189	0	0	-67

Exploitatie	Begroting 2021					Begroting 2021 na wijzigingen					Realisatie 2021				
5.2 Sportaccommodaties	5.457	1.373	0	0	-4.083	4.589	1.316	0	0	-3.273	3.621	1.688	0	0	-1.932
5.3 Cultuurpresentatie, cultuurproductie en cultuurparticipatie	3.078	261	0	0	-2.817	3.439	367	0	0	-3.072	3.034	239	0	0	-2.795
5.4 Musea	87	0	0	0	-87	199	2	0	0	-197	199	8	0	0	-191
5.5 Cultureel erfgoed	257	0	0	0	-257	637	177	0	0	-459	513	64	0	0	-449
5.6 Media	1.710	230	0	0	-1.480	1.505	224	0	0	-1.281	1.540	230	0	0	-1.309
5.7 Openbaar groen en (openlucht) recreatie	5.878	49	0	0	-5.829	6.289	167	0	0	-6.123	5.698	190	0	0	-5.509
6.1 Samenkracht en burgerparticipatie	5.933	218	0	0	-5.715	7.160	1.566	0	0	-5.594	6.252	681	0	0	-5.572
6.2 Wijkteams	6.307	38	0	0	-6.269	6.638	284	0	0	-6.354	6.620	219	0	0	-6.402
6.3 Inkomensregelingen	43.248	36.270	0	0	-6.979	39.620	33.888	0	0	-5.732	35.906	32.207	0	0	-3.700
6.4 Begeleide participatie	14.909	2.097	0	0	-12.811	15.078	2.623	0	0	-12.455	14.454	2.579	0	0	-11.875
6.5 Arbeidsparticipatie	3.239	253	0	0	-2.986	3.836	418	0	0	-3.418	3.698	421	0	0	-3.277
6.6 Maatwerkvoorzieningen (WMO)	995	0	0	0	-995	895	0	0	0	-895	836	12	0	0	-824
6.71 Maatwerkdienstverlening 18+	15.487	833	0	0	-14.655	16.363	833	0	0	-15.530	15.647	693	0	0	-14.954
6.72 Maatwerkdienstverlening 18-	22.664	0	0	0	-22.664	23.621	0	0	0	-23.621	24.824	0	0	0	-24.824
6.81 Geëscaleerde zorg 18+	480	270	0	0	-210	2.959	3.219	0	0	260	2.807	3.423	0	0	616
7.1 Volksgezondheid	2.649	581	0	0	-2.068	2.968	653	0	0	-2.315	2.853	729	0	0	-2.124
7.2 Riolering	4.289	5.759	0	0	1.470	4.290	5.758	0	0	1.468	4.585	5.640	0	0	1.054
7.3 Afval	7.092	8.488	0	0	1.396	6.849	7.942	0	0	1.093	6.954	7.929	0	0	975
7.4 Milieubeheer	2.095	0	0	0	-2.095	2.843	433	0	0	-2.410	2.351	129	0	0	-2.222
7.5 Begraafplaatsen en crematoria	614	434	0	0	-180	499	428	0	0	-71	548	470	0	0	-78
8.1 Ruimtelijke ordening	1.657	67	0	0	-1.589	2.077	67	0	0	-2.010	2.074	103	0	0	-1.970
8.2 Grondexploitatie (niet bedrijventerreinen)	3.542	3.275	0	0	-268	8.245	7.876	0	0	-369	6.601	5.664	0	0	-937

Exploitatie	Begroting 2021					Begroting 2021 na wijzigingen					Realisatie 2021				
8.3 Wonen en bouwen	**5.001**	**1.605**	**0**	**0**	**-3.396**	**5.535**	**3.215**	**0**	**0**	**-2.320**	**5.239**	**3.252**	**0**	**0**	**-1.987**
Gerealiseerd saldo van baten en lasten	**231.916**	**228.401**	**0**	**0**	**-3.516**	**263.290**	**261.602**	**0**	**0**	**-1.688**	**239.095**	**245.757**	**0**	**0**	**6.662**
0.10 Mutaties reserves	**0**	**0**	**6.096**	**8.612**	**2.515**	**0**	**0**	**7.959**	**13.898**	**5.939**	**0**	**0**	**8.055**	**10.359**	**2.303**
0.11 Resultaat van de rekening van baten en lasten	**0**	**0**	**0**	**1.000**	**1.000**	**0**	**0**	**5.730**	**1.479**	**-4.251**	**0**	**0**	**8.966**	**0**	**-8.966**
Mutaties reserves	**0**	**0**	**6.096**	**9.612**	**3.516**	**0**	**0**	**13.689**	**15.377**	**1.688**	**0**	**0**	**17.021**	**10.359**	**-6.662**

4.6 Overzicht reserves en voorzieningen

4.6.1 Reserves

Overzicht reserves

Eigen vermogen

Omschrijving	Nut, noodzaak en bestaansrecht	Boekwaarde 1-1-2021	storting	onttrekking	Boekwaarde 31-12-2021	Toelichting
algemene reserve						
algemene reserve (algemeen)	De algemene reserve vormt een buffer om financiële tegenvallers op te vangen en wordt in dit verband gerekend tot de zogenoemde weerstandscapaciteit van de gemeente. De algemene reserve wordt gevormd uit batige rekeningsaldi. De algemene reserve is in principe vrij aanwendbaar.	6.622	2.431	2.234	6.819	Naar aanleiding van de resultaatbestemming van de rekening 2020 is het voordelig saldo aan de reserve toegevoegd. Onttrokken zijn de middelen in het kader van de overhevelingsvoorstellen 2020-2021.
totaal algemene reserve		**6.622**	**2.431**	**2.234**	**6.819**	
Overige bestemmingreserves	**Nut, noodzaak en bestaansrecht**	**Boekwaarde 1-1-2021**	**storting**	**onttrekking**	**Boekwaarde 31-12-2021**	**Toelichting**
Huisvesting onderwijs Hoogezand	De reserve dient voor de dekking van de lasten van de huisvesting van het onderwijs (onderhoud buitenkant schoolgebouwen, aanpassingen en uitbreidingen) conform de “Verordening voorzieningen huisvesting onderwijs gemeente Hoogezand-Sappemeer”.	257			257	De reserve is gevoed met middelen die in het verleden aan de algemene uitkering zijn toegevoegd voor de huisvesting van het primair en voortgezet onderwijs. Op het saldo per 31-12-2021 liggen volgende claims: - kosten verschuiven accommodaties KC Woldwijck: €170.000 - kosten sloop en afboeken boekwaarden Van Heemskerckstraat: €47.554 - overige: €38.997 Totaal: €256.551 De verdere afwikkeling wordt betrokken bij de afronding van het scholenprogramma.
herfinanciering AJC Hoogezand	Deze reserve vloeit voort uit de herfinanciering van het schoolgebouw van het Dr. Aletta Jacobscollege en is ingesteld om in 2042 de grond onder het huidige gebouw terug te kunnen kopen.	120	157		277	Door middel van de jaarlijkse toevoeging van € 130.000 wordt de gewenste omvang voor de terugkoop van de grond in 2042 bereikt. Als correctie op de toevoeging van 2020 is er dit jaar eenmalig € 27.000 extra toegevoegd.
huis voor cultuur en bestuur; Kielzog	Deze reserve vloeit voort uit het raadsbesluit "Project gemeentehuis+" van 16 juli 2012. Besloten is een bestemmingsreserve te vormen voor investeringen in het Huis voor Cultuur en	2.575	1.670	2.527	1.718	Naast de regulier toevoeging van € 870.000 is er aanvullend € 800.000 toegevoegd voor de (financiële) afwikkeling van het voormalig

	Bestuur. Met deze reserve worden directe kosten gedekt waarop niet mag worden afgeschreven. Ook worden hieruit de hogere aanvangslasten die de begrote jaarlijkse kapitaallasten te boven gaan gedekt. Voor de jaren 2013-2015 zijn er middelen vanuit de exploitatie toegevoegd aan deze reserve.					gemeentehuis te Muntendam. Het Huis van Cultuur en Bestuur is in 2021 opgeleverd en in gebruik genomen. De onttrekking heeft plaatsgevonden ter dekking van de kosten voor tijdelijke huisvesting en de verhuizing. Daarnaast is € 1.266.000 aangewend ten behoeve van de reserve nieuwbouw BWRI. De resterende middelen zijn voor de dekking van de afboeking van het voormalig Gemeentehuis Menterwolde, de risicoafdekking van een mogelijk btw-claim van de fiscus, inzet voor het nieuwe werken en de aanpassing van de stadskamer. Het verwachte restant wordt(aanvullend) ingezet voor de nieuwbouw BWRI.
versterking scholen Menterwolde	Deze reserve was bestemd voor de versterking van schoolgebouwen in het kader van de aardbevingsproblematiek in de voormalig gemeente Menterwolde.	578	-578			De bijdragen van het Rijk vanuit het Scholenfonds zijn met ingang van de herindeling in 2018 gestort in de reserve Scholenprogramma. In 2021 zijn de middelen in de reserve versterking scholen Menterwolde toegevoegd aan reserve Scholenprogramma.
financiële ruimte 2016	De reserve is ingesteld door de raad voor het beschikbaar houden van dekkingsmiddelen met betrekking tot bestaande beleidsdoelen.	22		22		De werkzaamheden met betrekking tot deze middelen zijn afgerond en de resterende middelen zijn in 2021 vrijgevallen.
scholenprogramma	Voor het aardbevingsbestendig maken van de schoolgebouwen ontvangen de gemeenten in Groningen die te maken hebben met de gevolgen van aardbevingen door gaswinning over de periode 2016 tot en met 2035 een bijdrage van in totaal € 78,5 miljoen van het rijk. De gemeente Midden-Groningen ontvangt in totaliteit over de periode 2016 t/m 2035 een bedrag van € 23,4 miljoen. Deze middelen worden toegevoegd aan de hiervoor ingestelde reserve en ingezet overeenkomstig met het vastgestelde scholenprogramma.	5.634	4.067	4.928	4.772	De bijdragen van het Rijk vanuit het Scholenfonds worden met ingang van de herindeling in 2018 gestort in deze reserve voor het Scholenprogramma. Voor 2021 betreft dit € 897.000. Verder zijn de reserves doeluitkering scholenprogramma Slochteren en versterking scholen Menterwolde samengevoegd met deze. Dat resulteert in een toevoeging van € 3.170.000. Vanuit deze reserve worden de eenmalige lasten uit het programma gedekt, zoals sloopkosten en het afboeken van restant boekwaarden. Totaal: € 1.671.000. Een deel van de middelen in de reserve zijn toegevoegd aan de

						afschrijvingsreserve Scholenprogramma ter dekking van de afschrijvingslasten in de jaren na realisatie; € 3.257.000.
financiële ruimte 2018	De reserve is ingesteld door de raad voor het beschikbaar houden van dekkingsmiddelen met betrekking tot bepaalde (nieuwe) beleidsdoelen.	87		87		De restant middelen in de reserve zijn in 2021 vrijgevallen.
revolverend fonds duurzaamheid vastg.	De reserve is ingesteld in de Najaarsnota 2021 en dient ter financiering c.q. cofinanciering voor investeringen in de verduurzaming van gemeentelijk vastgoed.		350		350	Storting middelen na instelling reserve in de Najaarsnota 2021.
grootschalige projecten	Deze reserve is gevormd uit de extra dividendopbrengsten van Essent en BNG en de positieve rekeningresultaten van 2006 – 2009. Uit deze reserve worden middelen gehaald ter dekking van het Centrumplan Muntendam, de renovatie van de Menterne en de ombouw van het gemeentehuis naar MFC.	1.063			1.063	In 2021 hebben geen stortingen en onttrekkingen plaatsgevonden.
beeldende kunst	De gelden uit de reserve worden besteed aan de realisatie van beeldende kunst in de openbare ruimte.					De gelden worden besteed aan de realisatie van beeldende kunst in de openbare ruimte, raadsbesluit 28-11-2019. Met ingang van 2022 wordt er bij nieuwe gemeentelijke investeringen 1% meegenomen voor het plaatsen van kunstwerken als de realisatie is geweest en gestort in de reserve.
onderhoud beeldende kunst	De gelden uit de reserve worden besteed aan onderhoud van beeldende kunst in de openbare ruimte.	12	8		20	De toevoeging is conform het raadsbesluit op 28 november 2019 en vindt plaats door het exploitatie-overschot voor onderhoud aan de reserve toe te voegen.
nieuwbouw BWRI	De reserve is ingesteld ter dekking van de eenmalige investeringskosten voor de vervangende nieuwbouw BWRI.		1.266		1.266	De reserve is in 2021 ingesteld middels raadsbesluit ter dekking van de éénmalige investeringskosten voor de vervangende nieuwbouw BWRI. Storting conform besluit.
reserve financiële ruimte 2020	De reserve is ingesteld door de raad voor het beschikbaar houden van dekkingsmiddelen met betrekking tot bestaande beleidsdoelen in 2020.		335		335	De toevoeging betreft de nog niet (volledig) uitgevoerde activiteiten voortvloeiende uit de overhevelingsvoorstellen 2020-2021 (onderdeel van de resultaatbestemming rekening 2020). Restant middelen kunnen in 2022 worden ingezet voor de vastgestelde doeleinden.
Meerstad	Balansversterking om in te zetten ten behoeve van	450		450		De reserve is conform begroting aangewend

	verplichtingen in het kader van Meerstad.					ter verbetering van het begrotingssaldo.
accommodatiefonds	De reserve is gevormd voor het op aanvraag verlenen van subsidies voor twee doeleinden: 1. Voor alle projecten op het gebied van (vervangende) nieuwbouw, uitbreiding, groot en / of technisch onderhoud en technische- en functie verbeterende aanpassingen aan de eigenaren van accommodaties. 2. Voor de aanleg, onderhoud of vervanging van speel- en trainingsvelden en/of veldverlichting.	294			294	In 2021 hebben geen stortingen en onttrekkingen plaatsgevonden.
De reserve is gevormd voor het ondersteunen van eigen kracht initiatieven. Hiermee wordt ruimte geboden om de samenleving een actieve rol te laten kiezen en invulling te geven aan haar eigen verantwoordelijkheid.	Ten behoeve van het ondersteunen van eigen krachtinitiatieven. Hiermee wordt de ruimte geboden voor de samenleving om een actieve rol te kiezen en invulling te geven aan eigen verantwoordelijkheid.	160			160	In 2021 hebben geen stortingen en onttrekkingen plaatsgevonden.
DU scholenprogramma Slochteren	Deze reserve was bestemd voor de uitvoering van het Programmaplan onderwijshuisvesting gemeente Slochteren 2016-2020.	2.592	-2.592			De bijdragen van het Rijk vanuit het Scholenfonds zijn met ingang van de herindeling in 2018 gestort in de reserve Scholenprogramma. In 2021 zijn de middelen in de reserve doeluitkering Scholenprogramma Slochteren toegevoegd aan reserve Scholenprogramma.
financiële ruimte 2017	De reserve is ingesteld door de raad voor het beschikbaar houden van dekkingsmiddelen met betrekking tot bestaande beleidsdoelen.	9		9		In 2021 zijn de laatste kosten gerealiseerd met betrekking tot bedrijvigheid en leefbaarheid, de restant middelen zijn vrijgevallen.
leefbaarheidsgelden (krimpgelden)	De reserve is gevormd door de voormalige gemeente Menterwolde bij de jaarrekening 2017 en bestemd voor het beschikbaar houden van de krimpgelden die ontvangen worden (toezegging door de provincie Groningen).	308	90		398	De ontvangen krimpgelden 2021 zijn aan de reserve toegevoegd.
Wedeka (Westerlee gelden)	De middelen zijn bestemd voor het dekken van de kosten die de organisatieontwikkeling van Wedeka met zich mee gaat brengen.		360		360	Storting middelen na instelling reserve in de Voorjaarsnota 2021.
totaal overige bestemmingsreserves		**14.161**	**5.133**	**8.023**	**11.270**	
Afschrijvingsreserves	**Nut, noodzaak en bestaansrecht**	**Boekwaarde 1-1-2021**	**storting**	**vermindering dekking kapitaallast**	**Boekwaarde 31-12-2021**	**Toelichting**
uitbr.scholen; peuterspeelz. Hoogezand	Deze reserve vloeit voort uit investeringen in peuterspeelzalen bij De Tweemaster (incl. interne verbouwing) en bij de Nico Bulderschool en dient ter dekking van de afschrijvingslasten.	313		12	302	Bedrag onttrokken ter dekking van de afschrijvingslasten van de peuterspeelzalen.

stimulering.kinderopvang Hoogezand	Deze reserve vloeit voort uit investeringen voor kinderopvang/peuterspeelzalen bij scholen voor het basisonderwijs en is bestemd ter dekking van de afschrijvingslasten.	244		156	88	Naast de reguliere onttrekking van € 10.000 is er € 146.000 afgeboekt als gevolg van de sloop van de oude Van Heeskerckschool. Tegenover deze afboeking staat de extra afschrijving van de restant boekwaarde van deze (oude) school.
buiten peuterbad de Kalkwijck	Deze reserve is bestemd ter dekking van de afschrijvingslasten van het buitenpeuterbad bij sportcentrum de Kalkwijck.	67		4	63	De onttrekking is conform de begroting ter dekking van de afschrijvingslasten van het buitenpeuterbad.
MFA Westerbroek	Op basis van het raadsbesluit van 27 januari 2014 (voordracht nr. 011) heeft de raad besloten de restant stelpost ad. € 170.000 om te zetten in een bestemmingsreserve ter dekking van een deel van de toekomstige kapitaallasten van een nieuw MFA Westerbroek.	165		4	160	De onttrekking is conform de begroting ter dekking van de afschrijvingslasten van de MFA Westerbroek.
aanbouw Kerkstr. 38a Hoogezand	De reserve is bestemd om gedurende de economische levensduur van de aanbouw Kerkstraat 38a de betreffende afschrijvingskosten op te vangen.	25		25		De resterende middelen in de reserve zijn onttrokken als gevolg van de sloop van Kerkstraat 38a.
soc. team Kerkstraat 38a Hoogezand	De reserve is bestemd om gedurende de economische levensduur van de huisvesting en aanvullende investeringen m.b.t. automatisering de afschrijvingskosten op te vangen.	20		20		De resterende middelen in de reserve zijn onttrokken als gevolg van de sloop van Kerkstraat 38a.
Slochterhaven	Deze reserve is ingesteld om de toekomstige afschrijvingslasten te dekken die voortkomen uit de investering Slochterhaven.	321		13	308	De onttrekking is conform begroting ter dekking van de afschrijvingslasten van Slochterhaven.
overkluizing Slochteren	Deze reserve is bestemd om de toekomstige afschrijvingslasten te dekken die voortkomen uit de investering overkluizing Slochterhaven.	70		6	64	In de begroting was rekening gehouden met een onttrekking van € 3.060. In 2021 is de onttrekking eenmalig verdubbeld als gevolg van een niet gerealiseerde onttrekking in 2018.
informatisering herindeling 2018	De reserve is bestemd om gedurende de economische levensduur de afschrijvingskosten van de investeringen in nieuwe software etc. als gevolg van de herindeling op te vangen.	393		113	280	Op basis van het in 2020 aangepaste onttrekkingsschema van deze is er € 113.000 onttrokken aan de reserve.
automatisering herindeling 2018	De reserve is bestemd om gedurende de economische levensduur de afschrijvingskosten van de investeringen in nieuwe hardware etc. als gevolg van de herindeling op te vangen.	115		15	100	Onttrekking is conform begroting ter dekking van de afschrijvingslasten automatisering.
Terreininr. KC De Vosholen Hoogezand	De eenmalig beschikbare middelen 2013 (openbare verlichting) en 2015 (terreininrichting) zijn omgezet in een reserve ter dekking van de	146		7	139	Onttrekking is conform begroting ter dekking van de afschrijvingslasten.

	afschrijvingslasten van deze investeringen in het Ketelhuis.					
scholenprogramma	Deze in 2021 gevormde reserve dient ter dekking van een deel van de afschrijvingslasten van de investeringen die voortvloeien uit het scholenprogramma.		3.257	61	3.196	De storting van middelen is conform instelling reserve en zijn afkomstig uit de bestemmingsreserve scholenprogramma. Onttrekking heeft plaatsgevonden ter dekking van (een deel) van de afschrijvingslasten van die kindcentra waar vanaf 2021 op wordt afgeschreven.
totaal afschrijvingsreserves		**1.879**	**3.257**	**436**	**4.700**	
Totaal bestemmingsreserves		**16.040**	**8.390**	**8.459**	**15.970**	
RESULTAAT						
saldo rekening		2.431	8.966	2.431	8.966	
Totaal eigen vermogen		**25.093**	**19.787**	**13.124**	**31.755**	

bedragen x € 1.000

4.6.2 Voorzieningen

Overzicht voorzieningen

Voorzieningen

Omschrijving	Nut, noodzaak en bestaansrecht	Boekwaarde 1-1-2021	storting	onttrekking	Vrijval	Boekwaarde 31-12-2021	Toelichting
Voorzieningen - verplichtingen en verliezen							
arbeidsgerelateerde verplichtingen	Door middel van deze voorziening worden (toekomstige) arbeidsgerelateerde verplichtingen vastgelegd. De voorziening is getroffen in verband met de liquidatie van de voormalig Stichting Baanvak wegens nog te betalen transitievergoedingen.	64				64	In 2021 is geen beroep gedaan op deze voorziening.
APPA wethouders	De voorziening is ingesteld om een mogelijk tekort van de pensioenuitkeringen van wethouders aan te vullen. Per 1 januari 2022 eindigt de uitvoering van de APPA-regeling door ASR. Het resultaat hiervan is dat betalingen van de pensioenen terugkomen bij de gemeente en de voorziening ook voor de uitkering geldt.	555	599	382	11	762	De gewijzigde uitvoer van de APPA-regeling heeft in 2021 gevolgen gehad voor hoogte van de voorziening. De storting heeft betrekking op de uitkering van ASR voor de pensioenen van wethouders die in 2021 met pensioen zijn gegaan. De aanwending heeft betrekking op de lasten die voortkomen uit de gewijzigde uitvoer van de APPA-regeling. De onttrekking is het resultaat van de vrijval van een deel van de risicoaanvulling voor het opvangen van een mogelijk tekort.
totaal voorzieningen - verplichtingen en verliezen		**619**	**599**	**382**	**11**	**826**	
Risicovoorzieningen							
vervanging meubilair gymlokalen	Deze voorziening is bestemd voor de vervanging/aanpassing van meubilair van de gymlokalen.	57			57		De middelen zijn onttrokken uit de voorziening omdat er geen noodzaak meer is. Voor de vervanging/aanpassing van meubilair van de gymlokalen zijn jaarlijks investeringsbudgetten beschikbaar.
stadscentrum Hoogezand	Deze voorziening is ingesteld om de kosten van saneringen te dekken in het stadscentrum Hoogezand.	377		16		361	In 2021 is €16.115 euro onttrokken voor saneringen in het stadscentrum Hoogezand.
totaal risicovoorzieningen		**434**		**16**	**57**	**361**	
Egalisatievoorzieningen							
groot onderhoud gebouwen	Deze voorziening is in 2019 gevormd op basis van het meerjaren	1.603	930	1.089		1.444	De storting van € 930.467 is conform het meerjaren

	onderhoudsplan. Op basis van de meerjarenbegroting is bepaald hoe groot de voorziening moet zijn en hoe hoog de jaarlijkse stortingen moeten worden om het groot onderhoud van de komende tien jaar te kunnen dekken.						onderhoudsplan. Dit is € 29.533 lager dan gepland als gevolg van de sloop van enkele gebouwen. In 2021 is €1.088.774 aangewend voor groot onderhoud.
rioolrechten	Deze voorziening is bedoeld voor het opvangen van tekorten en hierdoor de stijging van tarieven te temperen. Daarnaast worden de lasten voor jaarlijks onderhoud en vervanging van de riolering uit de voorziening gedekt.	14.613	975	1.129		14.459	De storting van € 974.859 heeft betrekking op het voordelig saldo tussen de uitgaven en inkomsten in 2021. Voor de dekking van investeringen zijn middelen uit de voorziening onttrokken.
afvalstoffen	Door middel van deze voorziening kunnen de jaarlijkse schommelingen binnen de afvalstofheffing opgevangen.	1.358	184			1.542	Op basis van het voordelig saldo van de lasten en de ontvangen afvalstoffenheffing is € 35.200 aan de voorziening toegevoegd. Daarnaast zijn de resterende middelen uit de voorziening harmonsatie afvalbeleid aan deze voorziening toegevoegd.
harmonisatie afvalbeleid	De voorziening dient ter dekking van de kosten voor de harmonisatie van het afvalbeleid zonder dat dit een verhogend effect heeft op de afvalstofheffing.	149		149			De resterende middelen in deze voorziening zijn toegevoegd aan de voorziening afvalstoffen.
totaal egalisatievoorzieningen		**17.723**	**2.089**	**2.367**		**17.445**	
Voorzieningen toekomstige verplichtingen							
groot onderhoud wegen	De voorziening dient ter dekking van de jaarlijkse kosten van de rehabitatie van de verhardingen.	1.391	1.640	680		2.351	Conform de begroting is € 1.640.000 toegevoegd aan de voorziening. De kosten (€ 680.215) voor groot onderhoud zijn ten laste van de voorziening gebracht.
aanleg riool wijkvernieuwing Gorecht-West.	Het doel van deze voorziening is het bekostigen van de vervanging van de riolering van Gorecht-West naar aanleiding van de herstructurering. Voorheen werden de uitgaven rechtstreeks gefinancierd uit de voorziening egalisatie rioolrechten. In het vGRP2013-2017 Beleidsplan riolering en water is hiermee rekening gehouden.	550				550	In 2021 hebben geen mutaties plaatsgevonden met betrekking tot deze voorziening. De resterende middelen worden ingezet voor de rioolinvesteringen van Gorecht-West fase 5.
renovatie 2 tennisbanen TCM	Het doel van deze voorziening is het	48	2			50	Door middel van de storting is de

	dekken van de kosten van renovatie van de twee tennisbanen van TCM Muntendam.						voorziening op het gewenste niveau gebracht.
totaal voorzieningen toekomstige verplichtingen		**1.989**	**1.642**	**680**		**2.951**	
Voorzieningen middelen van derden							
groot onderhoud graven	De dekking van de kosten van groot onderhoud.	551	180	180		551	De ontvangen afkoopsommen groot onderhoud graven worden aan de voorziening toegevoegd. Ter dekking van de kosten is in 2021 hetzelfde bedrag onttrokken.
totaal voorzieningen middelen van derden		**551**	**180**	**180**		**551**	
Totaal voorzieningen		**21.316**	**4.510**	**3.625**	**68**	**22.134**	

bedragen x € 1.000

Voorzieningen activa

Voorzieningen activa

Omschrijving	Nut, noodzaak en bestaansrecht	Boekwaarde 1-1-2021	storting	onttrekking	Vrijval	Boekwaarde 31-12-2021	Toelichting
Voorzieningen - verplichtingen en verliezen							
IJsbaanlocatie Sappemeer	Deze voorziening wordt periodiek geactualiseerd op basis van de laatst vastgestelde grondexploitatie.	3.855	95			3.950	De storting in de verliesvoorziening is gebaseerd op de uitkomst in de MPG.
Grondexploitatie Veenlaan Slochteren	Deze voorziening wordt periodiek geactualiseerd op basis van de laatst vastgestelde grondexploitatie.	2.244	122			2.366	De storting in de verliesvoorziening is gebaseerd op de uitkomst in de MPG.
Venemastraat Meeden	Deze voorziening wordt periodiek geactualiseerd op basis van de laatst vastgestelde grondexploitatie.	154	16			170	De storting in de verliesvoorziening is gebaseerd op de uitkomst in de MPG.
Gouden Driehoek Zuidbroek	In 2014 is door onzekerheid van de vordering op De Gouden Driehoek bv deze voorziening getroffen. Deze verliesvoorziening valt vrij door de zekerheid van betaling van de laatste termijn met betrekking tot de levering van de grond.	610			610		In 2021 is het restant van de voorziening vrijgevallen naar aanleiding van de afwikkeling van de vordering op De Gouden Driehoek.
Totaal voorzieningen - verplichtingen en verliezen		**6.863**	**233**		**610**	**6.486**	
Risicovoorzieningen							
Dubieuze debiteuren belastingen	Door middel van deze voorziening wordt het risico op oninbare vorderingen van belastingdebiteuren afgedekt.	669	29	100		597	Wegens oninbare vorderingen is er per saldo - € 2.161 aangewend. Als gevolg van de administratieve splitsing van de risicovoorziening dubieuze debiteuren in 2 afzonderlijke voorzieningen, m.b.t. belasting en financiën, is er € 102.404 overgeboekt naar de voorziening m.b.t. "financiën". De storting wordt jaarlijks bepaald aan de hand van een openstaande postenlijst ultimo het jaar aan de hand van een risicopercentagetabel. Door de storting van €28.745 is het saldo toereikend om mogelijke risico's af te dekken.
Dubieuze debiteuren sociale zaken	Deze voorziening is gevormd in het kader van de herwaardering van de debiteuren sociale zaken naar aanleiding van de invoering van de Wet Werk en Bijstand (WWB). Door middel van deze voorziening wordt het	2.901	198	396		2.703	Wegens oninbare vorderingen is € 395.944 onttrokken uit de voorziening. De hoogte van de voorziening wordt op rekeningsbasis afgeleid van het actuele saldo van

	risico op oninbare vorderingen afgedekt.						openstaande vorderingen per ultimo boekjaar op basis van een risicoclassificatie. Hierbij wordt een risicopercentage gehanteerd van 25% bij uitstaande vorderingen korter dan één jaar, oplopend naar 99% bij uitstaande vorderingen langer dan tien jaar. Het saldo is door de toevoeging van € 198.016 toereikend om mogelijke risico's af te dekken.
Dubieuze debiteuren Financiën	Door middel van deze voorziening wordt het risico op oninbare vorderingen van overige privaatrechtelijke debiteuren afgedekt.		144	4		140	Wegens oninbare vorderingen is € 3.818 aangewend. In de kolom storting zit een bedrag van € 102.404 als gevolg van de splitsing van de risicovoorziening dubieuze debiteuren. Voor de toevoeging van middelen wordt een risicopercentage gehanteerd van 2% bij uitstaande vorderingen korter dan zes maanden, oplopend naar 75% voor uitstaande vorderingen langer dan drie jaar. Door de toevoeging van € 41.147 is het saldo toereikend om mogelijke risico's af te dekken.
Lening NNTTM	Deze voorziening is gevormd ter dekking van het risico van deze verstrekte lening aan de Noord-Nederlands Trein & Tram Museum (NNTTM) te Zuidbroek.	100			1	100	Als gevolg van een aflossing van € 500 op de verstrekte lening is dit bedrag eveneens aan de voorziening onttrokken.
Gemeentelijke kredietbank	Door middel van deze voorziening worden de risico's afgedekt in verband met het niet terugontvangen van verstrekte leningen door de gemeentelijke kredietbank.	33	2	4	1	30	Wegens oninbare vorderingen is € 4.630 onttrokken uit de voorziening. De voorziening wordt jaarlijks geactualiseerd op basis van het risico. Om de voorziening per ultimo van het jaar weer op 10% van het uitstaande leningensaldo brengen is € 2.184 toegevoegd. Het saldo is daarmee toereikend om mogelijke risico's af te dekken.
Dubieuze debiteuren SVn Verzilver-Stimul.lening	Door middel van deze voorziening wordt het risico op oninbare vorderingen van uitstaande verzilver- en stimuleringsleningen afgedekt.						De toevoeging van middelen aan de voorziening vindt plaats op basis van ervaringscijfers van SVn. Hierbij wordt uitgegaan van een risico 0,1% van de uitstaande leningen.

							Door de toevoeging is het saldo toereikend om mogelijke risico's af te dekken. In 2021 is er € 488.22 gestort in de voorziening. Doordat dit lager is dan € 500 is wordt deze mutatie niet getoond in deze bijlage.
Totaal risicovoorzieningen		**3.703**	**373**	**504**	**2**	**3.570**	

bedragen x € 1.000

4.7 Overzicht investeringen

Investeringen

Hierna volgen twee overzichten met investeringen waarvan de beschikbaar gestelde kredieten € 50.000 of hoger zijn. De overzichten betreffen alleen de bestedingskredieten (uitgaven). Hier zitten ook kredieten tussen waar investeringsbijdragen tegenover staan of welke gedekt worden uit eigen middelen (bestemmingsreserve) of waarvoor een voorziening is getroffen. Alle kredieten zijn voorzien van een korte toelichting.

Het eerste overzicht betreft de investeringen die nog door blijven lopen in 2022. In het geval een investering niet in het begrotingsjaar wordt gerealiseerd, kan het college het krediet ook aanwenden in de 2 navolgende begrotingsjaren. Dit is in de financiële verordening van de gemeente vastgelegd. Ondanks dat zitten er nog een paar kredieten tussen welke, met reden omkleed, nog een extra jaar beschikbaar (moeten) blijven ter besteding in 2022. Dan zal de uitvoering plaatsvinden. Is dat niet het geval dan vervalt het krediet dan definitief.

Het tweede overzicht bevat de in 2021 gereed gemelde investeringen. Deze worden qua besteding in 2021 afgesloten. Indien van toepassing wordt in de toelichting aangegeven waarom een krediet nog "open" wordt gehouden. In de meeste gevallen ligt er een administratieve reden aan ten grondslag. Voorgaande uitgangspunten zijn ook van toepassing op de investeringskredieten die kleiner zijn dan € 50.000. Omdat dit overzicht anders te lang is en onoverzichtelijk wordt zijn deze niet opgenomen.

Doorlopende investeringskredieten

Doorlopende investeringskredieten	Totaal geraamde kredieten		Totaal werkelijke mutaties:		Netto geraamd	Saldo uitgaven	
Omschrijving	Uitgaven	Inkomsten	Uitgaven	Inkomsten	Krediet	-/- inkomsten	Toelichting:
Gemeentelijke (bedrijfs) gebouwen:							
Kielzog fase 2 openbare ruimte	1.349		939		1.349	939	De definitieve afronding volgt in 2022.
VVI 2020 kantoormeubilair	50		28		50	28	Er volgen nog aanschaffingen in 2022.
2021 kantoormeubilair	50				50		De aanschaf volgt in 2022.
2021 kantoormeubilair	70				70		De aanschaf volgt in 2022.
2021 AED's 60 stuks	360				360		De aanschaf volgt in 2022.
2021 aanpassing werf Zuidbroek	241		0		241	0	Realisatie in 2022.
Automatisering:							
2018 Ipads	50		42		50	42	Afronding in 2022.
VVI 2020 CAD omgeving (nieuwe servers)	80		62		80	62	Afronding in 2022.
2021 thin clients	60		34		60	34	Afronding in 2022.
2021 narrowcasting inrichting nieuw gemeentehuis	60		59		60	59	Afronding in 2022.
2021 beelschermen i.v.m. uniforme inrichting	150		79		150	79	Afronding in 2022.
2021 servers	50		26		50	26	Afronding in 2022.
Informatisering:							
2018 WMO-systeem	70				70		Mogelijke aanbesteding volgt in 2022.
2018 regiesysteem	170		134		170	134	Aanwending van het restant volgt in 2022.
Invoer het nieuwe werken-digitalisering	371	-371	312	-272	0	40	Hiervoor volgt begin 2022 nog één factuur. Dat bedrag en de kosten 2021 worden gedekt t.l.v. de bestemmingsreserve Huis voor Cultuur en Bestuur.
2018 belastingsysteem	200		90		200	90	De definiteve oplevering (inclusief eindafrekening) vindt plaats in 2022.
VVI 2020 digitalisering BWRI (software-etc.)	115		30		115	30	Het 1e deel van het project is afgerond; afronding volgt in 2022.
VVI 2020 digitalisering GKB (software-etc)	70		49		70	49	Het laatste deel van dit project volgt in 2022.
DSO-systeem	100		66		100	66	Afronding in 2022.
2021 software koppeling zaaksysteem	80		8		80	8	Afronding in 2022.
2021 inkoop en aanbestedingssoftware	75		5		75	5	De implementatie is eind 2021 gestart. De afronding vindt plaats in 2022.
2021 software informatiebeveiliging/AVG	50				50		Door de nieuwe invulling van FG en CISO moet hier nog invulling aan gegeven worden in het jaarplan 2022.
Tractiemiddelen etc.:							
IBOR BIB 228 Renault Trafic VLT-29-X	50		46		50	46	De facturen m.b.t. de verdere inrichting van dit voertuig volgen begin 2022.
VVI 2020 IBOR Mitsh.canter veegv.72-VPT-4	65				65		De opdracht is verstrekt. Er zijn leveringsproblemen i.v.m. tekorten aan (elektronica) onderdelen.

VVI 2021 IBOR Reinigingsauto 88-BDD-2 HS	300				300		Opdracht is verstrekt. De levering is vermoedelijk eind 2022.
VVI 2021 IBOR Reinigingsauto 82-BDD-2 HS	220				220		Opdracht is verstrekt. Verwachte levering is in 2023 i.v.m. tekorten aan (elektronica) onderdelen.
VVI 2021 IBOR Ford Transit VK-081-F	50				50		Opdracht is verstrekt. De leveringsproblemen houden in dit geval verband met de nieuwe emissie eisen (CO2 uitstoot) door de EU.
2021 Bestelauto nieuwe aanschaf	50				50		In 2022 zal er keuze worden gemaakt welke bestelauto aangeschaft wordt.

Overige gebouwen en gronden:							
Herstructurering Hoogezand Noord	1.347	-495	326	-440	852	-115	Onder dit (totaal)krediet vallen de aankopen van het terrein aan de Spilbergenkade en het hoekpand aan de Meint Veningastraat. Eind 2021 zijn er nog minder kosten gemaakt dan dat er aan bijdragen zijn ontvangen. Vandaar het negatieve saldo.
Grondbank ontwikkeling Stadscentrum Noordelijk deel	1.695	-1.047	1.703	-1.209	648	494	Betreft gemeentelijke gronden die worden ingebracht in grex stadshart zodra een vlek tot ontwikkeling komt.
Voorbereidingskrediet ontwikkeling Vosholen 2e fase	183	-197	156	-197	-14	-41	Krediet wordt ingebracht in grex Vosholen fase 2, deelplan 2 in 2022 (na vaststelling van de grex door de raad).
2021 voorbereidingskrediet vrijkomende locaties	300		92		300	92	Dit krediet bevindt zich nog in de opstartfase.

Verharding / Openbare Verlichting / Bruggen / Water /Groen							
2020 wegwerken achterstallig onderhoud wegen	1.000		527		1.000	527	Vervolg in 2022.
Rehabilitatie verhardingen 2020	475		510	-53	475	457	Na een administratieve correctie en een ontvangen investeringsbijdrage in 2021 resteert er nog een te besteden bedrag van € 17.661.
Rehabilitatie verhardingen 2021	255		0		255	0	De uitvoering wordt in 2022 gestart.
Investeringen a.g.v. bodemverzakking 2021-2022	1.000		0		1.000	0	De uitvoering wordt in 2022 gestart.
Vervangingsplan Openb.verlichting 2020 masten	400		180		400	180	Dit project zit in de afrondende fase. Het moet nog worden opgeleverd en afgerekend. Naar verwachting vindt dit in het 1e halfjaar van 2022 plaats.
Vervangingsplan Openbare verlichting 2021 masten	235		157		235	157	Uitvoering project start 2022.
Vervangingsplan Openbare verlichting 2020 armaturen	200		83		200	83	Project zit in de afrondende fase.
Vervangingsplan Openbare verlichting 2021 armaturen	361		206		361	206	Uitvoering project start 2022.
2021 gronden kadeproject Steendam-Tjuchem	312		272		312	272	Dit project is nog in uitvoering.
2021 fietspad kadeproject Steendam-Tjuchem	745		256		745	256	Dit project is nog in uitvoering.
2021 kabels-leidingen kadeproject Steendam-Tjuchem	320		110		320	110	Dit project is nog in uitvoering.

2021 weg kadeproject Steendam-Tjuchem	2.523		854		2.523	854	Dit project is nog in uitvoering.
2021 kunstwerken	315		167		315	167	Vervolg voorbereiding en uitvoering 2022.
2021 beschoeïingen	230				230		Voorbereiding en uitvoering 2022/2023.
Vervanging Eendrachtsbrug	325		84		325	84	Door onvoorziene zaken kan er pas gestart worden met de uitvoering in het 2e kwartaal van 2022.

Scholenprogramma							
Voorbereiding programmaplan huisvesting onderwijs	1.432	-462	334	0	970	370	Bij de afronding van het scholenprogramma zal dit voorbereidingskrediet worden afgesloten.
Duurzaamheidsmaatregelen scholen	125		22		125	22	In 2022 zal verder worden onderzocht hoe het krediet ingezet wordt.
Vervangende nieuwbouw De Lichtbron V. Heemskerckstr. 119	1.882	-841	1.727	-893	1.041	834	Verwachte oplevering 2022.
2021 uitbreiding-renovatie KC Mars 1 Hoogezand	1.139	0	542	0	1.139	542	Afronding in 2022.
2019 gymzaal Mars 65 grond-sloop-nieuwbouw	1.452	-845	36	-18	607	18	De sloop en nieuwbouw vindt in 2022 plaats.
2019 KC Hoogezand-West bouw	11.040	-5.875	3.746	-2.920	5.164	827	Afronding in 2022.
Grond vervangende nieuwbouw 't Heidemeer A. Bosscherstr. 32	119				119		De afrekening met de St. Ultiem wordt in het 1e kwartaal van 2022 verwacht.
Verduurzaming gymlokaal A. Bosscherstr. 32	446	-94	361		352	361	Afronding in 2022.
Grondkosten De Wiekslag Schoollaan 1, Slochteren	160		198		160	198	De afrekening wordt in 2022 verwacht. Daarna wordt de uiteindelijke overschrijding t.l.v. de exploitatie huisvesting scholenprogramma gebracht en van daaruit gedekt ten laste van de reserve scholenprogramma.
Infrastructuur KC Kolham Eikenlaan 1,3,5 Kolham	295	-295	389	-389	0	0	Afronding in 2022.
Infrastructuur KC Woldwijck 2 Zuiderkroon 2,4,6,8	854	-854	858	-858	0	0	Afronding in 2022.
Bijdrage vervangende nieuwbouw De Meent te Schildwolde	2.068	-1.073	127		996	127	Afronding in 2022.
Voorbereidingskrediet Rutger Kopland school	388	-370	157	-157	18	0	Afronding in 2022.
Inpassingskosten Van Heemskerckstraat 119 te Hoogezand	350		0		350	0	Afronding in 2022.
2020 KC Hoofdweg 85 te Siddeburen	7.417	-2.299	4.812	-2.272	5.118	2.540	Afronding in 2022.
2020 KC inpassingskosten Hoofdweg 85 te Siddeburen	681	-681	78	-78	0	0	Afronding in 2022.
2020 KC Hoogezand-West inpassingskosten	530	-530	81	-81	0	0	Afronding in 2022.
2020 KC Hoogezand-West grondwaarde	432		356		432	356	Afronding in 2022.
2021 renovatie de Borgstee Dorpshuisweg 36 te Harkstede	3.127	-2.412	2.637	-2.110	715	527	Afronding in 2022.
2021 bouwkundige aanpassingen KC Vennen 6 te Zuidbroek	614		314		614	314	Afronding in 2022.
2021 renovatie KC Vennen 6 te Zuidbroek	2.077	-1.138	1.124	-943	939	181	Afronding in 2022.

2021 inpassingskosten KC Vennen 6 te Zuidbroek	275	-275			0		Afronding in 2022.
2021 renovatie Poststraat te Siddeburen tbv R. Kopland	5.159	-2.416			2.743		Afronding in 2022.
2021 inpassingskosten Poststraat te Siddeburen tbv R.Kopland	479	-479			0		Afronding in 2022.
2021 bijdrage hoofdlocatie AJC Laan v.d. Sport te Hoogezand	2.060	-441	2.060	-441	1.619	1.619	Afronding in 2022.
Sport:							
VVI 2020 vervangend materiaal zwembadtechniek	219		111		219	111	De verdere realisatie vindt in 2022 plaats.
2021 vervanging kunstgrasmat voetbalveld 3 De Kalkwijck	300		186		300	186	De verdere realisatie vindt in 2022 plaats.
2021 renovatie /vernieuwing 4 sportvelden	187		71		187	71	De verdere realisatie vindt in 2022 plaats.
2021 vervanging sport/spelmateriaal onderwijs	123		13		123	13	De verdere realisatie vindt in 2022 plaats.
Multi Functionele Centra (MFC's)							
Buitenruimte MFC Froombosch	240	-240	208	-208	0	0	Project is nog niet afgerond, de afrekening volgt.
Buitenruimte Houtstek Slochteren	378	-378	151	-151	0	0	Vanwege corona was het lastig om met bewoners te overleggen hoe het nieuwe plein vormgegeven moest worden. De afronding wordt in 2022 verwacht.
Riolering:							
2021 Riolering o.b.v. risico gestuurd beheer	1.131	-1.131	14	-14	0	0	Vervolg in 2022-2023.
GRP 2021 vervanging riolering (60jr)	110	110			0	0	Nog uit te voeren werkzaamheden.
GRP 2019 vervanging riolering (60jr)	731	-731	538	-538	0	0	In 2022 volgen er kosten i.v.m. renovatie van grote rioolgemalen. De oplevering wordt in mei 2022 verwacht.
2020 Riolering o.b.v. risico gestuurd beheer	1.131	-1.131	3	-3	0	0	Nog uit te voeren werkzaamheden.
2020 Riolering - verbetering van het systeem	110	-110			0		Nog uit te voeren werkzaamheden.
GRP 2019 klimaatadaptatie	400	-400			0		Nog uit te voeren werkzaamheden.
Afval c.a.:							
2021 vervanging/vernieuwing GFT inzameling hoogbouw	319				319		Uitvoering volgt in 2022.
2021 vervanging software verzamelcontainers	140				140		Uitvoering volgt in 2022.
2021 papiercontainers huishoudens Menterwolde/Slochteren	210		115		210	115	Verdere uitvoering volgt in 2022.
VVI 2019 IBOR klein chemisch depot Hoogezand	153		121		153	121	Verdere uitvoering volgt in 2022.
2021 ondergrondse glas-papiercontainers	100				100		Uitvoering volgt in 2022.
2021 ondergrondse glas-papiercontainers grondbak	100				100		Uitvoering volgt in 2022.

2021 vervangen ondergrondse verzamelvoorziening	75				75		Uitvoering volgt in 2022.
2021 vervanging ondergrondse verzamelvoorziening grondbak	75				75		Uitvoering volgt in 2022.
2021 aanpassen groenafvalaanbrengpunt riolering	70				70		Uitvoering volgt in 2022.
2021 aanpassen groenafvalaanbrengpunt parkeer	180				180		Uitvoering volgt in 2022.
Wonen en Bouwen:							
Gorecht-West fase 4	4.517	-1.137	1.863	-1.128	3.380	735	Dit project is nog in volle gang. De verwachting is dat het medio 2022 gereed is.
Gorecht-West fase 5	431	-228	71	-228	203	-157	De voorbereidingen voor de wijkvernieuwing Gorecht-West fase 5 zijn in volle gang. In 2022 volgt de aanvraag voor een uitvoeringskrediet.
Overige investeringen:							
Centrumplan Muntendam onderzoek en ontwikkeling	134	-27	97	-27	106	70	In 2021 is een vlekkenplan gepresenteerd. Deze wordt in 2022 omgezet in een investeringskrediet voor een MFA en een grex of investering in de openbare ruimte.

bedragen x € 1.000

In 2021 gereed gemelde investeringen

.

In 2021 gereed gemelde investeringen	Totaal geraamde kredieten:		Totaal werkelijke mutaties:		Netto geraamd	Saldo uitgaven	
Omschrijving	**Uitgaven**	**Inkomsten**	**Uitgaven**	**Inkomsten**	**Krediet**	**-/- inkomsten**	**Toelichting:**
Gemeentelijke (bedrijfs) gebouwen:							
Bouw Fase 2 Kielzog Gorecht Oost 157 te Hoogezand	28.018	-972	28.050	-990	27.046	27.060	Het gebouw is opgeleverd en in gebruik genomen.
VVI 2019 kantoormeubilair	100		100		100	100	Afgerond in 2021.
VVI 2019 toegangscontrolesysteem	75		75		75	75	Afgerond in 2021.
VVI 2019 afvalscheidingsbakken	75		64		75	64	Afgerond in 2021.
Automatisering:							
2018 laptops	150		147		150	147	Afgerond in 2021.
2018 beeldschermen	157		157		157	157	Afgerond in 2021.
Mobile devices 2018	100		100		100	100	Afgerond in 2021.
VVI 2020 switches - inrichting nieuw gemeentehuis	60		60		60	60	Afgerond in 2021.
Informatisering:							
2018 zaaksysteem	160		160		160	160	Afgerond in 2021.
VVI 2020 containermanagementsoftware	100		98		100	98	Afgerond in 2021.
VVI 2020 nieuwe website(s)	75		86		75	86	Afgerond in 2021. De overschrijding wordt gecompenseerd door lagere kosten BBV-software.
VVI 2020 BBV-Software	80		25		80	25	Afgerond in 2021.
Tractiemiddelen etc.:							
IBOR BIB 227 Renault Trafic VLT-31-X	50		44		50	44	Afgerond in 2021.
IBOR M 84 MAN TGS8xhydro 83-BRN-7	298		298		298	298	Afgerond in 2021.
IBOR BIB 224 MAN VWT TGS 62-BRZ-9	230		233		230	233	Afgerond in 2021.
VVI 2021 IBOR Tractor Fendt 711 MW	135		125		135	125	Afgerond in 2021.
Verharding / Openbare Verlichting / Bruggen / Water /Groen							
Reconstructie-herinrichting W.A. Scholtenweg Zuidbroek	908		945	-34	908	911	Van deze in 2020 uitgevoerde reconstructie zijn er in 2021 nog kosten riolering verrekend met de daarvoor beschikbare budget en er is een subsidie van de provincie binnengekomen van € 33.970. Resteert een geringe overschrijding van het krediet.
Vervangingsplan openbare verlichting 2019 armaturen	200		179		200	179	Dit project is gereed gemeld en afgerekend in 2021.
Vervangingsplan openbare verlichting 2019 masten	108				108		Dit project is gereed gemeld en afgerekend in 2021. De kosten zijn lager uitgevallen.
2021 bomen Slochterstraat	108		106		108	106	Afgerond in 2021.
Scholenprogramma							
KC Vosholen Boomgaard 31-37 te Sappemeer	8.801	-4.477	9.022	-4.411	4.324	4.564	De eindafrekening en -rapportage heeft in 2021 plaatsgevonden.

KC Vosholen terreininrichting	400		434		400	434	De eindafrekening en -rapportage heeft in 2021 plaatsgevonden.
KC Slochterveldweg te Slochteren	5.846	-2.360	5.891	-2.397	3.486	3.494	Per saldo is er sprake van een geringe overschrijding. De baten zijn verhoogd door een extra dekking vanuit het budget inpassingskosten en een bijdrage vanuit de afkoopsom van de NAM. Het gevolg is iets hogere kapitaallasten vanaf 2022.
Bijdrage gebouw praktijkonderwijs AJC Laan v.d. Sport te Hoogezand	2.000	-591	2.000	-601	1.409	1.399	Afgerond in 2021.
2019 gymzaal KC Woldwijck 2	13.070	-5.768	10.909	-5.764	7.302	5.144	Afgerond in 2021.
2019 sporthal Kalkwijck aanpassing	91	-33	100	-50	58	50	Wel al in gebruik genomen in 2021, maar de definitieve administratieve afwikkeling volgt nog begin 2022. Nadat de werkzaamheden volledig conform afspraak zijn uitgevoerd zal de laatste factuur (begin 2022) betaalbaar worden gesteld.
Bijdrage vervangende nieuwbouw KC 't Heidemeer A. Bosscherstr 32	3.690	-1.427	3.681	-1.427	2.264	2.254	Het kindcentrum is gereed gemeld en in gebruik genomen in 2021.
Grondkosten KC van Heemskerckschool J. Huitzingstr 4	109				109		Het kindcentrum is gereed gemeld en in gebruik genomen in 2021.
Bijdrage vervangende nieuwbouw KC van Heemskerckschhol J. Huiztingstr 4	3.938	-1.332	3.829	-1.332	2.606	2.497	Het kindcentrum is gereed gemeld en in gebruik genomen in 2021.
Bijdrage vervangende nieuwbouw De Wiekslag Schoollaan 1 Slochteren	1.911	-795	1.871	-795	1.116	1.076	Afgerond in 2021.
Versterking-verduurzaming Noordsuythoeve Schoolstr 2 Noordbroek	950	-633	898	-633	317	265	Afgerond in 2021.
KC Kolham Eikenlaan 1,3,5 te Kolham	3.031	-205	2.650	-787	2.826	1.863	Het kindcentrum is gereed gemeld en in gebruik genomen in 2021.
Grond Van Heemskerckstraat 119 te Hoogezand	215		218		215	218	Afgerond in 2021.
Toekomstpakket W.A. Scholtenschool Pluvierstraat 13 te Foxhol	650		692		650	692	Als gevolg van extra maatregelen is er sprake van een overschrijding.
2020 KC grond Hoofdweg 85 te Siddeburen	350		386		350	386	De werkelijke kosten van de grond zijn hoger uitgevallen dan was voorzien.
Sport:							
VVI 2020 vervangende toplaag hockeyveld	220		224		220	224	Afgerond in 2021.
VVI 2020 renovatie/vernieuwing 4 sportvelden	273		273		273	273	Afgerond in 2021.
VVI 2020 vervanging sportmateriaal gymzalen/sporthallen	210		210		210	210	Afgerond in 2021.
2021 vervanging sport/spelmateriaal Sport	87		87		87	87	Afgerond in 2021.
Multi Functionele Centra (MFC's)							
Renovatie/aanbouw Menterne Juliaplein 1 te Muntendam	2.328	-610	2.342	-458	1.718	1.885	Doordat we niet in aanmerking kwamen voor een (wel geraamde) Leader bijdrage is er

							een tekort aan inkomsten ontstaan van € 150.000. Dit resulteert in iets hogere kapitaallasten. In de begroting 2022 is daar al rekening mee gehouden.
MFC Meeden Tussen Baide Meulens 16 te Meeden	5.073	-150	4.367	-1.168	4.923	3.199	Is gereed gemeld en in gebruik genomen.
2021 ontmoetingsplein MFC Meeden te Meeden	425		373	-100	425	273	Is gereed gemeld en in gebruik genomen.
Bijdrage MFC Ruitenvelder Ruitenweg 39 te Froombosch	900	-420	900	-420	480	480	In 2021 is het proces-verbaal ontvangen; daarmee is dit project afgewikkeld.
Buitenruimte MFC Siddeburen	207	-207	200	-200	0	0	MFC Siddeburen is afgerond en het inhoudelijke verslag is goedgekeurd door de provincie. Deze wordt middels de SiSa-verantwoording afgewikkeld.
Riolering:							
2018 vervanging riolering	731	-731	731	-731	0	0	Afgerond in 2021.
2018 verbetering systeem	110	-110	110	-110	0	0	Afgerond in 2021.
2019 verbetering systeem	110	-110	110	-110	0	0	Afgerond in 2021.
Afval c.a.:							
VVI21 Klein materiaal huishoudelijk afval	50		50		50	50	Afgerond in 2021.
Wonen en Bouwen:							
Gorecht West fase 3	3.415	-1.855	3.398	-1.857	1.559	1.541	Dit project is afgerond in 2021.
Overige investeringen:							
Ontwikkeling Foxholstermeer	93	-93	107	-96	0	11	Dit project is afgerond. Door extra noodzakelijke maatregelen i.v.m. de waterstand zijn de uiteindelijke kosten hoger en is het krediet daardoor iets overschreden.

Bedragen x € 1.000

4.8 Overzicht verantwoording specifieke uitkeringen (SiSa)

Overzicht SiSa

SiSa bijlage verantwoordingsinformatie 2021 op grond van artikel 3 van de Regeling informatieverstrekking sisa - d.d. 1-3-2022								
Verstrekker	**Uitkeringscode**	**Specifieke uitkering** **Juridische grondslag** **Ontvanger**	**Indicator**	**Indicator**	**Indicator**	**Indicator**	**Indicator**	**Indicator**
JenV	**A7**	**Regeling specifieke uitkering tijdelijke ondersteuning toezicht en handhaving** Gemeenten	Besteding (jaar T-1, 15-31 december 2020) *Aard controle R* *Indicator: A7/01*	Besteding (jaar T, 1 januari-30 september 2021) *Aard controle R* *Indicator: A7/02*	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A7/03*	Besteding (jaar T) (gedeeltelijk) verantwoord o.b.v. voorlopige toekenningen? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A7/04*	Eventuele toelichting als bij de vorige indicator "nee" is ingevuld *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A7/05*	
			€ 5.257	€ 68.335	Ja	Ja		
JenV	**A12B**	**Incidentele bijdrage ondersteuning naleving controle op coronatoegangsbewijzen** Veiligheidsregio's	Naam veiligheidsregio *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A12B/01*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: A12B/02*	Besteding volgens besluit van de veiligheidsregio uitgevoerd (Ja/nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A12B/03*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A12B/04*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: A12B/05*	
			Veiligheidsregio Groningen	€ 25.280	Ja	€ 25.280	Ja	
FIN	**B2**	**Regeling specifieke uitkering gemeentelijke hulp gedupeerden toeslagenproblematiek** Gemeenten	Besteding (T-1) - betreft nog niet verantwoorde bedragen over 2020 *Aard controle R* *Indicator: B2/01*	Aantal (potentieel) gedupeerden (als gemeld door Uitvoeringsorganisatie Herstel Toeslagen aan de gemeente) (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: B2/02*	Cumulatief aantal (potentieel) gedupeerden (als gemeld door Uitvoeringsorganisatie Herstel Toeslagen aan de gemeente) (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: B2/03*	Besteding (jaar T) werkelijke kosten van onderdeel c (artikel 3) *Aard controle R* *Indicator: B2/04*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) werkelijke kosten van onderdelen c (artikel 3) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: B2/05*	
			€ 4.647	141	141	€ 5.777	€ 10.424	
			Normbedragen voor a, b en d (Ja/Nee) (vanaf 2021) Nee: reeks 1 / Ja: reeks 2 *Aard controle n.v.t.*	Normbedrag voor e (Ja/Nee) (vanaf 2021) Nee: indicator B2/13 en B2/14 / Ja: indicator B2/21 en B2/22 *Aard controle n.v.t.*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.*			

			Indicator: B2/06	*Indicator: B2/07*	*Indicator: B2/08*			
			Ja	Ja	Nee			
			Reeks 2	**Reeks 2**	**Reeks 2**	**Reeks 2**	**Reeks 2**	**Reeks 2**
			Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden	Normbedrag onderdeel a x aantal (potentieel) gedupeerden cumulatief (t/m jaar T)	Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak	Normbedrag onderdeel b x aantal plannen van aanpak (t/m jaar T)	Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten	Normbedrag onderdeel d x aantal nazorgtrajecten (t/m jaar T)
			Keuze normbedragen	**Keuze normbedragen**	**Keuze normbedragen**	**Keuze normbedragen**	**Keuze normbedragen**	**Keuze normbedragen**
			Aard controle R	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*
			Indicator: B2/15	*Indicator: B2/16*	*Indicator: B2/17*	*Indicator: B2/18*	*Indicator: B2/19*	*Indicator: B2/20*
			€ 53.580	€ 53.580	€ 41.616	€ 41.616	€ 0	€ 0
			Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerde), indien nog niet eerder opgegeven (jaar T)	Normbedrag onderdeel e (afhankelijk van aantal (potentieel) gedupeerde), indien nog niet eerder opgegeven (t/m jaar T)				
			Keuze normbedragen	**Keuze normbedragen**				
			Aard controle R	*Aard controle n.v.t*				
			Indicator: B2/21	*Indicator: B2/22*				
			€ 120.000	€ 120.000				
BZK	**C1**	**Regeling specifieke uitkering Reductie Energiegebruik** Gemeenten	Eindverantwoording (Ja/Nee)	Aantal woningen dat bereikt is met het project (t/m jaar T)	Aantal woningen waar energiebesparende maatregelen plaatsvinden (t/m jaar T)			
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*			
			Indicator: C1/01	*Indicator: C1/02*	*Indicator: C1/03*			
			Ja	1.232	204			
			Projectnaam/nummer per project	Besteding (jaar T) per project	Bestedingen (jaar T) komen overeen met ingediende projectplan (Ja/Nee)	Besteding (jaar T) aan afwijkingen Alleen invullen bij akkoord ministerie		
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle R*		
			Indicator: C1/04	*Indicator: C1/05*	*Indicator: C1/06*	*Indicator: C1/07*		
		1	2019-0000654612	€ 75.964	Ja			

			Kopie projectnaam/nummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C1/08*	Cumulatieve totale bestedingen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C1/09*	Toelichting op afwijkingen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C1/10*	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C1/11*		
		1	*2019-0000654612*	€ 93.714		Ja		
BZK	**C32**	**Regeling specifieke uitkering ventilatie in scholen** Gemeenten	Beschikkingsnummer /naam *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C32/01*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C32/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C32/03*	Start bouwactiviteiten uiterlijk 31 augustus 2022 (Ja/Nee) *Aard controle D2* *Indicator: C32/04*	Toelichting (verplicht als bij start bouwactiviteiten (indicator 04) 'Nee' is ingevuld) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C32/05*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C32/06*
		1	SUVIS21-00769567	€ 441.000	€ 441.000	Ja		Ja
		2	SUVIS21-00744732	€ 208.800	€ 208.800	Ja		Ja
		3	SUVIS21-00768853	€ 0	€ 0	Ja		Nee
		4	SUVIS21-00768866	€ 0	€ 0	Ja		Nee
BZK	**C34B**	**Bijdrage Scholenprogramma** SiSa tussen medeoverheden	Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C34B/01*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C34B/02*	Totale cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C34B/03*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C34B/04*		
		1	061952 Gemeente Midden-Groningen	€ 6.251.261	€ 6.251.261	Ja		
BZK	**C35**	**Bijdrage aan Provincie en Gemeenten voor aardbevingsgerelateerde inzet**	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Totale cumulatieve besteding (t/m jaar T) -	Eindverantwoording (Ja/Nee)	Volledige zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)		

			- zelfstandige uitvoering *Aard controle R* *Indicator: C35/01*	zelfstandige uitvoering *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C35/02*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C35/03*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C35/04*	
			€ 0	€ 1.850.000	Ja	Ja	
			Hieronder per regel één gemeente(code) uit (jaar T-1) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C35/05*	Besteding (jaar T-1) - uitvoering door derden *Aard controle R* *Indicator: C35/06*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T-1) - uitvoering door derden *Aard controle R* *Indicator: C35/07*		
		1					
		2					
		3					
		4					
		5					
		6					
BZK	**C37**	**Specifieke uitkering Batch 1588** **Convenant Batch 1588** Gemeenten Tranche 1 + 2	Totaal beschikt bedrag (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C37/01*	Totaal aantal gerealiseerde woningen (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C37/02*			
			€ 0	2			
			Beschikkingsnummer/naam	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen Eigen uitvoering *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C37/03*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen Eigen uitvoering *Aard controle R* *Indicator: C37/04*	Totaal gerealiseerde woningen (jaar T) Eigen uitvoering *Aard controle R* *Indicator: C37/05*	Totale besteding (t/m jaar T-1) ten laste van Rijksmiddelen Uitvoering door derde *Aard controle R* *Indicator: C37/06*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen Uitvoering door derde *Aard controle R* *Indicator: C37/07*
		1	*WJZ / 19138916*	€ 345.186	€ 924.396	0	€ 3.185.593	€ 4.075.604
		2						
			Kopie beschikkingsnummer/naam	Totaal gerealiseerde woningen (jaar T-1)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	Toelichting		

				Uitvoering door derden				
			Aard controle n.v.t. *Indicator: C37/09*	*Aard controle R* *Indicator: C37/10*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C37/11*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C37/12*		
		1	WJZ / 19138916	0	Ja	SNN voorlopige opgave (C37)		
		2						
BZK	**C38**	**Nationaal Programma Groningen** **Specifieke uitkering NPG** Provincie en Gemeenten	Projectnaam/nummer	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) te laste van Rijksmiddelen Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Toelichting	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
			Aard controle n.v.t. *Indicator: C38/01*	*Aard controle R* *Indicator: C38/02*	*Aard controle R* *Indicator: C38/03*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C38/04*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C38/05*	
		1	2019-081908	€ 176.261	€ 642.366	NPG Ondersteuning Dorpsproces Overschild	Nee	
		2	2019-081908	€ 40.500	€ 120.000	NPG Beleving en verhaal van Overschild.	Ja	
		3	2019-100982	€ 1.571.000	€ 1.571.000	NPG Plus op Sport Gorecht en Woldwijck (PDGB/ 19307702)	Nee	
BZK	**C43**	**Regeling reductie energiegebruik woningen** Gemeenten	Beschikkingsnummer/naam	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Aantal bereikte woningen	Toelichting	Eindverantwoording (Ja/Nee)
			Aard controle n.v.t. *Indicator: C43/01*	*Aard controle R* *Indicator: C43/02*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C43/03*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C43/04*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C43/05*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C43/06*
			RREW2020-00450699	€ 5.143	€ 5.143	1.000		Nee
BZK	**C45**	**Specifieke uitkering Groningse proeftuinen aardgasvrije wijken** Gemeenten	Besteding (jaar T)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Aantal (t/m jaar T) aardgasvrij gemaakte bestaande woningen en andere gebouwen in de wijk	Aantal (t/m jaar T) aardgasvrij-ready gemaakte bestaande woningen en andere gebouwen in de wijk	Aanvraag is volgens plan/aanvraag uitgevoerd (Ja/Nee)	Eventuele toelichting
			Aard controle R	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle D2*	*Aard controle D2*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle R*

			Indicator: C45/01	*Indicator: C45/02*	*Indicator: C45/03*	*Indicator: C45/04*	*Indicator: C45/05*	*Indicator: C45/06*	
			€ 0	€ 0	0	0	Ja		
			Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C45/07*						
			Nee						
BZK	**C46**	**SPUK vierde tranche Nationaal Programma Groningen** Gemeenten	Projectnaam/ nummer *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C46/01*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C46/02*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C46/03*	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C46/04*	Toelichting op eventuele niet-afgeronde projecten *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C46/05*		
		1	2021-0000040199 Midden-Groningen op de kaart	€ 66.956	€ 66.956	Nee			
		2	2021-0000040199 Verpauperde panden	€ 28.414	€ 28.414	Nee			
		3	2021-0000040199 Herstructurering Hoogezand Noord	€ 420.459	€ 420.459	Nee			
		4	Bevordering sociale veerkracht	€ 15.470	€ 15.470	Nee			
		5	Ervaringsdeskundigen	€ 109.791	€ 109.791	Nee			
		6	Jongerenwerk+	€ 198.563	€ 198.563	Nee			
		7	JIM Aanpak	€ 32.879	€ 32.879	Nee			
		8	Tijd voor Toekomst	€ 177.782	€ 177.782	Nee			
		9	De Ijsberg	€ 182.681	€ 182.681	Nee			
		10	Jongeren pitchen cultuurprojecten	€ 7.500	€ 7.500	Nee			
		11	Jongeren met Toekomst	€ 34.415	€ 34.415	Nee			
		12	Hulpteam Overschild	€ 107.349	€ 107.349	Nee			
			Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C46/06*						
			Nee						
BZK	**C47**	**Volkshuisvesting**	Deelplannaam	Aantal woningen waarvan de herstructurering	Aantal woningen waarvan de	Aantal volledig gerealiseerde geherstructureer	Besteding (jaar T) - per deelplan	Cumulatieve besteding (t/m jaar	

		Gemeenten		gestart is in (jaar T)	herstructurering gestart is (t/m jaar T)	de woningen (inclusief labelstappen) (t/m jaar T)	Zelfstandige uitvoering	T) per deelplan - inclusief uitvoering door derden vanaf sisa 2022
				Aard controle n.v.t.	*Aard controle n.v.t*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle R*	*Aard controle R*
				Indicator: C47/01	*Indicator: C47/02*	*Indicator: C47/03*	*Indicator: C47/04*	*Indicator: C47/05*	*Indicator: C47/06*
			1	Deelplan 1: Hoogezand-Sappemeer	0	0	0	€ 0	€ 0

				Kopie deelplannaam	Totale opbrengsten (jaar T) per deelplan Zelfstandige uitvoering	Cumulatieve opbrengsten (t/m jaar T) per deelplan - inclusief uitvoering door derden vanaf sisa 2022	Cumulatieve cofinanciering (t/m jaar T) per deelplan		
				Aard controle n.v.t.	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*		
				Indicator: C47/07	*Indicator: C47/08*	*Indicator: C47/09*	*Indicator: C47/10*		
			1	*Deelplan 1: Hoogezand-Sappemeer*	€ 0	€ 0	€ 0		

				Zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	Eindverantwoording (Ja/Nee)			
				Aard controle n.v.t.	*Aard controle n.v.t.*			
				Indicator: C47/11	*Indicator: C47/12*			
				Ja	Nee			
BZK	**C49**	**Batch 1588 2e tranche**		Totaal beschikt bedrag (jaar T)	Totaal aantal gerealiseerde woningen (t/m jaar T)			
				Aard controle R	*Aard controle R*			
				Indicator: C49/01	*Indicator: C49/02*			
				€ 15.200.000	0			
				Beschikkingsnummer/naam	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen (eigen uitvoering)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Totaal gerealiseerde woningen (jaar T) (eigen uitvoering)	Totale besteding (t/m jaar T-1) ten laste van Rijksmiddelen (uitvoering door derde)	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen (uitvoering door derde)

			Aard controle n.v.t. *Indicator: C49/03*	*Aard controle R* *Indicator: C49/04*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C49/05*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C49/06*	*Aard controle R* *Indicator: C49/07*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C49/08*
			2021-0000286491	€ 0	€ 0	0	€ 0	€ 8.855.326
			Kopie beschikkingsnummer/naam *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C49/09*	Totaal gerealiseerde woningen (jaar T-1) (uitvoering door derde) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C49/10*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C49/11*	Toelichting *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C49/12*		
			2021-0000286491	0	Nee	SNN voorlopige opgave (C37)		
BZK	**C50**	**SPUK eerste tranche Gebiedsontwikkeling** Gemeenten	Besteding (jaar T-3) *Aard controle R* *Indicator: C50/01*	Besteding (jaar T-2) *Aard controle R* *Indicator: C50/02*	Besteding (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: C50/03*	Besteding (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: C50/04*	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C50/05*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C50/06*
			€ 0	€ 0	€ 1.053.510	€ 1.322.449	€ 2.375.959	Nee
BZK	**C62**	**Specifieke uitkering aan gemeenten voor de bekostiging van de kwijtschelding van gemeentelijke belastingen van gedupeerden door de toeslagenaffaire**	Aantal gedupeerden (artikel 1, lid 2) *Aard controle R* *Indicator: C62/01*	Berekening bedrag uitvoeringskosten *Aard controle R* *Indicator: C62/02*	Gederfde opbrengsten (jaar T) die voortvloeien uit het kwijtschelden van gemeentelijke belastingen *Aard controle R* *Indicator: C62/03*	Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: C62/04*		
			69	€ 10.350	€ 33.259	Nee		
BZK	**C201**	**Meerjarige regeling verstrekking specifieke uitkeringen aardbevingsgebied Groningen Onderdeel A Nationaal Programma Groningen**	Betreft tranche	Projectnaam/nummer	Beschikkingsnummer/ naam	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen per project	Cumulatieve bestedingen (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen per project Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de	Toelichting

		Vanaf tranche 5					verantwoordingsinformatie	
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*
			Indicator: C201/01	*Indicator: C201/02*	*Indicator: C201/03*	*Indicator: C201/04*	*Indicator: C201/05*	*Indicator: C201/06*
		1	5e Tranche	Moeders van Midden-Groningen	2021-0000079096	€ 23.796	€ 23.796	
		2	5e Tranche	Ontwikkelbedrijf	2021-0000079096	€ 87.813	€ 87.813	
		3	5e Tranche	Toekomstbestendig Cultureel erfgoed	2021-0000079096	€ 25.000	€ 25.000	
		4	5e Tranche	Verbeteren veiligheid Midden-Groningen	2021-0000079096	€ 74.555	€ 74.555	
		5	5e Tranche	Organisatielasten Lokaal Programma Midden-Groningen	2021-0000079096	€ 4.727	€ 4.727	
			Kopie projectnaam	Project afgerond (Ja/Nee)				
			Aard controle n.v.t.	*Aard controle n.v.t.*				
			Indicator: C201/07	*Indicator: C201/08*				
		1	Moeders van Midden-Groningen	Nee				
		2	Ontwikkelbedrijf	Nee				
		3	Toekomstbestendig Cultureel erfgoed	Nee				
		4	Verbeteren veiligheid Midden-Groningen	Nee				
		5	Organisatielasten Lokaal Programma Midden-Groningen	Nee				
BZK	**C202**	**Meerjarige regeling verstrekking specifieke uitkeringen aardbevingsgebied Groningen Onderdeel B Verbetering van de sociale cohesie**	Betreft tranche	Beschikkingsnaam/ nummer	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen	Cumulatieve besteding (t/m jaar T) ten laste van Rijksmiddelen Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie	Eindverantwoording (Ja/Nee)	Toelichting

			Aard controle n.v.t *Indicator: C202/01*	*Aard controle n.v.t* *Indicator: C202/02*	*Aard controle R* *Indicator: C202/03*	*Aard controle n.v.t* *Indicator: C202/04*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C202/05*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C202/06*
		1	eerste tranche	2021-0000089138	€ 0	€ 0	Nee	
BZK	**C203**	**Meerjarige regeling verstrekking specifieke uitkeringen aardbevingsgebied Groningen Onderdeel C Aardbevingsgerelateerde inzet**	Beschikkingsnaam / nummer	Betreft tranche	Besteding (jaar T)	Totale cumulatieve besteding (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	
			Aard controle n.v.t. *Indicator: C203/01*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C203/02*	*Aard controle R* *Indicator: C203/03*	*Aard controle n.v.t* *Indicator: C203/04*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C203/05*	
		1	2021-0000079126	tweede tranche	€ 1.686.453	€ 1.686.453	Nee	
BZK	**C205**	**Meerjarige regeling verstrekking specifieke uitkeringen aardbevingsgebied Groningen Onderdeel E Sociaal-emotionele ondersteuning**	Beschikkingsnaam/ nummer	Betreft tranche	Totale besteding ten laste van Rijksmiddelen (jaar T)	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T)	Eindverantwoording (Ja/Nee)	Toelichting
			Aard controle n.v.t *Indicator: C205/01*	*Aard controle n.v.t* *Indicator: C205/02*	*Aard controle R* *Indicator: C205/03*	*Aard controle n.v.t* *Indicator: C205/04*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C205/05*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: C205/06*
		1	2021-0000079137	eerste tranche	€ 0	€ 0	Nee	
OCW	**D8**	**Onderwijsachterstandenbeleid 2019-2022 (OAB)**	Besteding (jaar T) aan voorzieningen voor voorschoolse educatie die voldoen aan de wettelijke kwaliteitseisen (conform artikel 166, eerste lid WPO)	Besteding (jaar T) aan overige activiteiten (naast VVE) voor leerlingen met een grote achterstand in de Nederlandse taal (conform artikel 165 WPO)	Besteding (jaar T) aan afspraken over voor- en vroegschoolse educatie met bevoegde gezagsorganen van scholen, houders van kindcentra en peuterspeelzalen (conform artikel 167 WPO)	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1)		
		Gemeenten	*Aard controle R* *Indicator: D8/01*	*Aard controle R* *Indicator: D8/02*	*Aard controle R* *Indicator: D8/03*	*Aard controle R* *Indicator: D8/04*		
			€ 946.714	€ 551.428	€ 116.962	€ 885.553		
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte		

			en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D8/05*	middelen (lasten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid **Bedrag** *Aard controle R* *Indicator: D8/06*	en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D8/07*	middelen (baten) uit de specifieke uitkering onderwijsachterstandenbeleid **Bedrag** *Aard controle R* *Indicator: D8/08*	
		1					
OCW	**D14**	**Regeling specifieke uitkering inhalen COVID-19 gerelateerde onderwijsvertragingen**	Besteding (jaar T) maatregelen artikel 3, lid 2, a t/m e samen opgeteld *Aard controle R* *Indicator: D14/01*	Besteding (jaar T) voor tijdelijke extra huur van bestaande huisvesting indien deze extra huisvesting nodig is voor de uitvoering van maatregelen die scholen of gemeenten in het kader van het Nationaal Programma Onderwijs nemen *Aard controle R* *Indicator: D14/02*	Besteding (jaar T) voor ambtelijke capaciteit van de gemeente of inkoop van expertise voor de uitvoering van het Nationaal Programma Onderwijs *Aard controle R* *Indicator: D14/03*	Opgebouwde reserve ultimo (jaar T-1) *Aard controle R* *Indicator: D14/04*	
			€ 21.915	€ 0	€ 1.757	€ 0	
			Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D14/05*	Aan andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (lasten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs *Aard controle R* *Indicator: D14/06*	Hieronder per regel één gemeente(code) selecteren en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie voor die gemeente invullen *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D14/07*	Van andere gemeenten (in jaar T) overgeboekte middelen (baten) uit de specifieke uitkering gemeenten t.b.v. het Nationaal Programma Onderwijs *Aard controle R* *Indicator: D14/08*	
		1					
OCW	**D15**	**Middelen schoolgebouwen aardbevingsgebied Groningen**	Totale vordering aan OCW dekking Scholenprogramma die op de balans geactiveerd	In welk jaar is de vordering aan OCW of het materieel vast activum geactiveerd?	Afboeking (jaar T) van de vordering of de vermindering van de boekwaarde van het vast activum, met de jaarlijks te ontvangen specifieke uitkering	Cumulatieve afboeking (t/m jaar T) van de ordering of de vermindering van de boekwaarde van het vast activum, met de jaarlijks te ontvangen	

						specifieke uitkering	
			Aard controle R *Indicator: D15/01*	*Aard controle D1* *Indicator: D15/02*	*Aard controle R* *Indicator: D15/03*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: D15/04*	
			€ 896.924	2022	€ 896.924	€ 896.924	
			Adres schoolgebouw *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D15/05*	Bruto investering in het Scholenprogramma, onderbouwd met een bedrag per schoolgebouw (t/m jaar T) *Aard controle R* *Indicator: D15/06*			
			1				
			2				
			3				
			4				
			5				
			6				
			Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: D15/07*				
			Nee				
EZK	**F9**	**Regeling specifieke uitkering Extern Advies Warmtetransitie**	Projectnaam/nummer *Aard controle R* *Indicator: F9/01*	Besteding (jaar T) ten laste van Rijksmiddelen *Aard controle R* *Indicator: F9/02*	Cumulatieve besteding ten laste van Rijksmiddelen (t/m jaar T) Deze indicator is bedoeld voor de tussentijdse afstemming van de juistheid en volledigheid van de verantwoordingsinformatie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F9/03*	Project afgerond in (jaar T)? (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F9/04*	Toelichting *Aard controle n.v.t.* *Indicator: F9/05*
			1 EAW-20-01647678	€ 20.660	€ 20.660	Ja	
			Eindverantwoording (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.*				

			Indicator: F9/06					
			Ja					
SZW	**G2**	**Gebundelde uitkering op grond van artikel 69 Participatiewet_ gemeentedeel 2021**	Besteding (jaar T) algemene bijstand	Baten (jaar T) algemene bijstand (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAW	Baten (jaar T) IOAW (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) IOAZ	Baten (jaar T) IOAZ (exclusief Rijk)
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
		Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	I.1 Participatiewet (PW)	I.1 Participatiewet (PW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.2 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte werkloze werknemers (IOAW)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)	I.3 Wet inkomensvoorziening oudere en gedeeltelijk arbeidsongeschikte gewezen zelfstandigen (IOAZ)
			Aard controle R	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*
			Indicator: G2/01	*Indicator: G2/02*	*Indicator: G2/03*	*Indicator: G2/04*	*Indicator: G2/05*	*Indicator: G2/06*
			€ 24.093.043	€ 822.648	€ 1.468.926	€ 9.496	€ 203.565	€ 958
			Besteding (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud	Baten (jaar T) Bbz 2004 levensonderhoud	Baten (jaar T) WWIK (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet	Baten (jaar T) Loonkostensubsidie o.g.v. art. 10d Participatiewet (excl. Rijk)	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtscheldeen schulden gebundelde uitkering Participatiewet in (jaar T)
			Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente	Gemeente
			I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004)	I.4 Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (levensonderhoud) (Bbz 2004)	I.6 Wet werk en inkomen kunstenaars (WWIK)	I.7 Participatiewet (PW)	I.7 Participatiewet (PW)	Participatiewet (PW)
			Aard controle R	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*
			Indicator: G2/07	*Indicator: G2/08*	*Indicator: G2/09*	*Indicator: G2/10*	*Indicator: G2/11*	*Indicator: G2/12*
			€ 153.458	€ 20.508	€ 0	€ 1.185.441	€ 0	€ 363.620
			Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren als gevolg van kwijt te schelden schulden gebundelde uitkering Participatiewet (jaar T)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)				
			Gemeente					
			Participatiewet (PW)					

			Aard controle D2 *Indicator: G2/13*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: G2/14*				
			-€ 363.620	Ja				
SZW	**G3**	**Besluit bijstandverlening zelfstandigen 2004 (exclusief levensonderhoud beginnende zelfstandigen)_gemeentedeel 2021** **Besluit bijstandverlening zelfstandigen (Bbz) 2004** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel over (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr.	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (exclusief Rijk)	Baten vanwege vóór 1 januari 2020 verstrekt kapitaal (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) Bob	Baten (jaar T) Bob (exclusief Rijk)	Besteding (jaar T) onderzoekskosten artikel 52, eerste lid, onderdeel b, Bbz 2004 (Bob)
			Aard controle R *Indicator: G3/01*	*Aard controle R* *Indicator: G3/02*	*Aard controle R* *Indicator: G3/03*	*Aard controle R* *Indicator: G3/04*	*Aard controle R* *Indicator: G3/05*	*Aard controle R* *Indicator: G3/06*
			€ 0	€ 0	€ 113.513	€ 0	€ 0	€ 0
			BBZ vóór 2020 - levensonderhoud (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ in (jaar T) (exclusief BOB)	BBZ vóór 2020 - kapitaalverstrekking (exclusief BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T) (exclusief BOB)	BBZ vóór 2020 - levensonderhoud en kapitaalverstrekkingen (BOB) Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderhoud BBZ en achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BOB in (jaar T)	BBZ vanaf 2020 - kapitaalverstrekking Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige betalingen kapitaalverstrekkingen BBZ in (jaar T)	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee)	
			Aard controle R *Indicator: G3/07*	*Aard controle R* *Indicator: G3/08*	*Aard controle R* *Indicator: G3/09*	*Aard controle R* *Indicator: G3/10*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: G3/11*	
			€ 785	€ 11.652	€ 0	€ 0	Ja	
SZW	**G4**	**Tijdelijke overbruggingsregeling zelfstandig ondernemers (Tozo) _gemeentedeel 2021** Alle gemeenten verantwoorden	Welke regeling betreft het?	Besteding (jaar T) levensonderhoud	Besteding (jaar T) kapitaalverstrekking	Baten (jaar T) levensonderhoud	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (aflossing)	Baten (jaar T) kapitaalverstrekking (overig)

hier het gemeentedeel over Tozo (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr

		Aard controle n.v.t. *Indicator: G4/01*	*Aard controle R* *Indicator: G4/02*	*Aard controle R* *Indicator: G4/03*	*Aard controle R* *Indicator: G4/04*	*Aard controle R* *Indicator: G4/05*	*Aard controle R* *Indicator: G4/06*
1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	€ 1.032	€ 0	€ 22.331	€ 2.092	€ 0	
2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	€ 4.623	€ 0	€ 32.763	€ 0	€ 0	
3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	€ 915.983	€ 31.861	€ 15.382	€ 3.170	€ 0	
4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	€ 503.905	€ 29.357	€ 0	€ 33	€ 0	
5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	€ 334.981	€ 38.667	€ 4.675	€ 0	€ 0	

	Kopie regeling *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/07*	Aantal besluiten levensonderhoud (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: G4/08*	Aantal besluiten kapitaalverstrekking (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: G4/09*	Volledig zelfstandige uitvoering (Ja/Nee) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G4/10*
1	Tozo 1 (1 mrt tot 1 juni 2020)	0	0	Ja
2	Tozo 2 (1 juni tot 1 oktober 2020)	0	0	Ja
3	Tozo 3 (1 oktober 2020 tot 1 april 2021)	99	4	Ja
4	Tozo 4 (geldend van 1 april 2021 tot 1 juli 2021)	137	4	Ja
5	Tozo 5 (geldend van 1 juli tot 1 oktober 2021)	93	7	Ja

Levensonderhoud - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden levensonderho	Levensonderhoud- Mutaties (dotaties en vrijval) voorziening dubieuze debiteuren (jaar T) als gevolg van kwijt te	Kapitaalverstrekkingen - Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden van achterstallige

			ud Tozo in (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: G4/11*	schelden schulden levensonderhoud Tozo *Aard controle D2* *Indicator: G4/12*	betalingen op kapitaalverstrekkingen Tozo in (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: G4/13*			
			€ 2.742	-€ 2.742	€ 10.113			
SZW	**G12**	**Kwijtschelden publieke schulden SZW-domein hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire_ gemeentedeel** Alle gemeenten verantwoorden hier het gemeentedeel (jaar T), ongeacht of de gemeente in (jaar T) geen, enkele of alle taken heeft uitbesteed aan een Openbaar lichaam opgericht op grond van de Wgr	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Bijzondere bijstand in (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: G12/01*	Gederfde baten die voortvloeien uit kwijtschelden schulden Wet Inburgering van 13 september 2012 in (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: G12/02*	Aantal gedupeerden (zoals omschreven in artikel 1 van de Regeling specifieke uitkering compensatie van de kosten die verband houden met het kwijtschelden van publieke schulden binnen het SZW-domein van de hersteloperatie kinderopvangtoeslagaffaire toeslagen) *Aard controle n.v.t.* *Indicator: G12/03*			
			€ 0	€ 0	69			
VWS	**H4**	**Regeling specifieke uitkering stimulering sport** Gemeenten	Ontvangen Rijksbijdrage (jaar T) *Aard controle R* *Indicator: H4/01*	Totale werkelijke berekende subsidie *Aard controle n.v.t.* *Indicator: H4/02*				
			€ 849.874	€ 752.282				
			Activiteiten	Totale werkelijke berekende subsidie per project (jaar T)	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T)	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) roerende zaken	Werkelijke besteding voor de activiteiten inclusief btw x 17,5% (jaar T) overige kosten	Toelichting - Verplicht als het een activiteit betreft welke NIET

					Onroerende zaken			in de toekenning meegenomen is	
				Aard controle n.v.t.	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*	
				Indicator: H4/03	*Indicator: H4/04*	*Indicator: H4/05*	*Indicator: H4/06*	*Indicator: H4/07*	*Indicator: H4/08*
			1	Buitensportaccommodaties	€ 148.210	€ 93.398	€ 54.811	€ 0	
			2	Binnensportaccommodaties	€ 469.042	€ 368.772	€ 100.270	€ 0	
			3	Sportaccommodaties algemeen	€ 8.241	€ 0	€ 8.241	€ 0	
			4	Btw-schade overhead	€ 126.790	€ 0	€ 0	€ 126.790	
VWS	**H8**	**Regeling Sportakkoord 2020-2022**		Beschikkingsnummer	Totaal bedrag volgens beschikking	Besteding aanstellen sportformateur (jaar T) **Gerealiseerd**	Besteding uitvoering sportakkoord (jaar T) **Gerealiseerd**	Cumulatieve besteding aanstellen sportformateur (t/m jaar T) **Gerealiseerd**	Cumulatieve besteding uitvoering sportakkoord (t/m jaar T) **Gerealiseerd**
				Aard controle n.v.t.	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*
				Indicator: H8/01	*Indicator: H8/02*	*Indicator: H8/03*	*Indicator: H8/04*	*Indicator: H8/05*	*Indicator: H8/06*
			1	1038547	€ 170.285	€ 0	€ 18.000	€ 0	€ 58.000
				Kopie beschikkingsnummer	Eindverantwoording (Ja/Nee)				
				Aard controle n.v.t.	*Aard controle n.v.t.*				
				Indicator: H8/07	*Indicator: H8/08*				
			1	1038547	Nee				
VWS	**H16**	**Regeling Specifieke uitkering ijsbanen en zwembaden**		Betreft jaar	Beschikkingsnummer / naam	Totale besteding			
				Aard controle n.v.t.	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle R*			
				Indicator: H16/01	*Indicator: H16/02*	*Indicator: H16/03*			
			1	2020	SPUKIJZ21273	€ 113.793			
			2	2021	SPUKIJZ21R2108	€ 124.024			
				Naam locatie	Totale toezegging per locatie	Besteding per locatie	Verschil toezegging vs. Besteding per locatie (automatisch berekend)	Betreft jaar?	
				Aard controle n.v.t.	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t*	*Aard controle R*	

				Indicator: H16/04	*Indicator: H16/05*	*Indicator: H16/06*	*Indicator: H16/07*	*Indicator: H16/08*	
			1	Kalkwijck	€ 113.793	€ 113.793	€ 0	2020	
			2	Kalkwijck	€ 124.024	€ 124.024	€ 0	2021	
GRO	**GRO2C**	**Verkeer en vervoer Groningen**		Hieronder per regel één beschikkingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Welke regeling betreft het	Totale besteding in jaar T	Correctie t.o.v. jaar T-1 van verantwoorde totale besteding	Cumulatieve totale besteding tot en met jaar T	Toelichting
						De besteding in jaar T ten laste van zowel provinciale middelen als overige middelen	Tussentijds afstemmen van juistheid en volledigheid van de verantwoordings-informatie ten laste van zowel provinciale als overige middelen	Tussentijds afstemmen van juistheid en volledigheid van de verantwoordings-informatie ten laste van zowel provinciale als overige middelen	Hier eventueel opmerkingen of toelichting en
		SiSa tussen medeoverheden - provinciale middelen Groningen		*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*
				Indicator: GRO2C/01	*Indicator: GRO2C/02*	*Indicator: GRO2C/03*	*Indicator: GRO2C/04*	*Indicator: GRO2C/05*	*Indicator: GRO2C/06*
			1	2018-052116	Fietspad langs Kieldiep	€ 12.045		€ 43.369	
			2	2018-052124	Fietspad langs Erasmusweg	€ 66.736		€ 70.225	
			3	2019-087131	Fietsoversteek kruising Kerkstraat-Barentszstraat Hoogezand	€ 0		€ 0	
			4	2019-087132	Fietsoversteek Rijksweg West ter hoogte van Zwedenburg	€ 0		€ 0	
			5	2021-040645	Fietspad Oude Verlaat Muntendam	€ 0		€ 0	
			6	2021-041193	Fietspad Herenlaan Scharmer	€ 0		€ 0	
			7	2021-041207	subs fietspad Eemskanaal Kanaalw-Mee	€ 0		€ 0	
			8	2021-041825	Schildmeer Greoveweg - ontbrekende voorziening Rondje Schildmeer	€ 0		€ 0	
			9	2021-041928	Fietrspad Nieuweweg-Kalkwijk Hoogezand	€ 0		€ 0	
				Kopie beschikkingsnummer	De besteding in jaar T ten laste van alleen provinciale middelen	Correctie t.o.v. jaar T-1 van besteding ten laste van alleen	Cumulatieve besteding tot en met jaar T ten laste van alleen provinciale middelen	Eindverantwoording (Ja/Nee)	

					provinciale middelen				
				Alleen de besteding in jaar T ten laste van alleen provinciale middelen	Als de correctie een vermeerdering is, gaat het om nog niet verantwoorde besteding ten laste van alleen provinciale middelen	Tussentijds afstemmen van juistheid en volledigheid van de verantwoordings-informatie ten laste van alleen provinciale middelen	Als u kiest voor 'ja', betekent dit, dat hiervoor alle besteding is afgerond en u er de komende jaren geen besteding meer voor wilt verantwoorden		
				Aard controle n.v.t.	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	
				Indicator: GRO2C/07	*Indicator: GRO2C/08*	*Indicator: GRO2C/09*	*Indicator: GRO2C/10*	*Indicator: GRO2C/11*	
			1	2018-052116	€ 7.829		€ 28.190	Nee	
			2	2018-052124	€ 43.378		€ 45.646	Nee	
			3	2019-087131	€ 0		€ 0	Nee	
			4	2019-087132	€ 0		€ 0	Nee	
			5	2021-040645	€ 0		€ 0	Nee	
			6	2021-041193	€ 0		€ 0	Nee	
			7	2021-041207	€ 0		€ 0	Nee	
			8	2021-041825	€ 0		€ 0	Nee	
			9	2021-041928	€ 0		€ 0	Nee	
GRO	**GRO7C**	**Nationaal Programma Groningen**		Hieronder per regel één beschikkingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Welke regeling betreft het (taakveld waarop van toepassing zelf invullen)	Totale besteding in jaar T	Correctie t.o.v. jaar T-1 van verantwoorde totale besteding	Cumulatieve totale besteding tot en met jaar T	Toelichting
						De besteding in jaar T ten laste van zowel provinciale middelen als overige middelen	Tussentijds afstemmen van juistheid en volledigheid van de verantwoordings-informatie ten laste van zowel provinciale als overige middelen	Tussentijds afstemmen van juistheid en volledigheid van de verantwoordings-informatie ten laste van zowel provinciale als overige middelen	Hier eventueel opmerkingen of toelichting en
		SiSa tussen medeoverheden - provinciale middelen Groningen		*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle R*	*Aard controle R*	*Aard controle n.v.t.*	*Aard controle n.v.t.*
				Indicator: GRO7C/01	*Indicator: GRO7C/02*	*Indicator: GRO7C/03*	*Indicator: GRO7C/04*	*Indicator: GRO7C/05*	*Indicator: GRO7C/06*
			1	SD15442-2	Nationaal Programma Groningen 2018	€ 220.504		€ 348.846	
			2	2019-088898/46/V2-3	Nationaal Programma Groningen 2018	€ 208.122		€ 208.122	
			3	2019-088898/46/V2-4	Nationaal Programma Groningen 2018	€ 37.572		€ 150.615	
			4	SD15442-1	Luisterend Oor	€ 80.300		€ 140.031	
			5	SD18513	NPG Zorg Nabij	€ 657.160		€ 902.834	

				Kopie beschikkingsnummer	De besteding in jaar T ten laste van alleen provinciale middelen Alleen de besteding in jaar T ten laste van alleen provinciale middelen	Correctie t.o.v. jaar T-1 van besteding ten laste van alleen provinciale middelen Als de correctie een vermeerdering is, gaat het om nog niet verantwoorde besteding ten laste van alleen provinciale middelen	Cumulatieve besteding tot en met jaar T ten laste van alleen provinciale middelen Tussentijds afstemmen van juistheid en volledigheid van de verantwoordings-informatie ten laste van alleen provinciale middelen	Eindverantwoording (Ja/Nee) Als u kiest voor 'ja', betekent dit, dat hiervoor alle besteding is afgerond en u er de komende jaren geen besteding meer voor wilt verantwoorden	
				Aard controle n.v.t. *Indicator: GRO7C/07*	*Aard controle R* *Indicator: GRO7C/08*	*Aard controle R* *Indicator: GRO7C/09*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: GRO7C/10*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: GRO7C/11*	
			1	SD15442-2	€ 220.504		€ 348.846	Nee	
			2	2019-088898/46/V2-3	€ 208.122		€ 208.122	Nee	
			3	2019-088898/46/V2-4	€ 37.572		€ 150.615	Nee	
			4	SD15442-1	€ 80.269		€ 140.000	Ja	
			5	SD18513					
GRO	**GRO8C**	**Leefbaarheid Groningen**		Hieronder per regel één beschikkingsnummer en in de kolommen ernaast de verantwoordingsinformatie	Welke regeling betreft het	Totale besteding in jaar T De besteding in jaar T ten laste van zowel provinciale middelen als overige middelen	Correctie t.o.v. jaar T-1 van verantwoorde totale besteding Tussentijds afstemmen van juistheid en volledigheid van de verantwoordings-informatie ten laste van zowel provinciale als overige middelen	Cumulatieve totale besteding tot en met jaar T Tussentijds afstemmen van juistheid en volledigheid van de verantwoordings-informatie ten laste van zowel provinciale als overige middelen	Toelichting Hier eventueel opmerkingen of toelichtingen
		SiSa tussen medeoverheden - provinciale middelen Groningen		*Aard controle n.v.t.* *Indicator: GRO8C/01*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: GRO8C/02*	*Aard controle R* *Indicator: GRO8C/03*	*Aard controle R* *Indicator: GRO8C/04*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: GRO8C/05*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: GRO8C/06*
			1	2016-64.442/46/A.23	Leefbaarheid Groningen	€ 3.400.190		€ 4.816.737	
			2	2017-093.348/45/A.6	Leefbaarheid Groningen	€ 341.334		€ 305.389	
			3	2017-093.461/45/A.6	Leefbaarheid Groningen	€ 69.856		€ 163.462	

			4	2021-003415	Leefbaarheid Groningen	€ 0		€ 0	
				Kopie beschikkingsnummer	De besteding in jaar T ten laste van alleen provinciale middelen Alleen de besteding in jaar T ten laste van alleen provinciale middelen	Correctie t.o.v. jaar T-1 van besteding ten laste van alleen provinciale middelen Als de correctie een vermeerdering is, gaat het om nog niet verantwoorde besteding ten laste van alleen provinciale middelen	Cumulatieve besteding tot en met jaar T ten laste van alleen provinciale middelen Tussentijds afstemmen van juistheid en volledigheid van de verantwoordings-informatie ten laste van alleen provinciale middelen	Eindverantwoording (Ja/Nee) Als u kiest voor 'ja', betekent dit, dat hiervoor alle besteding is afgerond en u er de komende jaren geen besteding meer voor wilt verantwoorden	
				Aard controle n.v.t. *Indicator: GRO8C/07*	*Aard controle R* *Indicator: GRO8C/08*	*Aard controle R* *Indicator: GRO8C/09*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: GRO8C/10*	*Aard controle n.v.t.* *Indicator: GRO8C/11*	
			1	2016-64.442/46/A.23	€ 515.359		€ 1.089.600	Ja	
			2	2017-093.348/45/A.6	€ 170.667		€ 152.695	Nee	
			3	2017-093.461/45/A.6	€ 69.856		€ 163.462	Nee	
			4	2021-003415	€ 0		€ 0	Nee	

4.9 Wet Normering topinkomens

De Wet normering bezoldiging topfunctionarissen publieke en semipublieke sector (WNT) geeft aan dat er gerapporteerd dient te worden over de bezoldiging van topfunctionarissen. Deze verantwoording is opgesteld conform regelgeving zoals deze van toepassing is voor de gemeente Midden-Groningen. Het bezoldigingsmaximum in 2021 vastgesteld op € 209.000. Dit maximum geldt naar rato van de duur en/of omvang van het dienstverband. Voor topfunctionarissen zonder dienstbetrekking geldt voor de eerste twaalf kalendermaanden een afwijkende normering, zowel voor de duur van de opdracht als voor het uurtarief. Naast de hieronder vermelde topfunctionarissen zijn er geen overige functionarissen met een dienstbetrekking die in 2021 een bezoldiging boven het individueel toepasselijke drempelbedrag hebben ontvangen.

Wet normering bezoldiging topfunctionarissen

Gegevens 2021 bedragen x € 1	H.J.W. Mulder	F.M. Bouwman
Functiegegevens	**Gemeentesecretaris**	**Griffier**
Aanvang en einde functievervulling in 2021	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in FTE)	1,0	1,0
Dienstbetrekking?	Ja	Ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 141.332	€ 92.159
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 22.744	€ 17.058
Subtotaal	*€ 164.076*	*€ 109.217*
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 209.000	€ 209.000
(-/-) Onverschuldigd betaald en nog niet terugontvangen bedrag	n.v.t.	n.v.t.
Bezoldiging	**€ 164.076**	**€ 109.217**
Het bedrag van de overschrijding en de reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	n.v.t.	n.v.t.
Toelichting op de vordering wegens onverschuldigde betaling	n.v.t.	n.v.t.

Gegevens 2020 bedragen x € 1	H.J.W. Mulder	F.M. Bouwman
Functiegegevens	**Gemeentesecretaris**	**Griffier**
Aanvang en einde functievervulling in 2020	1/1 - 31/12	1/1 - 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in FTE)	1,0	1,0
Dienstbetrekking?	Ja	Ja
Bezoldiging		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	€ 148.920	€ 88.897
Beloningen betaalbaar op termijn	€ 21.073	€ 15.333
Subtotaal	*€ 169.993*	*€ 104.230*
Individueel toepasselijke bezoldigingsmaximum	€ 201.000	€ 201.000
Bezoldiging	**€ 169.993**	**€ 104.230**

4.10 Controleverklaring accountant

De accountantscontrole over 2021 heeft geleid tot een goedkeurende verklaring van de accountant op zowel getrouwheid als rechtmatigheid. Het accountantsrapport 2021 is evenals onze reactie daarop als aparte bijlage bij dit boekwerk toegevoegd.